Dokument podpisany przez Krzysztof Madej
Data: 2017.09.27 16:12:58 CEST

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 27 września 2017 r.

Poz. 1793

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO[1)]

z dnia 6 września 2017 r.

w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych

Na podstawie art. 53 ust. 5 i art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego, objętych klasyfikacją szkolnictwa zawodowego, stanowiącą załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622), w publicznych szkołach artystycznych:

1) aktor cyrkowy (symbol cyfrowy 343502);

2) aktor scen muzycznych (symbol cyfrowy 343601);

3) muzyk (symbol cyfrowy 343602);

4) plastyk (symbol cyfrowy 343204);

5) tancerz (symbol cyfrowy 343701).

2. Efekty kształcenia wspólne dla zawodów, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

3. Podstawy programowe, o których mowa w ust. 1, określają załączniki nr 2–6 do rozporządzenia.

§ 2. 1. Począwszy od roku szkolnego 2017/2018 efekty kształcenia wspólne dla zawodów określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz podstawy programowe określone w załącznikach nr 2–6 do rozporządzenia stosuje się we wszystkich klasach (semestrach) publicznych szkół artystycznych.

2. W ogólnokształcącej szkole muzycznej I stopnia efekty kształcenia wspólne dla zawodów oraz podstawy programowe, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. poz. 2248), stosuje się:

1) w roku szkolnym 2017/2018 w klasach II, III, V i VI;

2) w roku szkolnym 2018/2019 w klasach III i VI.

3. W ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia efekty kształcenia wspólne dla zawodów oraz podstawy programowe, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych, stosuje się:

1) w roku szkolnym 2017/2018 w klasach II–VI;

---

1) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1894).

2) w roku szkolnym 2018/2019 w klasach III–VI;

3) w roku szkolnym 2019/2020 w klasach IV–VI;

4) w roku szkolnym 2020/2021 w klasach V i VI;

5) w roku szkolnym 2021/2022 w klasie VI.

4. W ogólnokształcącej szkole baletowej efekty kształcenia wspólne dla zawodów oraz podstawy programowe, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych, stosuje się:

1) w roku szkolnym 2017/2018 w klasach II, III, V–IX;

2) w roku szkolnym 2018/2019 w klasach III, VI–IX;

3) w roku szkolnym 2019/2020 w klasach VII–IX;

4) w roku szkolnym 2020/2021 w klasach VIII i IX;

5) w roku szkolnym 2021/2022 w klasie IX.

5. W dotychczasowych liceach plastycznych stosuje się efekty kształcenia wspólne dla zawodów oraz podstawy programowe określone w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych, do czasu przekształcenia tych szkół w licea sztuk plastycznych, o którym mowa w § 7 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2017 r. w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. poz. 1125).

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do klas dotychczasowego liceum plastycznego prowadzonych w liceum sztuk plastycznych, do czasu zakończenia kształcenia w tych klasach.

7. W dotychczasowych ogólnokształcących szkołach sztuk pięknych stosuje się efekty kształcenia wspólne dla zawodów oraz podstawy programowe określone w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych, do czasu wygaśnięcia kształcenia w tych szkołach, o którym mowa w § 9 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2017 r. w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego: *P. Gliński*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 września 2017 r. (poz. 1793)

Załącznik nr 1

EFEKTY KSZTAŁCENIA WSPÓLNE DLA ZAWODÓW ARTYSTYCZNYCH NA KONIEC NAUKI W SZKOLE II STOPNIA

Uczeń:

1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
2) przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych przepisów prawa związanych z ochroną dóbr kultury;
3) zna historię swojej dziedziny artystycznej;
4) posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej;
5) zna związki między swoją i innymi dziedzinami sztuki;
6) uczestniczy w życiu kulturalnym;
7) prezentuje swoje dokonania;
8) kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
9) ocenia jakość wykonywanych zadań;
10) realizuje indywidualnie i zespołowo zadania oraz projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
11) pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc współodpowiedzialność za efekt końcowy tej pracy;
12) komunikuje się i współpracuje z członkami zespołu;
13) buduje relacje oparte na zaufaniu;
14) prezentuje postawę proaktywną;
15) organizuje swoją pracę;
16) konsekwentnie dąży do celu;
17) przewiduje skutki podejmowanych działań;
18) stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem;
19) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
20) wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji zawartych w różnych tekstach kultury;
21) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych, do pogłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności;
22) planuje swój rozwój artystyczny i zawodowy;
23) jest świadomy swoich możliwości.

Załącznik nr 2

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE AKTOR CYRKOWY

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE SZTUKI CYRKOWEJ

Uczeń:
1) twórczo realizuje podjęte wyzwania artystyczne;
2) wykazuje wysoką sprawność fizyczną i psychomotoryczną;
3) wierzy w siebie, jest świadomy swoich możliwości, dąży do samorealizacji;
4) zna zasady posługiwania się różnymi rekwizytami i przyborami;
5) przyjmuje odpowiedzialną postawę za zdrowie i bezpieczeństwo własne oraz współpartnerów;
6) jest odporny na stres i przygotowany do pracy w trudnych i zmiennych warunkach;
7) udziela pomocy innym uczniom i odnosi się z szacunkiem do nestorów sztuki cyrkowej.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

HISTORIA CYRKU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat historii i rozwoju sztuki cyrkowej

Uczeń zdobywa podstawowe wiadomości z historii światowej i polskiej sztuki cyrkowej.

2. Poznanie roli historii i jej wpływu na oblicze współczesnej kultury

Uczeń postrzega sztukę cyrkową jako jeden z filarów życia kulturalnego, określa jej wpływ na inne dziedziny sztuki, samodzielnie analizuje, wyciąga wnioski i wyraża swoje zdanie na temat sztuki cyrkowej; aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym, śledzi i stara się przewidywać nowe trendy.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat historii i rozwoju sztuki cyrkowej

Uczeń:
1) charakteryzuje wydarzenia cyrku światowego i polskiego na przestrzeni wieków;
2) określa rolę najwybitniejszych artystów i twórców cyrkowych w historii cyrku.

2. Poznanie roli historii i jej wpływu na oblicze współczesnej kultury

Uczeń:
1) charakteryzuje techniki cyrkowe w ujęciu historycznym i współczesnym;
2) dostrzega wpływ sztuki cyrkowej na inne dziedziny sztuki.

PODSTAWY CHARAKTERYZACJI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat zasad i technik charakteryzacji

Uczeń:
1) poznaje różne rodzaje charakteryzacji, materiały, przybory i techniki;
2) kształtuje świadome stosowanie barw i złudzeń optycznych.

2. Projektowanie i wykonanie różnych rodzajów charakteryzacji

Uczeń dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do stworzenia i wykonania wybranej scenicznej charakteryzacji dla siebie i innych, potrafi dopasować makijaż do odpowiedniego stylu i układu akcji scenicznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat zasad i technik charakteryzacji

Uczeń:
1) posiada podstawową wiedzę w zakresie anatomii głowy, zwłaszcza twarzy;
2) rozróżnia materiały i przybory do wykonania makijażu;
3) jest świadomy znaczenia barw i złudzeń optycznych w charakteryzacji;
4) zna i opisuje różne rodzaje charakteryzacji.

2. Projektowanie i wykonanie różnych rodzajów charakteryzacji

Uczeń:
1) potrafi posługiwać się przyrządami służącymi do wykonania charakteryzacji;
2) potrafi wykonać pełną charakteryzację sceniczną na własnej twarzy, jak i na twarzy innych artystów;
3) dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do tworzenia i wykonania własnych pomysłów charakteryzacji scenicznej;
4) potrafi skomponować odpowiedni makijaż do układu scenicznego i przedstawianej w nim postaci.

SPECJALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do wykonania profesjonalnego pokazu artystycznego

Uczeń umiejętnie posługuje się techniką z wybranej specjalności artystycznej oraz łączy w praktyce wiedzę i umiejętności z zakresu innych technik: cyrkowych, tanecznych, aktorskich i podstaw charakteryzacji.

2. Doskonalenie własnych umiejętności i poszukiwanie nowych form wyrazu artystycznego

Uczeń:
1) potrafi samodzielnie weryfikować i wykorzystywać swoje umiejętności, zdolności i talent, a także motywuje siebie do ciągłego kształcenia i pracy nad swoim warsztatem;
2) aktywnie poszukuje inspiracji twórczej.

3. Zaangażowanie w życie artystyczne, kulturalne i społeczne

Uczeń:
1) interesuje się życiem artystycznym i kulturalnym w skali lokalnej i międzynarodowej;
2) świadomie dokonuje wyboru aktywności, wspiera je i aktywnie uczestniczy w wybranych działaniach artystycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie do wykonania profesjonalnego pokazu artystycznego

Uczeń:

1) wykorzystuje i łączy w działaniach artystycznych wiedzę i umiejętności z zakresu technik cyrkowych, tanecznych oraz elementów gry aktorskiej i pantomimy;
2) dokłada wszelkich starań, aby profesjonalnie zaprezentować swój pokaz artystyczny;
3) prezentuje przygotowany pokaz artystyczny, wykorzystując różne rekwizyty (ogólnodostępne i wykonane we własnym zakresie);
4) realizuje swoje działania artystyczne indywidualnie i w zespole;
5) zna zasady ruchu scenicznego i potrafi dostosować swój występ do różnych warunków i przestrzeni scenicznej, jak: arena, scena teatralna, estrada, plener;
6) jest odporny na stres i przygotowany do pracy w trudnych i zmiennych warunkach (różne warunki klimatyczne);
7) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych (opanowanie tremy, koncentracja, automotywacja).

2. Doskonalenie własnych umiejętności i poszukiwanie nowych form wyrazu artystycznego

Uczeń:

1) przyjmuje aktywną postawę i stale doskonali swój warsztat;
2) dąży do kreowania i realizacji własnych koncepcji artystycznych;
3) posiada niezbędną wiedzę, umiejętności i zdolności do stworzenia oprawy artystycznej pokazu (muzyka, kostium, charakteryzacja);
4) czerpie inspirację z innych dziedzin, aby wzbogacić i wzmocnić wyraz artystyczny swoich pokazów.

3. Zaangażowanie w życie artystyczne, kulturalne i społeczne

Uczeń:

1) uczestniczy w różnych formach aktywności artystycznej;
2) angażuje się w życie społeczności lokalnej;
3) odnosi się z szacunkiem do nestorów i dorobku sztuki cyrkowej.

ZAJĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE

AKROBATYKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie wiedzy z zakresu akrobatyki

Uczeń:
1) zna terminologię z zakresu akrobatyki;
2) rozumie i stosuje zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń akrobatycznych;
3) wykorzystuje w praktyce typowe oraz nietypowe przyrządy i rekwizyty.

2. Rozwijanie zdolności psychomotorycznych

Uczeń:
1) rozwija zdolności kondycyjne i koordynacyjne oraz gibkość;
2) kształtuje pamięć i wyobraźnię ruchową;
3) stopniuje skalę trudności w skokach akrobatycznych;
4) wykonuje elementy akrobatyczne indywidualnie i zespołowo.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie wiedzy z zakresu akrobatyki

Uczeń:
1) zna terminologię stosowaną w akrobatyce;
2) potrafi ocenić swoje możliwości, uwzględniając warunki i przestrzeń, w jakiej działa;
3) świadomie korzysta z przyrządów i rekwizytów;
4) stosuje zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń akrobatycznych.

2. Rozwijanie zdolności psychomotorycznych

Uczeń:
1) posiada wysoki poziom zdolności motorycznych;
2) dobiera ćwiczenia kształtujące i doskonalące określone zdolności psychomotoryczne;
3) łączy pojedyncze elementy w układy skoków akrobatycznych;
4) posiada lekkość i sprężystość ruchów oraz wysoką sprawność psychofizyczną;
5) tworzy układy akrobatyczne solowe i zespołowe, stosując ćwiczenia: dynamiczne, statyczne, siłowe i gibkościowe;
6) wzbogaca ewolucje akrobatyczne elementami innych technik cyrkowych.

EKWILIBRYSTYKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie wiedzy z zakresu technik i zasad stosowanych w ekwilibrystyce

Uczeń:
1) przyswaja wiedzę i rozumie zasady bezpiecznego korzystania z przyrządów i rekwizytów ekwilibrystycznych;
2) zna zasady samoasekuracji i asekuracji;
3) zdobywa wiedzę na temat zasad stosowania różnych technik.

2. Rozwijanie koordynacji ruchowej

Uczeń rozwija i doskonali: rytmizację ruchu, równowagę, czas reakcji, orientację ruchowo-przestrzenną, zdolność łączenia ruchu, zdolność różnicowania ruchu, zdolność dostosowywania ruchu.

3. Przygotowanie do prezentowania pokazów ekwilibrystycznych

Uczeń:
1) potrafi łączyć poznane ćwiczenia z różnych technik cyrkowych w układy ekwilibrystyczne;
2) rozwija samodzielność, systematyczność i odpowiedzialność za siebie i partnerów;
3) nabywa umiejętności pracy indywidualnej i zespołowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie wiedzy z zakresu technik i zasad stosowanych w ekwilibrystyce

Uczeń:
1) stosuje prawidłową terminologię z zakresu ćwiczeń, przyrządów, przyborów i rekwizytów ekwilibrystycznych;
2) przestrzega zasad samoasekuracji i asekuracji;
3) analizuje poszczególne fazy ruchu w ćwiczeniach ekwilibrystycznych;
4) dobiera właściwą technikę ćwiczeń do poszczególnych przyrządów, przyborów i rekwizytów.

2. Rozwijanie koordynacji ruchowej

Uczeń:
1) realizuje ćwiczenia rozwijające i doskonalące koordynację ruchową;

2) wykonuje ćwiczenia gimnastyczne przy jednoczesnym utrzymywaniu równowagi na różnych przyrządach i rekwizytach;
3) stosuje zasady dokładności i precyzji ruchu.

3. Przygotowanie do prezentowania pokazów artystycznych

Uczeń:
1) łączy pojedyncze elementy w układy ćwiczeń z jednoczesnym wykorzystaniem innych technik cyrkowych;
2) wykonuje pokazy ekwilibrystyczne solowe i zespołowe.

ELEMENTY GRY AKTORSKIEJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu gry aktorskiej

Uczeń zna i rozumie podstawowe zasady ekspresji aktorskiej i formy wyrazu artystycznego.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności kreacyjnych na scenie

Uczeń zdobywa umiejętności zaprezentowania siebie, potrafi je wykorzystać w praktyce, również we współpracy w zespole.

3. Rozwijanie kreatywności oraz wrażliwości artystycznej i emocjonalnej

Uczeń potrafi stworzyć i przekazać wybrane treści w działaniach scenicznych, kreować różne postacie i zróżnicowane stany emocjonalne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu gry aktorskiej

Uczeń:
1) zna elementy i podstawowe techniki gry aktorskiej;
2) buduje wiarygodną postać sceniczną;
3) kontroluje stany emocjonalne;
4) aktywnie współdziała w zespole;
5) umiejętnie posługuje się skoordynowanym ruchem i gestem;
6) zachowuje wewnętrzny rytm i harmonię ruchu w działaniach scenicznych;

7) swobodnie posługuje się różnymi środkami wyrazu aktorskiego, jak: mimika, słowo, ruch czy gest.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności zaistnienia na scenie

Uczeń:
1) samodzielnie tworzy krótkie etiudy aktorskie;
2) wykorzystuje techniki aktorskie do wywołania zamierzonych reakcji publiczności;
3) analizuje swoje działania z perspektywy widza;
4) wchodzi w interakcję z widzem.

3. Rozwijanie kreatywności oraz wrażliwości artystycznej i emocjonalnej

Uczeń:
1) wykonuje działania sceniczne w sposób kreatywny;
2) jest otwarty na partnera – aktora i na przestrzeń sceniczną;
3) tworzy postać sceniczną zróżnicowaną pod względem emocjonalnym.

GIMNASTYKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu gimnastyki

Uczeń:
1) poznaje terminologię stosowaną w gimnastyce;
2) zna i rozumie podstawowe zasady anatomii i biomechaniki ciała, potrzebne do wykonywania ćwiczeń gimnastycznych;
3) zna możliwości gimnastyczne własnego organizmu.

2. Rozwijanie zdolności psychomotorycznych

Uczeń:
1) kształtuje świadomość przestrzeni i kierunku ruchu;
2) rozwija siłę, szybkość, wytrzymałość fizyczną, koordynację, gibkość, odporność psychiczną i pamięć ruchową.

3. Wyposażenie ucznia w niezbędną wiedzę i umiejętności posługiwania się typowymi przyrządami i rekwizytami gimnastycznymi

Uczeń poznaje techniczne i praktyczne właściwości przyrządów i rekwizytów gimnastycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu gimnastyki

Uczeń:
1) zna terminologię stosowaną w gimnastyce;
2) ocenia prawidłową postawę i ogólną sprawność psychofizyczną;
3) stosuje usystematyzowane ćwiczenia gimnastyczne;
4) przygotowuje organizm do wysiłku fizycznego, dobierając właściwe ćwiczenia.

2. Rozwijanie zdolności psychomotorycznych

Uczeń:
1) posiada wysoki poziom zdolności motorycznych (kondycję, koordynację, gibkość);
2) kontroluje wyczucie kierunku ruchu i położenia ciała w przestrzeni;
3) poprawnie wymienia i wykonuje następujące po sobie fazy ćwiczeń gimnastycznych;
4) konstruktywnie radzi sobie ze stresem i poziomem lęku (rozwija siłę woli, odwagę, opanowanie).

3. Wyposażenie ucznia w niezbędną wiedzę i umiejętności posługiwania się typowymi przyrządami i rekwizytami gimnastycznymi

Uczeń świadomie i bezpiecznie korzysta z wybranych przyrządów i rekwizytów.

PANTOMIMA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu pantomimy klasycznej

Uczeń zna i rozumie zasady sztuki mimu i rozgrzewki pantomimicznej.

2. Rozwijanie umiejętności i technik pantomimicznych

Uczeń:
1) zdobywa umiejętności z zakresu teatru sztuki mimu;

2) doskonali techniki przekazywania emocji za pomocą mowy ciała.

3. Wzbogacanie wyobraźni scenicznej i wrażliwości emocjonalnej

Uczeń:
1) podejmuje świadome i wyraziste działania sceniczne (indywidualnie i zespołowo);
2) rozwija wrażliwość emocjonalną, koncentrację i harmonię wewnętrzną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu pantomimy klasycznej

Uczeń:
1) posługuje się terminologią z zakresu pantomimy klasycznej;
2) zna i definiuje techniki pantomimy klasycznej;
3) zna historię oraz twórców teatru sztuki mimu i teatru ruchu;
4) objaśnia zasady i specyfikę teatru pantomimy (synchronizacja ruchu z oddechem, impuls, energia i kontrenergia, izolacje ciała, ruch zwolniony);
5) charakteryzuje cechy i stany emocjonalne różnych postaci.

2. Rozwijanie umiejętności i technik pantomimicznych

Uczeń:
1) umiejętnie stosuje koordynację i harmonię ruchu pantomimicznego;
2) zachowuje wewnętrzny rytm w trakcie działań scenicznych;
3) potrafi tworzyć iluzję przedmiotów, przestrzeni i innych postaci;
4) swobodnie posługuje się rekwizytami i innymi środkami wyrazu artystycznego na scenie, jak: kostium, scenografia, światło i muzyka;
5) współpracuje w zespole przy realizacji różnych inscenizacji artystycznych.

3. Wzbogacanie wyobraźni scenicznej i wrażliwości emocjonalnej

Uczeń:
1) samodzielnie tworzy krótkie formy improwizacji aktorskiej;
2) swobodnie korzysta ze zdobytej wiedzy i umiejętności przy kreowaniu postaci na scenie;
3) świadomie posługuje się własnym ciałem do wyrażenia wybranych treści, postaci i ich stanów emocjonalnych.

TECHNIKI TANECZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu różnych technik tanecznych

Uczeń:
1) poznaje terminologię i zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu różnych technik tanecznych;
2) rozróżnia poznane techniki taneczne.

2. Rozwijanie koordynacji, poczucia rytmu i pamięci ruchowej

Uczeń:
1) rozwija lekkość i harmonię ruchu, gibkość, skoczność, zwinność i równowagę;
2) doskonali świadomość ruchową własnego ciała i wyczucie przestrzeni;
3) zapamiętuje wybrane układy choreograficzne.

3. Rozwijanie wyobraźni i ekspresji muzyczno-ruchowej

Uczeń:
1) doskonali kreatywność, wrażliwość artystyczną i emocjonalną;
2) przestrzega czystości formy i estetyki ruchu;
3) przygotowuje i prezentuje różne układy taneczne (indywidualnie i zespołowo) oraz potrafi je zastosować w połączeniu z innymi technikami cyrkowymi.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie wiedzy z zakresu różnych technik tanecznych

Uczeń:
1) świadomie utrzymuje prawidłową postawę ciała;
2) zna i rozpoznaje podstawowe style i techniki taneczne;
3) umiejętnie posługuje się terminologią z zakresu różnych technik tanecznych;
4) rozpoznaje różnice i cechy wspólne poznanych technik tanecznych;
5) zna podstawowe zasady rozciągania, wzmacniania i rozluźniania ciała;
6) umiejętnie wykorzystuje przestrzeń sceniczną.

2. Rozwijanie koordynacji, poczucia rytmu i pamięci ruchowej

Uczeń:
1) dostosowuje działania taneczne do prezentowanego repertuaru muzycznego;
2) płynnie łączy elementy taneczne i gesty;
3) swobodnie wykonuje elementy taneczne;
4) kontrastuje ruchy pod względem dynamiki, tempa i ekspresji;
5) zapamiętuje bezbłędnie dłuższą etiudę taneczną;
6) rozwija gibkość ciała, skoczność, zwinność i równowagę.

3. Rozwijanie wyobraźni i ekspresji muzyczno-ruchowej

Uczeń:
1) realizuje własne koncepcje artystyczne;
2) wykorzystuje wrażliwość muzyczną i estetyczną w tworzeniu układów choreograficznych;
3) współpracuje z partnerami przy realizacji działań zespołowych;
4) wykorzystuje poznane elementy taneczne w komponowaniu występów artystycznych.

ŻONGLERKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie różnych technik żonglerskich

Uczeń poznaje terminologię oraz zdobywa umiejętności w zakresie różnych technik żonglerskich: rzucania, podrzucania i łapania przyborów.

2. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej

Uczeń doskonali zdolności manualne, cierpliwość, determinację i upór w dążeniu do celu.

3. Praktyczne stosowanie różnych form i sposobów żonglowania

Uczeń:
1) poznaje żonglerkę solową oraz zespołową;
2) rozwija wyobraźnię i poszukuje inspiracji do kreowania nowych technik.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie różnych technik żonglerskich

Uczeń:
1) stosuje prawidłową technikę, żonglując różnymi przyborami;
2) rozróżnia formy i sposoby żonglowania;
3) potrafi wyliczyć częstotliwość wyrzutów i podań.

2. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej

Uczeń:
1) stale zwiększa liczbę podrzucanych i łapanych przyborów;
2) zmienia częstotliwość wyrzutów i podań.

3. Praktyczne stosowanie różnych form i sposobów żonglowania

Uczeń:
1) wdraża poznane techniki, formy i sposoby żonglowania;
2) łączy kilka sposobów żonglowania w jedną ciągłą sekwencję;
3) łączy coraz trudniejsze i dłuższe sekwencje ruchów;
4) przygotowuje i prezentuje (indywidualnie i zespołowo) pokazy umiejętności żonglerskich.

WARUNKI REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE AKTOR CYRKOWY

Zaleca się, aby szkoła posiadała sale lekcyjne o odpowiedniej powierzchni i akustyce niezbędne do prowadzenia zajęć i gwarantujące komfort pracy nauczyciela i uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego oświetlenia i prawidłowej wentylacji).
Szkoła powinna zapewniać instrumentarium oraz akcesoria umożliwiające realizację podstaw programowych.
Wśród sal lekcyjnych powinny znajdować się pomieszczenia przystosowane do realizacji zajęć ruchowych (posiadające podłogę baletową lub parkiet oraz lustra), a także pomieszczenia do innych zajęć wynikających z tygodniowego lub semestralnego rozkładu zajęć.
Minimalna liczba godzin zajęć artystycznych realizowanych w szkole sztuki cyrkowej wynosi: 48 godzin (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia).

Załącznik nr 3

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE AKTOR SCEN MUZYCZNYCH

Zawód aktor scen muzycznych obejmuje następujące specjalności:

1) specjalność wokalno-aktorską;
2) specjalność wokalno-baletową.

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W POLICEALNEJ SZKOLE MUZYCZNEJ

Uczeń:

1) posługuje się terminologią właściwą dla danego projektu artystycznego;
2) twórczo wykonuje powierzone mu zadania, realizując koncepcję reżysera;
3) świadomie stosuje w praktyce zawodowej nabytą wiedzę i umiejętności;
4) wartościuje różne projekty artystyczne;
5) korzysta z różnych źródeł informacji dotyczących swojej specjalizacji;
6) ocenia i koryguje własny rozwój zawodowy;
7) wybiera repertuar odpowiedni do swoich predyspozycji i możliwości artystycznych;
8) posiada umiejętność koncentracji i radzi sobie z tremą;
9) bierze udział w przeglądach, konkursach i castingach;
10) zachowuje kondycję i dyspozycję zawodową;
11) zna zasady obowiązujące na rynku pracy;
12) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

GRA AKTORSKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Praca nad tekstem

Uczeń samodzielnie pracuje nad tekstem, wykorzystując swoje umiejętności techniczne.

2. Konstruowanie struktury postaci scenicznej

Uczeń buduje postać według poleceń reżysera i przeprowadza jej psychologiczno-emocjonalny profil.

3. Praca z partnerem

Uczeń nawiązuje kontakt emocjonalny z partnerami, prowadzi dialog emocjonalny i słowny.

4. Realizacja postaci scenicznej w ruchu i przestrzeni

Uczeń w oparciu o wiedzę historyczną i literacką, w określonej przestrzeni scenicznej, konstruuje postać według wskazówek reżysera i wymagań epoki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Praca nad tekstem

Uczeń:
1) analizuje tekst ze zrozumieniem;
2) stosuje zasady wersyfikacji;
3) świadomie używa swojego głosu i oddechu podczas mówienia tekstu;
4) wypowiada różne rodzaje wiersza (np. sylabiczny, sylabotoniczny, toniczny, wolny);
5) posługuje się prawidłowo dykcją, jest komunikatywny i wyrazisty.

2. Konstruowanie struktury postaci scenicznej

Uczeń:
1) uaktywnia emocje konieczne do budowania roli;
2) świadomie używa swego ciała, gestu, głosu i oddechu;
3) gra rolę „poza tekstem”, nie wyłączając się podczas akcji;
4) zapamiętuje i realizuje uwagi reżysera;
5) stosuje różne style gry aktorskiej.

3. Praca z partnerem

Uczeń:
1) prowadzi dialog w kontakcie z partnerem;
2) stosuje techniki dialogu i prawdy scenicznej.

4. Realizacja postaci scenicznej w ruchu i przestrzeni

Uczeń:
1) ma orientację w przestrzeni scenicznej;
2) wykorzystuje rekwizyt;
3) używa ruchu i gestu stosownych dla określonej epoki i stylu;
4) swobodnie porusza się w kostiumie;
5) samodzielnie konstruuje proste zdarzenia dramatyczne;
6) stosuje techniki uczenia się tekstu na pamięć, techniki koncentracji i sposoby radzenia sobie z tremą.

ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

Warsztat

Uczeń:
1) charakteryzuje podstawy techniki śpiewu klasycznego i praktyki muzyczne występujące w musicalu oraz muzyce rozrywkowej i jazzowej;
2) stosuje zróżnicowane techniki wokalne;
3) adaptuje techniki wokalne do charakteru i stylu wykonywanego utworu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Warsztat

Uczeń:
1) przyjmuje prawidłową postawę ciała podczas mówienia i śpiewania, stosuje właściwy tor oddechowy (przeponowo-żebrowy);
2) stosuje zasady higienicznego posługiwania się głosem;
3) ma świadomość roli oddechu w fonacji, rozróżnia typy oddechów, rozumie zasady funkcjonowania narządów mowy (prawidłowo określa miejsce i sposób artykulacji głosek w mowie i śpiewie);
4) jest świadomy roli słuchu w procesie tworzenia i kontroli głosu;
5) jest świadomy wpływu stanu emocjonalnego i fizycznego na emitowany dźwięk, rozumie zagadnienia wydobycia i prowadzenia dźwięku, jego pozycji, intonacji, impostacji, wykorzystywania rezonatorów, wyrównywania rejestrów;
6) stosuje heterogeniczne ćwiczenia wokalne odpowiednie dla swojego rodzaju głosu;

7) kontroluje intonację dźwięku i samodzielnie dokonuje jej korekty;
8) odczytuje tekst nutowy utworu i uczy się go zgodnie z zapisem;
9) samodzielnie opracowuje łatwy utwór pod względem techniczno-wykonawczym;
10) dobiera do swoich możliwości wokalnych i wykonywanego repertuaru rodzaj wprawek przygotowujących aparat głosowy do występu;
11) stosuje w utworach dynamikę w ramach swoich możliwości głosowych;
12) operuje artykulacją (np. legato, non legato i staccato) w zakresie pozwalającym na stylowe wykonanie utworu, wykorzystując znajomość pojęć i terminów muzycznych interpretuje utwór zgodnie z jego treścią, charakterem oraz stylem epoki;
13) swobodnie operuje głosem, stosując różne techniki wokalne (np. kantylena, improwizacja, skat, melorecytacja, szept);
14) operuje techniką wokalną, uwzględniając specyfikę fonetyki danego języka;
15) stosuje techniki wykonawstwa musicalowego (belting, legit voice, mixed voice, microphone technics);
16) w oparciu o repertuar o odpowiednim stopniu trudności koordynuje i doskonali wszystkie elementy techniki wokalnej w celu poszerzenia skali głosu.

TANIEC

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Taniec klasyczny

Uczeń:
1) rozróżnia i właściwie definiuje elementy poszczególnych ćwiczeń, objaśnia celowość ich zastosowania w kombinacjach i krótkich formach choreograficznych, posługując się słownictwem specjalistycznym;
2) zapamiętuje i wykonuje treści prostych i złożonych ćwiczeń i kombinacji oraz krótkich form choreograficznych, zachowując prawidłową koordynację ciała w połączeniu z dyscypliną muzyczną, w tempie i stylu odpowiednim dla ich charakteru.

2. Taniec ludowy i charakterystyczny

Uczeń:
1) rozróżnia i właściwie definiuje elementy i figury poszczególnych tańców ludowych i charakterystycznych;
2) objaśnia genezę, strukturę ruchowo-muzyczną oraz schematy choreograficzne, posługując się słownictwem specjalistycznym;

3) zapamiętuje i wykonuje proste i rozbudowane ćwiczenia solo, w parze i w zespole, wspomagające naukę elementów i figur poszczególnych tańców;
4) realizuje zadania i treści choreograficzne danego tańca w formie właściwej dla jego stylu, charakteru i struktury muzycznej.

3. Partnerowanie

Uczeń:
1) rozróżnia i właściwie definiuje elementy i pozy partnerowania w poszczególnych ćwiczeniach i kombinacjach oraz krótkich formach choreograficznych, charakterystycznych dla różnych technik tańca;
2) objaśnia zasady i celowość ich zastosowania, posługując się słownictwem specjalistycznym;
3) zapamiętuje i wykonuje w duecie i grupie, proste i rozbudowane kombinacje oraz krótkie formy choreograficzne w różnych technikach tańca, stosując odpowiednią technikę partnerowania, podporządkowaną prawidłowej koordynacji: partnera, partnerki, grupy.

4. Taniec współczesny

Uczeń:
1) rozumie celowość pracy w danej technice;
2) rozróżnia style tańca (współczesny, jazz funky, jazz broadway) i umie się w nich poruszać.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Taniec klasyczny

Uczeń:
1) posługuje się terminologią tańca klasycznego;
2) operuje terminami związanymi z zakresem ruchu oraz elementami jego jakości: ustawienie ciała, poziom, kierunek, dynamika, przestrzeń;
3) analizuje związek muzyki z ruchem;
4) korzysta z różnych źródeł informacji propagujących literaturę baletową;
5) ocenia wartości artystyczne realizacji scenicznych, opartych na technice tańca klasycznego;
6) stosuje odpowiednie partie ćwiczeń rozgrzewających i przygotowujących ciało do realizacji zadań tanecznych;
7) stosuje prawidłowe pozycje rąk i nóg oraz położenia ciała (épaulement, pozy);
8) wykonuje przy drążku i na środku sali ćwiczenia z grupy: pliés, battements, zwrotów i obrotów (np. pirouettes, tours), formy ronds de jambe oraz treści ćwiczeń

z zastosowaniem półpalców i łączników tanecznych (np. flic-flack, glissades, pas de bourrées, pas tombé, pas chassé);
9) wykonuje proste i złożone formy adagia tańca klasycznego;
10) wykonuje różne formy allegro tańca klasycznego (małe, średnie, duże skoki) w ćwiczeniach i kombinacjach na środku sali;
11) stosuje elementy jakości ruchu w funkcjonowaniu ciała, odpowiednie dla danego ćwiczenia i kombinacji;
12) koordynuje pracę całego ciała w połączeniu z dyscypliną muzyczną, w tempie i charakterze odpowiednim dla poszczególnych ćwiczeń i kombinacji;
13) realizuje krótkie formy choreograficzne, kładąc nacisk na ich interpretację oraz wyraz artystyczny;
14) akceptuje intensywność wysiłku fizycznego oraz powtarzalność wykonywania poszczególnych ćwiczeń i kombinacji, niezbędną w realizacji zadań tanecznych.

2. Taniec ludowy i charakterystyczny

Uczeń:
1) korzysta z różnych źródeł informacji na temat folkloru rodzimego oraz innych narodów, ze szczególnym uwzględnieniem sztuki tanecznej;
2) analizuje schematy i treści choreograficzne poszczególnych tańców;
3) objaśnia genezę i strukturę ruchowo-taneczną danego tańca oraz związanych z nim charakterystycznych strojów i rekwizytów;
4) operuje terminologią związaną z zakresem ruchu oraz jego elementami jakości: ustawienie ciała, poziom, kierunek, dynamika, przestrzeń;
5) rozróżnia i definiuje elementy i figury poszczególnych tańców oraz ćwiczenia wspomagające ich naukę;
6) tłumaczy zasadność ćwiczeń wspomagających i rozwijających motorykę ciała;
7) stosuje odpowiednie partie ćwiczeń rozgrzewających, wspomagających i przygotowujących ciało do realizacji zadań tanecznych;
8) stosuje elementy jakości ruchu w funkcjonowaniu ciała, odpowiednie dla danych ćwiczeń, elementów i figur tańca;
9) wykonuje treści prostych i rozbudowanych ćwiczeń wspomagających naukę elementów i figur poszczególnych tańców;
10) koordynuje pracę całego ciała w tańcu z: partnerką, partnerem, grupą, stosując odpowiednią technikę tańca i partnerowania;
11) wykorzystuje techniki taneczne odpowiednio do stopnia trudności danego ćwiczenia, elementu i figury;
12) realizuje zadania i treści choreograficzne danego tańca w formie właściwej dla jego stylu, charakteru i struktury muzycznej;
13) łączy taniec ze śpiewem.

3. Partnerowanie

Uczeń:

1) posługuje się terminologią w zakresie partnerowania odpowiednią dla danej techniki tańca;
2) operuje terminami związanymi z zakresem ruchu w duecie i grupie oraz jego elementami jakości: ustawienie ciała, poziom, kierunek, dynamika, przestrzeń;
3) definiuje poszczególne elementy i pozy partnerowania, charakterystyczne dla danej techniki tańca, i określa ich stopień trudności;
4) objaśnia czynności partnera i partnerki w duecie lub w grupie, analizuje treści prostych i rozbudowanych kombinacji oraz krótkich form choreograficznych w duecie i w grupie;
5) stosuje odpowiednie ćwiczenia rozgrzewające, wspomagające i rozwijające motorykę ciała podporządkowaną technice partnerowania;
6) wykonuje łączone w kombinacje i krótkie formy choreograficzne elementy partnerowania, np.: trzymanie w talii, trzymanie za jedną lub dwie ręce, kroki (pas) łączące i wiążące, zwroty, oprowadzenia, obroty, pirouettes;
7) wykonuje łączone w kombinacje i formy choreograficzne pozy parterowe, niskie, średnie i górne z ich uniesieniami, podnoszeniami, przenoszeniami, padami, adekwatnymi do danej techniki tańca;
8) wykonuje elementy małego, średniego i grand allegro w różnych technikach tańca;
9) koordynuje pracę całego ciała odpowiednio dla realizacji zadań w parze lub grupie, w tempie i charakterze odpowiednim dla poszczególnych kombinacji i etiud tanecznych;
10) stosuje elementy jakości ruchu niezbędne w funkcjonowaniu tancerza w duecie i grupie, odpowiednie dla danych elementów i póz techniki partnerowania;
11) realizuje treści choreograficzne w duecie i grupie, kładąc nacisk na ich interpretację oraz wyraz artystyczny.

4. Taniec współczesny

Uczeń:

1) przygotowuje swoje ciało do pracy, stosując ćwiczenia rozgrzewające;
2) rozwija koordynację ruchową w ćwiczeniach i układach choreograficznych;
3) wzmacnia i rozciąga poszczególne partie ciała (mięśnie), celem poszerzenia zakresu ruchu i podnoszenia poziomu wykonawczego;
4) porusza się w przestrzeni sali i sceny, świadomie budując rysunki sceniczne w grupie;
5) operuje oddechem celem połączenia tańca ze śpiewem;
6) używa ekspresji i środków wyrazu scenicznego zgodnego z charakterem tańca;
7) improwizuje w tańcu.

WYBRANE ZAGADNIENIA Z HISTORII DZIEDZINY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Elementy wiedzy o teatrze muzycznym

Uczeń:
1) charakteryzuje mechanizmy zmian w teatrze muzycznym, wykorzystując konteksty historyczne, polityczne i społeczno-kulturowe;
2) opisuje dokonania wybranych twórców teatru muzycznego na przestrzeni dziejów oraz w czasach współczesnych.

2. Współczesny teatr muzyczny

Uczeń orientuje się w najważniejszych współczesnych wydarzeniach kulturalnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Elementy wiedzy o teatrze muzycznym

Uczeń:
1) rozpoznaje style i kierunki w sztuce i muzyce;
2) formułuje cechy stylistyczne wybranych gatunków i form muzycznych, teatralnych i musicalowych;
3) stosuje właściwą terminologię;
4) charakteryzuje dokonania twórcze wybranych artystów i grup artystycznych;
5) interpretuje utwór zgodnie z kanonem określonych reguł stylistycznych, kulturowych i językowych;
6) tworzy wypowiedzi, prezentacje, formułuje sądy, ocenia zjawiska występujące w kulturze muzycznej i literackiej;
7) rozpoznaje wybrane przykłady z literatury muzycznej różnych epok stylistycznych w kontekście wiedzy ogólnokulturowej;
8) korzysta z różnych źródeł przy pozyskiwaniu materiałów źródłowych i formułowaniu wniosków (czytania recenzji muzycznej, oddziela warstwę informacyjną od opinii).

2. Współczesny teatr muzyczny

Uczeń:
1) interpretuje czytane teksty oraz oglądane spektakle;
2) formułuje poglądy na temat wydarzeń kulturalnych;
3) omawia dokonania współczesnych twórców;

4) aktualizuje wiedzę na temat najnowszych przedsięwzięć artystycznych.

CHARAKTERYZACJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Elementy wiedzy o charakteryzacji

Kluczowymi działami przedmiotu są: historia charakteryzacji, charakteryzacja twarzy, charakteryzacja całego ciała oraz technika stosowania peruk i zarostów.

Uczeń:
1) zna i rozpoznaje podstawowe techniki charakteryzacji, a także materiały i narzędzia;
2) posługuje się słownictwem z zakresu charakteryzacji;
3) zna materiały i narzędzia oraz środki artystyczne wykorzystywane w charakteryzacji.

2. Warsztat

Uczeń:
1) projektuje charakteryzację w oparciu o wymogi reżysera;
2) stosuje techniki charakteryzacji, dobierając narzędzia i materiały.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Elementy wiedzy o charakteryzacji

Uczeń:
1) charakteryzuje ewolucję technik i form charakteryzacji;
2) rozróżnia i definiuje podstawowe terminy związane ze sztuką charakteryzacji;
3) opisuje podstawowe materiały i narzędzia używane do wykonania charakteryzacji;
4) opracowuje projekt scenografa lub tworzy własne projekty.

2. Warsztat

Uczeń:
1) komponuje charakteryzację twarzy i ciała, stosując poprawną konstrukcję, proporcje, właściwą formę oraz odpowiednią technikę;
2) wybiera techniki charakteryzacji w zależności od uwarunkowań zewnętrznych;

3) stosuje podstawowe techniki charakteryzacji: z użyciem szminek tłustych, farb wodnych, kremowych, zarostów, efektów specjalnych „3D”;
4) różnicuje wyrazistość i intensywność charakteryzacji w zależności od rodzaju działań scenicznych i zadań aktorskich (teatr, film, telewizja, estrada);
5) organizuje stanowisko pracy charakteryzatorskiej zgodnie z zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska.

UMUZYKALNIENIE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Elementy wiedzy o muzyce w zakresie przedmiotu umuzykalnienie

Uczeń kształci umiejętności: czytania nut głosem, pamięć i wyobraźnię muzyczną oraz poczucie rytmu.

2. Warsztat

Uczeń:
1) prawidłowo intonuje tekst muzyczny;
2) rozpoznaje, analizuje i zapamiętuje materiał muzyczny oraz właściwie nim operuje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Elementy wiedzy o muzyce w zakresie przedmiotu umuzykalnienie

Uczeń:
1) poznaje notację muzyczną i elementy dzieła muzycznego: metrum, rytm, harmonię, budowę formalną utworów oraz określenia wykonawcze;
2) poznaje elementy improwizacji wokalnej.

2. Warsztat

Uczeń:
1) rozpoznaje, śpiewa i zapisuje interwały proste i złożone, odmiany gam, skale poza systemem dur-moll;
2) analizuje melodię, powtarza ją głosem;

3) analizuje tekst muzyczny w oparciu o opracowywane przykłady z literatury wokalnej ze zwróceniem uwagi na określenia wykonawcze;
4) śpiewa ćwiczenia a vista jednogłosowe tonalne i o rozszerzonej tonalności, dwugłosowe i wielogłosowe w grupach (przygotowanych i a vista);
5) zapisuje ze słuchu przebiegi melodyczno-rytmiczne;
6) rozpoznaje i intonuje interwały harmoniczne, trójdźwięki i czterodźwięki;
7) analizuje słuchowo wybrane przebiegi harmoniczne;
8) koreluje wiedzę teoretyczną z działaniami praktycznymi w zakresie słuchania, zapamiętywania i zapisywania.

SPECJALNOŚĆ WOKALNO-AKTORSKA

PIOSENKA AKTORSKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Piosenka aktorska – elementy wiedzy

Uczeń poznaje teoretyczne zagadnienia z zakresu piosenki aktorskiej oraz materiał literacko-muzyczny, zarówno polski, jak i zagraniczny.

2. Warsztat

Uczeń wykorzystuje umiejętności techniczne – aktorskie i wokalne w interpretacji utworu muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Piosenka aktorska – elementy wiedzy

Uczeń:
1) posługuje się terminologią związaną z dziedzinami sztuki wykorzystywanymi w pracy twórczej – m.in. muzyką, literaturą, teatrem, tańcem;
2) rozróżnia i charakteryzuje techniki aktorskie i wokalne;
3) dokonuje selekcji repertuaru, uwzględniając jego styl, tło historyczne, kulturowe;
4) definiuje i analizuje środki wyrazu artystycznego.

2. Warsztat

Uczeń:
1) wykonuje utwór wokalny, realizując przy tym zadania aktorskie;
2) realizuje utwory wokalne w różnych stylach muzycznych;
3) improwizuje wokalnie i aktorsko na zadany temat;
4) wykorzystuje techniczne możliwości teatru – oświetlenie, charakteryzację, rekwizyty, dekorację;
5) wyszukuje i analizuje repertuar zgodnie ze swoimi predyspozycjami wokalnymi, wrażliwością i estetyką, bądź z uwzględnieniem założeń reżysera;
6) dokonuje psychologicznej analizy postaci scenicznych i zdarzeń;
7) buduje konsekwentnie postać sceniczną, uwzględniając m.in. jej charakter, wiek, epokę, język;
8) współpracuje z osobami zaangażowanymi w występ sceniczny – reżyserem, akompaniatorem, choreografem, zespołem muzycznym, partnerami na scenie;
9) przygotowuje i śpiewa minimum jedną piosenkę aktorską z polskiego repertuaru w trakcie semestru.

WIERSZ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Elementy wiedzy o wierszu

Uczeń:
1) rozpoznaje poszczególne rodzaje wiersza (wiersz numeryczny we wszystkich odmianach, wiersz biały);
2) zna jednostki miary oraz elementy struktury budujące poszczególne odmiany wiersza.

2. Warsztat

Uczeń tworzy interpretacje tekstu poetyckiego, korzystając ze znanych środków ekspresji.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Elementy wiedzy o wierszu

Uczeń:

1) rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia związane ze strukturą tekstu poetyckiego (np. wiersz biały i numeryczny, rodzaje wiersza numerycznego: sylabik, sylabotonik, tonik; średniówka, klauzula, przerzutnia, zestrój akcentowy, jednostki miary poszczególnych rodzajów wiersza, rodzaje stóp);
2) posługuje się słownictwem specjalistycznym.

2. Warsztat

Uczeń:

1) analizuje strukturę zadanego tekstu;
2) przeprowadza analizę literacką;
3) przeprowadza analizę aktorską tekstu, doprowadzając wszystkie intencje postaci do poziomu konkretu;
4) wykorzystuje wszelkie elementy struktury wiersza, tworząc artystyczną interpretację tekstu;
5) wykorzystuje intonacyjne i dynamiczne środki wyrazu artystycznego;
6) w tekstach bardziej wieloznacznych sam stwarza odpowiedni kontekst okoliczności założonych, a na ich bazie formułuje dla podmiotu lirycznego zadanie główne, zgodnie z metodą Stanisławskiego;
7) interpretuje tekst w oparciu o zasadę dialogu;
8) opracowuje i przygotowuje jeden tekst poetycki w semestrze.

PROZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

Warsztat

Uczeń interpretuje teksty z zakresu prozy klasycznej, współczesnej, monologu scenicznego i dialogów, wykorzystując literaturę polską i światową.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:
1) interpretuje tekst z zastosowaniem właściwych technik mowy, technik oddechowych i interpretacyjnych;
2) posługuje się terminologią z zakresu techniki mowy, technik aktorskich, praktyki scenicznej, literatury;
3) dokonuje selekcji i analizy utworu literackiego pod kątem jego scenicznej realizacji;
4) stosuje techniki wypowiedzi scenicznej: frazuje, wykorzystuje pauzę, akcent, rytm, intonację, iloczas, wyrazistość, natężenie głosu, oddech, tempo;
5) interpretuje z zachowaniem stylu epoki i gatunku literackiego;
6) uwzględnia charakter postaci, ich wiek, styl języka, kontekst historyczny;
7) interpretuje tekst w sposób poprawny technicznie i zgodny z założeniami reżysera lub autora tekstu;
8) przygotowuje minimum jeden tekst w semestrze z uwzględnieniem literatury polskiej i światowej.

SPECJALNOŚĆ WOKALNO-BALETOWA

STEP

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Elementy wiedzy o stepie

Uczeń:
1) charakteryzuje techniki stepu;
2) umie powiązać rozwój stepu z rozwojem muzyki rozrywkowej oraz musicalu.

2. Warsztat

Uczeń:
1) tworzy choreografię do zadanej oraz wybranej przez siebie muzyki;
2) opracowuje popis sceniczny zarówno pod względem choreograficznym, techniki wykonania, jak i oprawy scenograficznej, światła i kostiumu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Elementy wiedzy o stepie

Uczeń:

1) posługuje się słownictwem specjalistycznym;
2) opisuje genezę tańca stepowanego: wpływy rytmicznych tańców czarnych niewolników, inne tańce etniczne polegające na wystukiwaniu rytmu nogami, amerykańskie mieszanie się kultur i jego wpływ na step;
3) zna literaturę muzyczną przeznaczoną do stepowania, muzyczne filmy wykorzystujące tę technikę tańca oraz jej wybitnych przedstawicieli.

2. Warsztat

Uczeń:

1) powtarza poszczególne techniki stepu – uderzeniowe oraz kombinacje tradycyjne:

   a) jednouderzeniowe (step, brush, spunk, heel, scuf, toe, ball, stomp),
   b) dwuuderzeniowe (shuffle, scuffing, heeldrop, flap, ball-change),
   c) trójuderzeniowe (triole) w metrum parzystym i nieparzystym (walc),
   d) techniki 4- i 5-uderzeniowe (łączenie technik);

2) łączy ruch taneczny w stepie z umiejętnościami z innych przedmiotów taneczno-baletowych:

   a) ćwiczenia w półobrocie,
   b) piruety w stepie – technika ambuate z wykorzystaniem dublowanych triol w obrocie,
   c) precyzyjne realizacje grup rytmicznych za pomocą technik uderzeniowych – glisady i slajdy (ślizgi);

3) wykorzystuje kombinacje historyczne (np. shim-sham, grapevine, scratch, spotting, heel-drop);
4) dobiera akompaniament spośród bogatego repertuaru dzieł scenicznych oraz muzyki z gatunku jazz i swing;
5) wykorzystuje cechy współczesnej formy stepu w Stanach Zjednoczonych i w Europie:

   a) step tradycyjny z elementami tańca jazzowego i swingu,
   b) technika „knock” jako odrębny styl (taniec irlandzki),
   c) elementy czeczotki (jej wykorzystanie np. w parodii),
   d) technika „stomp” – taniec z wykorzystaniem perkusyjnych dźwięków przedmiotów codziennego użytku;

6) kontroluje swoją prace nad formą – przed lustrem – bez lustra;
7) improwizuje krótką etiudę taneczną do zadanej muzyki, twórczo wykorzystując rekwizyt i kostium;
8) układa własną choreografię z wykorzystaniem poznanych i własnych kombinacji.

PANTOMIMA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Elementy wiedzy o pantomimie

Uczeń zdobywa wiedzę o pojęciach i założeniach pantomimy oraz o najważniejszych etapach w rozwoju tej dziedziny sztuki scenicznej. Posługuje się terminologią specjalistyczną.

2. Warsztat

Uczeń konstruuje etiudę pantomimiczną z zastosowaniem wybranych elementów techniki pantomimy klasycznej i gry aktorskiej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Elementy wiedzy o pantomimie

Uczeń:
1) posługuje się terminologią specjalistyczną;
2) charakteryzuje pojęcia i założenia pantomimy oraz etapy jej rozwoju;
3) omawia działalność artystyczną najwybitniejszych twórców pantomimy;
4) charakteryzuje zasady budowania postaci scenicznej;
5) zna zasady pracy ciałem w przestrzeni;
6) definiuje znaczenie i zastosowanie gestu scenicznego;
7) wyjaśnia zasady wykonywanych ćwiczeń i elementów technicznych pantomimy klasycznej;
8) definiuje zasady budowania etiudy pantomimicznej;
9) objaśnia reguły współpracy z partnerem i w grupie.

2. Warsztat

Uczeń:

1) stosuje rozgrzewkę pantomimiczną;
2) wykonuje ćwiczenia z zakresu plastyki ruchu scenicznego;
3) różnicuje ruch pod względem dynamiki, pracuje ciałem w określonych kierunkach w przestrzeni, równocześnie łącząc elementy techniczne z emocjami i fabułą sceniczną;
4) wyraża emocje ciałem, łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu innych technik ruchu i gry aktorskiej.

WARUNKI REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE AKTOR SCEN MUZYCZNYCH

Zaleca się, aby szkoła posiadała sale lekcyjne o odpowiedniej powierzchni i akustyce niezbędne do prowadzenia zajęć i gwarantujące komfort pracy nauczyciela i uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego oświetlenia i prawidłowej wentylacji).

Szkoła powinna zapewniać instrumentarium oraz akcesoria umożliwiające realizację podstaw programowych we wszystkich prowadzonych specjalnościach.

Wśród sal lekcyjnych powinny znajdować się pomieszczenia przystosowane do wykonawstwa muzycznego posiadające sprzęt nagłaśniający, do realizacji zajęć ruchowych (posiadające podłogę baletową lub parkiet oraz lustra), a także pomieszczenia do innych zajęć wynikających z tygodniowego lub semestralnego rozkładu zajęć.

W szkole powinna znajdować się biblioteka zawierająca w swoich zasobach materiały niezbędne do realizacji podstawy programowej i programów nauczania (nuty, książki, nagrania i prasa specjalistyczna).

Minimalna liczba godzin zajęć artystycznych realizowanych w policealnej szkole muzycznej wynosi: 88 godzin (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia).

Załącznik nr 4

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE MUZYK

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA ORAZ W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
2) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
3) posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
4) zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
5) wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
6) rozwija pasję muzyczną przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
7) publicznie prezentuje swoje dokonania;
8) podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
9) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista proste utwory muzyczne;
10) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
11) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
12) realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
13) ocenia jakość wykonywanych zadań;
14) pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy;
15) integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
16) buduje relacje oparte na zaufaniu;
17) wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
18) organizuje swoją indywidualną pracę;
19) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
20) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
21) przewiduje skutki podejmowanych działań;
22) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
23) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

AKORDEON

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ucznia, kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni oraz poczucia piękna.

Uczeń:

1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną, niezbędną do nauki gry na akordeonie;
2) poznaje podstawową literaturę akordeonową, oryginalną i transkrybowaną;
3) nabywa pod kontrolą nauczyciela podstawowych umiejętności interpretowania wykonywanych utworów zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) zdobywa wiedzę na temat ogólnej budowy instrumentu, prawidłowej postawy podczas gry oraz zasad prawidłowego prowadzenia i zmian miecha;
2) poznaje sposoby wydobywania i kształtowania dźwięku na akordeonie;
3) nabywa umiejętności właściwego posługiwania się aparatem gry;
4) poznaje techniki gry w oparciu o wszystkie manuały akordeonu – MD, MM, MB/A;
5) zdobywa umiejętności gry a vista w kluczu wiolinowym i basowym.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Wdrażanie ucznia do systematycznego ćwiczenia na instrumencie, kształtowanie umiejętności ćwiczenia efektywnego oraz samodzielnego przygotowania łatwych utworów.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) kształtuje umiejętności koncentracji i panowania nad tremą;
2) rozwija psychiczną gotowość do występów publicznych;
3) zdobywa umiejętności dokonywania właściwej samooceny występu publicznego;
4) poznaje różne sposoby zapamiętywania utworów;
5) poszerza liczbę utworów w swoim repertuarze;
6) poznaje zasady i sposoby zachowania na scenie;
7) poznaje zasady i sposoby radzenia sobie w zmiennych warunkach, towarzyszących aktywności estradowej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:
1) uczestniczy jako solista i kameralista w różnych formach życia artystycznego;
2) jest świadomym odbiorcą kultury jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych;
3) czynnie uczestniczy w domowym muzykowaniu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Uczeń:
1) posiada wiedzę z zakresu zasad muzyki (notacja muzyczna, pojęcia i terminy muzyczne) niezbędną w grze na instrumencie;
2) posiada podstawową wiedzę na temat stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych;
3) zna i wykonuje repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia i dwóch lat drugiego etapu edukacji muzycznej;
4) posiada zróżnicowany pod względem stylistycznym repertuar, zarówno w zakresie literatury oryginalnej, jak również transkrybowanej;
5) czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
6) samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem;
7) wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku;
2) zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu;
3) zna funkcje i układ poszczególnych manuałów instrumentu i działanie systemu regestrowego (skale, notacje, transpozycje);
4) zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;
5) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
6) prawidłowo prowadzi i zmienia miech;
7) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
8) rozwija technikę gry w oparciu o wszystkie manuały akordeonu – MD, MM, MB/A;
9) jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku;
10) zna i stosuje sposoby kształtowania dźwięku na akordeonie;
11) poprawnie wykonuje utwory muzyczne zróżnicowane pod względem stylistycznym, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i wiedzę ogólnomuzyczną;
12) poprawnie wykonuje utwory pod względem technicznym i artystycznym.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:
1) zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia;
2) samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
3) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
4) opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym utwory o łatwym i średnim stopniu trudności (wstępne opracowanie aplikatury, zmian miecha, regestracji);
5) poprawnie i samodzielnie odczytuje zapis nutowy o różnym stopniu trudności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) zna sposoby uczenia się utworów na pamięć;
2) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
3) wykonuje wybrane utwory z pamięci;
4) stosuje zasady poprawnego zachowania na estradzie;
5) bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach oraz innych formach prezentacji artystycznej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:
1) Poznaje życie kulturalne środowiska, poszerza wiedzę ogólnomuzyczną i korzysta z aktualnych informacji multimedialnych;
2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista lub kameralista w różnych zespołach;
3) jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego;
4) wykazuje się kreatywnością i inicjatywą w realizacji zadań i projektów zespołowych;
5) posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie oraz rozbudzenie wrażliwości muzycznej, kształtowanie świadomego i kompetentnego odbiorcy dóbr kultury

Uczeń:
1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań;
2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska oraz nabywa umiejętność stosownego zachowania w czasie rozmaitych wydarzeń kulturalnych;

3) podejmuje próby świadomego kształtowania własnego gustu estetycznego, niezależnie od postaw, poglądów i wartości promowanych w mediach;
4) wzrasta w poszanowaniu dziedzictwa kulturowego swojego i innych narodów.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na instrumencie oraz rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i historii swojego instrumentu, stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Opanowanie oraz doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) nabywa umiejętność przyjmowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz posługiwania się prawidłowym aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej, wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) próbuje tworzyć proste tematy melodyczne i grać ze słuchu;
5) z pomocą nauczyciela usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, poszerzając środki wyrazu o nowe i pogłębiając już opanowane;
6) rozwija wirtuozowskie elementy gry;
7) pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie organizacji, kontroli i samooceny.

4. Przygotowanie do występów solowych i zespołowych oraz uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:
1) poznaje zasady występów dotyczące umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi muzykami;
2) poprzez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej;
3) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
4) pracuje nad osiągnięciem stopnia koncentracji pozwalającego na pokonanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

Szczegółowe efekty kształcenia

1. Umuzykalnienie oraz rozbudzenie wrażliwości muzycznej, kształtowanie świadomego i kompetentnego odbiorcy dóbr kultury

Uczeń:
1) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
2) rozróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki;

3) określa własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
4) samodzielnie dociera do interesujących interpretacji i wykonań;
5) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
6) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na instrumencie oraz rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) zna budowę altówki i smyczka;
2) definiuje poszczególne części instrumentu i smyczka;
3) stosuje podstawowe zasady konserwacji altówki i smyczka;
4) zna notację w kluczu altowym i wiolinowym;
5) zna podstawowe pojęcia i określenia muzyczne, niezbędne w realizacji utworów;
6) zna zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku;
7) zdobywa podstawową wiedzę na temat stylów i epok;
8) zna różnorodne interpretacje; umie je ocenić i określić z pomocą nauczyciela mocne i słabe strony wykonania;
9) wykorzystuje technikę informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;
10) wykorzystuje dostępne środki techniczne do rejestracji swoich występów oraz analizy i weryfikacji osiągnięć.

3. Opanowanie oraz doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry;
2) posługuje się prawidłowym aparatem gry;
3) potrafi z pomocą nauczyciela nastroić altówkę;
4) w stopniu elementarnym wykorzystuje technikę przygotowawczą lewej i prawej ręki;
5) kontroluje i koryguje intonację oraz jakość dźwięku;
6) umie grać łatwe akordy i dwudźwięki;
7) swobodnie wykonuje flażolety naturalne;
8) interpretuje utwór zgodnie z zapisem (metrorytmika, dynamika, agogika);
9) prezentuje opanowanie podstaw techniki gry z uwzględnieniem prawidłowego podziału smyczka;
10) posługuje się wybranymi sposobami artykulacji;
11) umie grać w pozycjach I–VII;
12) potrafi zawibrować długie dźwięki;
13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
14) prawidłowo odtwarza linię melodyczną głosem;
15) gra ze słuchu proste melodie;
16) rozpoznaje i koryguje błędy;
17) samodzielnie odczytuje łatwy utwór;
18) umie zorganizować pracę nad utworem;
19) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;

20) stosuje różne techniki zapamiętywania tekstu;
21) umie z pomocą nauczyciela rozwijać technikę gry;
22) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie pulpitu, oświetlenie).

4. Przygotowanie do występów solowych i zespołowych oraz uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

1) zna i stosuje zasady dotyczące publicznego występu (strój, zachowanie);
2) umie skupić się przed i podczas występu;
3) zna techniki pozwalające opanować tremę;
4) współpracuje z innymi muzykami;
5) w prezentacji estradowej wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję;
6) umie wykonać z akompaniamentem utwory o niskim i średnim poziomie trudności;
7) analizuje wspólnie z nauczycielem swoje występy i konstruktywnie wykorzystuje spostrzeżenia;
8) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
9) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
10) zdobywa obycie estradowe.

AUDYCJE MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

1) posługuje się pojęciami muzycznymi;
2) potrafi opisać dzieło, posługując się terminologią muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń rozpoznaje zagadnienia w słuchanych przykładach z literatury muzycznej, zwraca uwagę na różnorodność środków wyrazu.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń opisuje dzieło, posługując się terminologią muzyczną na podstawie zapisu nutowego.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, aktywnie słucha muzyki.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń świadomie słucha muzyki, uczestniczy w wydarzeniach muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

1) stosuje podstawowe pojęcia z zakresu:
   a) elementów dzieła muzycznego (rytmiki, melodyki, harmoniki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki),
   b) budowy utworu (w oparciu o budowę okresową i ewolucyjną),
   c) faktury utworu (monofonia, polifonia, homofonia),
   d) gatunków i form muzycznych (kanon, inwencja, fuga, forma okresowa dwu- i trzyczęściowa, rondo, temat z wariacjami, forma sonatowa, formy cykliczne: suita, sonata, symfonia, koncert solowy, opera),
   e) obsady wykonawczej wokalnej i instrumentalnej (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
   f) budowy instrumentów muzycznych i rodzajów głosu ludzkiego;
2) wymienia cechy polskich tańców narodowych oraz cechy polskiej muzyki ludowej, posługuje się pojęciem stylizacji muzyki ludowej;
3) wymienia i ogólnie charakteryzuje:
   a) epoki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzykę XX i XXI wieku),
   b) twórczość wybranych kompozytorów (w szczególności: J.S. Bacha, W.A. Mozarta, F. Chopina, K. Szymanowskiego, W. Lutosławskiego),
   c) zawody związane z muzyką, w tym: wykonawca – instrumentalista i wokalista, kompozytor, dyrygent, lutnik, reżyser dźwięku,
   d) najważniejsze wydarzenia muzyczne (np. festiwale, konkursy);
4) potrafi korzystać ze wskazanych tradycyjnych i multimedialnych zbiorów literatury muzycznej, oprogramowania komputerowego wspomagającego naukę i rozwój kompetencji muzycznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń:

1) rozpoznaje w słuchanych przykładach muzycznych:
   a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
   b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
   c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
   d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
   e) obsadę wykonawczą wokalną i instrumentalną (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
   f) brzmienie instrumentów muzycznych i rodzaje głosu ludzkiego;
2) określa na przykładach muzycznych cechy polskich tańców narodowych.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń:

1) zauważa w zapisie nutowym:
   a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
   b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
   c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
   d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
   e) polskie tańce narodowe;
2) odczytuje z partytury obsadę wykonawczą.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń:

1) komponuje miniatury muzyczne z wykorzystaniem cech polskich tańców narodowych oraz wybranych form muzycznych;
2) stosuje proste formy ruchu podczas słuchania utworu muzycznego.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

1) zapoznaje się z różnorodną literaturą muzyczną;
2) kształtuje umiejętność świadomego odbioru muzyki i jej wartościowania;
3) wyraża własne opinie dotyczące słuchanych utworów;
4) bierze udział w koncertach i festiwalach.

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń posiada umiejętności pracy w zespole, potrafi ponosić odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalnej

Uczeń świadomie i umiejętnie posługuje się aparatem głosowym.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę chóralną realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas śpiewu w chórze (siedzącą i stojącą);
2) prawidłowo reaguje na gest dyrygenta;
3) dba o spójność i wyrównanie brzmienia;
4) współpracuje z grupą w zespole chóralnym;
5) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny);
6) interpretuje ze zrozumieniem tekst słowny i muzyczny;
7) czyta nuty głosem a vista w stopniu podstawowym;
8) opanowuje pamięciowo część utworów poznanych podczas zajęć chóru.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalnej

Uczeń:
1) posiada podstawową wiedzę niezbędną do rozwijania techniki wokalnej;
2) posługuje się techniką wokalną w stopniu podstawowym (oddech, fonacja, artykulacja, rezonans, pozycja dźwięku, dykcja) w celu uzyskania prawidłowej intonacji zarówno linearnej, jak i pionowej;
3) świadomie operuje dynamiką;
4) precyzyjnie realizuje rytmikę utworu.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń:
1) potrafi przedstawić sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych;
2) posiada podstawowe wiadomości o stylach wykonywanych utworów;
3) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń:
1) dba o estetykę zachowania się na scenie;
2) właściwie interpretuje dzieła muzyczne przygotowywane pod kierunkiem dyrygenta zespołu chóralnego;

3) świadomie współtworzy dzieło (ogólny wyraz artystyczny, interpretacja, rytmika, artykulacja, dynamika, agogika).

FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na fagocie – odpowiednio do wieku;
2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna i stosuje w praktyce różnorodne metody pracy z instrumentem i utrwala umiejętności gry.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności. Odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru literatury muzycznej oraz nagrań
2) rozpoznaje brzmienie fagotu w słuchanych utworach;
3) znajduje w środkach masowego przekazu informacje o interesujących go nagraniach muzycznych, poszerzających jego wiedzę w tym zakresie;
4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
5) poszerza wiedzę na temat epok w historii muzyki i kompozytorów;
6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
7) zna w stopniu podstawowym historię fagotu;
8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze wybrane przez pedagoga;
9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
10) wykorzystuje poznaną wiedzę z zakresu epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce;
11) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) czyta poprawnie nuty w kluczu basowym;
2) zna zasady notacji muzycznej w stopniu umożliwiającym samodzielne odczytanie zapisu nutowego w ramach realizowanego programu;
3) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
4) przestrzega podstawowych warunków higieny pracy (np. wietrzenie pomieszczeń, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
5) dba i właściwie troszczy się o instrument;
6) potrafi nazwać poszczególne części fagotu;
7) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
8) opanował technikę prawidłowego oddechu i zadęcia;
9) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
10) utrzymuje właściwą postawę ciała podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
11) zna i stosuje właściwą aplikaturę w obrębie skali B_1–b^1;
12) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
13) umiejętnie stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
14) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
15) właściwie odczytuje i realizuje rytm w wykonywanych utworach;
16) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o poprawną intonację dźwięków;
17) dysponuje biegłością palcową w stopniu podstawowym;
18) zwraca uwagę na jakość i estetykę dźwięku;
19) gra a vista utwory o przeciętnej skali trudności;
20) uwzględnia znaczenie narządów jamy ustnej oraz zmiennej plastyki warg, mięśni twarzy, pracy języka;
21) zna zasady prawidłowego wykonania ćwiczeń przygotowawczych: ćwiczenia oddechowe, z zakresu emisji dźwięku;
22) realizuje w stopniu zadowalającym przewidziane dla niego zadania techniczno-wykonawcze;

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrorytmikę, dynamikę i agogikę;
2) interpretuje utwory pod nadzorem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci utwory lub ćwiczenia;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem;
6) w muzykowaniu zespołowym uczy się współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
2) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie: odpowiedni strój, ukłon, wejście i zejście z estrady;
3) potrafi dostroić instrument podczas występów;
4) potrafi wykonać publicznie utwory z pamięci;
5) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
6) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
7) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych.

FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na flecie – odpowiednio do wieku;
2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna możliwości techniczne instrumentu i stara się w prawidłowy sposób wykorzystywać metody pracy z fletem.

3. Nabywanie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń potrafi samodzielnie przygotowywać się do lekcji.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

6. Posługiwanie się sprzętem elektronicznym

Uczeń posiada umiejętności obsługi komputera.

7. Przygotowanie do kontynuowania nauki na poziomie szkoły średniej

Uczeń jest świadomy wyboru kolejnego etapu swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) uczęszcza na koncerty;
2) interesuje się kulturą;
3) zna historię swojego instrumentu oraz literaturę fletową, odpowiednią do etapu nauczania;
4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami;
8) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zna budowę fletu, potrafi dbać o instrument;
2) potrafi samodzielnie złożyć i rozłożyć instrument;
3) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
4) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
5) zna i stosuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz poprawnie układa ręce i palce;
6) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
7) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
9) właściwie odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
10) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o prawidłową intonację;
11) dysponuje podstawową biegłością palcową;
12) zna zasady notacji muzycznej;
13) dba o estetykę wykonania i jest wrażliwy na jakość dźwięku;
14) zrealizował przewidziane programem nauczania zadania techniczno-wykonawcze.

3. Nabywanie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

1) organizuje swoje miejsce pracy (pulpit ustawiony na odpowiedniej wysokości, uporządkowany materiał nutowy, odpowiednie oświetlenie, przewietrzone pomieszczenie);
2) organizuje swoją pracę, aby ćwiczyć ilość czasu potrzebną do czynienia postępów na danym etapie;
3) organizuje próby zespołu kameralnego (duet, trio) bez udziału nauczyciela;
4) analizuje swoją grę podczas ćwiczenia i świadomie koryguje błędy;
5) potrafi samodzielnie się rozegrać, stosując znane mu ćwiczenia;
6) potrafi się koncentrować i relaksować, zarządzając swoim czasem, aby ćwiczenie było efektywne.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrorytmikę, dynamikę i agogikę;
2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy oraz koryguje popełniane błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga utwór lub ćwiczenie;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;
6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
2) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
5) jest świadomym odbiorcą sztuki i kultury.

6. Posługiwanie się sprzętem elektronicznym

Uczeń:

1) potrafi dokonywać nagrań własnych wykonań;
2) samodzielnie wyszukuje nagrania utworów, które gra lub które go interesują;
3) potrafi odnaleźć i wydrukować legalnie dostępne nuty zadanych lub interesujących go utworów.

7. Przygotowanie do kontynuowania nauki na poziomie szkoły średniej

Uczeń:

1) świadomie planuje swój rozwój zawodowy – wybiera kontynuowanie kształcenia w szkole muzycznej lub świadomie rezygnuje na rzecz innej dziedziny;

2) jest świadomy roli kultury muzycznej w społeczeństwie swojego kraju i innych narodów;
3) jest odbiorcą kultury o dobrze ukształtowanym guście muzycznym.

FORTEPIAN DODATKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry na fortepianie, nabywa podstawowe umiejętności techniczne i interpretacyjne w grze na instrumencie wraz z elementami analizy utworu.

3. Nauka gry a vista

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą oraz świadomie uczy się utworu na pamięć;
3) w podstawowym zakresie potrafi samodzielnie wykorzystywać technologię informacyjną i komunikacyjną w nabywaniu wiedzy i rozwoju umiejętności.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń:
1) zna i określa poszczególne części fortepianu;
2) prawidłowo rozpoznaje klawisze i oktawy;
3) zna możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

1) zachowuje odpowiednią postawę przy instrumencie;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
3) realizuje podstawowy zapis notacji muzycznej w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
4) prawidłowo realizuje zapis graficzny artykulacji, dynamiki i pedalizacji;
5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
7) posługuje się grą dwudźwięków, akordów i prostych ozdobników;
8) rozumie oznaczenia agogiczne;
9) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku i frazowania;
10) analizuje budowę formalną utworu;
11) wykonuje utwory w fakturze homofonicznej i polifonicznej.

3. Nauka gry a vista

Uczeń:

1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
2) gra a vista proste utwory w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika, artykulacja).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

1) realizuje zalecenia nauczyciela oraz koryguje popełniane błędy podczas samodzielnej pracy;
2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
3) wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (zwłaszcza ogólnomuzycznych);
4) wykorzystuje do własnego rozwoju technologię informacyjną i komunikacyjną (nagrania muzyczne, zasoby nutowe).

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie wrażliwości muzycznej i zainteresowania muzyką

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej. Kształtuje swój smak i gust muzyczny.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy o muzyce

Uczeń:
1) posiada podstawowe wiadomości z historii i budowy instrumentu;
2) zdobywa w podstawowym zakresie wiadomości ogólnomuzyczne;
3) nabywa umiejętność rozpoznawania cech charakterystycznych budowy formalnej utworów.

3. Kształcenie umiejętności gry na fortepianie

Uczeń:
1) nabywa umiejętność właściwego posługiwania się aparatem gry;
2) rozwija sprawność w zakresie stosowania podstawowych technik gry na fortepianie;
3) interpretuje utwory muzyczne, zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną;
4) opanowuje różnorodne formy utworów z literatury fortepianowej oraz gamy do siedmiu znaków;
5) nabywa umiejętność prawidłowej gry a vista i gry zespołowej.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie
Uczeń podczas samodzielnego ćwiczenia doskonali umiejętności efektywnej organizacji czasu pracy, świadomego wyboru metod ćwiczenia oraz korygowania własnych błędów.

5. Publiczna prezentacja.
Uczeń zdobywa niezbędne umiejętności do poprawnego wykonania programu artystycznego na zakończenie szkoły muzycznej I stopnia

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie wrażliwości muzycznej i zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) rozwija swoją muzyczną wrażliwość i poznaje środki ekspresji;
2) poznaje literaturę muzyczną z różnych źródeł, świadomie i aktywnie słucha muzyki;
3) uczęszcza na koncerty w szkole i poza szkołą oraz czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
4) odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki;
5) określa własne preferencje repertuarowe i interpretacyjne.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy o muzyce

Uczeń:

1) posiada podstawowe wiadomości z historii instrumentu, zna mechanizm działania poszczególnych elementów oraz charakterystyczne cechy brzmienia;

2) opanował zasady muzyki:
   a) zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym oraz oznaczenia interpretacyjne,
   b) układ pokrewieństwa kwintowego tonacji w systemie dur-moll oraz różnice w budowie gam,
   c) interwały, rodzaje trójdźwięków (dur, moll, zwiększony, zmniejszony) wraz z przewrotami oraz D7 i czterodźwięk zmniejszony z przewrotami;
3) zna główne funkcje harmoniczne oraz podstawowe rodzaje kadencji;
4) rozróżnia i zna elementy dzieła muzycznego, style muzyczne oraz sylwetki i twórczość najważniejszych kompozytorów;
5) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów np.: ABA, forma sonatowa, rondo, wariacje, utwory polifoniczne, etiuda;
6) w wykonywanym repertuarze potrafi określić charakterystyczne cechy epoki, stylu oraz kompozytora, np. technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, *tempo rubato* w romantycznej kantylenie.

3. Kształcenie umiejętności gry na fortepianie

Uczeń:

1) wydobywa i kształtuje odpowiedni dźwięk w zależności od dynamiki, rejestru i charakteru wykonywanego utworu;
2) prawidłowo operuje aparatem gry, potrafi świadomie kontrolować jego elastyczność i swobodę;
3) stosuje w tempach umiarkowanych podstawowe techniki gry: palcową, pasażową, dwudźwiękową, akordową;
4) potrafi śpiewnie prowadzić frazę kantylenową;
5) gra różnymi sposobami artykulacji: portato, legato i staccato;
6) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną;
7) właściwie posługuje się prawym pedałem: rytmicznym i synkopowanym;
8) interpretuje utwory muzyczne, zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, zwracając szczególną uwagę na: jakość dźwięku, metrorytmikę, agogikę, dynamikę, artykulację i frazowanie;
9) wykonuje utwory z różnych epok muzycznych: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności (XX i XXI wieku);
10) prawidłowo i ze zrozumieniem prezentuje w grze różne formy muzyczne: etiudy, utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatinę, sonatę, koncert), utwory kantylenowe, utwory taneczne, utwory ilustracyjne;
11) prawidłowo gra wszystkie gamy durowe oraz molowe harmoniczne i melodyczne; odpowiednie do nich pasaże toniczne, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej i akordach septymowych zmniejszonych z przewrotami; kadencje i gamy chromatyczne;
12) gra a vista łatwe utwory muzyczne w wolnym tempie:
   a) posiada orientację przestrzenną na klawiaturze we wszystkich rejestrach,
   b) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem,
   c) dokonuje wstępnej analizy utworu,
   d) spostrzega i realizuje oznaczenia zawarte w tekście nutowym;

13) nabywa i rozwija podstawowe umiejętności w zakresie gry zespołowej:
   a) dąży do zgodności w zespołowej interpretacji utworu,
   b) odpowiedzialnie współpracuje ze współwykonawcą.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń:

1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu w kluczach wiolinowym i basowym, poprawnie realizując wysokość dźwięków, aplikaturę, rytm, metrum, tempo, artykulację, dynamikę, frazowanie, pedalizację, charakter muzyczny;
2) samodzielnie opracowuje proste utwory, dbając o poprawność tekstową.
3) systematycznie i efektywnie organizuje czas samodzielnej pracy w domu;
4) podczas samodzielnego ćwiczenia świadomie doskonali poprawność wykonawczą zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami technicznymi oraz interpretacyjnymi;
5) koryguje popełniane błędy i dobiera odpowiednie, wskazane przez nauczyciela metody ćwiczenia do ich pokonywania.

5. Publiczna prezentacja

Uczeń:

1) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów muzycznych z wykorzystaniem różnych technik pamięciowych; stosuje aktywne formy nauki tekstu muzycznego;
2) posiada umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym podczas publicznego występu;
3) dokonuje krytycznej i szczegółowej oceny wykonanych przez siebie utworów;
4) prezentuje podczas audycji lub przesłuchania śródrocznego umiejętności:
   a) gry a vista,
   b) samodzielnego opracowania prostego utworu,
   c) gry zespołowej;
5) na egzaminie kończącym naukę w szkole I stopnia prezentuje następujący program:
   a) *sinfonia* lub *Preludium* i *Fuga* J.S. Bacha,
   b) etiuda uwzględniająca technikę palcową obydwu rąk,
   c) etiuda zawierająca inny problem techniczny,
   d) dwie części sonaty klasycznej (jedna część do wyboru: allegro sonatowe, rondo lub wariacje oraz wolna część cyklu sonatowego),
   e) utwór dowolny.

GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:

1) pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej;
2) kształtuje swój smak i gust muzyczny;

3) poznaje pojęcia i terminy muzyczne, historię gitary, jej budowę i zasady konserwacji; uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych i poznaje literaturę muzyczną przedmiotu.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) poznaje podstawy gry na instrumencie: prawidłowe funkcjonowanie aparatu gry, elementy techniki gitarowej oraz środki wyrazu artystycznego;
2) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do zrozumienia i wykonywania utworów;
3) poznaje notację muzyczną (w tym oznaczenia notacji gitarowej), kształci umiejętność odczytywania muzycznego sensu utworu oraz grę a vista prostych utworów solowych i kameralnych;
4) poznaje sposoby efektywnej pracy, kształci nawyki systematycznego i świadomego ćwiczenia, samodzielnego opracowywania krótkich i łatwych utworów oraz świadomego korygowania błędów.

3. Przygotowanie do występów publicznych i świadomego odbioru dóbr kultury

Uczeń:
1) potrafi publicznie prezentować swoje umiejętności, zna zasady obycia estradowego, kształci umiejętności koncentracji oraz radzenia sobie z tremą;
2) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska (solista, kameralista, akompaniator);
3) potrafi współpracować z innymi wykonawcami;
4) kształtuje własny gust estetyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:
1) rozwija zainteresowania i uzdolnienia muzyczne;
2) uczestniczy jako świadomy odbiorca w życiu muzycznym szkoły i w wydarzeniach kulturalnych poza szkołą;
3) świadomie korzysta z nagrań muzycznych i ze źródeł informacji;
4) zna podstawy budowy gitary klasycznej, zasady użytkowania, strojenia, wymiany strun i konserwacji instrumentu;
5) rozróżnia rodzaje gitar;
6) zna historię gitary i muzyki gitarowej w zakresie podstawowym;
7) poznaje literaturę gitarową z różnych epok.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) prawidłowo posługuje się aparatem gry (postawa, układ rąk, właściwy sposób wydobycia dźwięku);
2) dba o właściwy dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki);
3) posługuje się metronomem i tunerem lub kamertonem;
4) kształci podstawową technikę gry (koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców, tłumienie strun, uderzenie tirando i apoyando, gra dwudźwięków, trójdźwięków, czterodźwięków i podstawowych akordów gitarowych, gra naturalnych i sztucznych flażoletów, chwyt barré, gra

w pozycjach i zmiany pozycji, realizacja arpeggio, legato, tremolo, rasgueado i podstawowych ozdobników);
5) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
6) analizuje własną grę;
7) dba o jakość dźwięku;
8) analizuje własną grę pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej;
9) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
10) realizuje oznaczenia dynamiczne i agogiczne;
11) z pomocą nauczyciela interpretuje utwory muzyczne zgodnie ze stylem, z charakterem i budową formalną, zwracając uwagę na rytm, agogikę, dynamikę, barwę, artykulację i frazowanie;
12) gra a vista łatwe utwory solowe i kameralne;
13) samodzielnie opracowuje łatwe utwory pod względem techniczno-wykonawczym (aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja);
14) wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych do zrozumienia i wykonywania utworów gitarowych;
15) realizuje różne formy muzykowania zespołowego (np. zespoły gitarowe, akompaniament lub zespoły kameralne z udziałem innych instrumentów);
16) wykonuje utwory z różnych epok (od renesansu do muzyki współczesnej) i gatunków: miniatury instrumentalne, formy cykliczne w całości lub wybrane części, opracowane samodzielnie utwory dowolne oraz etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych;
17) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
18) wykonuje gamę C-dur oraz gamy krzyżykowe do czterech znaków – jednogłosowo, w tercjach, sekstach i oktawach;
19) zna podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach;
20) rozwija swoje zdolności i zainteresowania muzyczne;
21) z pomocą nauczyciela planuje swoją pracę domową.

3. Przygotowanie do występów publicznych i świadomego odbioru dóbr kultury

Uczeń:
1) uczestniczy w publicznych występach jako solista, kameralista lub akompaniator;
2) nawiązuje kreatywną współpracę z innymi wykonawcami;
3) zna zasady zachowania się na estradzie;
4) jest otwarty i wrażliwy na potrzeby innych osób;
5) dokonuje krytycznej oceny swojej prezentacji;
6) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych;
7) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
8) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska jako wykonawca.

HARFA HACZYKOWA / PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:
1) rozwija wrażliwość artystyczną oraz zainteresowania muzyczne poprzez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań;

2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:

1) kształci prawidłową postawę przy instrumencie oraz posługiwanie się prawidłowym, naturalnym i swobodnym aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija technikę instrumentalną oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu;
5) rozwija umiejętności interpretacyjne.

3. Zdobycie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:

1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy muzyczne i pojęcia niezbędne do realizacji utworu muzycznego;
2) zdobywa podstawową wiedzę dotyczącą budowy i historii instrumentu;
3) zdobywa wiedzę dotyczącą stylistyki i budowy formalnej utworów, posiłkuje się wiedzą z przedmiotów zarówno teoretycznych, jak i praktycznych, w celu prawidłowej realizacji wykonywanego repertuaru.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny. Poprzez słuchanie nagrań uczy się kształtować własny gust estetyczny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń kształci umiejętności koncentracji, zasad zachowania się na estradzie podczas występu, współpracy z innymi instrumentalistami w zespole, wspierając ich swoją wiedzą i wrażliwością artystyczną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

1) muzykuje na instrumencie oraz rozwija swoją muzyczną wrażliwość;
2) rozwija muzykalność przez grę w duetach i większych zespołach;
3) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
4) uczęszcza na koncerty w szkole i poza szkołą;
5) potrafi określić własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
6) rozwija zainteresowania muzyczne przez wyszukiwanie ciekawych nagrań;
7) odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki, takie jak: muzyka klasyczna, folklorystyczna, popularna i jazzowa.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:

1) prawidłowo, naturalnie i swobodnie posługuje się aparatem gry;
2) kształci odpowiednie nawyki siedzenia przy instrumencie, gwarantujące prawidłowy rozwój oraz zdobycie właściwej techniki gry;
3) posługuje się podstawową techniką gry na harfie pozwalającą na wykonywanie utworów;
4) potrafi nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia instrumentu; potrafi korygować strój instrumentu w miarę pojawiających się problemów intonacyjnych;
5) samodzielnie ustawia odpowiednie haczyki lub pedały przed rozpoczęciem gry oraz w trakcie wykonywania utworu;
6) prawidłowo odczytuje zapis muzyczny od strony melodyki, harmonii, rytmiki, dynamiki, agogiki, pulsu, artykulacji i frazowania;
7) właściwie realizuje zawarte w utworze oznaczenia artykulacyjne oraz typowe dla harfy wybrane efekty brzmieniowe, takie jak: glissanda, flażolety, arpeggia, zarywanie strun paznokciami, près de la table, wykonywanie efektów perkusyjnych;
8) prawidłowo interpretuje utwór, zwracając uwagę na jego stylistykę, a także dba o piękno dźwięku i intonację w wykonywanych dziełach;
9) w pracy nad utworami rozwija pamięć muzyczną, potrafi zagrać ze słuchu nieskomplikowane melodie;
10) potrafi zaaranżować łatwe utwory do celów muzykowania zespołowego;
11) zapoznaje się z techniką pedałową harfy koncertowej; dostrzega zmiany harmoniczne w przebiegu utworu oraz rolę mechanizmu pedałowego;
12) zapoznaje się z różnorodnymi sposobami efektywnego ćwiczenia.

3. Zdobycie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:

1) dysponuje elementarną wiedzą w zakresie historii harfy oraz jej budowy (umie nazwać poszczególne, najważniejsze części instrumentu), zna zasady prostej konserwacji instrumentu m.in. umie samodzielnie założyć strunę;
2) zna notację w kluczu wiolinowym i basowym;
3) zna terminologię muzyczną w zakresie melodyki, frazowania, rytmiki, artykulacji, dynamiki i agogiki oraz podstawowych harfowych efektów brzmieniowych;
4) rozpoznaje formę, prostą harmonię, określa czas powstania i stylistykę utworów, które wykonuje;
5) zna i stosuje zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

1) rozpoznaje i koryguje błędy;
2) stosując wskazówki nauczyciela i respektując wymagania tekstu, umie dostosować metodę ćwiczenia do sposobu rozwiązania występującego problemu technicznego;
3) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie na instrumencie w harmonogramie dnia;
4) ocenia efekty swojej pracy;
5) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie harfy, stołka i pulpitu).

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) koncentruje się przed wyjściem na estradę i podczas występu przed publicznością;
2) potrafi prawidłowo nastroić harfę przed występem publicznym;
3) w prezentacji estradowej wykorzystuje swoją wyobraźnię muzyczną i wrażliwość;
4) potrafi umiejętnie słuchać drugiego głosu podczas gry w duetach;
5) bierze udział w popisach i audycjach muzycznych.

KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. **Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką**
   Uczeń zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej; rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. **Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie**
   Uczeń poznaje możliwości techniczne instrumentu i prawidłowy sposób wydobywania dźwięków na klarnecie.

3. **Przygotowanie do samodzielnej pracy**
   Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.

4. **Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce**
   Uczeń realizuje projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności – indywidualnie i w pracy zespołowej.

5. **Przygotowanie do występów publicznych**
   Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym, bierze udział w audycjach szkolnych i koncertach pozaszkolnych.

6. **Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną**
   Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w celu poszerzania wiedzy oraz dalszego kształcenia i rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań oraz interesuje się kulturą;

2) zna podstawową literaturę przeznaczoną na klarnet;
3) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem własnych upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
7) wykorzystuje, w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce, poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów;
8) potrafi wykorzystać umiejętności i zdobytą wiedzę w kształtowaniu swojej osobowości.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
4) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności: legato i non legato;
8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
10) prawidłowo realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
11) potrafi samodzielnie lub z pomocą nauczyciela nastroić instrument oraz wydobyć właściwą intonację;
12) dysponuje biegłością palcową, umożliwiającą mu wykonanie wybranych utworów;
13) zna zasady notacji muzycznej;
14) dba o estetykę wykonania – jest wrażliwy na jakość techniczną i artystyczną dźwięku.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

1) zna i przestrzega podstawowych warunków i higieny pracy (przewietrzone pomieszczenie, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
2) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
3) organizuje i realizuje pracę nad poszczególnymi elementami warsztatu według wskazówek nauczyciela;
4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
5) odznacza się w grze kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje zapis nutowy, dostosowany do jego możliwości; uwzględnia oznaczenia metrorytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej; wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;
6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) odpowiedzialnie przygotowuje się do występów publicznych;
2) rozwija umiejętność koncentracji przed występem i podczas gry przed publicznością;
3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
5) czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
6) kształtuje własne poglądy na temat muzyki, słuchając różnych wykonań dzieł muzycznych i porównując te wykonania.

6. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

1) samodzielnie poszukuje, analizuje i dobiera informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
2) potrafi obsługiwać aparaturę umożliwiającą rejestrację gry w celu dokonania analitycznej oceny swoich prezentacji.

KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry, zdobywa podstawy techniki klawesynowej, poznaje zasady interpretacji materiału muzycznego oraz rozwija własną muzykalność.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną i kontekstem historyczno-estetycznym

Uczeń poznaje różne odmiany klawesynów, wybraną literaturę przedmiotu oraz reprezentatywne utwory z repertuaru klawesynowego skomponowane w różnych stylach i okresach historycznych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy oraz aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń postępuje zgodnie z zasadami etyki, poznaje i stosuje zasady komunikacji społecznej oraz uczestniczy w życiu kulturalnym jako odbiorca sztuki, a także poprzez grę solową i kameralną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń:

1) posiada prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) we właściwy sposób posługuje się aparatem gry z dobrą korelacją lewej i prawej ręki;
3) posiada podstawową technikę klawesynową obejmującą biegłość palcową, zróżnicowaną artykulację, umiejętność wykonywania ozdobników oraz korzystania z systemu rejestrów;
4) prawidłowo wykonuje przebiegi gamowe majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne w tonacjach do sześciu znaków w pozycjach oktawy, tercji, seksty i decymy oraz gamy chromatyczne w pozycji oktawy, rozłożone akordy molowe i durowe, czterodźwięki dominanty septymowej i akordy septymowe zmniejszone z przewrotami;
5) prawidłowo odczytuje prosty zapis muzyczny, interpretuje zawarte w nim oznaczenia wykonawcze;
6) posiada umiejętność gry polifonicznej;
7) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;
8) wykonuje a vista utwory o małym stopniu trudności;
9) samodzielnie opracowuje proste utwory;
10) twórczo interpretuje utwór, uwzględniając zasady notacji, cechy stylu i strukturę formy muzycznej, specyfikę instrumentu oraz elementy wyrazowe;
11) dysponuje repertuarem obejmującym zróżnicowane formy i style, w tym formy taneczne, polifoniczne, sonaty wczesnoklasyczne oraz utwory współczesne;
12) wykonuje utwory w różnych formach muzykowania zespołowego;
13) w podstawowym zakresie realizuje *basso continuo*, stosuje elementy improwizacji oraz wykonuje kadencje do czterech znaków;
14) korzysta w praktyce z zasobów wiedzy teoretycznej.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną i kontekstem historyczno-estetycznym

Uczeń:

1) zna i definiuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
2) posiada podstawową wiedzę z zakresu historii, budowy i obsługi klawesynu;
3) posiada podstawową wiedzę z zakresu dawnych praktyk wykonawczych;
4) zna reprezentatywne dzieła literatury klawesynowej;
5) potrafi wymienić i zdefiniować podstawowe cechy form i gatunków muzyki klawesynowej;
6) definiuje strukturę formalną wykonywanego utworu, zna zasady akcentowania, wskazuje motywy, frazy i inne odcinki muzyczne;
7) pozyskuje niezbędne materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych i multimedialnych;
8) korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

3. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń:

1) przestrzega zasad kultury i etyki;
2) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
3) jest zdolny do samodzielnej i dobrze zorganizowanej pracy;
4) jest przygotowany do pracy zespołowej oraz do współpracy w grupie i na rzecz grupy;
5) potrafi odpowiednio prezentować się na estradzie oraz krytycznie oceniać własne dokonania;
6) jest obiektywny i rzetelny w ocenie swoich kwalifikacji;
7) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
8) poszerza swoją wiedzę i korzysta z zasobów kultury w różnych jej formach, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową;
9) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego i korzysta z zasobów kultury w różnych dziedzinach sztuki.

KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania; uczęszcza na koncerty i słucha muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska; poznaje wiedzę dotyczącą charakterystycznych stylów wykonawczych.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia muzyczne niezbędne do odczytania i realizacji tekstu muzycznego; stosuje w praktyce estradowej style wykonawcze; Zdobywa wiedzę z zakresu historii, budowy instrumentu oraz zasad jego konserwacji.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie, udoskonala sprawność aparatu gry prawej i lewej ręki oraz poszerza spektrum umiejętności technicznych i interpretacyjnych oraz doskonali umiejętność prezentacji estradowej; poznaje zasady precyzyjnego strojenia instrumentu; rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację; podejmuje próby improwizacji prostych tematów melodycznych oraz doskonali umiejętność gry „ze słuchu”.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń (pod kierunkiem nauczyciela) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, stosowania odpowiednich technik oraz kształci umiejętność kontrolowania własnej gry i samooceny; rozwija, wdraża i stosuje nabyte umiejętności samodzielnej pracy w praktyce solistycznej i kameralistycznej;

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych, nabywa umiejętności koncentracji i właściwego skupienia celem prezentacji estradowej; poznaje i stosuje sposoby pokonywania sytuacji trudnych związanych z występem estradowym; współpracuje z akompaniatorem i rozwija umiejętności współpracy z instrumentalistami w ramach zespołu/orkiestry;

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

1) posiada niezbędną wiedzę i uczestniczy w życiu muzycznym swojej szkoły i środowiska (koncerty, audycje, uroczystości okolicznościowe), występuje solo i w różnych formach muzykowania zespołowego (zespół instrumentalny, zespół kameralny, orkiestra);
2) korzysta z dostępnych dóbr kultury;
3) zna podstawowe gatunki muzyki oraz charakterystyczne style wykonawcze;
4) rozwija swoje muzyczne zainteresowania: uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań, poznaje wybrane utwory z literatury kontrabasowej;

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
2) zna i odczytuje zapis nutowy, w szczególności: nazwy strun, oznaczenia pozycji, aplikaturę, kierunki smyczka, oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne;
3) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w działaniach praktycznych;
4) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży (do 4 znaków przykluczowych);
5) zna w stopniu podstawowym historię, budowę oraz zasady konserwacji kontrabasu i smyczka, a także ich bezpiecznego transportu;
6) stosuje wybrane elementy technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
7) wykorzystuje techniki audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć;
8) zna i stosuje sposoby frazowania, pogłębiając stronę wyrazową granych utworów;
9) rozwija i buduje z pomocą nauczyciela świadomość stylów wykonawczych utworów.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) zachowuje poprawną postawę podczas gry na instrumencie (postawa stojąca, postawa siedząca);
2) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
3) jest wrażliwy na jakość dźwięku, intonacji i rytmu;
4) posiada kompetencje do publicznej prezentacji utworów;
5) stosuje podstawową technikę gry z uwzględnieniem właściwego podziału smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
6) wykorzystuje równe sposoby artykulacji: detachè, martelè, portato, legato, staccato i pizzicato;
7) gra w pozycjach „szyjkowych” bez użycia kciuka, a także w pozycjach kciukowych;
8) realizuje poprawnie oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne;
9) podejmuje próby wibracji dźwięku, udoskonala ją oraz swobodnie stosuje;
10) precyzyjnie stroi instrument;
11) zna i wykorzystuje w swojej grze flażolety naturalne;
12) czyta nuty a vista w stopniu pozwalającym na zagranie prostych melodii;

13) doskonali grę „ze słuchu”.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

1) realizuje uwagi nauczyciela podczas pracy nad utworem;
2) świadomie i systematycznie ćwiczy oraz koryguje własne błędy;
3) doskonali pod kierunkiem nauczyciela organizację własnego warsztatu pracy;
4) kontroluje jakość dźwięku, intonację i rytm;
5) potrafi ocenić słuchany utwór i jego wykonanie;
6) wykorzystuje i wdraża metody samodzielnego ćwiczenia, opracowując utwory o podstawowym i średnim stopniu trudności jako solista, a także jako kameralista (zespół/orkiestra).

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) zna i stosuje podstawowe zasady odpowiedniego zachowania się i prezentacji na estradzie;
2) zdobywa i rozwija doświadczenia w zakresie występów publicznych;
3) stosuje poznane sposoby koncentracji, dbając o prawidłowy przebieg występu;
4) współpracuje z akompaniatorem oraz rozumie potrzebę współdziałania w zespole/orkiestrze;
5) jest świadomy znaczenia muzykowania zespołowego w rozwoju artystycznym, wykazując dbałość o zachowanie proporcji brzmieniowych, jednolitą artykulację i czystość intonacji;
6) zna na pamięć część utworów ze swojego repertuaru;
7) rozwija zainteresowania muzyczne i odczuwa satysfakcję z działalności estradowej;
8) jest przygotowany do dalszego kontynuowania nauki.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

1) rozwija umiejętności słuchowego rozpoznawania struktur melodycznych, metrorytmicznych i harmonicznych;
2) potrafi zaznaczyć w przebiegu muzycznym poznane struktury i rozróżnić zjawiska muzyczne.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń odtwarza głosem zapis nutowy na podstawie znajomości notacji muzycznej oraz wykształconych wyobrażeń słuchowych (kierunek melodii, brzmienie poszczególnych interwałów i rozłożonych akordów, relacje czasowe), zwraca uwagę na intonację i precyzję rytmiczną.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, potrafi wypowiadać się poprzez aktywność muzyczną, kształtuje twórczą postawę wobec stawianych zadań.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń posługuje się właściwą terminologią i notacją muzyczną, rozumie podstawowe pojęcia i oznaczenia muzyczne, dostrzega, rozróżnia i buduje poznane struktury.

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności do realizacji innych przedmiotów muzycznych, dostrzega korelację między zagadnieniami pochodzącymi z różnych przedmiotów, rozwija i doskonali pamięć i percepcję, umożliwiającą mu słuchową analizę zjawisk muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

1) rozpoznaje:

a) struktury melodyczne: skalę majorową (odmiana naturalna i harmoniczna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna), skale modalne (dorycka, frygijska, lidyjska i miksolidyjska), pochodzenia ludowego (pentatonika bezpółtonowa, góralska, skale cygańskie) oraz całotonową, interwały proste i złożone (nona, decyma) gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem, czterodźwięk zmniejszony, progresje**,** dźwięki obce w melodii; zagadnienia realizowane są w tonacjach do pięciu znaków przykluczowych,

b) struktury harmoniczne: interwały proste i złożone (nona, decyma) gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, triadę harmoniczną i T_{VI} w poznanych odmianach gam, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem, czterodźwięk zmniejszony, rodzaje kadencji (doskonała, plagalna, zawieszona, zwodnicza); zagadnienia są realizowane w tonacjach do pięciu znaków przykluczowych,

c) struktury metrorytmiczne: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne i nieregularne (triolę, kwintolę, duolę), takty ćwierćnutowe (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowe (3/8, 6/8), synkopę, przedtakt, fermatę,

d) zjawiska agogiczne i dynamiczne,

e) podstawowe sposoby artykulacji (legato, staccato, portato, glissando, tremolo, arpeggio, arco, pizzicato),

f) brzmienie różnych instrumentów i głosów wokalnych;

2) zapisuje, uzupełnia i koryguje struktury interwałowe, akordowe i rytmiczne, jednogłosowe przebiegi melodyczne tonalne i proste atonalne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne oraz harmoniczne zawierające trójdźwięki triady, D^7, T_{VI} oraz czterodźwięk zmniejszony (dyktanda, ćwiczenia solfeżowe, przykłady z literatury muzycznej oraz z repertuaru uczniowskiego);

3) zapamiętuje i odtwarza motywy melodyczne i rytmiczne, fragmenty piosenek i utworów muzycznych;

4) zapisuje z pamięci jednogłosową melodię tonalną.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń realizuje z nut:

1) nierytmizowane następstwa dźwięków różnej wysokości;
2) proste motywy i melodie jedno- i dwugłosowe oparte o poznane struktury interwałowe i harmoniczne;
3) przebiegi rytmiczne;
4) melodie z akompaniamentem drugiej osoby;
5) proste dwugłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne lub melodyczno-rytmiczne z samodzielną realizacją jednego z głosów lub zespołowo.

Zagadnienia melodyczne są realizowane głosem w kluczu wiolinowym i basowym następującymi sposobami: solmizacją, literowo, stopniami gamy oraz pracą z tekstem jako ćwiczenia tonalne i proste atonalne z dbałością o precyzję intonacyjną i rytmiczną. Zagadnienia rytmiczne są realizowane tataizacją, pracą z tekstem oraz technikami perkusyjnymi z dbałością o precyzję rytmiczną.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń:

1) tworzy własne wypowiedzi muzyczne (improwizuje głosem i na instrumentach, komponuje miniatury muzyczne);
2) odczytuje i realizuje zapisany tekst muzyczny, zgodnie z zawartymi oznaczeniami wykonawczymi i wskazówkami interpretacyjnymi;
3) aktywnie słucha muzyki, wykorzystując proste formy ruchu, w tym taktowanie.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń stosuje:

1) zasady notacji i kaligrafii muzycznej, dotyczące zapisu pojedynczych dźwięków i współbrzmień w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych, symboli interwałów i akordów, wartości rytmicznych nut i pauz, grup rytmicznych, kropki przy nucie, fermaty, łuków, znaków przykluczowych, znaków chromatycznych pojedynczych i podwójnych, przenośników oktawowych, transpozycji, znaków zakończenia utworu i innych skrótów pisowni muzycznej;
2) solmizacyjne i literowe nazwy dźwięków odpowiadających stopniom gamy w poznanych tonacjach, nazwy oktaw w zakresie C – c^3;

3) nazewnictwo związane z rodzajami gam i poznanych skal;
4) terminologię związaną z pokrewieństwem gam (równoległość, jednoimienność, koło kwintowe) w zakresie poznanych tonacji;
5) zasady budowy poznanych struktur melodycznych, harmonicznych i metrorytmicznych oraz zasady rozwiązywania dysonansów;
6) terminologię harmoniczną dotyczącą nazewnictwa funkcyjnego i przebiegów harmonicznych (kadencji).

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń:
1) stosuje terminologię muzyczną w wypowiedziach ustnych i pisemnych w zakresie zdobytej wiedzy i umiejętności;
2) dostrzega, odczytuje i wykonuje poznane struktury melodyczne (gamy, skale, interwały), harmoniczne (struktury akordowe, funkcje harmoniczne i kadencje) i metrorytmiczne;
3) posługuje się notacją muzyczną do zapisu nut i tworzenia własnych wypowiedzi muzycznych;
4) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego, i świadomym odbiorze muzyki.

LITERATURA MUZYCZNA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń wykazuje się znajomością rozpoznawania wybranych dzieł muzycznych, określania ich przynależności do stylu epoki historycznej.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń wykazuje się umiejętnością rozpoznawania i określania elementów muzyki, faktury muzycznej, środków wyrazu, sposobów kształtowania dzieła muzycznego oraz charakterystycznych cech podstawowych form i gatunków muzycznych.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń posiłkuje się znajomością aparatu wykonawczego właściwego dla danej epoki w dziejach muzyki.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń przyswaja podstawowe wiadomości o pieśniach, tańcach, instrumentach i zespołach, zwyczajach i obrzędach w polskiej kulturze ludowej oraz o stylizacjach muzyki ludowej w kompozycjach XIX i XX wieku.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń:

1) wykazuje znajomość dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok w dziejach muzyki:
   a) starożytna Grecja,
   b) średniowiecze,
   c) renesans,
   d) barok,
   e) klasycyzm,
   f) romantyzm,
   g) wiek XX i XXI;
2) charakteryzuje twórczość:
   a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
   b) czołowych kompozytorów: J.S. Bacha, W.A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego, W. Lutosławskiego;
3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:
   a) historycznego,
   b) narodowego,
   c) indywidualnego;
4) porządkuje chronologicznie:
   a) sylwetki kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
   b) szkoły kompozytorskie,
   c) gatunki i formy muzyczne.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń:
1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi, określającymi:
   a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metrorytmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
   b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);
2) określa i charakteryzuje:
   a) współczynniki dzieła muzycznego,
   b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
   c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;
3) określa funkcje muzyki, różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
4) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich i rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń:
1) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych;
2) określa sposoby ich stosowania – w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń:
1) zna regiony muzyczne Polski;
2) posiada podstawowe wiadomości o zwyczajach i obrzędach;
3) wykazuje się znajomością pieśni i tańców ludowych oraz instrumentarium ludowego;
4) określa znaczenie polskiego folkloru muzycznego dla twórczości wybranych twórców muzyki XIX i XX wieku;
5) zna przykłady stylizacji muzyki ludowej oraz wykorzystania folkloru w sposób *in crudo*.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:
1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń:
1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla literatury muzycznej;
2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) wykorzystuje wiedzę z zakresu literatury muzycznej w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie muzykalności i nabywanie wiedzy muzycznej

Uczeń:
1) rozwija swoje zainteresowania muzyczne;
2) rozwija zdolności i predyspozycje muzyczne oraz wrażliwość;
3) zdobywa wiedzę o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę oboju i jego możliwości techniczne;
2) zdobywa umiejętności posługiwania się aparatem gry, techniką i ekspresją wyrazu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) realizuje indywidualnie i zespołowo projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
2) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych oraz poza szkołą;
3) potrafi samodzielnie pracować nad repertuarem.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki i innych form życia kulturalnego.

5. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Nabywanie wiedzy muzycznej i rozwijanie muzykalności

Uczeń:
1) interesuje się kulturą, uczęszcza na koncerty;
2) pogłębia zainteresowania muzyczne, słuchając nagrań;
3) zna podstawową literaturę muzyczną na obój;
4) posiada podstawowe wiadomości z zakresu budowy i historii swojego instrumentu;
5) gra wybrane przez pedagoga (z uwzględnieniem swoich upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
6) zna i definiuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie:

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany oboju;
2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;
3) właściwie posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
4) prawidłowo operuje i kontroluje strumień powietrza;
5) utrzymuje właściwą postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
6) zwraca uwagę na jakość i barwę dźwięku;
7) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa oraz struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
9) samodzielnie stroi instrument oraz świadomie dba o czystość intonacji;
10) posiada umiejętności techniczne oraz biegłość palcową, umożliwiające wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanej budowie;
11) dba o estetykę wykonania;
12) zrealizował zadania techniczno-wykonawcze przewidziane programem szkoły I stopnia.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie i prawidłowo odczytuje dostosowany do swoich możliwości tekst nutowy, realizuje oznaczenia metrorytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
4) organizuje swoją pracę w sposób przemyślany, rozumie potrzebę systematyczności;
5) wykorzystuje nabytą wiedzę teoretyczną do pracy nad repertuarem;
6) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
7) czyta proste utwory a vista, wykorzystując znajomość notacji muzycznej;
8) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych i orkiestrze;
9) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności za poziom wykonywanych utworów.

4. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń:

1) bierze udział w koncertach szkolnych, audycjach i konkursach;
2) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do swoich występów;
3) koncentruje się przed wyjściem na scenę i podczas gry przed publicznością;
4) dba o właściwy strój i odpowiednie zachowanie na scenie;
5) uczy się panować nad tremą;
6) umie dokonać krytycznej oceny własnej gry.

5. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń:

1) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego – jako słuchacz i wykonawca;
2) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych;
3) bierze udział w kursach, lekcjach otwartych i warsztatach;
4) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych.

ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej
Uczeń poznaje podstawy teoretyczne muzyki tonalnej i atonalnej, zagadnień metrorytmicznych, elementy notacji muzycznej oraz zaznajamia się z terminami muzycznymi dotyczącymi konstrukcji i wykonania dzieła muzycznego.

2. Umuzykalnienie i rozwój zainteresowań muzycznych
Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań. Bierze udział w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

3. **Zdobycie i rozwój umiejętności gry na organach pozwalające na wykonywanie utworów różnych epok, zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi**
Uczeń zaznajamia się z działaniem i obsługą organów, kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz odpowiedniego posługiwania się aparatem gry oraz rozwija umiejętności techniczne w zakresie gry na manuale i pedale.

4. **Kształtowanie wrażliwości muzycznej i poczucia piękna**
Uczeń rozwija umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem i indywidualnym charakterem dzieła muzycznego

5. **Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem**
Uczeń zdobywa umiejętności samodzielnej organizacji pracy, ćwiczenia oraz interpretacji utworów muzycznych, poznaje i stosuje różnorodne techniki szybkiego czytania i zapamiętywania tekstu muzycznego.

6. **Przygotowanie do występów publicznych**
Uczeń rozwija zdolności do publicznej prezentacji przygotowanych utworów, kształci umiejętności koncentracji przed występem oraz podczas prezentacji estradowej, zna i stosuje różne sposoby opanowania pamięciowego utworów oraz poznaje zasady współpracy z asystentami (registrantami).

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne w zakresie melodyki, rytmiki, dynamiki, agogiki i artykulacji;
2) posługuje się wiedzą z zakresu notacji w różnych kluczach;
3) potrafi analizować budowę formalną utworów organowych oraz określać jej specyfikę;
4) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w praktyce wykonawczej (potrafi odpowiednio odczytać i zastosować w grze oznaczenia rytmiczne, dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;

2. Umuzykalnianie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń:
1) uczestniczy w różnych przejawach życia kulturalnego, w szczególności w audycjach klasowych, koncertach szkolnych, konkursach i innych imprezach muzycznych;
2) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych;
3) wyraża w sposób kompetentny opinie estetyczne związane ze zjawiskami muzycznymi.

3. Zdobycie i rozwój umiejętności gry na organach pozwalające na wykonywanie utworów różnych epok, zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń:
1) zna budowę, działanie i sposób obsługi organów;
2) kształci nawyki zachowania prawidłowej postawy (właściwe ułożenie rąk na manuale i nóg na klawiaturze pedałowej);

3) nieustannie rozwija technikę gry organowej (manuałowej, pedałowej i wzajemnej ich korelacji) w jej różnorodnych przejawach (biegłość, artykulacja itd.), pozwalającą na wykonywanie dzieł muzycznych z różnych stylów;
4) wykorzystuje technikę gry fortepianowej, stosowaną w różnych formach muzycznych do doskonalenia umiejętności gry na organach.

4. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i poczucia piękna

Uczeń:
1) zna i posługuje się różnorodnymi registrami organowymi i ich zestawieniami, dopasowując do nich odpowiedni sposób gry (artykulacja, tempo, frazowanie);
2) rozumie zagadnienia związane z niepowtarzalnością brzmieniową organów jako instrumentu oryginalnego i umieszczonego w indywidualnej przestrzeni akustycznej;
3) dąży do „ożywiania" dźwięku organowego poprzez kształtowanie wrażliwości artykulacyjnej i umiejętne stosowanie tempo rubato.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) organizuje swoją pracę, ćwiczy w sposób racjonalny;
2) stosuje w praktyce wskazówki i zalecenia nauczyciela;
3) poszukuje indywidualnych i optymalnych dla siebie technik ćwiczenia na organach;
4) korzysta z nowoczesnych technik szybkiego czytania i zapamiętywania;
5) praktykując grę a vista, dąży do zachowania ciągłości narracyjnej;
6) samodzielnie przygotowuje i prezentuje utwory organowe;
7) rozumie potrzebę systematycznej pracy dla osiągnięcia wyznaczonych celów.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) świadomie rozpoznaje własne stany emocjonalne oraz potrafi kontrolować swoje zachowanie podczas występu;
2) zna i stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
3) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów;
4) dysponuje podzielnością uwagi umożliwiającą mu samodzielne registrowanie bądź współpracę z asystentem;
5) potrafi dokonywać krytycznej oceny wykonanych przez siebie utworów.

ORKIESTRA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń rozwija zamiłowanie do gry w orkiestrze, pracy w grupie oraz odczuwa satysfakcję z powierzonych i zrealizowanych zadań artystycznych.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

2) kształtuje wiedzę i umiejętności niezbędne do gry w zespole orkiestrowym;
3) wykorzystuje doświadczenia zdobyte w trakcie nauki innych przedmiotów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń:

1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
2) wykazuje dyscyplinę artystyczną i ogólnowychowawczą;
3) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy, wytrwały i koleżeński;
4) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
5) posiada umiejętność koncentrowania się;
6) dba o estetykę sceniczną zespołu, zgodną z obowiązującymi normami.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

1) zna notację muzyczną, w szczególności: wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne, orientuje się we współzależności głosów w utworach orkiestrowych;
2) czyta nuty ze zrozumieniem w zakresie umożliwiającym wykonanie a vista prostych utworów muzycznych, wykonanych w wolnym tempie;
3) posiada podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie;
4) wykorzystuje w grze podstawowe dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania;
5) samodzielnie stroi swój instrument i dba o prawidłową intonację;
6) zachowuje prawidłową postawę podczas gry;
7) dba o puls, swobodę ruchu oraz odpowiednią koncentrację podczas pracy w zespole;
8) kształtuje piękno barwy dźwięku podczas gry;
9) samodzielnie przygotowuje swoje miejsce pracy do zajęć, koryguje popełniane błędy, słuchając pozostałych członków zespołu;
10) dba o właściwe wyposażenie do pracy w orkiestrze;
11) samodzielnie zaznacza w nutach uwagi nauczyciela prowadzącego zajęcia;
12) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela (np. dokonuje nagrań audio próby, lekcji lub własnej gry w domu) do lepszego przygotowania prezentacji muzycznej;
13) dokonuje krytycznej oceny wykonywanego utworu oraz koryguje popełniane błędy;
14) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
15) wykazuje gotowość do występów.

PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę, niezbędną do realizacji zadań muzycznych, obsługi instrumentów oraz realizacji zadań praktycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności techniczno-wyrazowe w grze na instrumencie, pozwalające na realizację programu określonego przez nauczyciela.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń posiada umiejętność samodzielnego ćwiczenia, korekty własnych błędów oraz realizacji zamierzonego celu artystycznego nakreślonego przez nauczyciela.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń potrafi zaprezentować program artystyczny, uczestniczy w różnych formach życia muzycznego szkoły i poza szkołą.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zdobywa podstawową wiedzę na temat historii instrumentów perkusyjnych, ich budowy, pochodzenia i roli;
2) posiada podstawową wiedzę dotyczącą użytkowania i konserwacji instrumentarium, np.: wymiany membrany oraz jej strojenia, przygotowania instrumentu do bezpiecznego transportu;
3) zna nazwy wybranych instrumentów w podstawowych językach nowożytnych;
4) posiada wiedzę na temat instrumentów perkusyjnych w zakresie:
   a) roli w zespole lub orkiestrze,
   b) rozróżniania wybranych instrumentów etnicznych i ich zastosowania w określonym stylu muzycznym,
   c) dba o sprawne funkcjonowanie mechanizmów i wygląd estetyczny instrumentów.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) przyjmuje prawidłową postawę przy poszczególnych instrumentach, uwzględnia specyfikę każdego z nich;
2) zna prawidłowe zasady posługiwania się aparatem gry na poszczególnych instrumentach;

3) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumentach, uwzględnia ich specyfikę, barwę i teksturę;
4) prawidłowo odczytuje tekst muzyczny oraz wykonuje łatwy utwór a vista;
5) posługuje się podstawowymi technikami gry na instrumentach perkusyjnych z uwzględnieniem:
   a) umiejętności gry tremolo naprzemiennego na membranofonach i idiofonach,
   b) umiejętności gry techniką klasyczną i rudymentarną w grze na werblu,
   c) podstawowej umiejętności gry techniką 4-pałkową (do wyboru) – tradycyjną, H. Lee Stevensa lub G. Burtona – na wibrafonie lub marimbie,
   d) pedalizacji oraz różnych technik tłumienia na wibrafonie,
   e) umiejętności strojenia oraz kształtowania dźwięku w grze na kotłach (dwóch do czterech);
6) uczeń realizuje różne formy muzykowania zespołowego:
   a) gra z akompaniamentem,
   b) gra w perkusyjnych zespołach kameralnych – klasycznych, marszowych lub batucadzie,
   c) gra w mieszanych zespołach kameralnych lub w orkiestrze;
7) uczeń zapoznaje się z literaturą perkusyjną w zakresie:
   a) wybranych etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów,
   b) wybranych utworów na instrumenty perkusyjne – solo i z akompaniamentem,
   c) wybranych utworów kameralnych;
8) uczeń podejmuje próby realizacji swobodnej improwizacji na różnych instrumentach lub zestawach instrumentów.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:
1) zna notacje właściwe dla poszczególnych instrumentów;
2) samodzielnie odczytuje tekst nutowy;
3) dąży do osiągnięcia wyznaczonego celu;
4) definiuje problem;
5) wykorzystuje nowoczesne technologie w celu skorygowania własnych błędów: metronom, nagrania audio-wideo;
6) zna i stosuje różne formy zapamiętywania utworu;
7) realizuje zgodnie z zapisem metrorytmikę, agogikę i dynamikę;
8) interpretuje utwór zgodnie ze stylistyką i formą danej epoki;
9) uczeń posiada umiejętność gry a vista.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
2) dba o wygląd osobisty;
3) planuje i realizuje ustawienie instrumentów na estradzie;
4) sprawnie przygotowuje lub zmienia instrument w czasie koncertu;
5) dokonuje krytycznej oceny prezentacji;
6) uczestniczy w życiu kulturalnym.

PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
3) poznaje podstawy technicznego warsztatu instrumentalisty.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką. Zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
4) wypowiada się w sposób zrozumiały na temat doznań artystycznych;
5) samodzielnie wyszukuje informacje o wydarzeniach kulturalnych dotyczących jego specjalności.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) rozwija umiejętności techniczne i interpretacyjne;
2) kontroluje prawidłową postawę podczas gry;
3) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
4) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
5) potrafi samodzielnie opracować krótkie utwory o zróżnicowanym poziomie trudności;
6) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
2) prezentuje publicznie swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
3) poznaje sposoby samodzielnej pracy z instrumentem w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny;
4) posiada umiejętności samodzielnej pracy w małym zespole muzycznym.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
3) krytycznie analizuje i ocenia swoje prezentacje;
4) potrafi prezentować utwory muzyczne z pamięci;
5) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki;
6) przestrzega zasad prawidłowego zachowania się podczas występów artystycznych.

RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń realizuje ćwiczenia ruchowe, słuchowe, słuchowo-ruchowe.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń tworzy własne wypowiedzi muzyczne, rozwija wyobraźnię i kreatywność.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń rozpoznaje i świadomie nazywa zjawiska muzyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń:

1) świadomie i aktywnie słucha muzyki;
2) jest uwrażliwiony na zmiany wysokości dźwięków i relacje między nimi;
3) rozpoznaje barwę brzmienia instrumentów muzycznych;

4) realizuje różnymi sposobami puls i akcent metryczny oraz rytmy złożone z poznanych wartości;
5) rozpoznaje słuchowo i wykonuje różnymi sposobami motywy, tematy i frazy melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń:
1) interpretuje ruchem i za pomocą instrumentów orffowskich: wartości rytmiczne, akcenty metryczne, różnego rodzaju tematy rytmiczne, kanony i piosenki;
2) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach orffowskich;
3) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki;
4) reaguje ruchem na elementy dzieła muzycznego;
5) wykonuje lub tworzy akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
6) rozpoznaje podstawowe kroki tańców polskich i potrafi je wykonać;
7) wykazuje się kreatywnością w tworzeniu i realizacji własnych pomysłów;
8) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
9) buduje relacje w grupie, oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości rytmiczne: cała nuta, cała nuta z kropką, półnuta, półnuta z kropką, ćwierćnuta, ósemki, szesnastki oraz odpowiadające im pauzy, grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką ósemka, grupy szesnastkowe, synkopy, triola ósemkowa;
2) stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej;
3) rozpoznaje metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary;
4) realizuje, analizuje i zapisuje dyktanda rytmiczne i melodyczno-rytmiczne w formie: „uzupełnianek” i „układanek”;
5) zna nazwy oraz sposoby gry na instrumentach orffowskich;
6) stosuje graficzny obraz wartości, grup rytmicznych oraz pauz, kojarzy go z wyobrażeniem słuchowym.

SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń zdobywa podstawy gry na instrumencie w różnych rejestrach; posiada umiejętność samodzielnej pracy.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej dziedziny artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
2) samodzielnie wyszukuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
3) zna i stosuje notację muzyczną, pojęcia i terminy muzyczne;
4) rozwija swoje zainteresowania i pasje muzyczne.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna i definiuje budowę i zasady konserwacji instrumentu;
2) zna i stosuje podstawowe zasady higieny w użytkowaniu instrumentu;
3) zna zasady prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie;
4) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
5) prawidłowo stosuje aparat gry (zadęcie, przyłożenie ustnika);
6) zna odpowiednie dla sakshornu zasady notacji muzycznej;
7) interpretuje utwory zgodnie z zapisem nutowym; uwzględnia ich budowę formalną;
8) czyta nuty a vista, radząc sobie z utworem o niewielkim stopniu trudności;
9) samodzielnie przygotowuje prosty utwór;
10) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru;
11) systematycznie osiąga zamierzone cele kształcenia;
12) świadomie organizuje plan swojej pracy.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) publicznie prezentuje program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
2) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej. Rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą historii budowy instrumentu i potrafi wykorzystać w grze jego możliwości techniczno-wyrazowe.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo zadania muzyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych, uczestnicząc w koncertach szkolnych i poza placówką. Jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) uczęszcza na koncerty oraz słucha muzyki z nagrań;
2) rozwija zainteresowanie kulturą;
3) zna podstawową literaturę przeznaczoną na saksofon;
4) zna w stopniu podstawowym historię i budowę swojego instrumentu oraz jego odmiany;
5) gra wyznaczone przez pedagoga utwory o zróżnicowanej formie i charakterze;
6) gra w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności w grupie;
7) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
8) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;

3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
4) prawidłowo posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
7) zna i stosuje różne rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
10) prawidłowo odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
11) samodzielnie stroi instrument oraz dba o właściwą intonację;
12) osiągnął biegłość palcową;
13) zna zasady notacji muzycznej;
14) dba o estetykę wykonania, jest wrażliwy na jakość dźwięku;
15) zna sposoby stosowania wibracji na instrumencie;
16) prawidłowo czyta nuty a vista;
17) zna współczesne środki wyrazu muzycznego umożliwiające wykonywanie utworów literatury współczesnej XX i XXI wieku.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje tekst muzyczny, dostosowany do jego możliwości. W tekście nutowym uwzględnia oznaczenia metrorytmiczne, dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy na instrumencie, koryguje własne błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
2) koncentruje się przed występem i podczas gry przed publicznością;
3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
5) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie;
6) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia do uformowania swojej osobowości.

SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich doskonalenie

Uczeń:
1) kształci umiejętność zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija technikę instrumentalną oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) potrafi improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu;
5) w ostatnich latach nauki usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, wzbogacając środki wyrazu i pogłębiając już opanowane.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

6. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych. Aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:
1) rozwija muzyczne zainteresowania poprzez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z nagrań, poznaje wybrane pozycje z literatury wiolinistycznej;
2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);
4) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
5) przestrzega zasad dobrego wychowania.

2. Poznanie teoretycznych podstaw w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:
1) dysponuje podstawowym zasobem terminów i pojęć niezbędnych do odczytania zapisu muzycznego;

2) zna podstawową notację właściwą dla skrzypiec: oznaczenie strun, palcowanie, kierunki prowadzenia smyczka;
3) zna i stosuje podstawowe oznaczenia wykonawcze w zakresie agogiki, dynamiki i artykulacji;
4) wykazuje się podstawową wiedzą dotyczącą budowy skrzypiec i smyczka, umie nazwać ich poszczególne części;
5) korzysta ze źródeł i pomocy naukowych, takich jak: metronom, słowniczek muzyczny, encyklopedie, Internet.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich doskonalenie

Uczeń:
1) wykazuje umiejętność prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki oraz prawidłowego wydobycia dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
2) samodzielnie stroi instrument, dba o jego czystość i należyty stan techniczny;
3) stosuje właściwy podział smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
4) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania;
5) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
6) posługuje się techniką przygotowawczą;
7) gra w pozycjach – do ósmej;
8) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży; potrafi je rozpoznać i wykonać;
9) różnicuje wibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
10) realizuje przebieg muzyczny z dbałością o jakość dźwięku, intonację i rytm;
11) posiada umiejętność wykonania trylu, mordentu, ozdobników, flażoletów naturalnych oraz flażoletów sztucznych;
12) stosuje w grze frazowanie;
13) transponuje proste tematy muzyczne, wykonując je od podanego dźwięku;
14) gra ze słuchu proste przebiegi melodyczne;
15) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:
1) samodzielnie realizuje opracowany z pedagogiem plan pracy nad utworem;
2) zna i stosuje metody efektywnego ćwiczenia;
3) posiada umiejętność świadomego i systematycznego ćwiczenia oraz korygowania błędów;
4) rozwiązuje problemy m.in. poprzez realizowanie wskazówek nauczyciela;
5) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
6) kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) zdobywa praktykę estradową poprzez udział w koncertach, audycjach, popisach, przesłuchaniach i egzaminach;
2) realizuje na estradzie założenia muzyczno-wykonawcze: stosuje właściwą artykulację i dynamikę, dba o estetykę i jakość dźwięku, a także o ogólny wyraz artystyczny;
3) zna i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów;
4) współpracuje z pianistą akompaniatorem oraz ze współwykonawcami w zespole.

6. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
2) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
3) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań. Zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry i poznaje możliwości techniczne instrumentu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
2) w miarę rozwoju aktualizuje i poszerza swą wiedzę dotyczącą możliwości użycia instrumentu w różnych strojach;
3) poznaje właściwości techniczne i wyrazowe instrumentu;
4) poznaje zasady gry zespołowej kameralnej (zaleca się stosować jak najwcześniej np.: duety dostosowane do możliwości uczniów, mogą być grane z nauczycielem już w pierwszej lub drugiej klasie);
5) uczestniczy (zgodnie z sugestiami nauczyciela) w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych;

6) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;
7) potrafi korzystać z techniki informatycznej;
8) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
4) zdobywa umiejętność transpozycji (in C);
5) potrafi czytać nuty a vista;
6) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory;
7) poznaje różne techniki pamięciowego opanowania tekstu muzycznego;
8) zna i stosuje różnorodne formy pracy w grze na instrumencie.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
2) zna i posługuje się terminologią muzyczną;
3) dokonuje oceny swojej gry i koryguje popełniane błędy;
4) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
5) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
3) potrafi grać z akompaniamentem;
4) część programu koncertowego wykonuje na pamięć;
5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
3) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie, jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
4) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
5) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

1) nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga;
2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką. Zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
4) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
2) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
3) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
4) potrafi samodzielnie opracować krótkie, łatwe utwory;
5) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
2) prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
3) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny;
4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz występów publicznych

Uczeń:
1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
3) krytycznie ocenia swoje prezentacje;
4) prezentuje utwory muzyczne z pamięci;
5) jest przygotowany do kontynuacji nauki oraz świadomego odbioru muzyki.

WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Pogłębianie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) utwierdza uzdolnienia i zainteresowania muzyczne poprzez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z różnych dostępnych źródeł;
2) zdobywa wiedzę o muzyce i literaturze muzycznej;
3) zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
4) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Opanowanie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna i wykorzystuje w praktyce prawidłową technikę gry,
2) stosuje różnorodne formy samodzielnej pracy z instrumentem.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do samodzielnego przygotowania utworów;
2) realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych solowych i zespołowych;
2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki;
3) potrafi wykorzystać technologię informacyjną i komunikacyjną w kształceniu własnego rozwoju muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Pogłębianie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) posiada wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
2) dba o jego czystość i konserwację, przestrzegając zasad higieny pracy;
3) poznaje praktycznie właściwości techniczno-wyrazowe instrumentu;
4) uczestniczy regularnie w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych zgodnie z sugestiami nauczyciela oraz własnymi zainteresowaniami;
5) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce i literaturze muzycznej z dostępnych mu źródeł, uwzględniając w nich szczególnie rolę swojego instrumentu;
6) korzysta z oferty edukacyjnej szkoły;
7) wypowiada się w sposób zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Opanowanie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) potrafi prawidłowo trzymać prawą rękę w czarze instrumentu i wykorzystywać ją do zmiany barwy i wysokości dźwięków;
3) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze zwróceniem uwagi na rolę techniki oddechowej);
4) operuje różnymi sposobami artykulacji, potrafi ładnie prowadzić frazę, rozwija biegłość palcową i skalę gry;
5) samodzielnie opracowuje wskazane przez nauczyciela utwory z różnych epok i gatunków;
6) zna zasady transpozycji i potrafi je stosować w miarę swoich możliwości.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy, wykorzystując wiedzę ogólnomuzyczną i doświadczenie;
2) stale rozwija umiejętności interpretacji utworu;
3) ocenia i koryguje popełniane błędy;

4) gra a vista utwory o różnej problematyce;
5) ćwiczy świadomie, odpowiedzialnie organizuje swój czas pracy;
6) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania;
7) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania także w formach muzykowania zespołowego;
8) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
3) potrafi aktywnie współpracować z akompaniatorem;
4) część programu występu wykonuje z pamięci;
5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
6) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego szkoły i środowiska;
7) poszerza wiedzę muzyczną, korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

WIOLONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz terminy i pojęcia, niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich stopniowe rozwijanie

Uczeń:
1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry aż do osiągnięcia ogólnej sprawności;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację w stopniu dającym możliwość dalszego kształcenia;
4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętność koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły, biorąc udział w koncertach oraz audycjach szkolnych;
2) orientuje się w zasadach obowiązujących w świecie muzycznym, zarówno jako uczestnik czynny, jak i bierny;
3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, muzyka ludowa, muzyka rozrywkowa, jazz);
4) na podstawie swoich doświadczeń z muzyką określa własne potrzeby i oczekiwania odnośnie do realizowanego repertuaru;
5) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
6) wykazuje naturalną potrzebę ekspresji i kreatywności artystycznej.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zna system notacji muzycznej w zakresie klucza basowego, wiolinowego i tenorowego;
2) zna i stosuje terminy i pojęcia muzyczne, umożliwiające poprawne odczytanie i realizację tekstu muzycznego zróżnicowanego stylistycznie;
3) zna podstawowe środki wyrazu muzycznego (agogika, dynamika, artykulacja, barwa, wibracja);
4) zna zasady poprawnego wydobywania i kształtowania dźwięku;
5) dba i stosuje poprawną intonację w grze w stopniu umożliwiającym realizowanie trudniejszych utworów w dalszym etapie nauki;
6) wykazuje się podstawową wiedzą na temat budowy instrumentu, umie nazwać jego poszczególne części oraz ich funkcję.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich stopniowe rozwijanie

Uczeń:

1) zachowuje odpowiednią postawę podczas gry na instrumencie oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry;

2) określa poprawność nastrojenia instrumentu i samodzielnie dokonuje niezbędnej korekty stroju;
3) jest wrażliwy na jakość wydobywanego dźwięku, potrafi go kreować i kształtować jego wolumen;
4) prawidłowo układa prawą i lewą rękę oraz wydobywa dźwięk przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
5) świadomie porusza się w pozycjach szyjkowych oraz kciukowej, stosując prawidłowe zmiany pozycji;
6) wykazuje się techniką gry, w ramach której stosuje właściwy podział smyczka i operuje niezbędnymi sposobami artykulacji (détaché, legato, portato, martelé, staccato, sautillé) oraz ozdobnikami;
7) posługuje się techniką przygotowawczą;
8) prawidłowo realizuje zapis muzyczny pod względem metrorytmiki, agogiki i dynamiki;
9) poznaje budowę gam majorowych i minorowych oraz pasaży; uczy się je rozpoznawać i wykonywać;
10) prawidłowo realizuje dwudźwięki i akordy;
11) dba o czystość intonacji;
12) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
14) potrafi swobodnie wibrować i używa wibracji jako środka wyrazu muzycznego;
15) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i potrafi zastosować je w praktyce;
16) poprawnie odczytuje a vista umiarkowanie trudny utwór w wolnym tempie;
17) gra ze słuchu proste tematy melodyczne.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) dba o swój warsztat pracy (dobór krzesła i jego wysokości, ustawienie pulpitu, oświetlenie) i jego estetykę;
2) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia;
3) samodzielnie koryguje błędy dotyczące aparatu gry, tekstu, intonacji i artykulacji;
4) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;
5) ocenia efekty własnej pracy;
6) prezentuje umiejętność samodzielnego opracowania utworu zróżnicowanego pod względem stopnia trudności w zakresie opanowanych dotychczas elementów techniki.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) koncentruje się przed występem i podczas koncertu;
2) wykazuje się umiejętnością gry w różnych formach muzykowania solowego i zespołowego;
3) wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję w prezentacji estradowej;
4) potrafi współpracować z akompaniatorem.

ZASADY MUZYKI Z ELEMENTAMI EDYCJI NUT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń zdobywa podstawową wiedzę z zakresu materiału dźwiękowego, elementów notacji muzycznej, metrorytmiki, budowy skal, gam, interwałów i akordów.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń w praktyce wykorzystuje poznane wiadomości w tworzeniu i określaniu zapisu muzycznego. Posługuje się edytorem nut.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń:
1) definiuje podstawowe cechy dźwięku;
2) zna zasady pisowni muzycznej (pięciolinia, nazwy oktaw, sposoby zapisywania nut i pauz, klucze: wiolinowy, basowy, altowy);
3) rozróżnia określenia: skala, gama, tonacja;
4) zna budowę gamy durowej (naturalnej) i gamy molowej (we wszystkich odmianach);
5) zna budowę pentatoniki bezpółtonowej oraz skal: modalnych, całotonowej, chromatycznej regularnej i góralskiej;
6) zna budowę trójdźwięków (durowy i molowy we wszystkich postaciach, zwiększony i zmniejszony) oraz budowę dominanty septymowej (we wszystkich postaciach) z rozwiązaniem;
7) definiuje podstawowe pojęcia metrorytmiczne;
8) zna podział wartości rytmicznych;
9) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w różnego rodzaju taktach;
10) zna budowę interwałów prostych i złożonych;
11) określa interwały charakterystyczne z rozwiązaniami (major naturalny, minor naturalny i harmoniczny);
12) definiuje podstawowe elementy dzieła muzycznego (melodyka, rytmika, harmonika, agogika, dynamika, artykulacja, kolorystyka).

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:
1) stosuje poznane zasady notacji muzycznej;
2) zapisuje za pomocą edytora nutowego jeden głos i dwugłos (z wykorzystaniem agogiki, dynamiki i metrorytmiki);
3) rozpoznaje gamy durowe naturalne i gamy molowe (we wszystkich odmianach) do siedmiu znaków przykluczowych;
4) określa pokrewieństwo tonacji;

5) buduje pentatonikę bezpółtonową, skale modalne, skale całotonową i chromatyczną regularną;
6) określa i buduje poznane trójdźwięki oraz dominantę septymową z rozwiązaniem;
7) stosuje poznane wartości rytmiczne i zasady ich grupowania;
8) określa i buduje poznane interwały;
9) rozwiązuje poznane interwały charakterystyczne;
10) transponuje melodię (do innego klucza, tonacji i oktaw);
11) posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu agogiki, dynamiki i artykulacji.

ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:
1) zdobywa umiejętność współdziałania oraz pracy w grupie;
2) jest odpowiedzialny za wykonywaną pracę;
3) kształci umiejętność gry w zespole o różnorodnym składzie.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności zdobyte na indywidualnych lekcjach gry na instrumencie, umie je wykorzystać w pracy w zespole. Wykazuje się kreatywnością w odczytaniu i wykonaniu utworu.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń bierze aktywny udział w audycjach, koncertach indywidualnych i zespołowych, rozwija swoją wrażliwość muzyczną i estetyczną. Rozwija swoje zainteresowania muzyczne i pasję do muzykowania zespołowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
2) motywuje innych członków grupy do współdziałania w zespole;
3) dostraja swój instrument pod kierunkiem nauczyciela do gry w zespole;
4) jest uwrażliwiony na zmiany intonacji;
5) wykazuje dbałość o elementy metrorytmiczne podczas pracy w zespole;
6) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy i wytrwały oraz koleżeński w grupie;
7) potrafi samodzielnie przygotować swój warsztat pracy do zajęć;

8) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
9) dostrzega i koryguje błędy popełniane w grze zespołowej.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:
1) zna notację muzyczną, w szczególności: podział wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne;
2) wykazuje umiejętność gry z nut oraz orientację we współzależności głosów w utworach;
3) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista łatwe utwory muzyczne o prostej fakturze, zagrane w wolnym tempie;
4) posługuje się prawidłową postawą podczas gry;
5) w sposób prawidłowy posługuje się techniką gry na swoim instrumencie;
6) wykazuje dbałość o barwę i jakość dźwięku podczas gry;
7) wykorzystuje w grze charakterystyczne dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:
1) wykonuje program przygotowany w ramach zespołu;
2) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
3) dba o swój wizerunek sceniczny oraz estetykę zespołu;
4) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanego utworu;
5) wykorzystuje do prezentacji muzycznej technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ucznia, kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni oraz poczucia piękna.
Uczeń:
1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną, niezbędną do nauki gry na akordeonie;
2) poznaje podstawową literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zdobywa wiedzę na temat ogólnej budowy instrumentu, prawidłowej postawy podczas gry oraz zasad prawidłowego prowadzenia i zmian miecha;
2) zapoznaje się z podstawowymi sposobami wydobywania i kształtowania dźwięku na akordeonie.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Wdrażanie ucznia do systematycznego ćwiczenia na instrumencie, kształtowanie umiejętności ćwiczenia efektywnego oraz samodzielnego przygotowania łatwych utworów.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) kształtuje umiejętności koncentracji i panowania nad tremą oraz różnych sposobów zapamiętywania utworów;
2) przyswaja podstawowe elementy obycia scenicznego;
3) zdobywa umiejętności dokonywania właściwej samooceny występu publicznego;
4) rozwija psychiczną gotowość do występów publicznych;
5) poszerza liczbę utworów w swoim repertuarze.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:
1) uczestniczy jako solista i kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
2) jest świadomym odbiorcą kultury jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych;
3) czynnie uczestniczy w domowym muzykowaniu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Uczeń:
1) posiada podstawową wiedzę z zakresu zasad muzyki (notacja muzyczna, główne pojęcia i terminy muzyczne) niezbędną do gry na instrumencie;
2) zna repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia;
3) czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
4) samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem;
5) wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku;
2) zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu;
3) zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;
4) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
5) prawidłowo prowadzi i zmienia miech;
6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
7) jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku;
8) poprawnie wykonuje utwory muzyczne o łatwym i średnim stopniu trudności, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i ogólnomuzyczne.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:
1) zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia;
2) samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
3) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
4) opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym łatwe utwory (wstępne opracowanie aplikatury, zmian miecha, regestracji).

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) zna sposoby uczenia się utworów na pamięć;
2) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
3) wykonuje wybrane utwory z pamięci;
4) bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach oraz innych formach prezentacji artystycznej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:
1) poznaje życie kulturalne środowiska, korzystając z wiedzy ogólnomuzycznej i aktualnych informacji multimedialnych;
2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista lub muzykując w różnych zespołach;
3) jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego;
4) posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:
1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne do realizacji tekstu muzycznego;
2) zdobywa wiedzę na temat budowy instrumentu.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) kształci prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz umiejętność prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki gry na instrumencie oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) potrafi tworzyć proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie organizacji pracy, kontroli swojej gry i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów solowych i zespołowych, kształtuje umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi muzykami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:
1) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
2) rozróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);

3) określa własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
4) samodzielnie poszukuje interesujących interpretacji i wykonań.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę altówki i smyczka;
2) definiuje poszczególne części instrumentu i smyczka;
3) czyta zapis nutowy w kluczu altowym i wiolinowym;
4) rozumie znaczenie podstawowych pojęć muzycznych;
5) zna zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku;
6) zdobywa podstawową wiedzę na temat stylów i epok.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna i stosuje podstawowe zasady konserwacji altówki i smyczka;
2) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry;
3) posługuje się prawidłowym aparatem gry;
4) prawidłowo koryguje intonację;
5) zwraca uwagę na jakość dźwięku podczas gry;
6) samodzielnie odczytuje z nut łatwy utwór;
7) interpretuje utwór zgodnie z zapisem nutowym (metrorytmika, dynamika, agogika);
8) opanował technikę gry w stopniu umożliwiającym dalsze kształcenie, stosuje prawidłowy podział smyczka oraz operuje podstawowymi sposobami artykulacji (detaché, portato, legato, martele);
9) stosuje różne techniki zapamiętywania tekstu;
10) potrafi prawidłowo zmieniać pozycje w zakresie I–III;
11) stosuje wibrację długich dźwięków;
12) prawidłowo realizuje proste akordy i dwudźwięki;
13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
14) gra ze słuchu proste melodie.

4. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:
1) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie pulpitu, oświetlenie);
2) pokonuje problemy techniczne poprzez dobór odpowiednich sposobów ćwiczenia;
3) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
4) rozpoznaje i koryguje błędy;
5) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) potrafi skupić się przed i w trakcie występu;
2) współpracuje z innymi muzykami;
3) w prezentacji estradowej wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję.

AUDYCJE MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:
1) posługuje się pojęciami muzycznymi;
2) potrafi opisać dzieło, posługując się terminologią muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń rozpoznaje zagadnienia w słuchanych przykładach z literatury muzycznej, zwraca uwagę na różnorodność środków wyrazu.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń opisuje dzieło, posługując się terminologią muzyczną na podstawie zapisu nutowego.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, aktywnie słucha muzyki.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń świadomie słucha muzyki, uczestniczy w wydarzeniach muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:
1) stosuje podstawowe pojęcia z zakresu:
   a) elementów dzieła muzycznego (rytmiki, melodyki, harmoniki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki),
   b) budowy utworu (w oparciu o budowę okresową i ewolucyjną),

c) faktury utworu (monofonia, polifonia, homofonia),
d) gatunków i form muzycznych (kanon, inwencja, fuga, forma okresowa dwu- i trzyczęściowa, rondo, temat z wariacjami, forma sonatowa, formy cykliczne: suita, sonata, symfonia, koncert solowy, opera),
e) obsady wykonawczej wokalnej i instrumentalnej (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
f) budowy instrumentów muzycznych i rodzajów głosu ludzkiego;

2) wymienia cechy polskich tańców narodowych oraz cechy polskiej muzyki ludowej, posługuje się pojęciem stylizacji muzyki ludowej;
3) wymienia i ogólnie charakteryzuje:
a) epoki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzykę XX i XXI wieku),
b) twórczość wybranych kompozytorów (w szczególności: J.S. Bacha, W.A. Mozarta, F. Chopina, K. Szymanowskiego, W. Lutosławskiego),
c) zawody związane z muzyką, w tym: wykonawca – instrumentalista i wokalista, kompozytor, dyrygent, lutnik, reżyser dźwięku,
d) najważniejsze wydarzenia muzyczne (np. festiwale, konkursy);
4) potrafi korzystać ze wskazanych tradycyjnych i multimedialnych zbiorów literatury muzycznej, oprogramowania komputerowego wspomagającego naukę i rozwój kompetencji muzycznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń:
1) rozpoznaje w słuchanych przykładach muzycznych:
a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
e) obsadę wykonawczą wokalną i instrumentalną (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
f) brzmienie instrumentów muzycznych i rodzaje głosu ludzkiego;
2) określa na przykładach muzycznych cechy polskich tańców narodowych.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń:
1) zauważa w zapisie nutowym:
a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),

d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
e) polskie tańce narodowe;
2) odczytuje z partytury obsadę wykonawczą.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń:
1) komponuje miniatury muzyczne z wykorzystaniem cech polskich tańców narodowych oraz wybranych form muzycznych;
2) stosuje proste formy ruchu podczas słuchania utworu muzycznego.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:
1) zapoznaje się z różnorodną literaturą muzyczną;
2) kształtuje umiejętność świadomego odbioru muzyki i jej wartościowania;
3) wyraża własne opinie dotyczące słuchanych utworów;
4) bierze udział w koncertach i festiwalach.

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń posiada umiejętności pracy w zespole, potrafi ponosić odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalnej

Uczeń świadomie i umiejętnie posługuje się aparatem głosowym.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę chóralną realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas śpiewu w chórze (siedzącą i stojącą);
2) prawidłowo reaguje na gest dyrygenta;
3) dba o spójność i wyrównanie brzmienia;
4) współpracuje z grupą w zespole chóralnym;
5) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny);
6) interpretuje ze zrozumieniem tekst słowny i muzyczny;
7) czyta nuty głosem a vista w stopniu podstawowym;
8) opanowuje pamięciowo część utworów poznanych podczas zajęć chóru.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalnej

Uczeń:
1) posiada podstawową wiedzę niezbędną do rozwijania techniki wokalnej;
2) posługuje się techniką wokalną w stopniu podstawowym (oddech, fonacja, artykulacja, rezonans, pozycja dźwięku, dykcja) w celu uzyskania prawidłowej intonacji zarówno linearnej, jak i pionowej;
3) świadomie operuje dynamiką;
4) precyzyjnie realizuje rytmikę utworu.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń:
1) potrafi przedstawić sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych;
2) posiada podstawowe wiadomości o stylach wykonywanych utworów;
3) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń:
1) dba o estetykę zachowania się na scenie;
2) właściwie interpretuje dzieła muzyczne przygotowywane pod kierunkiem dyrygenta zespołu chóralnego;
3) świadomie współtworzy dzieło (ogólny wyraz artystyczny, interpretacja, rytmika, artykulacja, dynamika, agogika).

FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na fagocie – odpowiednio do wieku;
2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna i stosuje w praktyce różnorodne metody pracy z instrumentem.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru literatury muzycznej oraz nagrań;
2) rozpoznaje brzmienie fagotu w słuchanych utworach;
3) znajduje w środkach masowego przekazu informacje o interesujących go nagraniach muzycznych, poszerzających jego wiedzę w tym zakresie;
4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
5) poszerza wiedzę na temat epok w historii muzyki i kompozytorów;
6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
7) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze wybrane przez pedagoga;
9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
10) wykorzystuje poznaną wiedzę z zakresu epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce;
11) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) czyta poprawnie nuty w kluczu basowym;
2) zna zasady notacji muzycznej w stopniu umożliwiającym samodzielne odczytanie zapisu nutowego w ramach realizowanego programu;

3) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
4) przestrzega podstawowych warunków higieny pracy (np. wietrzenie pomieszczeń, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
5) dba i właściwie troszczy się o instrument;
6) potrafi określić poszczególne części fagotu;
7) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
8) opanował technikę prawidłowego oddechu i zadęcia;
9) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
10) utrzymuje właściwą postawę ciała podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
11) zna i stosuje właściwą aplikaturę w obrębie skali B_1–f^1;
12) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
13) umiejętnie stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
14) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
15) właściwie odczytuje i realizuje rytm w wykonywanych utworach;
16) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o poprawną intonację dźwięków;
17) dysponuje biegłością palcową w stopniu podstawowym;
18) zwraca uwagę na jakość i estetykę dźwięku;
19) realizuje w stopniu zadowalającym przewidziane dla niego zadania techniczno-wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje dostosowany do jego możliwości zapis nutowy; uwzględnia metrorytmikę, dynamikę i agogikę;
2) interpretuje utwory pod nadzorem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej; wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczoną przez pedagoga część utworu lub ćwiczenia;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem;
6) w muzykowaniu zespołowym uczy się współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
2) potrafi dostroić instrument podczas występów publicznych;
3) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
4) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
5) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych.

FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na flecie – odpowiednio do wieku;
2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna możliwości techniczne instrumentu i stara się w prawidłowy sposób wykorzystywać metody pracy z fletem.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) uczęszcza na koncerty;
2) interesuje się kulturą;
3) zna historię swojego instrumentu oraz literaturę fletową, odpowiednią do etapu nauczania;
4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami;
8) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę fletu, potrafi dbać o instrument;
2) potrafi samodzielnie złożyć i rozłożyć instrument;

3) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
4) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
5) zna i stosuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz poprawnie układa ręce i palce;
6) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
7) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
9) właściwie odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
10) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o prawidłową intonację;
11) dysponuje podstawową biegłością palcową;
12) zna zasady notacji muzycznej;
13) dba o estetykę wykonania i jest wrażliwy na jakość dźwięku;
14) zrealizował przewidziane programem nauczania zadania techniczno-wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrorytmikę, dynamikę i agogikę;
2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy oraz koryguje popełniane błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga utwór lub ćwiczenie;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;
6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
2) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
5) jest świadomym odbiorcą sztuki i kultury.

FORTEPIAN DODATKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry na fortepianie oraz nabywa podstawowe umiejętności techniczne i interpretacyjne w grze na instrumencie.

3. Nauka gry a vista

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą oraz świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń:
1) zna i określa poszczególne części fortepianu;
2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
3) prawidłowo rozpoznaje klawisze i oktawy.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:
1) zachowuje odpowiednią postawę przy instrumencie;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
3) realizuje podstawowy zapis notacji muzycznej w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
4) prawidłowo realizuje zapis graficzny artykulacji i dynamiki;
5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Nauka gry a vista

Uczeń:
1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
2) gra a vista proste utwory, każdą ręką osobno – w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:
1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) realizuje zalecenia nauczyciela oraz koryguje popełniane błędy podczas samodzielnej pracy;
2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
3) wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Podstawowa wiedza o muzyce

Uczeń:
1) zna w zakresie podstawowym historię i budowę instrumentu, wymienia jego części;
2) poznaje podstawy teoretyczne: muzyki tonalnej, zagadnień metrorytmicznych, notacji muzycznej, budowy formalnej utworów, wiedzy o epoce i kompozytorze wykonywanych utworów.

2. Podstawy gry na fortepianie

Uczeń:
1) nabywa umiejętność właściwego posługiwania się aparatem gry, prezentując prawidłową postawę, ułożenie rąk, odpowiedni sposób wydobycia dźwięku, różną artykulację, użycie pedału;
2) rozwija sprawność w zakresie stosowania podstawowych technik gry na fortepianie;
3) kształtuje umiejętność prawidłowej realizacji faktury homofonicznej i polifonicznej, gry gam i pasaży oraz transponowania od różnych dźwięków prostych struktur muzycznych.

3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna

Uczeń:
1) rozwija umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem, charakterem i budową formalną utworów;

2) opanowuje utwory z literatury fortepianowej w jej podstawowych formach oraz stylach muzycznych;
3) zdobywa niezbędne umiejętności do poprawnego wykonania programu artystycznego na zakończenie szkoły muzycznej I stopnia.

4. Samodzielne opracowywanie utworu muzycznego

Uczeń:
1) zna zasady notacji muzycznej właściwej dla gry na fortepianie;
2) samodzielnie realizuje zapis nutowy utworu;
3) nabywa umiejętność prawidłowej gry a vista łatwych utworów;
4) opracowuje proste utwory muzyczne od strony techniczno-wykonawczej i interpretacyjno-muzycznej.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń doskonali poprawność techniczną i umiejętność korygowania własnych błędów podczas samodzielnego ćwiczenia.

6. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń rozwija swą muzykalność przez grę zespołową. Prawidłowo stosuje swoją wiedzę i umiejętności muzyczne podczas gry z innym instrumentalistą, na 4 ręce lub 2 fortepiany.

7. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) rozwija zdolności do prezentacji przygotowanych utworów przed publicznością;
2) wykazuje umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym i pokonywania tremy;
3) zna i stosuje różne sposoby opanowania pamięciowego utworów;
4) zdobywa wiedzę i praktykę w zakresie obycia estradowego;
5) potrafi krytycznie ocenić wykonywane utwory.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Podstawowa wiedza o muzyce

Uczeń:
1) posiada podstawowe wiadomości z historii i budowy instrumentu:
   a) określa poszczególne części fortepianu,
   b) zna klawiaturę, nazwy klawiszy i oktaw,
   c) zna najbardziej charakterystyczne cechy brzmienia fortepianu (zanikanie dźwięku po uderzeniu w klawisze, różnice w brzmieniu),
   d) dostrzega zależność głośności i długości dźwięku od grubości strun;

2) zna podstawowe terminy i pojęcia z zakresu systemu temperowanego:
   a) półton, cały ton,
   b) interwały,
   c) gama majorowa oraz minorowa harmoniczna i melodyczna,
   d) gama chromatyczna,
   e) trójdźwięki i przewroty,
   f) tonacje,
   g) transpozycja,
   h) znajomość pokrewieństwa gam do 5 znaków,
   i) tonika, subdominanta i dominanta, kadencja,
   j) czterodźwięk dominantowy septymowy i nonowy bez prymy;

3) zna podstawowe zagadnienia metrorytmiczne:
   a) wartości nut i pauz, przedłużanie wartości nut przez kropkę, łuk i fermatę,
   b) metrum, takt, przedtakt,
   c) synkopa,
   d) nieregularny podział wartości rytmicznych;

4) zna podstawy notacji muzycznej:
   a) nutę jako graficzny symbol dźwięku,
   b) akoladę, dwie pięciolinie, klucz wiolinowy i basowy,
   c) podział na takty, kreskę taktową, podwójną kreskę taktową,
   d) krzyżyk, bemol, kasownik, znaki przykluczowe, znaki przygodne, podwójny krzyżyk i bemol,
   e) przenośniki oktawowe, zamiany rąk,
   f) znak repetycji, volty, da capo al fine,
   g) ornamentację – podstawowe oznaczenia: przednutka, tryl, mordent, obiegnik, arpeggio,
   h) aplikaturę,
   i) oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, agogiczne i interpretacyjne (w tym oznaczenia włoskie);

5) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów, np.: ABA, forma sonatowa, rondo, wariacje, inwencja polifoniczna, etiuda;

6) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne epoki, stylu oraz kompozytora wykonywanych utworów, np. technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato i oddech w romantycznej kantylenie.

2. Podstawy gry na fortepianie

Uczeń:

1) wydobywa i kształtuje odpowiedni dźwięk w zależności od charakteru, dynamiki i rejestru;

2) operuje aparatem gry, zachowując:
   a) prawidłową postawę (wysokość, odległość siedzenia, ułożenie nóg),

b) swobodę i elastyczność aparatu ruchowego,
c) naturalne oparcie ręki w klawiaturze,
d) elastyczność przegubu rąk,
e) właściwe ułożenie dłoni i palców,
f) wyrównaną pracę palców,
g) aktywność chwytu czubków palców,
h) koordynację rąk,
i) niezależność pracy rąk i palców;

3) stosuje w tempach umiarkowanych podstawowe techniki gry:
a) palcową,
b) pasażową,
c) dwudźwiękową,
d) akordową,
e) kantylenową;

4) gra różnymi sposobami artykulacji: portato, legato i staccato;

5) prawidłowo realizuje, w grze na fortepianie, fakturę homofoniczną i polifoniczną, zachowując:
a) proporcje brzmienia melodii głównej i akompaniamentu,
b) słyszenie linearne w polifonii dwugłosowej, elementy trzygłosowości;

6) właściwie posługuje się prawym pedałem: rytmicznym i synkopowanym;

7) prawidłowo gra gamy i pasaże majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne do pięciu znaków przykluczowych; odpowiednie do nich pasaże toniczne z przewrotami, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej z przewrotami i akordach septymowych zmniejszonych bez przewrotów; kadencje i gamy chromatyczne;

8) transponuje od różnych, wskazanych przez nauczyciela, dźwięków proste melodie i inne struktury muzyczne (np. kadencje).

3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna

Uczeń:
1) interpretuje utwory muzyczne, zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, zwracając szczególną uwagę na: jakość dźwięku, metrorytmikę, agogikę, dynamikę, artykulację i frazowanie;
2) wykonuje nieskomplikowane utwory literatury fortepianowej z różnych epok muzycznych: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności (XX i XXI wieku), zgodnie z odpowiednim stylem;
3) prawidłowo i ze zrozumieniem prezentuje w grze różne formy muzyczne: etiudy, utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatinę, sonatę, koncert), utwory kantylenowe, utwory taneczne, utwory ilustracyjne;

4) poprawnie wykonuje, podczas występu publicznego, z pamięci następujący program: etiudę uwzględniającą technikę palcową obydwu rąk, etiudę zawierającą inny problem techniczny, utwór polifoniczny, jedną część sonatiny lub sonaty klasycznej (do wyboru: allegro sonatowe, rondo lub wariacje), utwór dowolny.

4. Samodzielne opracowywanie utworu muzycznego

Uczeń:

1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu w kluczach wiolinowym i basowym, poprawnie realizując od strony techniczno-wykonawczej i interpretacyjno-muzycznej:

   wysokość dźwięków, aplikaturę, rytm, metrum, tempo, artykulację, dynamikę, frazowanie, pedalizację, charakter muzyczny, interpretację;
2) gra *a vista* łatwe utwory muzyczne w wolnym tempie:
   a) posiada orientację przestrzenną na klawiaturze we wszystkich rejestrach,
   b) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem,
   c) dokonuje wstępnej analizy utworu,
   d) spostrzega i realizuje informacje na pięciolinii i poza nią;
3) samodzielnie opracowuje proste utwory, dbając o poprawność tekstową.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń:

1) podczas samodzielnego ćwiczenia świadomie doskonali poprawność wykonawczą zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami technicznymi oraz interpretacyjnymi;
2) koryguje popełniane błędy podczas swojej pracy.

6. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń, grając z innym instrumentalistą na 4 ręce lub 2 fortepiany:

1) wykonuje utwory oryginalne lub transkrypcje oraz akompaniamenty;
2) realizuje zapis nutowy zawarty w partyturze;
3) dąży do zgodności w zespołowej interpretacji utworu (wspólne tempo, artykulacja, dynamika, frazowanie);
4) słyszy w czasie wykonywania jednej warstwy utworu pełne jego brzmienie;
5) odpowiedzialnie współpracuje z innym wykonawcą.

7. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów muzycznych;
2) posiada umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym podczas publicznego występu;
3) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanych przez siebie utworów.

GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej. Kształtuje swój smak i gust muzyczny. Poznaje pojęcia i terminy muzyczne, historię gitary, jej budowę i zasady konserwacji.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) poznaje podstawy gry na instrumencie: prawidłowe funkcjonowanie aparatu gry, elementy techniki gitarowej oraz środki wyrazu artystycznego;
2) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do zrozumienia i wykonywania utworów;
3) poznaje notację muzyczną (w tym oznaczenia notacji gitarowej), kształci umiejętność odczytywania muzycznego sensu utworu oraz grę a vista prostych utworów solowych i kameralnych;
4) poznaje sposoby efektywnej pracy, kształci nawyki systematycznego i świadomego ćwiczenia oraz samodzielnego opracowywania krótkich i łatwych utworów.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) potrafi publicznie prezentować swoje umiejętności, zna zasady obycia estradowego, kształci umiejętności koncentracji oraz radzenia sobie z tremą;
2) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska (solista, kameralista, akompaniator);
3) potrafi współpracować z innymi wykonawcami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:
1) rozwija zainteresowania i uzdolnienia muzyczne;
2) uczestniczy jako świadomy odbiorca w życiu muzycznym szkoły i w wydarzeniach kulturalnych poza szkołą;
3) świadomie korzysta z nagrań muzycznych i ze źródeł informacji;
4) zna podstawy budowy gitary klasycznej, zasady użytkowania, strojenia, wymiany strun i konserwacji instrumentu;
5) rozróżnia rodzaje gitar;
6) zna historię gitary i muzyki gitarowej w zakresie podstawowym;
7) poznaje literaturę gitarową z różnych epok.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) prawidłowo posługuje się aparatem gry (postawa, układ rąk, właściwy sposób wydobycia dźwięku);
2) dba o właściwy dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki);
3) posługuje się metronomem i tunerem lub kamertonem;
4) kształci podstawową technikę gry (koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców, tłumienie strun, uderzenie tirando i apoyando, gra dwudźwięków, trójdźwięków, czterodźwięków i podstawowych akordów gitarowych, gra naturalnych i sztucznych flażoletów, chwyt barré, gra w pozycjach i zmiany pozycji, realizacja arpeggio, legato, tremolo, rasgueado i podstawowych ozdobników);
5) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
6) analizuje własną grę;
7) dba o jakość dźwięku;
8) analizuje własną grę pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej;
9) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
10) realizuje oznaczenia dynamiczne i agogiczne;
11) z pomocą nauczyciela interpretuje utwory muzyczne zgodnie ze stylem, z charakterem i budową formalną, zwracając uwagę na rytm, agogikę, dynamikę, barwę, artykulację i frazowanie;
12) gra a vista łatwe utwory solowe i kameralne;
13) samodzielnie opracowuje łatwe utwory pod względem techniczno-wykonawczym (aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja);
14) wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych do zrozumienia i wykonywania utworów gitarowych;
15) realizuje różne formy muzykowania zespołowego (np. zespoły gitarowe, akompaniament lub zespoły kameralne z udziałem innych instrumentów);
16) wykonuje utwory z różnych epok (od renesansu do muzyki współczesnej) i gatunków: miniatury instrumentalne, formy cykliczne w całości lub wybrane części, opracowane samodzielnie utwory dowolne oraz etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych;
17) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
18) wykonuje gamę C-dur oraz gamy krzyżykowe do czterech znaków – jednogłosowo, w tercjach i sekstach;
19) zna podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach;
20) z pomocą nauczyciela planuje swoją pracę domową.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

1) uczestniczy w publicznych występach jako solista, kameralista lub akompaniator;
2) nawiązuje kreatywną współpracę z innymi wykonawcami;
3) jest otwarty i wrażliwy na potrzeby innych osób;

4) dokonuje krytycznej oceny swojej prezentacji;
5) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska jako wykonawca.

HARFA HACZYKOWA / PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija wrażliwość artystyczną oraz zainteresowania muzyczne przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:
1) kształci prawidłową postawę przy instrumencie oraz posługiwanie się prawidłowym, naturalnym i swobodnym aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

3. Zdobycie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:
1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne do realizacji utworu muzycznego;
2) zdobywa podstawową wiedzę dotyczącą budowy i historii instrumentu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń kształci umiejętności koncentracji, zasad zachowania się na estradzie podczas występu, współpracy z innymi instrumentalistami w zespole, wspierając ich swoją wiedzą i wrażliwością artystyczną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:
1) muzykuje na instrumencie oraz rozwija swoją muzyczną wrażliwość;
2) rozwija muzykalność przez grę w duetach i większych zespołach;

3) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
4) uczęszcza na koncerty w szkole i poza szkołą;
5) potrafi określić własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
6) rozwija zainteresowania muzyczne przez wyszukiwanie ciekawych nagrań;
7) odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki, takie jak: muzyka klasyczna, folklorystyczna, popularna i jazzowa.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:
1) prawidłowo, naturalnie i swobodnie posługuje się aparatem gry;
2) kształci odpowiednie nawyki siedzenia przy instrumencie, gwarantujące prawidłowy rozwój oraz zdobycie właściwej techniki gry;
3) posługuje się podstawową techniką gry na harfie pozwalającą na wykonywanie utworów;
4) potrafi nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia instrumentu;
5) samodzielnie ustawia odpowiednie haczyki lub pedały przed rozpoczęciem gry oraz w trakcie wykonywania utworu;
6) prawidłowo odczytuje zapis muzyczny od strony melodyki, harmonii, rytmiki i frazowania;
7) właściwie realizuje zawarte w utworze oznaczenia artykulacyjne oraz typowe dla harfy wybrane efekty brzmieniowe, takie jak: glissanda, flażolety, arpeggia, dźwięki ksylofonowe, zarywanie strun paznokciami, wykonywanie efektów perkusyjnych;
8) prawidłowo interpretuje utwór;
9) dba o piękno dźwięku i intonację w wykonywanych utworach;
10) w pracy nad utworami rozwija pamięć muzyczną, potrafi zagrać ze słuchu nieskomplikowane melodie;
11) potrafi zaaranżować łatwe utwory do celów muzykowania zespołowego;
12) zapoznaje się z techniką pedałową harfy koncertowej i uczy wrażliwości na zmiany chromatyczne poszczególnych dźwięków; dostrzega zmiany harmoniczne w przebiegu utworu oraz rolę mechanizmu pedałowego.

3. Zdobycie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:
1) dysponuje elementarną wiedzą w zakresie historii harfy oraz jej budowy (umie nazwać poszczególne, najważniejsze części instrumentu);
2) zna notację w kluczu wiolinowym i basowym;
3) zna terminologię muzyczną w zakresie melodyki, frazowania, rytmiki, artykulacji, dynamiki i agogiki oraz podstawowych harfowych efektów brzmieniowych;
4) rozpoznaje formę, prostą harmonię, określa czas powstania i stylistykę utworów, które wykonuje;
5) zna i stosuje zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) rozpoznaje i koryguje błędy;
2) umie dostosować metodę ćwiczenia do sposobu rozwiązania występującego problemu technicznego, stosując wskazówki nauczyciela i respektując wymagania tekstu;
3) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie na instrumencie w harmonogramie dnia;
4) ocenia efekty swojej pracy;
5) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie harfy, stołka i pulpitu).

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) koncentruje się przed wyjściem na estradę i podczas występu przed publicznością;
2) potrafi prawidłowo nastroić harfę przed występem publicznym;
3) w prezentacji estradowej wykorzystuje swoją wyobraźnię muzyczną i wrażliwość;
4) potrafi umiejętnie słuchać drugiego głosu podczas gry w duetach;
5) bierze udział w popisach i audycjach muzycznych.

KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej; rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje możliwości techniczne instrumentu i prawidłowy sposób wydobywania dźwięków na klarnecie.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności – indywidualnie i w pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym, bierze udział w audycjach szkolnych i koncertach pozaszkolnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań i interesuje się kulturą;
2) zna podstawową literaturę przeznaczoną na klarnet;
3) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem własnych upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
7) wykorzystuje, w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce, poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów;
8) wykazuje zainteresowanie grą na instrumencie;
9) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia w szkole muzycznej I stopnia w kształtowaniu swojej osobowości.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
4) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności: legato i non legato;
8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
10) prawidłowo realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
11) potrafi samodzielnie lub z pomocą nauczyciela nastroić instrument oraz wydobyć właściwą intonację;
12) dysponuje biegłością palcową, umożliwiającą mu wykonanie wybranych utworów;
13) zna zasady notacji muzycznej;
14) dba o estetykę wykonania – jest wrażliwy na jakość techniczną i artystyczną dźwięku.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje zapis nutowy, dostosowany do jego możliwości; uwzględnia oznaczenia metrorytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej; wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;

4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;
6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) stara się odpowiedzialnie przygotowywać do występów publicznych;
2) rozwija umiejętność koncentracji przed występem i podczas gry przed publicznością;
3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
5) czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym.

KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci prawidłowe posługiwanie się aparatem gry oraz zdobywa podstawy techniki klawesynowej.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną

Uczeń:
1) zdobywa wiedzę na temat budowy klawesynu i sposobów gry na instrumencie;
2) poznaje reprezentatywne utwory z literatury klawesynowej skomponowane w różnych epokach i stylach oraz kształci umiejętności analizy i interpretacji materiału muzycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń postępuje zgodnie z zasadami etyki, poznaje i stosuje zasady komunikacji społecznej. Uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) poprawnie posługuje się aparatem gry z dobrą korelacją lewej i prawej ręki oraz podstawową biegłością palcową;
3) prawidłowo odczytuje prosty zapis muzyczny, interpretuje zawarte w nim oznaczenia wykonawcze i artykulacyjne;

4) starannie realizuje zaplanowaną ornamentację;
5) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;
6) samodzielnie wykonuje a vista proste utwory;
7) samodzielnie opracowuje proste utwory;
8) dysponuje repertuarem obejmującym zróżnicowane formy i style, w tym proste formy taneczne, polifoniczne i sonaty wczesnoklasyczne;
9) wykonuje proste utwory w różnych formach muzykowania zespołowego.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną

Uczeń:
1) zna i definiuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
2) potrafi wymienić podstawowe cechy form i gatunków muzyki klawesynowej;
3) definiuje strukturę formalną wykonywanego utworu, zna zasady akcentowania, wskazuje motywy, frazy i inne odcinki muzyczne;
4) wykorzystuje wiedzę z zakresu obsługi klawesynu;
5) pozyskuje niezbędne materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych lub z multimediów.

3. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń:
1) jest zdolny do samodzielnej i dobrze zorganizowanej pracy;
2) jest przygotowany do pracy zespołowej oraz do współpracy w grupie i na rzecz grupy;
3) potrafi krytycznie ocenić własną prezentację;
4) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym i korzysta z zasobów kultury w różnych dziedzinach sztuki.

KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia muzyczne, niezbędne do odczytania i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę z zakresu historii, budowy instrumentu oraz zasad jego konserwacji.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, stosowania odpowiednich technik oraz kształci umiejętność kontrolowania własnej gry i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych, nabywa umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej, pokonywania tremy oraz współpracy z akompaniatorem i innymi instrumentalistami w ramach zespołu kameralnego i orkiestry.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

1) uczestniczy w życiu muzycznym swojej szkoły i środowiska (koncerty, audycje, uroczystości okolicznościowe), występuje solo i w różnych formach muzykowania zespołowego;
2) korzysta z dostępnych dóbr kultury;
3) zna podstawowe gatunki muzyki;
4) rozwija swoje muzyczne zainteresowania: uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań, poznaje wybrane utwory z literatury kontrabasowej;
5) posiada wiedzę niezbędną do uczestnictwa w życiu muzycznym.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

1) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
2) zna i odczytuje zapis nutowy, w szczególności: nazwy strun, oznaczenia pozycji, aplikaturę, kierunki smyczka, oznaczenia dynamiczne i artykulacyjne;
3) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w działaniach praktycznych;
4) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży (do 4 znaków przykluczowych);

5) zna w stopniu podstawowym historię, budowę oraz zasady konserwacji kontrabasu i smyczka, a także ich bezpiecznego transportu;
6) stosuje wybrane elementy technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie (postawa stojąca, postawa siedząca);
2) poprawnie dysponuje aparatem gry;
3) jest wrażliwy na jakość dźwięku, intonacji i rytmu;
4) posiada kompetencje do publicznej prezentacji utworów;
5) stosuje podstawową technikę gry z uwzględnieniem właściwego podziału smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
6) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: detachè, martelè, portato, legato, staccato i pizzicato;
7) gra w pozycjach „szyjkowych" (bez użycia kciuka);
8) realizuje poprawnie oznaczenia agogiczne i dynamiczne;
9) podejmuje próby wibracji oraz swobodnie ją stosuje;
10) samodzielnie stroi instrument;
11) zna i wykorzystuje w swojej grze flażolety naturalne;
12) zna i stosuje podstawowe sposoby frazowania;
13) czyta nuty a vista w stopniu pozwalającym na zagranie prostych melodii.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) realizuje uwagi nauczyciela podczas pracy nad utworem;
2) zna i wykorzystuje metody samodzielnego ćwiczenia;
3) świadomie i systematycznie ćwiczy oraz koryguje własne błędy;
4) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
5) kontroluje jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) rozumie potrzebę współdziałania w zespole;
2) zdobywa doświadczenia w zakresie występów publicznych;
3) wykorzystuje elementy „zabaw dydaktycznych" do rozwoju techniki instrumentalnej;
4) wykazuje umiejętność pamięciowego opanowania części repertuaru;
5) współpracuje z akompaniatorem oraz z muzykami zespołu kameralnego i orkiestry;
6) jest świadomy znaczenia muzykowania zespołowego w rozwoju artystycznym.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń :

1) rozwija umiejętności słuchowego rozpoznawania struktur melodycznych, metrorytmicznych i harmonicznych;
2) potrafi zaznaczyć w przebiegu muzycznym poznane struktury i rozróżnić zjawiska muzyczne.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń odtwarza głosem zapis nutowy na podstawie znajomości notacji muzycznej oraz wykształconych wyobrażeń słuchowych (kierunek melodii, brzmienie poszczególnych interwałów, relacje czasowe), zwraca uwagę na intonację.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, potrafi wypowiadać się poprzez aktywność muzyczną, kształtuje twórczą postawę wobec stawianych zadań.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń posługuje się właściwą terminologią muzyczną, rozumie podstawowe pojęcia i oznaczenia muzyczne, dostrzega, rozróżnia i buduje poznane struktury.

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności do realizacji innych przedmiotów muzycznych, dostrzega korelację między zagadnieniami pochodzącymi z różnych przedmiotów.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

1) rozpoznaje:
   a) struktury melodyczne: skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna), interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem, progresje, dźwięki obce w melodii; zagadnienia realizowane są w tonacjach do trzech znaków przykluczowych,
   b) struktury harmoniczne: interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, triadę harmoniczną w majorze naturalnym i minorze

harmonicznym, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem; zagadnienia są realizowane w tonacjach do trzech znaków przykluczowych,

c) struktury metrorytmiczne: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne oraz triolę, takty ćwierćnutowe (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowe (3/8, 6/8), synkopę, przedtakt, fermatę;

2) zapisuje, uzupełnia i koryguje przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne jednogłosowe (dyktanda, ćwiczenia solfeżowe, przykłady z literatury muzycznej oraz z repertuaru uczniowskiego);
3) zapamiętuje motywy melodyczne i rytmiczne, fragmenty piosenek i utworów muzycznych.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń realizuje głosem z nut:
1) nierytmizowane następstwa dźwięków różnej wysokości;
2) proste motywy i melodie oparte o poznane struktury interwałowe i harmoniczne;
3) przebiegi rytmiczne;
4) melodie z akompaniamentem drugiej osoby.

Zagadnienia są realizowane następującymi sposobami: solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataizacją oraz pracą z tekstem.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń:
1) tworzy własne wypowiedzi muzyczne (improwizuje głosem i na instrumentach, komponuje miniatury muzyczne);
2) odczytuje i realizuje zapisany tekst muzyczny, zgodnie z zawartymi oznaczeniami wykonawczymi i wskazówkami interpretacyjnymi;
3) aktywnie słucha muzyki, wykorzystując proste formy ruchu, w tym taktowanie.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń stosuje:
1) zasady notacji i kaligrafii muzycznej, dotyczące zapisu pojedynczych dźwięków i współbrzmień w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych, symboli interwałów i akordów, wartości rytmicznych nut i pauz, grup rytmicznych, kropki przy nucie, fermaty, łuków, znaków przykluczowych, znaków chromatycznych pojedynczych, przenośników oktawowych, transpozycji, znaków zakończenia utworu i innych skrótów pisowni muzycznej;
2) solmizacyjne i literowe nazwy dźwięków odpowiadających stopniom gamy w poznanych tonacjach, nazwy oktaw w zakresie C – c^3;
3) terminologię związaną z pokrewieństwem gam (równoległość, jednoimienność, koło kwintowe) w zakresie poznanych tonacji;
4) zasady budowy poznanych struktur melodycznych, harmonicznych i metrorytmicznych.

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń:
1) stosuje terminologię muzyczną w wypowiedziach ustnych i pisemnych w zakresie zdobytej wiedzy i umiejętności;
2) dostrzega, odczytuje i wykonuje poznane struktury melodyczne, harmoniczne i metrorytmiczne;
3) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego.

OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie muzykalności i nabywanie wiedzy muzycznej

Uczeń:
1) rozwija swoje zainteresowania muzyczne;
2) rozwija zdolności i predyspozycje muzyczne oraz wrażliwość;
3) zdobywa wiedzę o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę oboju i jego możliwości techniczne;
2) zdobywa umiejętności posługiwania się aparatem gry, techniką i ekspresją wyrazu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) realizuje indywidualnie i zespołowo projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
2) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych oraz poza szkołą;
3) potrafi samodzielnie pracować nad repertuarem.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki i innych form życia kulturalnego.

5. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Nabywanie wiedzy muzycznej i rozwijanie muzykalności:

Uczeń:

1) interesuje się kulturą, uczęszcza na koncerty;
2) pogłębia zainteresowania muzyczne, słuchając nagrań;
3) zna podstawową literaturę muzyczną na obój;
4) posiada podstawowe wiadomości z zakresu budowy i historii swojego instrumentu;
5) gra wybrane przez pedagoga (z uwzględnieniem swoich upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
6) zna i definiuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie:

Uczeń:

1) zna historię, budowę i odmiany oboju;
2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;
3) właściwie posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
4) prawidłowo operuje i kontroluje strumień powietrza;
5) utrzymuje właściwą postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
6) zwraca uwagę na jakość i barwę dźwięku;
7) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa oraz struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
9) samodzielnie stroi instrument oraz świadomie dba o czystość intonacji;
10) posiada umiejętności techniczne oraz biegłość palcową, umożliwiające wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanej budowie;
11) dba o estetykę wykonania;
12) zrealizował zadania techniczno-wykonawcze przewidziane programem szkoły I stopnia.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

1) samodzielnie i prawidłowo odczytuje dostosowany do swoich możliwości tekst nutowy, realizuje oznaczenia metrorytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
4) organizuje swoją pracę w sposób przemyślany, rozumie potrzebę systematyczności;
5) wykorzystuje nabytą wiedzę teoretyczną do pracy nad repertuarem;

6) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
7) czyta proste utwory a vista, wykorzystując znajomość notacji muzycznej;
8) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych i orkiestrze;
9) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności za poziom wykonywanych utworów.

4. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń:
1) bierze udział w koncertach szkolnych, audycjach i konkursach;
2) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do swoich występów;
3) koncentruje się przed wyjściem na scenę i podczas gry przed publicznością;
4) dba o właściwy strój i odpowiednie zachowanie na scenie;
5) uczy się panować nad tremą;
6) umie dokonać krytycznej oceny własnej gry.

5. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń:
1) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego – jako słuchacz i wykonawca;
2) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych;
3) bierze udział w kursach, lekcjach otwartych i warsztatach;
4) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych.

ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń poznaje elementy notacji muzycznej oraz zaznajamia się z terminami muzycznymi dotyczącymi konstrukcji i wykonania dzieła muzycznego.

2. Umuzykalnienie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań. Bierze udział w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

3. Zdobycie podstawowych umiejętności gry na organach

Uczeń zaznajamia się z obsługą i działaniem organów, kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz odpowiedniego posługiwania się aparatem gry.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń zdobywa umiejętności samodzielnej organizacji pracy, ćwiczenia oraz interpretacji utworów muzycznych.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń kształci umiejętności koncentracji przed występem oraz podczas prezentacji estradowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne w zakresie: melodyki, rytmiki, dynamiki, agogiki i artykulacji;
2) posługuje się wiedzą z zakresu notacji w kluczu wiolinowym i basowym;
3) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w praktyce wykonawczej (potrafi odpowiednio odczytać i zastosować w grze oznaczenia rytmiczne, dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne).

2. Umuzykalnianie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń:
1) uczestniczy w różnych przejawach życia kulturalnego, w szczególności w audycjach klasowych, koncertach szkolnych, konkursach i innych imprezach muzycznych;
2) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych.

3. Zdobycie podstawowych umiejętności gry na organach

Uczeń:
1) zna budowę, działanie i sposób obsługi organów;
2) kształci nawyki zachowania prawidłowej postawy (dobre ułożenie rąk na manuale i nóg na klawiaturze pedałowej);
3) posługuje się techniką gry organowej (manuałowej, pedałowej i wzajemnej ich korelacji);
4) wykonuje utwory różnymi sposobami artykulacji;
5) wykorzystuje technikę gry fortepianowej, stosowaną w różnych formach muzycznych, do doskonalenia umiejętności gry na organach.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) organizuje swoją pracę, ćwiczy w sposób przemyślany;
2) stosuje w praktyce wskazówki i zalecenia nauczyciela;
3) rozumie potrzebę systematycznej pracy dla osiągnięcia wyznaczonych celów.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) prezentuje przygotowane utwory publicznie;
2) zna i stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu.

ORKIESTRA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń rozwija zamiłowanie do gry w orkiestrze, pracy w grupie oraz odczuwa satysfakcję z powierzonych i zrealizowanych zadań artystycznych.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:
1) kształtuje wiedzę i umiejętności niezbędne do gry w zespole orkiestrowym;
2) wykorzystuje doświadczenia zdobyte w trakcie nauki innych przedmiotów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
2) wykazuje dyscyplinę artystyczną i ogólnowychowawczą;
3) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy, wytrwały i koleżeński;
4) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
5) posiada umiejętność koncentrowania się;
6) dba o estetykę sceniczną zespołu, zgodną z obowiązującymi normami.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:
1) zna notację muzyczną, w szczególności: wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne, orientuje się we współzależności głosów w utworach orkiestrowych;
2) czyta nuty ze zrozumieniem w zakresie umożliwiającym wykonanie *a vista* prostych utworów muzycznych, wykonanych w wolnym tempie;
3) posiada podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie;
4) wykorzystuje w grze podstawowe dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania;
5) samodzielnie stroi swój instrument i dba o prawidłową intonację;

6) zachowuje prawidłową postawę podczas gry;
7) dba o puls, swobodę ruchu oraz odpowiednią koncentrację podczas pracy w zespole;
8) kształtuje piękno barwy dźwięku podczas gry;
9) samodzielnie przygotowuje swoje miejsce pracy do zajęć, koryguje popełniane błędy, słuchając pozostałych członków zespołu;
10) dba o właściwe wyposażenie do pracy w orkiestrze;
11) samodzielnie zaznacza w nutach uwagi nauczyciela prowadzącego zajęcia;
12) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela (np. dokonuje nagrań audio próby, lekcji lub własnej gry w domu) do lepszego przygotowania prezentacji muzycznej;
13) dokonuje krytycznej oceny wykonywanego utworu oraz koryguje popełniane błędy;
14) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
15) wykazuje gotowość do występów.

PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę, niezbędną do realizacji zadań muzycznych oraz obsługi instrumentów.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy przy instrumencie oraz technikę gry w celu poprawnej realizacji zadań na instrumencie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń nabywa i rozwija umiejętność świadomego ćwiczenia oraz korekty własnych błędów.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń aktywnie uczestniczy w kulturze, różnych formach życia muzycznego szkoły i poza szkołą.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zdobywa podstawową wiedzę na temat historii instrumentów perkusyjnych, ich budowy, pochodzenia i roli;

2) posiada podstawową wiedzę dotyczącą użytkowania i konserwacji instrumentarium, np.: wymiany membrany oraz jej strojenia, przygotowania instrumentu do bezpiecznego transportu;
3) zna nazwy wybranych instrumentów w podstawowych językach nowożytnych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) przyjmuje prawidłową postawę przy poszczególnych instrumentach, uwzględnia specyfikę każdego z nich;
2) zna prawidłowe zasady posługiwania się aparatem gry na poszczególnych instrumentach;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumentach, uwzględnia ich specyfikę, barwę i teksturę;
4) prawidłowo odczytuje tekst muzyczny oraz wykonuje łatwy utwór a vista;
5) posługuje się podstawowymi technikami gry na instrumentach perkusyjnych z uwzględnieniem:
   a) umiejętności gry tremolo naprzemiennego na membranofonach i idiofonach,
   b) umiejętności gry techniką klasyczną i rudymentarną w grze na werblu,
   c) podstawowej umiejętności gry techniką 4-pałkową (do wyboru) – tradycyjną, H. Lee Stevensa lub G. Burtona – na wibrafonie lub marimbie, w zależności od rozwoju fizycznego ucznia,
   d) pedalizacji oraz innych technik tłumienia na wibrafonie,
   e) umiejętności strojenia kotłów;
6) uczeń realizuje różne formy muzykowania zespołowego:
   a) gra z akompaniamentem,
   b) gra w perkusyjnych zespołach kameralnych – klasycznych, marszowych lub batucadzie,
   c) gra w mieszanych zespołach kameralnych lub w orkiestrze;
7) uczeń zapoznaje się z literaturą perkusyjną w zakresie:
   a) wybranych etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej i z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów,
   b) wybranych utworów na instrumenty perkusyjne – solo i z akompaniamentem,
   c) wybranych utworów kameralnych;
8) uczeń realizuje różnorodne formy swobodnej improwizacji na różnych instrumentach lub zestawach instrumentów.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:
1) zna notacje właściwe dla poszczególnych instrumentów;
2) samodzielnie odczytuje tekst nutowy;
3) dąży do osiągnięcia wyznaczonego celu;
4) definiuje problem;
5) wykorzystuje nowoczesne technologie w celu skorygowania własnych błędów: metronom, nagrania audio-wideo;
6) zna i stosuje różne formy zapamiętywania utworu;

7) realizuje zgodnie z zapisem metrorytmikę, agogikę i dynamikę;
8) realizuje frazę muzyczną nakreśloną przez nauczyciela.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
2) dba o wygląd osobisty;
3) przygotowuje i ustawia instrumenty na estradzie;
4) dokonuje krytycznej oceny prezentacji;
5) uczestniczy w życiu kulturalnym.

PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
3) poznaje podstawy technicznego warsztatu instrumentalisty.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką. Zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;

2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
4) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) rozwija umiejętności techniczne i interpretacyjne;
2) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
3) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
4) potrafi samodzielnie opracować krótkie, łatwe utwory;
5) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
2) prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
3) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
3) krytycznie ocenia swoje prezentacje;
4) prezentuje utwory muzyczne z pamięci;
5) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń realizuje ćwiczenia ruchowe, słuchowe, słuchowo-ruchowe.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń tworzy własne wypowiedzi muzyczne, rozwija wyobraźnię i kreatywność.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń rozpoznaje i świadomie nazywa zjawiska muzyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń:
1) świadomie i aktywnie słucha muzyki;
2) jest uwrażliwiony na zmiany wysokości dźwięków i relacje między nimi;
3) rozpoznaje barwę brzmienia instrumentów muzycznych;
4) realizuje różnymi sposobami puls i akcent metryczny oraz rytmy złożone z poznanych wartości;
5) rozpoznaje słuchowo i wykonuje różnymi sposobami motywy, tematy i frazy melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń:
1) interpretuje ruchem i za pomocą instrumentów orffowskich: wartości rytmiczne, akcenty metryczne, różnego rodzaju tematy rytmiczne, kanony i piosenki;
2) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach orffowskich;
3) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki;
4) reaguje ruchem na elementy dzieła muzycznego;
5) wykonuje lub tworzy akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
6) rozpoznaje podstawowe kroki tańców polskich i potrafi je wykonać;
7) wykazuje się kreatywnością w tworzeniu i realizacji własnych pomysłów;
8) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
9) buduje relacje w grupie, oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości rytmiczne: cała nuta, cała nuta z kropką, półnuta, półnuta z kropką, ćwierćnuta, ósemki, szesnastki oraz odpowiadające im pauzy, grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką ósemka, grupy szesnastkowe, synkopy, triola ósemkowa;
2) stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej;
3) rozpoznaje metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary;
4) realizuje, analizuje i zapisuje dyktanda rytmiczne i melodyczno-rytmiczne w formie: „uzupełnianek” i „układanek”;
5) zna nazwy oraz sposoby gry na instrumentach orffowskich;

6) stosuje graficzny obraz wartości, grup rytmicznych oraz pauz, kojarzy go z wyobrażeniem słuchowym.

SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń zdobywa podstawy gry na instrumencie w różnych rejestrach; posiada umiejętność samodzielnej pracy.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej dziedziny artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
2) samodzielnie wyszukuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
3) zna i stosuje notację muzyczną, pojęcia i terminy muzyczne;
4) rozwija swoje zainteresowania i pasje muzyczne.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna i definiuje budowę i zasady konserwacji instrumentu;
2) zna i stosuje podstawowe zasady higieny w użytkowaniu instrumentu;
3) prawidłowo stosuje aparat gry (oddech, zadęcie, przyłożenie ustnika);
4) zna odpowiednie dla sakshornu zasady notacji muzycznej;
5) interpretuje utwory zgodnie z zapisem nutowym; uwzględnia ich budowę formalną;
6) czyta nuty a vista, radząc sobie z utworem o niewielkim stopniu trudności;
7) samodzielnie przygotowuje prosty utwór;
8) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) publicznie prezentuje program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
2) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej. Rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu i potrafi wykorzystać w grze jego możliwości techniczno-wyrazowe.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych, uczestnicząc w koncertach szkolnych i poza placówką. Jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:
1) uczęszcza na koncerty oraz słucha muzyki z nagrań;
2) rozwija zainteresowanie kulturą;
3) zna podstawową literaturę przeznaczoną na saksofon;
4) zna w stopniu podstawowym historię i budowę swojego instrumentu;
5) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności w grupie;
7) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;

8) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
4) prawidłowo posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
5) prawidłowo podpiera, kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
10) prawidłowo odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
11) samodzielnie stroi instrument oraz dba o właściwą intonację;
12) osiągnął podstawowy stopień biegłości palcowej;
13) zna zasady notacji muzycznej;
14) dba o estetykę wykonania, jest wrażliwy na jakość dźwięku;
15) zna sposoby stosowania wibracji na instrumencie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości tekst nutowy, uwzględnia oznaczenia metrorytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy na instrumencie, koryguje własne błędy;
4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
2) koncentruje się przed występem i podczas gry przed publicznością;
3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
5) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie;
6) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia w szkole muzycznej I stopnia w kształtowaniu swojej osobowości.

SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) kształci umiejętność zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:
1) rozwija muzyczne zainteresowania poprzez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z nagrań, poznaje wybrane pozycje z literatury wiolinistycznej;
2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);
4) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;

5) przestrzega zasad dobrego wychowania.

2. Poznanie teoretycznych podstaw w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:
1) dysponuje podstawowym zasobem terminów i pojęć niezbędnych do odczytania zapisu muzycznego;
2) zna podstawową notację właściwą dla skrzypiec: oznaczenie strun, palcowanie, kierunki prowadzenia smyczka;
3) zna i stosuje podstawowe oznaczenia wykonawcze w zakresie agogiki, dynamiki i artykulacji;
4) wykazuje się podstawową wiedzą dotyczącą budowy skrzypiec i smyczka, umie nazwać ich poszczególne części;
5) korzysta ze źródeł i pomocy naukowych, takich jak: metronom, słowniczek muzyczny, encyklopedie, Internet.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) wykazuje umiejętność prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki oraz prawidłowego wydobycia dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
3) samodzielnie stroi instrument, dba o jego czystość i należyty stan techniczny;
4) stosuje właściwy podział smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
5) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: detachè, martelè, portato, legato, staccato i pizzicato prawą i lewą ręką;
6) prawidłowo realizuje proste dwudźwięki (tercje, seksty, oktawy) i proste akordy;
7) posługuje się techniką przygotowawczą;
8) gra w pozycjach – przynajmniej do piątej;
9) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży; potrafi je rozpoznać i wykonać;
10) opanował wibrację w stopniu pozwalającym na swobodne jej stosowanie;
11) realizuje przebieg muzyczny z dbałością o jakość dźwięku, intonację i rytm;
12) posiada umiejętność wykonania trylu, mordentu, prostych ozdobników, flażoletów naturalnych oraz prostych flażoletów sztucznych;
13) stosuje w grze frazowanie;
14) transponuje proste tematy muzyczne, wykonując je od podanego dźwięku;
15) gra ze słuchu proste przebiegi melodyczne;
16) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:
1) samodzielnie realizuje opracowany z pedagogiem plan pracy nad utworem;
2) zna i stosuje metody efektywnego ćwiczenia;

3) posiada umiejętność świadomego i systematycznego ćwiczenia oraz korygowania błędów;
4) rozwiązuje problemy m.in. poprzez realizowanie wskazówek nauczyciela;
5) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
6) kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) zdobywa praktykę estradową poprzez udział w koncertach, audycjach, popisach, przesłuchaniach i egzaminach;
2) realizuje na estradzie założenia muzyczno-wykonawcze: stosuje właściwą artykulację i dynamikę, dba o estetykę i jakość dźwięku, a także o ogólny wyraz artystyczny;
3) zna i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów;
4) współpracuje z pianistą akompaniatorem oraz z współwykonawcami w zespole.

TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań. Zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry i poznaje możliwości techniczne instrumentu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;

2) poznaje właściwości techniczne i wyrazowe instrumentu;
3) uczestniczy (zgodnie z sugestiami nauczyciela) w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych;
4) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;
5) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
4) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
2) dokonuje oceny swojej gry i koryguje popełniane błędy;
3) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
4) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
3) potrafi grać z akompaniamentem;
4) część programu koncertowego wykonuje na pamięć;
5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
3) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie, jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
4) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką; zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
4) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
2) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
3) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
4) potrafi samodzielnie opracować krótkie, łatwe utwory;
5) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
2) prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
3) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz występów publicznych

Uczeń:
1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
3) krytycznie ocenia swoje prezentacje;
4) prezentuje utwory muzyczne z pamięci;
5) jest przygotowany do kontynuacji nauki oraz świadomego odbioru muzyki.

WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) poprzez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań. Zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń zna i wykorzystuje w praktyce prawidłową technikę gry.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych; jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
2) poznaje praktycznie właściwości techniczno-wyrazowe instrumentu;
3) uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych zgodnie z sugestiami nauczyciela;
4) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;

5) korzysta z oferty edukacyjnej szkoły;
6) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
4) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:
1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
2) ocenia i koryguje popełniane błędy;
3) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
4) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:
1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
3) potrafi grać z akompaniamentem;
4) część programu koncertowego wykonuje na pamięć;
5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

WIOLONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia, niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry;
2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętność koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły, biorąc udział w koncertach oraz audycjach szkolnych;
2) orientuje się w zasadach obowiązujących w świecie muzycznym, zarówno jako uczestnik czynny, jak i bierny;
3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, muzyka ludowa, muzyka rozrywkowa, jazz);
4) na podstawie swoich doświadczeń z muzyką określa własne potrzeby i oczekiwania odnośnie do realizowanego repertuaru;
5) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
6) wykazuje naturalną potrzebę ekspresji i kreatywności artystycznej.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna system notacji muzycznej w zakresie klucza basowego, wiolinowego i tenorowego;
2) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne, umożliwiające poprawne odczytanie i realizację tekstu muzycznego;
3) zna podstawowe środki wyrazu muzycznego (agogika, dynamika, artykulacja, barwa, wibracja);
4) zna zasady poprawnego wydobywania i kształtowania dźwięku;

5) dba i stosuje poprawną intonację w grze;
6) wykazuje się podstawową wiedzą na temat budowy instrumentu, umie nazwać jego poszczególne części oraz ich funkcję.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
2) określa poprawność nastrojenia instrumentu i podejmuje próby samodzielnego strojenia;
3) jest wrażliwy na jakość wydobywanego dźwięku, potrafi go kreować;
4) prawidłowo układa prawą i lewą rękę oraz wydobywa dźwięk przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
5) sprawnie porusza się w pozycjach szyjkowych, stosując prawidłowe zmiany pozycji;
6) wykazuje się podstawową techniką gry, stosuje właściwy podział smyczka i operuje podstawowymi sposobami artykulacji (détaché, legato, portato, martelé, staccato);
7) posługuje się techniką przygotowawczą;
8) prawidłowo realizuje zapis muzyczny pod względem metrorytmiki, agogiki i dynamiki;
9) poznaje budowę gam majorowych i minorowych oraz pasaży; uczy się je rozpoznawać i wykonywać;
10) prawidłowo realizuje proste dwudźwięki i akordy;
11) dba o czystość intonacji;
12) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
14) używa wibracji jako środka wyrazu muzycznego;
15) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i potrafi zastosować je w praktyce;
16) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie;
17) gra ze słuchu proste tematy melodyczne.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:
1) dba o swój warsztat pracy (dobór krzesła i jego wysokości, ustawienie pulpitu, oświetlenie) i jego estetykę;
2) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia;
3) samodzielnie koryguje błędy dotyczące aparatu gry, tekstu, intonacji i artykulacji;
4) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;
5) ocenia efekty własnej pracy;
6) prezentuje umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu w zakresie opanowanych dotychczas elementów techniki.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) koncentruje się przed występem i podczas koncertu;
2) wykazuje się umiejętnością gry w różnych formach muzykowania solowego i zespołowego;

3) wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję w prezentacji estradowej.

ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:
1) zdobywa umiejętność współdziałania oraz pracy w grupie;
2) jest odpowiedzialny za wykonywaną pracę;
3) kształci umiejętność gry w zespole o różnorodnym składzie.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności zdobyte na indywidualnych lekcjach gry na instrumencie, umie je wykorzystać w pracy w zespole. Wykazuje się kreatywnością w odczytaniu i wykonaniu utworu.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń bierze aktywny udział w audycjach, koncertach indywidualnych i zespołowych, rozwija swoją wrażliwość muzyczną i estetyczną. Rozwija swoje zainteresowania muzyczne i pasję do muzykowania zespołowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
2) motywuje innych członków grupy do współdziałania w zespole;
3) dostraja swój instrument pod kierunkiem nauczyciela do gry w zespole;
4) jest uwrażliwiony na zmiany intonacji;
5) wykazuje dbałość o elementy metrorytmiczne podczas pracy w zespole;
6) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy i wytrwały oraz koleżeński w grupie;
7) potrafi samodzielnie przygotować swój warsztat pracy do zajęć;
8) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
9) dostrzega i koryguje błędy popełniane w grze zespołowej.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:
1) zna notację muzyczną, w szczególności: podział wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne;

2) wykazuje umiejętność gry z nut oraz orientację we współzależności głosów w utworach;
3) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista łatwe utwory muzyczne o prostej fakturze, zagrane w wolnym tempie;
4) posługuje się prawidłową postawą podczas gry;
5) w sposób prawidłowy posługuje się techniką gry na swoim instrumencie;
6) wykazuje dbałość o barwę i jakość dźwięku podczas gry;
7) wykorzystuje w grze charakterystyczne dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:
1) wykonuje program przygotowany w ramach zespołu;
2) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
3) dba o swój wizerunek sceniczny oraz estetykę zespołu;
4) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanego utworu;
5) wykorzystuje do prezentacji muzycznej technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA I SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA

WSPÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:
1) szanuje dziedzictwo kulturowe własnego i innych narodów;
2) przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych aktów prawnych związanych z ochroną dóbr kultury;
3) zna historię dziedziny artystycznej, w obszarze której działa;
4) posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w dziedzinie artystycznej, którą reprezentuje;
5) zna związki między swoją i innymi dziedzinami sztuki;
6) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
7) prezentuje swoje dokonania;
8) kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
9) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
10) realizuje indywidualnie i zespołowo zadania i projekty artystyczne w zakresie wyuczonej specjalności;

11) pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc współodpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
12) nawiązuje kontakty i współpracuje z muzykami zespołu;
13) buduje relacje oparte na zaufaniu;
14) prezentuje aktywną postawę w działaniu;
15) potrafi organizować swoją pracę;
16) dba o bezpieczne i higieniczne warunki swojej pracy oraz o kondycję fizyczną i zdrowie;
17) konsekwentnie dąży do celu;
18) przewiduje skutki podejmowanych działań;
19) stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
20) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
21) wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji zawartych w różnych tekstach kultury;
22) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych do pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności;
23) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
24) pracuje nad własnym rozwojem artystycznym i zawodowym;
25) potrafi świadomie określić swoje możliwości.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE WSPÓLNE DLA WSZYSTKICH SPECJALNOŚCI

FORMY MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. **Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi, niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego**

   Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi z zakresu wiedzy o formie muzycznej umożliwiającymi poznanie różnych sposobów kształtowania i konstruowania utworu muzycznego.

2. **Umiejętność analizy dzieła muzycznego**

   Uczeń wykorzystuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieła muzycznego.

3. **Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności**

   Uczeń prezentuje wnioski z analizy dzieła muzycznego, przedstawia i uzasadnia własne stanowisko.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. **Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi, niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego**

Uczeń:

1) posługuje się terminami i pojęciami określającymi:
   a) elementy dzieła muzycznego (melodyka, harmonika, rytmika, dynamika, agogika, artykulacja, kolorystyka),
   b) rodzaje faktury muzycznej (instrumentalna, wokalna, monofoniczna, polifoniczna, homofoniczna),
   c) elementarne współczynniki formy (motyw, fraza, zdanie, okres muzyczny),
   d) zasady kształtowania dzieła muzycznego (szeregowanie, okresowość, ewolucyjność);
2) rozpoznaje elementarne współczynniki formy muzycznej oaz ich współdziałanie w tworzeniu struktur formalnych, faktury, energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego;
3) rozpoznaje formy i gatunki stanowiące materiał analityczny:
   a) dwuczęściowe, trzyczęściowe, wieloczęściowe:
      – forma repryzowa,
      – formy figuracyjne,
      – tańce stylizowane,
      – pieśń,
      – rondo,
   b) formy tematyczne:
      – fuga,
      – forma wariacyjna,
      – forma sonatowa,
   c) formy cykliczne instrumentalne:
      – cykl suitowy,
      – cykl sonatowy.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń:

1) analizuje, wnioskuje i opisuje elementarne współczynniki formy współdziałające w tworzeniu złożonych struktur formalnych;
2) analizuje, wnioskuje i opisuje zjawiska w zakresie energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego;
3) rozpoznaje techniki kompozytorskie:
   a) imitacyjną (ścisłą i swobodną),
   b) wariacyjną,
   c) przetworzeniową,
   d) dodekafoniczną,
   e) serialną,
   f) aleatoryczną;
4) porównuje zjawiska związane z procesami ewolucyjnymi określonej formy lub gatunku muzycznego;

5) dostrzega cechy stylistyczne w odniesieniu do twórczości danego kompozytora oraz porównuje środki techniki kompozytorskiej różnych twórców.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń rozpoznaje i porównuje poprzez analizę słuchową, wzrokową, wzrokowo-słuchową formy i gatunki muzyczne z różnych epok i różnych twórców.

HARMONIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:
1) poznaje budowę i sposób łączenia akordów w ramach systemu tonalnego dur-moll;
2) poznaje zasady rozwiązywania składników dysonansowych w akordzie;
3) kształci umiejętność rozumienia podstawowych pojęć harmonicznych.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmonicznych

Uczeń rozpoznaje akordy oraz określa ich funkcje.

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmonicznych

Uczeń realizuje na instrumencie, w śpiewie zespołowym i w formie pisemnej konstrukcje harmoniczne.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń tworzy przebiegi harmoniczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:
1) zna cechy harmoniki funkcyjnej;
2) zna podstawowe pojęcia z zakresu harmonii funkcyjnej, posługuje się nimi i wykorzystuje je do opisu zjawisk harmonicznych;
3) zna zasady budowy, określania i łączenia trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków jako akordów głównych, pobocznych i wtrąconych, w układzie czterogłosowym, w różnych odmianach skali majorowej i minorowej;

4) zna następujące rodzaje kadencji (doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną);
5) zna zasady budowy, łączenia i rozwiązywania różnych form dominanty dysonansowej (dominanta z podwójnym opóźnieniem, septymowa, septymowa bez prymy, nonowa, nonowa bez prymy, dominanta alterowana, dominanta chopinowska);
6) zna zasady logiki funkcyjnej, harmonizowania melodii i realizacji basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);
7) zna różne rodzaje dźwięków obcych: osiągnięte razem z akordem (opóźnienia) i w czasie trwania akordu: przejściowe, pomocnicze, wyprzedzające, oderwane i zamienne);
8) zna zjawisko alteracji i akord tristanowski;
9) zna zasady wychylenia modulacyjnego oraz modulacji diatonicznej, chromatycznej i enharmonicznej;
10) zna pojęcia dotyczące przezwyciężania systemu dur-moll: bitonalność, politonalność, poliharmonika, centralizacja tonalna;
11) zna charakterystyczne cechy harmoniki XX wieku wynikające z zastosowanego materiału dźwiękowego (skale całotonowe, dwunastodźwiękowe, pentatoniczne, wąskozakresowe, modalne, modi messiaenowskie) oraz wykorzystanych akordów (tercjowe, kwartowe, sekundowe) i brzmienia (harmonika sonorystyczna);
12) zna zasady analizy harmonicznej.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmonicznych

Uczeń:
1) na podstawie zapisu nutowego, dokonując analizy słuchowej, rozpoznaje poznane akordy i wynikające z nich relacje funkcyjne, kadencje, wychylenia modulacyjne, modulacje, progresje;
2) rozróżnia w zapisie nutowym składniki akordu (w tym dysonujące), dźwięki obce i alterowane;
3) potrafi odczytać treść harmoniczną podaną w postaci basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);
4) określa poznane zagadnienia harmoniczne w utworach utrzymanych w harmonice dur-moll;
5) potrafi wskazać w utworach XX wieku charakterystyczne cechy harmoniki oraz zastosowane środki harmoniczne (skala, seria, akordy, współbrzmienia, centra tonalne).

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmonicznych

Uczeń:
1) realizuje na fortepianie różne rodzaje kadencji (doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną);
2) realizuje pisemnie i na fortepianie konstrukcje harmoniczne z użyciem poznanych akordów, według podanego sopranu, basu lub funkcji, oraz nazw literowych akordów i stopni; odtwarza zapisane konstrukcje na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym;
3) realizuje pisemnie i na fortepianie różne rodzaje modulacji w formie krótkich przebiegów, zawierających wszystkie elementy procesu modulacyjnego;

4) wykorzystuje w swoich ćwiczeniach poznane środki harmoniki XX wieku, zwracając uwagę na odpowiedni dla danej konwencji stylistycznej lub techniki kompozytorskiej dobór dźwięków, współbrzmień, akordów i skal.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń:
1) tworzy, w oparciu o poznaną wiedzę i zasady dotyczące języka harmonicznego, własne zadania różnorodne pod względem faktury, formy, obsady wykonawczej i stylistyki;
2) potrafi zaprezentować własne zadanie (na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym).

HARMONIA JAZZOWA Z PODSTAWAMI IMPROWIZACJI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wiedzy teoretycznej, niezbędnej do wykonywania muzyki jazzowej

Uczeń posługuje się zasobem pojęć i terminów muzycznych, umożliwiających rozumienie i tworzenie muzyki jazzowej.

2. Kształcenie umiejętności analizy utworów jazzowych

Uczeń rozpoznaje budowę formalną i harmonikę utworów jazzowych.

3. Zdobywanie wiedzy na temat współczesnych nurtów harmonii jazzowej

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieł muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności posługiwania się specyficznym dla jazzu zapisem nutowym

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, charakterystyczny dla jazzu.

5. Kształcenie umiejętności podstaw reharmonizacji

Uczeń dostosowuje istniejącą harmonię do potrzeb aktualnej sytuacji muzycznej, zgodnie z teoretyczną wiedzą i swoją wrażliwością estetyczną.

6. Poznanie zasad improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje teoretyczne i praktyczne zasady improwizacji.

7. Kształcenie umiejętności posługiwania się technikami improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje sposoby wykorzystania zasad improwizacji w zakresie śpiewu i instrumentalistyki.

8. Zdobywanie wiedzy w zakresie stylów improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje style improwizacji muzyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wiedzy teoretycznej niezbędnej w wykonawstwie muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historyczną ewolucję harmonii z cechami charakterystycznymi dla poszczególnych okresów;
2) zna i stosuje skale, kadencje, struktury harmoniczne, rodzaje akordów charakterystycznych dla jazzu;
3) zna i potrafi zastosować w praktyce symbole akordowe stosowane w muzyce jazzowej (np. standardowe, europejskie, Roman numerals) i różnice w porównaniu z nomenklaturą klasyczną.

2. Kształcenie umiejętności analizy utworów jazzowych

Uczeń:
1) zna typowe dla jazzu struktury harmoniczne (blues, rhythm changes i ich odmiany);
2) zna podstawy logicznego ruchu basu i jego rolę w analizie;
3) zna metody analizy harmonicznej i jej składowe elementy;
4) zna harmonikę funkcyjną (podział akordów pod względem pełnionej roli w progresji).

3. Zdobywanie wiedzy na temat współczesnych nurtów harmonii jazzowej

Uczeń:
1) zna oraz potrafi rozpoznać i zinterpretować harmonikę niefunkcyjną;
2) zna i rozpoznaje współczesną harmonikę modalną i jej cechy charakterystyczne;
3) zna i rozpoznaje charakterystyczne dla muzyki jazzowej cechy wykonawcze i improwizacyjne.

4. Kształcenie umiejętności posługiwania się specyficznym dla jazzu zapisem nutowym

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na zagranie utworu;
2) potrafi grać i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) obsługuje programy komputerowe, w tym wskazane edytory nut.

5. Kształcenie umiejętności podstaw reharmonizacji

Uczeń:
1) stosuje różne typy voicingu jazzowego (np.: tercjowy, kwartowy, rootless);
2) stosuje reharmonizację diatoniczną;
3) stosuje reharmonizację za pomocą zmiany trybu akordów;
4) stosuje reharmonizację za pomocą substytutu trzytonowego;
5) stosuje reharmonizację za pomocą akordów blokowych i drop 2;
6) reharmonizuje akordy diatoniczne z wykorzystaniem tzw. modal interchange.

6. Poznanie zasad improwizacji jazzowej

Uczeń:
1) odczytuje zapis nutowy i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
2) improwizuje, stosując poznane zasady harmonii jazzowej oraz techniki improwizacji, takie jak: skale czy charakterystyczną rytmikę;
3) rozpoznaje i definiuje formy oraz style muzyki jazzowej;
4) wymienia i zna reprezentatywne dla historii jazzu improwizacje oraz ich autorów;
5) improwizuje na podstawie standardów muzyki jazzowej oraz wybranej literatury muzycznej.

7. Kształcenie umiejętności posługiwania się technikami improwizacji jazzowej

Uczeń:
1) korzysta ze zdobytej wiedzy w rozwijaniu własnych umiejętności improwizacyjnych;
2) zna historię powstania i rozwoju improwizacji jazzowej;
3) improwizuje w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: melodyka, artykulacja, dynamika, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
4) potrafi improwizować a vista na podstawie funkcji harmonicznych oraz budowy formalnej utworu – w przypadku instrumentów perkusyjnych.

8. Zdobywanie wiedzy w zakresie stylów improwizacji jazzowej

Uczeń:
1) określa styl improwizacji jazzowej na podstawie analizy słuchowych transkrypcji solowych;
2) zapisuje ze słuchu partię solową;
3) przygotowuje i prezentuje fragmenty improwizacji w różnorodnych stylach jazzowych, solo oraz we współpracy z zespołem.

HISTORIA MUZYKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki, bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, niezbędnych do opisu, analizy i interpretacji zjawisk muzycznych,

obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi oraz faktami w celu rozumienia muzyki w jej ciągłości historycznej.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń wykazuje się znajomością chronologii dziejów muzyki.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki, bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, niezbędnych do opisu, analizy i interpretacji zjawisk muzycznych, obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń:

1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi, określającymi:
   a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metrorytmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
   b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);
2) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej oraz potrafi rozwinąć stosowane w partyturze skróty nazw instrumentów orkiestry;
3) określa i charakteryzuje:
   a) współczynniki dzieła muzycznego,
   b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
   c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;

4) określa funkcje muzyki, różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
5) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok;
6) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych, sposoby ich stosowania w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń:
1) wykazuje znajomość chronologii epok w dziejach muzyki:
   a) ośrodki kulturowe starożytności, ze szczególnym uwzględnieniem Grecji i Rzymu,
   b) średniowiecze,
   c) renesans,
   d) barok,
   e) klasycyzm,
   f) romantyzm,
   g) wiek XX i XXI;
2) charakteryzuje twórczość:
   a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
   b) wybranych kompozytorów w powiązaniu z biografią (G. de Machaut, J. des Prez, G.P. Palestrina, J.S. Bach, G.F. Haendel, J. Haydn, W.A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, R. Wagner, G. Verdi, M. Karłowicz, K. Szymanowski, B. Bartok, I. Strawiński, O. Messiaen, W. Lutosławski);
3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:
   a) historycznego,
   b) lokalnego, narodowego,
   c) indywidualnego,
   d) reprezentatywnych szkół kompozytorskich od średniowiecza do XXI wieku,
   e) głównych nurtów lub kierunków stylistycznych w muzyce XX i XXI wieku;
4) porządkuje chronologicznie:
   a) epoki w aspekcie historycznych i kulturowych determinantów cezur periodyzacyjnej natury,
   b) szkoły kompozytorskie,
   c) sylwetki kompozytorów i teoretyków reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
   d) gatunki i formy muzyczne,
   e) techniki kompozytorskie,
   f) instrumenty i obsady wykonawcze.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;

2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok;
5) rozpoznaje rodzaj zapisu muzycznego.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń:
1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

HISTORIA JAZZU Z LITERATURĄ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy muzycznej, niezbędnej do opisu i analizy zjawisk muzycznych

Uczeń posługuje się zasobem faktów, pojęć i terminów muzycznych, umożliwiających rozumienie muzyki całego obszaru historycznego muzyki XX wieku oraz poznaje niezbędną dla muzyka jazzowego literaturę muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności wypowiadania się o muzyce jazzowej

Uczeń tworzy i prezentuje wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i dziejach na podstawie znajomości literatury muzycznej.

3. Zdobywanie wiedzy w zakresie opisu, analizy i interpretacji dzieła muzycznego

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Poznawanie historii muzyki i literatury jazzowej

Uczeń samodoskonali się w zakresie historii muzyki jazzowej, gromadzi nagrania, wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji o muzyce i jej dziejach, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

5. Przygotowanie ucznia do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego w środowisku szkolnym i w wydarzeniach pozaszkolnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy muzycznej, niezbędnej do opisu i analizy zjawisk muzycznych

Uczeń:

1) posługuje się faktami, pojęciami i terminami muzycznymi, zna literaturę muzyczną;
2) posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi, związanymi z elementami muzyki: rodzaje melodyki, rytmiki, harmoniki, artykulacji, dynamiki i ich spotykane angielskie określenia;
3) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej, stosowane skróty nazw akordów, zapisu melodii i rytmu;
4) określa i charakteryzuje techniki improwizacyjne i kompozytorskie różnych stylów;
5) potrafi rozróżnić funkcje muzyki (np. artystyczna, sakralna, taneczna, rozrywkowa);
6) rozróżnia i określa instrumentarium oraz obsady wykonawcze typowe dla poszczególnych stylów muzyki;
7) charakteryzuje twórczość:
   a) kompozytorów reprezentatywnych dla stylu, kierunku, lub ugrupowania artystycznego,
   b) wybranych wirtuozów jazzowych, dostrzegając związki ich twórczości z biografią;
8) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych XX wieku – od bluesa do jazzu współczesnego oraz muzykę jazzową w Polsce II poł. XX wieku;
9) porządkuje chronologicznie: style, postaci kompozytorów reprezentatywnych dla stylu, techniki improwizacji i kompozycji, instrumentację i obsady wykonawcze.

2. Kształcenie umiejętności wypowiadania się o muzyce jazzowej

Uczeń:

1) zna ramy czasowe okresów i stylów w muzyce jazzowej oraz ich historyczne i kulturowe uwarunkowania;

2) opisuje dzieje muzyki na podstawie znajomości dzieł muzycznych i twórców, reprezentatywnych dla stylu, szkoły kompozytorskiej i szkoły aranżacji;
3) opisuje cechy stylów muzycznych i indywidualnych stylów improwizacyjnych.

3. Zdobywanie wiedzy w zakresie opisu, analizy i interpretacji dzieła muzycznego

Uczeń:
1) samodzielnie rozwiązuje zadania interpretacyjne, ocenia zjawiska występujące w muzyce jazzowej w oparciu o zapis nutowy, nagrania muzyczne, źródła tekstowe, encyklopedie, literaturę przedmiotu i medialne źródła informacji;
2) wykorzystuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej utworów muzycznych;
3) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, podstawowe techniki improwizacyjne i kompozytorskie;
4) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (tonalność, melodykę, harmonikę, improwizację, obsadę wykonawczą).

4. Poznawanie historii muzyki i literatury jazzowej

Uczeń:
1) zna podstawowy repertuar standardów jazzowych;
2) posiada zbiory fonograficzne, nutowe i teksty o muzyce;
3) zna twórczość, biografię wykonawców i kompozytorów reprezentatywnych dla stylu jazzowego;
4) wybiera i porządkuje informacje, istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Przygotowanie ucznia do aktywnego udziału w różnych formach życia muzycznego

Uczeń:
1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji literatury, np. standardów jazzowych;
2) prezentuje własne poglądy na temat muzycznej twórczości, uczestnicząc w różnych formach życia muzycznego, jak koncerty, popisy i inne wydarzenia artystyczne.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń kształci słuch wysokościowy, harmoniczny i barwowy, poczucie rytmu, pamięć muzyczną oraz rozwija kreatywność i wyobraźnię muzyczną.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń:
1) rozwija i doskonali percepcję, umożliwiającą mu słuchową analizę zjawisk muzycznych;
2) utrwala wiedzę, poprzez działania praktyczne, z zakresu języka muzycznego różnych epok i stylów;
3) doskonali zdolność słuchania ukierunkowanego, koncentracji i podzielności uwagi.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń utrwala i rozwija umiejętność odtwarzania zapisu nutowego.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń utrwala i rozwija umiejętność posługiwania się zasadami notacji muzycznej w działaniach praktycznych.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń doskonali różne formy działań zespołowych w zakresie odtwarzania, interpretowania i tworzenia muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:
1) rozpoznaje oraz odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) ze słuchu i z wyobraźni struktury interwałowe i akordowe oraz skale i gamy;
2) identyfikuje słuchowo wskazane zjawisko w przykładzie muzycznym;
3) zapamiętuje i odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) przykład muzyczny po prezentacji słuchowej lub wzrokowej;
4) określa funkcje i literowe nazwy akordów w wysłuchanym przykładzie muzycznym;
5) rozpoznaje i określa brzmienie różnych instrumentów i głosów wokalnych;
6) improwizuje i tworzy przebiegi muzyczne do podanego schematu rytmicznego, materiału dźwiękowego, funkcji harmonicznych i tekstu słownego;
7) uzupełnia z wyobraźni brakujące elementy przebiegu muzycznego.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń poprzez analizę słuchową, wzrokową i wzrokowo-słuchową potrafi rozpoznać i nazwać w przykładzie muzycznym:

1) interwały i akordy;
2) typ tonalności (tryb tonacji, rodzaj skali);
3) ambitus;
4) zjawiska metrorytmiczne, agogiczne i dynamiczne;
5) następstwa harmoniczne i rodzaje kadencji;
6) środki artykulacyjne i kolorystyczne;
7) obsadę wykonawczą;
8) fakturę;
9) zasadę kształtowania formy;
10) styl historyczny i indywidualny.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń:

1) odtwarza (głosem, na instrumencie i innymi sposobami) a vista i po uprzednim przygotowaniu jedno- i wielogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
2) dba o precyzję intonacyjną i rytmiczną wykonywanego przebiegu muzycznego;
3) transponuje przebiegi muzyczne i odczytuje partie instrumentów transponujących.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń:

1) posługuje się zapisem nutowym zgodnie z prawidłami ortografii muzycznej (w kluczu wiolinowym, basowym, altowym i tenorowym);
2) posługuje się literowymi nazwami dźwięków, solmizacją, symbolami interwałów, akordów i funkcji harmonicznych;
3) orientuje się w zapisie nutowym i potrafi w nim odnajdywać wskazane i usłyszane zjawiska muzyczne;
4) zapisuje jedno- i dwugłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
5) koryguje błędy i uzupełnia brakujące fragmenty w zapisie nutowym.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń:

1) współwykonuje i współtworzy wielowarstwowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
2) organizuje pracę zespołu wykonawczego;
3) potrafi konstruktywnie i obiektywnie ocenić interpretację własną i współwykonawców;
4) formułuje, metodą dyskusji, kryteria estetyczne i wartościujące w odbiorze muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń:

1) wyszukuje i świadomie dobiera ćwiczenia rozwijające predyspozycje słuchowe i wspomagające jego rozwój muzyczny;
2) korzysta z literatury specjalistycznej, dostępnych technik informacyjnych, poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym;
3) korzysta z programów komputerowych służących doskonaleniu kompetencji słuchowych lub wymagających ich wykorzystania;
4) poznaje literaturę muzyczną przez uczestnictwo w życiu koncertowym i słuchanie nagrań.

LITERATURA MUZYCZNA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń wykazuje się znajomością rozpoznawania wybranych dzieł muzycznych, określania ich przynależności do stylu epoki historycznej.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń wykazuje się umiejętnością rozpoznawania i określania elementów muzyki, faktury muzycznej, środków wyrazu, sposobów kształtowania dzieła muzycznego oraz charakterystycznych cech podstawowych form i gatunków muzycznych.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń posiłkuje się znajomością aparatu wykonawczego właściwego dla danej epoki w dziejach muzyki.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń przyswaja podstawowe wiadomości o pieśniach, tańcach, instrumentach i zespołach, zwyczajach i obrzędach w polskiej kulturze ludowej oraz o stylizacjach muzyki ludowej w kompozycjach XIX i XX wieku.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń:

1) wykazuje znajomość dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok w dziejach muzyki:
   a) starożytna Grecja,
   b) średniowiecze,
   c) renesans,
   d) barok,
   e) klasycyzm,
   f) romantyzm,
   g) wiek XX i XXI;
2) charakteryzuje twórczość:
   a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
   b) czołowych kompozytorów: J.S. Bacha, W.A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego, W. Lutosławskiego;
3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:
   a) historycznego,
   b) narodowego,
   c) indywidualnego;
4) porządkuje chronologicznie:
   a) szkoły kompozytorskie,
   b) sylwetki kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
   c) gatunki i formy muzyczne.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń:

1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi, określającymi:
   a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metrorytmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
   b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);
2) określa i charakteryzuje:
   a) współczynniki dzieła muzycznego,
   b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
   c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;
3) określa funkcje muzyki, różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
4) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich i rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń:

1) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych;
2) określa sposoby ich stosowania – w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń:

1) zna regiony muzyczne Polski;
2) posiada podstawowe wiadomości o zwyczajach i obrzędach;
3) wykazuje się znajomością pieśni i tańców ludowych oraz instrumentarium ludowego;
4) określa znaczenie polskiego folkloru muzycznego dla twórczości wybranych twórców muzyki XIX i XX wieku;
5) zna przykłady stylizacji muzyki ludowej oraz wykorzystania folkloru w sposób *in crudo*.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń:
1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla literatury muzycznej;
2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) wykorzystuje wiedzę z zakresu literatury muzycznej w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

ZASADY MUZYKI Z ELEMENTAMI EDYCJI NUT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń zdobywa podstawową wiedzę z zakresu materiału dźwiękowego, elementów notacji muzycznej, metrorytmiki, budowy skal, gam, interwałów i akordów.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń w praktyce wykorzystuje poznane wiadomości w tworzeniu i określaniu zapisu muzycznego. Posługuje się edytorem nut.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń:
1) definiuje podstawowe cechy dźwięku;
2) zna zasady pisowni muzycznej (pięciolinia, nazwy oktaw, sposoby zapisywania nut i pauz, klucze: wiolinowy, basowy, altowy);
3) rozróżnia określenia: skala, gama, tonacja;
4) zna budowę gamy durowej (naturalnej) i gamy molowej (we wszystkich odmianach);
5) zna budowę pentatoniki bezpółtonowej oraz skal: modalnych, całotonowej, chromatycznej regularnej i góralskiej;
6) zna budowę trójdźwięków (durowy i molowy we wszystkich postaciach, zwiększony i

zmniejszony) oraz budowę dominanty septymowej (we wszystkich postaciach) z rozwiązaniem;
7) definiuje podstawowe pojęcia metrorytmiczne;
8) zna podział wartości rytmicznych;
9) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w różnego rodzaju taktach;
10) zna budowę interwałów prostych i złożonych;
11) określa interwały charakterystyczne z rozwiązaniami (major naturalny, minor naturalny i harmoniczny);
12) definiuje podstawowe elementy dzieła muzycznego (melodyka, rytmika, harmonika, agogika, dynamika, artykulacja, kolorystyka).

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:
1) stosuje poznane zasady notacji muzycznej;
2) zapisuje za pomocą edytora nutowego jeden głos i dwugłos (z wykorzystaniem agogiki, dynamiki i metrorytmiki);
3) rozpoznaje gamy durowe naturalne i gamy molowe (we wszystkich odmianach) do siedmiu znaków przykluczowych;
4) określa pokrewieństwo tonacji;
5) buduje pentatonikę bezpółtonową, skale modalne, skale całotonową i chromatyczną regularną;
6) określa i buduje poznane trójdźwięki oraz dominantę septymową z rozwiązaniem;
7) stosuje poznane wartości rytmiczne i zasady ich grupowania;
8) określa i buduje poznane interwały;
9) rozwiązuje poznane interwały charakterystyczne;
10) transponuje melodię (do innego klucza, tonacji i oktaw);
11) posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu agogiki, dynamiki i artykulacji.

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:
1) posługuje się techniką gry, pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów w muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej;
2) właściwie interpretuje dzieło muzyczne pod kierunkiem pedagoga;
3) czyta nuty a vista w stopniu wystarczającym do odczytania i wykonania utworu;
4) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności;
5) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;

6) samodzielnie wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
7) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
8) posiada niezbędne kompetencje do występów publicznych;
9) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
10) przygotowuje fragmenty partii orkiestrowych lub partii akompaniamentu;
11) gra na fortepianie w zakresie elementarnym;
12) aktywnie uczestniczy w kulturze, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń kształci umiejętności pracy w zespole, odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń świadomie posługuje się oddechem i aparatem głosowym.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń:
1) posiada umiejętność współpracy w grupie;
2) zachowuje prawidłową postawę w śpiewie, umożliwiającą operowanie ciałem w sposób najbardziej efektywny;
3) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny).

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń:
1) posiada wiedzę niezbędną do rozwoju techniki wokalnej;

2) świadomie posługuje się techniką wokalną, pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów – w partiach chóralnych dzieł a cappella oraz dzieł wokalno-instrumentalnych;
3) dąży do realizacji rozwoju artystycznego poprzez wzbogacanie swojej wiedzy i doskonalenie umiejętności wokalnych.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń:
1) posiada odpowiednią wiedzę na temat literatury chóralnej różnych epok, stylów i gatunków muzycznych oraz związanych z nimi tradycji wykonawczych;
2) zna sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych i wokalno-instrumentalnych;
3) zna elementarne zasady współdziałania chóru z zespołem instrumentalnym;
4) posiada wiedzę na temat elementów dzieła muzycznego i ich struktury formalnej, niezbędnej do poprawnej realizacji utworów wokalnych oraz dzieł wokalno-instrumentalnych;
5) samodzielnie (z pomocą dyrygenta) wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji z zakresu literatury chóralnej, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń:
1) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
2) posiada umiejętność samodzielnego, właściwego odczytania zapisu nutowego oraz zawartych w utworze treści;
3) dba o estetykę zachowania się na scenie oraz w sposób świadomy kontroluje swoje emocje podczas prezentacji;
4) dba o dyscyplinę wykonawczą;
5) potrafi przekazać słuchaczowi emocje zawarte w kompozycji;
6) aktywnie uczestniczy w różnych formach działalności na rzecz rozwoju kultury, w szczególności życia muzycznego.

FORTEPIAN OBOWIĄZKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat budowy i historii instrumentu

Uczeń poznaje budowę, możliwości brzmieniowe instrumentu oraz jego historię.

2. Kształcenie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

1) zdobywa umiejętność gry na instrumencie na średnim poziomie zaawansowania, prawidłowo posługując się aparatem gry;
2) kształtuje umiejętność realizacji notacji muzycznej z elementami analizy utworów.

3. Rozwój umiejętności technicznych i interpretacyjnych

Uczeń doskonali środki wykonawcze w zakresie podstawowych technik gry, rozwija sprawność w zakresie interpretacji.

4. Kształcenie umiejętności gry a vista

Uczeń zdobywa umiejętność prawidłowego grania a vista łatwych utworów muzycznych.

5. Kształcenie umiejętności w zakresie gry zespołowej

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

6. Kształtowanie samodzielności w pracy

Uczeń:
1) rozwija umiejętność posługiwania się wiedzą w pracy nad utworem i świadomego uczenia się na pamięć;
2) podejmuje inicjatywy w organizowaniu przedsięwzięć muzycznych;
3) potrafi samodzielnie wykorzystywać technologię informacyjną i komunikacyjną w rozwoju wiedzy i umiejętności.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat budowy i historii instrumentu

Uczeń:
1) wymienia i określa poszczególne części fortepianu;
2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
3) zna zarys historyczny instrumentu.

2. Kształcenie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:
1) prawidłowo posługuje się aparatem gry:
   a) postawa przy instrumencie,
   b) ułożenie rąk,
   c) pozycja dłoni i palców,
   d) swoboda nadgarstka,
   e) koordynacja i niezależność rąk;
2) zna podstawową notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym:
   a) przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom,

b) prawidłowo odczytuje rytm, znaki chromatyczne, takie jak: krzyżyk, bemol, kasownik,
c) zna zapis graficzny artykulacji, dynamiki i pedalizacji,
d) rozumie oznaczenia agogiczne;
3) uczeń analizuje utwory pod względem budowy formalnej i przebiegu tonalnego.

3. Rozwój umiejętności technicznych i interpretacyjnych

Uczeń:
1) realizuje utwory o różnych problemach technicznych:
a) biegłość palcowa,
b) gra dwudźwięków i akordów,
c) pochody pasażowe,
d) potrafi wykonać podstawowe ozdobniki;
2) stosuje zasady techniki gry z wykorzystaniem:
a) artykulacji (portato, legato, staccato),
b) dynamiki,
c) agogiki,
d) stylistyki,
e) frazowania,
f) pedalizacji;
3) umiejętnie stosuje zasady kształtowania dźwięku;
4) wykonuje utwory w fakturze homofonicznej i polifonicznej;
5) potrafi właściwie rozplanować i realizować dynamikę utworu;
6) interpretuje utwory zgodnie z ich stylem.

4. Kształcenie umiejętności gry a vista

Uczeń:
1) dokonuje wstępnej analizy utworu;
2) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem;
3) gra a vista proste utwory w kluczu wiolinowym i basowym;
4) dba o poprawną realizację tekstu.

5. Kształcenie umiejętności w zakresie gry zespołowej

Uczeń:
1) potrafi wykonać utwory na cztery ręce lub proste akompaniamenty instrumentalne i wokalne;
2) współpracuje z pozostałymi muzykami, realizując spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika, frazowanie).

6. Kształtowanie samodzielności w pracy

Uczeń:
1) wykonuje z pamięci wybrane utwory;

2) w samodzielnej pracy nad utworem wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (w szczególności ogólnomuzycznych);
3) planuje i realizuje przedsięwzięcia muzyczne;
4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną (nagrania muzyczne, zasoby nutowe, opracowania teoretyczne i inne) do samodzielnego rozwoju.

IMPROWIZACJA ORGANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i środków technicznych, niezbędnych w improwizacji

Uczeń:
1) poznaje podstawowe elementy konstrukcji dzieła muzycznego (rytm, melodia, harmonia, agogika, dynamika) i zasady ich łączenia;
2) poszukuje wzorców dla własnej improwizacji, analizując proste utwory z różnych epok pod kątem warsztatu kompozytorskiego (forma, środki harmoniczne i kontrapunktyczne);
3) kształci umiejętności techniczne, niezbędne do tworzenia własnej improwizacji.

2. Tworzenie improwizowanych konstrukcji muzycznych w fakturach homofonicznych i polifonicznych

Uczeń:
1) kształci umiejętności tworzenia akompaniamentu do podanej melodii;
2) poznaje zasady figuracji i ozdabiania melodii w przebiegu konstrukcji muzycznej i w kadencjach;
3) rozwija umiejętności improwizacyjnego tworzenia krótkiego preludium na zadany temat, a także bardziej rozbudowanej konstrukcji typu AB lub ABA;
4) poznaje zasady konstrukcji polifonicznej, analizując utwory utrzymane w tej fakturze;
5) zdobywa praktyczne umiejętności w zakresie improwizacji polifonicznej, dorabiając drugi głos do podanego *cantus firmus* (bicinium) oraz trzeci głos (trio), a także posługiwania się imitacją w tworzonych przez siebie konstrukcjach.

3. Rozwijanie wyobraźni twórczej, oryginalności myślenia muzycznego i samodzielności wypowiedzi muzycznej

Uczeń:
1) poznaje utwory z XX i XXI wieku, oparte na innych niż tonalne systemach dźwiękowych;
2) kształci umiejętność improwizowania w formie swobodnej (forma fantazji), oddającej nastrój lub ilustrującej wydarzenie;
3) poszukuje inspiracji w innych rodzajach sztuk (poezja, malarstwo);
4) zdobywa umiejętności posługiwania się dynamiką, agogiką i rejestracją jako środkami wyrazu muzycznego.

4. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat zasad realizacji *basso continuo*

Uczeń poznaje zasady realizacji *basso continuo*. Potrafi poprawnie odczytywać zapis linii basu cyfrowanego i realizować go na instrumencie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i środków technicznych, niezbędnych w improwizacji

Uczeń:
1) potrafi samodzielnie skomponować melodię w oparciu o zasadę budowy okresowej oraz zróżnicowany, krótki schemat rytmiczny; potrafi zagrać kadencję w różnych jej odmianach i różnych tonacjach;
2) tworzy figuracje melodii, stosuje progresje, z uwzględnieniem modulacji do innej tonacji;
3) kształci umiejętności techniczne, niezbędne w dłuższej improwizacji: przebiegi gamowe, akordowe, pasaże i struktury figuracyjne w różnych tonacjach;
4) tworzy zasoby schematów rytmicznych i melodycznych.

2. Tworzenie improwizowanych konstrukcji muzycznych w fakturach homofonicznych i polifonicznych

Uczeń:
1) tworzy akompaniament do podanej melodii;
2) potrafi dokonać figuracji melodii i zdobić ją w przebiegu konstrukcji muzycznej oraz w kadencjach;
3) improwizuje krótkie preludium na zadany temat w układzie trzy- lub czterogłosowym;
4) samodzielnie improwizuje dłuższy utwór w oparciu o prosty schemat dwu- lub trzyczęściowy (AB, ABA);
5) uwzględnia zasady kontrapunktu, improwizując bicinium i trio z podanym cantus firmus;
6) wykorzystuje elementy imitacji w tworzonych przez siebie improwizacjach.

3. Rozwijanie wyobraźni twórczej, oryginalności myślenia muzycznego i samodzielności wypowiedzi muzycznej

Uczeń:
1) potrafi stworzyć swobodną konstrukcję muzyczną typu fantazja oddającą nastrój lub ilustrującą wydarzenie;
2) improwizuje z wyobraźni, inspirując się innymi rodzajami sztuk (malarstwo, poezja);
3) posługuje się dynamiką, agogiką i rejestracją w celu osiągnięcia odpowiedniego charakteru i wyrazu swojej improwizacji.

4. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat zasad realizacji *basso continuo*

Uczeń poprawnie odczytuje zapis linii basu cyfrowanego i samodzielnie opracowuje fragmenty utworów z epoki baroku.

ORKIESTRA (SYMFONICZNA)

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze symfonicznej

Uczeń zdobywa kompetencje: wiedzę, umiejętności techniczne i wyrazowe, pozwalające na pracę w orkiestrze, w miarę możliwości w orkiestrze symfonicznej.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

Uczeń:
1) rozwija umiejętności wspólnego pokonywania problemów i realizacji zadań w grupie;
2) poznaje etos pracy zespołowej oraz partnerskiej współpracy.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze (symfonicznej)

Uczeń:
1) posiada wiedzę z zakresu notacji muzycznej, umożliwiającą mu prawidłowe odczytanie utworu;
2) dysponuje techniką gry na instrumencie, niezbędną do opracowania i przygotowania partii orkiestrowej;
3) wykorzystuje wiedzę z zakresu stylów muzycznych, historii muzyki, harmonii i form muzycznych w przygotowaniu partii orkiestrowych;
4) samodzielnie przygotowuje powierzoną mu partię orkiestrową;
5) realizuje wskazówki dyrygenta i koncertmistrza, dotyczące wykonania i interpretacji utworu;
6) koryguje elementy intonacji, dynamiki, agogiki i artykulacji w celu osiągnięcia spójnego brzmienia grupy instrumentów;
7) czyta nuty a vista w stopniu umożliwiającym szybkie zapoznanie się z tekstem utworu;
8) w podstawowym zakresie improwizuje oraz dokonuje transpozycji;
9) jest współodpowiedzialny za końcowy efekt pracy orkiestry;
10) świadomie współtworzy dzieło muzyczne;
11) współpracuje z dyrygentem, koncertmistrzem i pozostałymi muzykami orkiestry w wypracowaniu i realizacji zamysłu interpretacji dzieła;
12) podporządkowuje się w pracy przyjętym celom nadrzędnym;
13) potrafi porozumieć się z innymi muzykami;
14) odczytuje wskazówki i gesty dyrygenta;
15) zachowuje się na estradzie odpowiednio do okoliczności;

16) korzysta z technik komunikacji w opracowywaniu nowych zagadnień oraz rozwiązywaniu problemów;
17) posiada doświadczenie w zakresie metod organizacji pracy orkiestry (w tym symfonicznej).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

Uczeń:
1) bierze udział w prezentacjach publicznych;
2) jest zainteresowany poznawaniem repertuaru orkiestrowego;
3) pokonuje w grupie stres, tremę i trudności związane z grą zespołową;
4) zdobywa doświadczenia i umiejętności przez współpracę z innymi muzykami;
5) tworzy i rozwija relacje osobiste w orkiestrze;
6) poznaje specyfikę gry na innych instrumentach.

ZESPÓŁ KAMERALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w zespole kameralnym

Uczeń:
1) posiada praktyczną wiedzę z zakresu literatury kameralnej różnych epok;
2) dysponuje umiejętnością koordynacji elementów melodycznych, rytmicznych i instrumentalnych;
3) samodzielnie przygotowuje partię instrumentalną oraz orientuje się w fakturze utworu;
4) jest świadomy znaczenia poszczególnych partii w strukturze dzieła;
5) posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy instrumentów współtworzących zespół;
6) świadomie analizuje i posługuje się zapisem partytury dzieła.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń posiada umiejętność komunikacji społecznej oraz cechuje się odpowiedzialnością i empatią we współpracy.

3. Przygotowanie ucznia do publicznej prezentacji dzieła

Uczeń publicznie prezentuje utwory kameralne. Posiada umiejętności właściwego zachowania się na estradzie, wiedzę dotyczącą znaczenia tremy scenicznej i stresu podczas publicznej prezentacji oraz niezbędną wiedzę dotyczącą pozamuzycznych elementów, wpływających na ogólne wrażenie artystyczne i odbiór występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie do pracy w zespole kameralnym

Uczeń:
1) interpretuje utwory muzyki kameralnej różnych epok, wykorzystując posiadaną wiedzę;
2) dysponuje zróżnicowanym repertuarem kameralnym, z uwzględnieniem różnorodnych składów zespołów;
3) potrafi nastroić instrument do gry w zespole;
4) kontroluje i koryguje intonację podczas gry;
5) stosuje umiejętność słyszenia harmonicznego;
6) stosuje elementy wykonawcze (tempo, intonacja, artykulacja, dynamika, frazowanie, aplikatura, smyczkowanie, oddech, wibracja, w zależności od specyfiki zespołu) w sposób spójny z partiami pozostałych członków zespołu;
7) posiada elementarną wiedzę na temat specyfiki wydobycia dźwięku przez instrumenty współtworzące zespół;
8) posiada umiejętność tzw. synchronizacji wertykalnej (wspólne zaczynanie i kończenie współbrzmienia);
9) aktywnie słucha, podczas gry, siebie i innych;
10) świadomie kontroluje proporcje brzmieniowe w zespole;
11) elastycznie reaguje na zmiany w przebiegu prezentacji dzieła;
12) orientuje się w fakturze utworu, wykorzystując wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych (harmonia, analiza dzieła muzycznego).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń:
1) koordynuje działania własne i partnerów;
2) wykazuje odpowiedzialność za wspólny efekt pracy w zespole;
3) otwarcie formułuje, przekazuje i odbiera uwagi, dotyczące pracy i relacji w zespole;
4) świadomie współtworzy efekt synergii w zespole.

3. Przygotowanie ucznia do publicznej prezentacji dzieła

Uczeń:
1) publicznie prezentuje utwory kameralne różnych epok i w różnych formacjach kameralnych;
2) posiada wiedzę i umiejętności dotyczące zachowań estradowych takich jak: wejście na scenę, ustawienie zespołu, ukłony, relacje interpersonalne, odpowiedni ubiór;
3) podczas występu wykazuje opanowanie estradowe i umiejętność koncentracji.

PRZEDMIOTY GŁÓWNE

AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń nabywa umiejętności:
1) swobodnego posługiwania się aparatem gry;
2) pełnego wykorzystywania sposobów kształtowania dźwięku na akordeonie;
3) gry a vista utworów o różnym stopniu trudności; rozwija wirtuozowskie elementy techniki w oparciu o wszystkie manuały akordeonu – MD, MM, MB/A.

2. Wykorzystanie wiedzy ogólnomuzycznej do prawidłowej realizacji zadań w grze na instrumencie

Uczeń:
1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną;
2) poznaje nowe obszary literatury akordeonowej oryginalnej i transkrybowanej;
3) doskonali pod kontrolą nauczyciela umiejętności interpretowania wykonywanych utworów zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej;
4) kształci umiejętności odczytywania zapisu muzyki XX i XXI wieku.

3. Rozwijanie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji

Uczeń poznaje zasady i sposoby:
1) osiągania koncentracji niezbędnej do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
2) posługiwania się różnymi formami zapamiętywania utworów;
3) zachowania na scenie;
4) świadomego kontrolowania swych emocji i zachowań;
5) przygotowywania i poszerzania repertuaru oraz psychicznej gotowości do występów publicznych;
6) radzenia sobie w zmiennych warunkach, towarzyszących aktywności estradowej.

4. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze, w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:
1) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego jako solista i kameralista;
2) zdobywa doświadczenia jako przyszły odbiorca sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię akordeonu;
2) wykazuje orientację we współczesnym, zróżnicowanym instrumentarium akordeonowym;
3) potrafi zdefiniować budowę akordeonu: zna funkcje i układ poszczególnych manuałów instrumentu i działanie systemu regestrowego (skale, notacje, transpozycje);

4) zna podstawowe zasady konserwacji instrumentu;
5) zna podstawowe zasady transkrybowania na akordeon;
6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
7) posiada właściwe nawyki dotyczące techniki gry na akordeonie, odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie, umożliwiające ergonomiczne z punktu widzenia fizjologii operowanie ciałem;
8) posiada umiejętność pełnego wykorzystywania sposobów kształtowania dźwięku na akordeonie;
9) zna i wykonuje reprezentatywny dla drugiego etapu edukacyjnego repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany;
10) gra a vista utwory o zróżnicowanym stopniu trudności, w sposób gwarantujący ciągłość narracji;
11) wykonuje przygotowany program lub jego część na pamięć;
12) potrafi pod kierunkiem nauczyciela dokonywać transkrypcji utworów z literatury przeznaczonej na inne instrumenty;
13) poprawnie pod względem technicznym i artystycznym przygotowuje i wykonuje utwory zróżnicowane pod względem stylistycznym;
14) posiada szeroki, zróżnicowany pod względem stylistycznym repertuar, zarówno w zakresie literatury oryginalnej, jak również transkrybowanej.

2. Wykorzystanie wiedzy ogólnomuzycznej do prawidłowej realizacji zadań w grze na instrumencie

Uczeń:
1) posiada ogólną wiedzę z literatury muzycznej, elementów dzieła muzycznego, zasad kształtowania ekspresji muzycznej;
2) posiada ogólną wiedzę na temat stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych;
3) posiada wiedzę dotyczącą realizacji zapisów muzyki współczesnej na akordeonie;
4) zna literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną;
5) biegle czyta nuty w kluczu wiolinowym i basowym;
6) samodzielnie przygotowuje utwór o średnim stopniu trudności;
7) koreluje wiedzę teoretyczną z praktyczną nauką gry na instrumencie;
8) poprawnie i samodzielnie odczytuje zapis nutowy o różnym stopniu trudności;
9) posiada wiedzę i umiejętność odczytywania zapisu muzyki XX i XXI wieku;
10) w interpretacji utworów poszukuje odpowiednich środków wyrazu, zgodnie ze stylistycznymi kanonami wykonawczymi.

3. Rozwijanie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji

Uczeń:
1) posiada ogólną wiedzę z zakresu różnych sposobów uczenia się utworów na pamięć, technik koncentracji i sposobów opanowywania tremy; potrafi ją zastosować w praktyce;
2) wykorzystuje efektywne techniki ćwiczenia, umożliwiające stały rozwój;
3) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;

4) stosuje zasady poprawnego zachowania na estradzie;
5) potrafi przystosować się do warunków towarzyszących aktywności estradowej (np. oczekiwanie publiczności, warunki akustyczne sal koncertowych);
6) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych na rzecz środowiska, w przesłuchaniach i innych formach prezentacji artystycznej;
7) dokonuje krytycznej oceny swojego występu publicznego;
8) kontroluje swoje emocje i zachowania.

4. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze, w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:
1) zdobywa wiedzę o życiu kulturalnym swojego środowiska dzięki wiedzy ogólnomuzycznej i wykorzystywaniu bieżących informacji, pozyskiwanych ze źródeł multimedialnych;
2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego: w publicznych prezentacjach jako solista lub kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
3) organizuje pracę własną i zespołową w ramach realizacji wspólnych zadań i projektów;
4) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
5) potrafi formułować własne sądy i przemyślenia na tematy artystyczne;
6) jest asertywny;
7) integruje się i współpracuje z muzykami w zespole, tworząc relacje oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą;
8) wykazuje się kreatywnością i inicjatywą w realizacji zadań i projektów zespołowych;
9) posiada przygotowanie do pełnego uczestnictwa w kulturze (np. jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych, projektów multimedialnych).

ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, pogłębiając już opanowane środki wyrazu oraz kształtując nowe. Rozwija wirtuozowskie elementy gry na instrumencie.

2. Rozwijanie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, rozwija wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń – przez udział w koncertach – doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej. Pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami. Pracuje nad osiągnięciem koncentracji niezbędnej do pokonania tremy i prawidłowego przebiegu występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych. Aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) potrafi precyzyjnie nastroić altówkę;
2) świadomie wykorzystuje technikę przygotowawczą lewej i prawej ręki;
3) posługuje się różnymi sposobami artykulacji, dostosowując je do wymagań epoki i stylu oraz wykorzystując umiejętność improwizacji;
4) wykazuje się biegłością gry w pozycjach;
5) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
6) swobodnie wykonuje flażolety naturalne i sztuczne;
7) czyta nuty a vista w kluczu altowym i wiolinowym, prawidłowo realizując zapis nutowy;
8) samodzielnie rozwija technikę gry (postawa, aparat gry, czytanie nut, biegłość lewej ręki; technika smyczkowa);
9) stosuje środki wyrazu odpowiednie do stylu wykonywanego utworu (wibracja, dynamika, frazowanie, agogika, ekspresja);
10) kontroluje i koryguje intonację oraz jakość dźwięku;
11) samodzielnie organizuje pracę nad utworem, mając świadomość jego budowy i formy.

2. Rozwijanie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) zna podstawowe formy muzyczne i style oraz wykorzystuje je w realizacji utworów;
2) zna różnorodne interpretacje; umie je samodzielnie ocenić i określić mocne i słabe strony wykonania;
3) zna historię instrumentu i praktyki wykonawcze, potrafi rozpoznać różnice wynikające ze specyfiki epoki i stylu;
4) uzyskuje brzmienie altówki najbardziej charakterystyczne dla tego instrumentu, świadomie wykorzystując posiadaną wiedzę i umiejętności;

5) wykorzystuje technikę informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;
6) wykorzystuje środki techniczne do rejestracji (audio i wideo) swoich występów i weryfikacji osiągnięć.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:
1) w sposób interesujący przedstawia przygotowany program;
2) świadomie współpracuje z innymi muzykami;
3) zdobywa obycie estradowe, zwłaszcza umiejętność zachowania spokoju w momencie popełnienia błędu;
4) analizuje swoje występy i konstruktywnie wykorzystuje spostrzeżenia;
5) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
6) współtworzy dzieło muzyczne w sposób otwarty i kreatywny;
7) zapoznaje się z partią fortepianu w utworach z towarzyszeniem fortepianu;
8) potrafi wykorzystać walory brzmieniowe instrumentu podczas muzykowania zespołowego;
9) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) rozwija uzdolnienia muzyczne odpowiednio do wieku i predyspozycji;
2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwala i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem. Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

4. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

5. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:
1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru odpowiedniego koncertu lub nagrania muzyki;
2) rozpoznaje brzmienie fagotu w wysłuchiwanych utworach;
3) znajduje w mediach i Internecie informacje dotyczące interesujących go nagrań i poszerzające jego wiedzę muzyczną;
4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
5) poszerza wiedzę na temat epok w muzyce i kompozytorów;
6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
7) zna w stopniu podstawowym historię fagotu;
8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze, wybrane przez pedagoga;
9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodię, harmonię, rytm, agogikę, metrum, artykulację, dynamikę, tonację, gamę, pasaż i akord;
10) wykorzystuje poznaną wiedzę dotyczącą epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) wymienia i określa poszczególne części fagotu;
2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
3) zna zasady pielęgnacji instrumentu i stosuje je w praktyce;

4) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
5) zachowuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
6) sprawnie czyta nuty w kluczach: basowym, tenorowym i wiolinowym;
7) zna i skutecznie stosuje prawidłową aplikaturę w obrębie skali B_1–d^2;
8) gra *a vista* utwory z nut o przeciętnej skali trudności, uwzględniając właściwą artykulację, dynamikę, frazowanie, intonację i metrorytmikę;
9) posługuje się swobodnie aparatem oddechowym;
10) uwzględnia znaczenie narządów jamy ustnej oraz zmiennej plastyki warg, mięśni twarzy, pracy języka i otwartej krtani w celu wydobycia pięknego dźwięku i operowania różnymi rodzajami artykulacji;
11) zna zasady prawidłowego wykonywania ćwiczeń przygotowawczych: ćwiczenia oddechowe, z zakresu emisji dźwięku, różnorodnej artykulacji i biegłości technicznej;
12) opracowuje samodzielnie utwory z zachowaniem wierności zapisowi muzycznemu, właściwego stylu epoki i indywidualnej interpretacji;
13) zna i stosuje nowe środki wyrazu artystycznego;
14) posługuje się elementami techniki gry z uwzględnieniem biegłości technicznej palców, niezbędnej do realizacji repertuaru;
15) zna zasady gry zespołowej, potrafi współpracować z zespołami o różnym składzie instrumentalnym;
16) samodzielnie pracuje z akompaniatorem;
17) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
18) zna i wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania zapisu nutowego utworów;
19) zna podstawy innych notacji muzycznych, w tym wybranych zagadnień muzyki awangardowej.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) samodzielnie rozczytuje i opracowuje utwory przewidziane w programie nauczania;
2) wykorzystuje wiedzę teoretyczną w samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
3) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
4) posiada wiedzę teoretyczną na temat cech stylów i struktury form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), co pozwala mu na prawidłową interpretację utworów;
5) samodzielnie organizuje próby zespołów instrumentalnych i potrafi wpływać na interpretację utworu muzycznego podczas pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie: odpowiedni strój, ukłon, wejście i zejście z estrady, dostrojenie instrumentu;
2) potrafi się koncentrować przed występem i podczas koncertu;
3) potrafi współpracować na estradzie z innymi muzykami biorącymi udział w prezentacji;

4) realizuje zadania, współpracując z większym zespołem instrumentalnym, takim jak: orkiestra dęta, orkiestra kameralna lub orkiestra symfoniczna;
5) samodzielnie i właściwie dostraja fagot do innych współwykonawców utworu muzycznego;
6) wykonuje publicznie utwory z pamięci;
7) umiejętnie i swobodnie prezentuje się na scenie, potrafi właściwie ocenić warunki akustyczne sali i dostosować do niej sposób gry;
8) potrafi zróżnicować role w zespole – jako solista i kameralista;
9) potrafi samodzielnie zorganizować własny występ np. w formie audycji, recitalu;
10) przestrzega przepisów prawa autorskiego, szczególnie w zakresie rejestracji występów dostępnymi metodami audiowizualnymi;
11) prawidłowo określa epokę i styl wykonywanych lub wysłuchiwanych utworów, obiektywnie ocenia i komentuje różnorodne interpretacje.

5. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:
1) stale poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, korzystając z nowoczesnych metod pozyskiwania informacji, w tym technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
2) gromadzi i analizuje informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
3) potrafi obsługiwać sprzęt elektroniczny i rejestrować swoją grę w celu dokonania krytycznej oceny prezentacji;
4) samodzielnie wyszukuje informacje, analizuje i dokonuje oceny zebranych informacji.

FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności gry na instrumencie.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem. Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
2) posiada umiejętność pracy w zespole;
3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną wspomagającą proces kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu: flet, flet piccolo, flet altowy;
2) udoskonala znane techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
3) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
4) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
5) zna i stosuje nowe środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
6) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
7) rozwinął technikę palcową w stopniu umożliwiającym mu wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
8) czyta nuty a vista;
9) świadomie wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania materiału nutowego;
10) wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:
1) organizuje i realizuje systematyczne ćwiczenie poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
2) w grze wykazuje się kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną;
3) rozumie przebieg frazy muzycznej;
4) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną w pracy nad samodzielnym przygotowaniem utworu;
5) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
6) posiada wiedzę teoretyczną na temat cech stylów i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), wspomagającą prawidłową interpretację utworów;
7) poszerza wiedzę na temat literatury przeznaczonej na flet, w tym kompozycji napisanych współcześnie.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) posiada niezbędne umiejętności swobodnej prezentacji scenicznej (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do niej sposobu gry);
2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;

3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne, powierzone mu w grze zespołowej;
4) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, dobierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
5) kształtuje własny pogląd, słuchając różnych interpretacji dzieł muzycznych i porównując te interpretacje.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:
1) samodzielnie wyszukuje, wybiera i analizuje dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
2) potrafi obsługiwać sprzęt elektroniczny i rejestrować swoją grę w celu dokonania analizy i krytycznej oceny.

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń w działaniach praktycznych integruje wiedzę z zakresu historii muzyki, form muzycznych, harmonii i analizy muzycznej. Rozwija swoją wiedzę, ze szczególnym uwzględnieniem historii fortepianu i muzyki fortepianowej, korzystając z różnych źródeł.

2. Rozwój techniki gry na fortepianie

Uczeń rozwija umiejętności wykonawcze, doskonali je w zakresie artystycznej i wirtuozowskiej gry. Doskonali elementy warsztatu gry w zakresie m.in: wydobycia dźwięku, elastyczności aparatu, stosowania różnorodnych technik gry, wykorzystania pedalizacji, gry gam i pasaży.

3. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i estetycznej

Uczeń:
1) doskonali umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej, zgodnej ze stylem, charakterem i budową formalną utworów;
2) kształtuje świadomość stosowania środków wykonawczych w zależności od rodzaju utworu i stylu;
3) rozwija sprawność niezbędną do wykonywania różnorodnych form literatury fortepianowej, pochodzącej z różnych epok.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad grą i repertuarem

Uczeń:

1) doskonali swoje umiejętności gry w domu;
2) samodzielnie i skutecznie rozwija dobór środków, umożliwiających osiąganie celów w pracy nad utworami;
3) doskonali umiejętność korygowania własnych błędów i organizacji czasu przeznaczonego na ćwiczenie.

5. Przygotowanie do publicznej prezentacji muzyki

Uczeń:
1) doskonali umiejętność gry przed publicznością;
2) świadomie stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworu, opanowywania tremy i koncentracji na zadaniu muzycznym;
3) usprawnia umiejętność dokonywania krytycznej oceny wykonywanych utworów.

6. Aktywny udział w popularyzacji kultury muzycznej

Uczeń kreatywnie realizuje zadania artystyczne. Aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:
1) zna ogólne zasady budowy i wydobywania dźwięku fortepianu oraz jego historycznych prototypów: klawikordu, klawesynu i pianoforte;
2) analizuje utwór muzyczny, wykorzystując wiedzę z przedmiotów ogólnomuzycznych;
3) zna oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, agogiczne i interpretacyjne (w tym oznaczenia włoskie);
4) rozpoznaje i definiuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów, np.: fuga, suita, forma sonatowa, cykl sonatowy, rondo, wariacje, koncert, etiuda, miniatura i duża forma romantyczna;
5) rozpoznaje i wymienia cechy charakterystyczne stylu epoki i kompozytora wykonywanych utworów, np.: technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato i oddech w romantycznej kantylenie, wykorzystanie kolorystyki brzmienia w impresjonizmie;
6) samodzielnie dociera do informacji w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

2. Rozwój techniki gry na fortepianie

Uczeń:
1) prawidłowo wydobywa i kształtuje dźwięk we wszystkich rejestrach, ze szczególnym uwzględnieniem:
   a) estetyki brzmienia,

b) wrażliwości na barwę,
c) szerokiej skali dynamicznej,
d) różnorodnych sposobów jego wydobycia,
e) wyrównania brzmienia;
2) wykorzystuje elementy techniki gry w sposób wirtuozowski;
3) swobodnie i elastycznie posługuje się aparatem gry ze szczególnym uwzględnieniem synchronizacji pracy rąk we wszystkich typach faktury, niezależności rąk oraz sprawności technicznej lewej ręki;
4) gra różnorodną artykulacją w następujących technikach gry:
a) palcowej,
b) pasażowej,
c) dwudźwiękowej,
d) oktawowej,
e) akordowej,
f) repetycyjnej,
g) kantylenowej,
h) przerzuty, skoki,
i) ozdobniki (np.: tryle, arpeggio, glissando, tremolo);
5) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną:
a) proporcje brzmienia pomiędzy kilkoma planami muzycznymi,
b) polifonia trzy- i czterogłosowa,
c) prowadzenie kilku głosów jedną ręką,
d) opanowanie pełnego zakresu struktur polirytmicznych;
6) posługuje się różnorodną pedalizacją, m.in. półpedały, pedał wibracyjny;
7) doskonali technikę gry a vista;
8) prawidłowo gra wszystkie gamy i pasaże: majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne w pozycjach oktawy, tercji, seksty i decymy oraz podwójnych tercjach; odpowiednie do nich pasaże toniczne z przewrotami mieszane, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej i akordach septymowych zmniejszonych z przewrotami mieszane, gamy chromatyczne w pozycjach i podwójnych tercjach.

3. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i estetycznej

Uczeń:
1) interpretuje utwory muzyczne zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, szczególnie uwzględniając:
a) estetykę brzmienia,
b) kształtowanie formy w czasie: prawidłowy rytm, pulsację, tempo finalne, różnice agogiczne, tempo rubato i inne,
c) kształtowanie napięć muzycznych w melodyce,
d) artykulację,
e) dynamikę,
f) stosunek planów (perspektywę brzmienia),
g) zróżnicowaną barwę dźwięku – kolorystykę (m.in. efekty impresjonistyczne),
h) przebieg harmoniczny utworu,
i) właściwe frazowanie,

j) ornamentykę,
k) pedalizację;

2) świadomie przekazuje treść muzyczną utworu, wykorzystując wyobraźnię brzmieniową, ekspresję wypowiedzi, emocje i intelekt;
3) wykonuje literaturę fortepianową z różnych epok muzycznych i w różnych stylach: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, impresjonizmu i współczesności (XX i XXI wieku);
4) prawidłowo i ze zrozumieniem przedstawia różne formy muzyczne: utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatę, koncert), rondo, wariacje, etiudy, utwory wirtuozowskie, utwory kantylenowe, miniatury i duże formy romantyczne;
5) poprawnie wykonuje z pamięci podczas występów publicznych następujący program: trzy etiudy lub inne utwory wirtuozowskie (w tym co najmniej jedna etiuda F. Chopina), uwzględniające technikę: palcową obu rąk, podwójnych dźwięków i oktaw; utwór polifoniczny (do wyboru: preludium i fuga J.S. Bacha lub inna forma cykliczna w całości); sonatę klasyczną w całości; utwór F. Chopina, utwór dowolny (do wyboru: romantyczny, neoromantyczny, impresjonistyczny lub współczesny) oraz koncert (do wyboru: całość, część I lub II i III); dopuszcza się wykonanie z nut muzyki skomponowanej po 1950 r.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad grą i repertuarem

Uczeń podczas ćwiczenia w domu:

1) kontroluje prawidłową postawę przy instrumencie;
2) pracuje świadomie nad rozwijaniem środków wykonawczych;
3) doskonali umiejętności wykonawcze w pracy nad interpretacją utworów;
4) stale pracuje nad doskonaleniem sposobów wydobycia dźwięku;
5) prawidłowo odczytuje nowy utwór muzyczny;
6) rozumie pojęcia muzyczne, samodzielnie określa charakter utworu oraz stosuje odpowiednie środki wyrazu;
7) samodzielnie pokonuje problemy techniczno-wykonawcze i interpretacyjno-muzyczne;
8) koryguje popełniane błędy.

5. Przygotowanie do publicznej prezentacji muzyki

Uczeń:

1) posiada umiejętność przekazu treści muzycznej wykonywanego utworu podczas publicznego występu;
2) posługuje się różnorodnymi sposobami pamięciowego opanowania utworów muzycznych;
3) potrafi odpowiednio reagować na błędy i sprawnie je korygować podczas występu;
4) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
5) współpracuje z innym instrumentalistą lub orkiestrą podczas prezentacji koncertu fortepianowego;
6) dokonuje oceny krytycznej wykonanych utworów;
7) stosuje podstawowe zasady obycia estradowego.

6. Aktywny udział w popularyzacji kultury muzycznej

Uczeń:
1) planuje i realizuje przedsięwzięcia muzyczne;
2) rozwija umiejętności współpracy z innymi i tworzenia dobrych relacji;
3) bierze udział w różnych formach aktywności muzycznej (audycje, koncerty, kursy i inne).

GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie zainteresowań muzycznych ucznia

Uczeń:
1) uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych (koncerty, sztuki teatralne, filmy, wystawy);
2) pozyskuje, wybiera i ocenia informacje, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
3) poznaje literaturę muzyczną przedmiotu;
4) pogłębia wiedzę ogólnomuzyczną i sprawnie posługuje się fachową terminologią muzyczną;
5) wykorzystuje wiedzę teoretyczną do realizacji zadań artystycznych.

2. Rozwijanie umiejętności świadomej pracy nad doskonaleniem gry

Uczeń:
1) świadomie doskonali swoje umiejętności techniczne i wzbogaca środki wyrazu artystycznego;
2) samodzielnie doskonali pracę nad utworem;
3) rozwija umiejętność słuchania własnej gry, świadomego ćwiczenia i korygowania błędów;
4) gra a vista nieskomplikowane utwory;
5) interpretuje utwory w oparciu o styl, formę i wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
6) potrafi dokonać właściwej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

3. Przygotowanie do prezentacji artystycznej

Uczeń jest przygotowany do udziału w życiu muzycznym oraz upowszechniania wartości estetycznych muzyki. Posiada wrażliwość i wyobraźnię muzyczną umożliwiającą wyrażanie własnych koncepcji artystycznych.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego

zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych. Aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie zainteresowań muzycznych ucznia

Uczeń:

1) świadomie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych i kulturalnych (koncerty i inne formy sztuki);
2) wykorzystuje udział w koncertach, warsztatach, festiwalach i wykładach jako źródło inspiracji do własnej aktywności i dalszego zdobywania wiedzy;
3) aktywnie uczestniczy w życiu lokalnej społeczności muzycznej, dzieląc się swoimi zainteresowaniami muzycznymi;
4) samodzielnie wyszukuje i wybiera informacje o muzyce, wykorzystując między innymi technologię informacyjną i komunikacyjną;
5) samodzielnie poznaje literaturę gitarową przez udział w koncertach i słuchanie muzyki z nagrań.

2. Rozwijanie umiejętności świadomej pracy nad doskonaleniem gry

Uczeń:

1) stosuje właściwe sposoby użytkowania i konserwacji instrumentu;
2) poprawnie posługuje się aparatem gry;
3) posiada podstawowe umiejętności harmonizacji melodii i realizacji akompaniamentu;
4) świadomie kształtuje dźwięk (posługuje się zróżnicowaną barwą i różnymi sposobami artykulacji);
5) w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną analizuje i interpretuje utwory solowe i kameralne, zgodnie z ich budową formalną i stylem;
6) samodzielnie doskonali swoją technikę wykonawczą;
7) gra proste utwory a vista z uwzględnieniem prawidłowej artykulacji, dynamiki, frazowania i rytmu;
8) samodzielnie przygotowuje wybrane utwory: opracowuje aplikaturę, ćwiczy świadomie, słuchając własnej gry, dokonuje korekty popełnianych błędów oraz dobiera środki wyrazu artystycznego;
9) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
10) wykonuje utwory z różnych epok (od polifonicznych form renesansu i baroku do muzyki współczesnej), w tym formy cykliczne (w całości lub wybrane części) oraz etiudy o zróżnicowanej problematyce technicznej;
11) realizuje gamy w tonacjach do czterech krzyżyków i trzech bemoli (jednogłosowo, tercje, seksty, oktawy, decymy);
12) zna podstawowe akordy durowe, molowe, septymowe i zmniejszone;
13) rozpoznaje i rozwija swoje zdolności i zainteresowania muzyczne;
14) w zależności od posiadanych predyspozycji i umiejętności, podejmuje próby improwizacji, aranżacji i kompozycji;

15) posługuje się fachową terminologią muzyczną;
16) potrafi dokonać obiektywnej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

3. Przygotowanie do prezentacji artystycznej

Uczeń:
1) posiada umiejętności techniczno-wyrazowe oraz predyspozycje psychiczne do występów solowych i gry kameralnej;
2) wyraża własne koncepcje artystyczne, kierując się wrażliwością i wyobraźnią muzyczną;
3) kontroluje, w sposób świadomy, swoje emocje i zachowanie podczas występów;
4) przestrzega podstawowych zasad zachowania się na estradzie;
5) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego;
6) opanowuje pamięciowo rozbudowany repertuar (półrecital).

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

HARFA PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń usprawnia aparat gry, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, poszerzając te środki wyrazu o nowe umiejętności i pogłębiając już opanowane. Rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwijanie umiejętności gry na instrumencie w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię harfy i literaturę na jej temat, poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworów i znaczenia terminów muzycznych w celu prawidłowej interpretacji wykonywanego repertuaru.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń przez udział w koncertach – doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością, przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej. Pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami. Pracuje nad osiągnięciem koncentracji umożliwiającej opanowanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz dysponuje swobodną techniką gry, pozwalającą na prawidłowe wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów w muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej;
2) prawidłowo odczytuje zapis utworów muzycznych oraz interpretuje je zgodnie z zamysłem kompozytora;
3) umiejętnie realizuje skomplikowane harmonicznie i rytmicznie przebiegi muzyczne, zwracając uwagę na prawidłowo utrzymany puls i akcentację;
4) dostosowuje środki wyrazu do rodzaju wykonywanego utworu, sprawnie wykorzystując odpowiednią artykulację, agogikę, dynamikę, frazowanie i ekspresję;
5) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący szybkie opanowanie nowego materiału;
6) poprawnie odczytuje i realizuje współczesną notację muzyczną;
7) prawidłowo realizuje szeroki wachlarz harfowych efektów brzmieniowych;
8) poprawnie realizuje ozdobniki;
9) kreatywnie wyraża swoją wrażliwość artystyczną w interpretacji dzieł muzycznych;
10) potrafi prawidłowo nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia lub kamertonu;
11) jest wyczulony na dokładne strojenie harfy, potrafi korygować jej strój w miarę pojawiających się problemów intonacyjnych podczas prezentacji utworu;
12) samodzielnie planuje pracę nad utworem, zapoznając się z jego budową formalną i stylem;
13) kontroluje i obiektywnie ocenia swoją pracę;
14) efektywnie organizuje swoją pracę przez świadome wykorzystanie różnorodnych sposobów ćwiczenia;
15) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru przez wykorzystanie różnych technik zapamiętywania;
16) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
17) realizuje (indywidualnie i zespołowo) projekty artystyczne w zakresie swoich umiejętności;

18) współpracuje w zespole kameralnym;
19) przygotowuje i samodzielnie opracowuje fragmenty partii orkiestrowych;
20) aranżuje utwory oraz tworzy krótkie improwizacje (np. kadencje);
21) ocenia swoje dokonania oraz dokonania innych.

2. Rozwijanie umiejętności gry na instrumencie w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) zna historię harfy na tle historii muzyki, jej literaturę, budowę oraz sposób konserwowania instrumentu;
2) stosuje w praktyce swoją wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
3) rozszerza wiedzę w zakresie terminów muzycznych o dodatkowe, dotyczące szczegółowej interpretacji i ekspresji;
4) utrwala wiedzę z zakresu stylów muzycznych i zróżnicowanego sposobu artykulacji;
5) analizuje utwór od strony budowy formalnej, harmonii, stylu i cech charakterystycznych dla danej epoki;
6) zna sposoby zapisu różnorodnej artykulacji, specyficznych dla harfy efektów brzmieniowych oraz współczesnej notacji muzycznej;
7) zna różnorodne interpretacje muzyczne i potrafi je ocenić;
8) świadomie dba o swój rozwój artystyczny, stale wzbogacając swoją wiedzę;
9) zna harfową literaturę solową, kameralną oraz wybrane fragmenty utworów orkiestrowych;
10) korzysta z literatury specjalistycznej i publicystyki muzycznej;
11) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej i wyszukiwania nowego repertuaru;
12) wykorzystuje środki techniczne do audiowizualnej rejestracji swoich występów oraz weryfikacji własnych osiągnięć.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:
1) przestrzega zasad zachowania się na estradzie;
2) osiąga koncentrację niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
3) opanowuje pamięciowo większe formy muzyczne;
4) stosuje autorefleksję i potrafi ją wyrazić w celu wzbogacenia własnego rozwoju;
5) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
6) w sposób otwarty i kreatywny współtworzy dzieło muzyczne;
7) w pracy zespołowej zaznajamia się z partiami innych instrumentów w partyturze;
8) współpracuje w zespole, grając rolę zarówno instrumentu wiodącego, jak i akompaniującego;
9) wykazuje się kompetencjami społecznymi w organizowaniu gry zespołowej (przestrzega zasad kultury i dobrego wychowania, okazuje pomoc kolegom, wykazuje się odpowiedzialnością za pracę swoją oraz zespołu, jest elastyczny, otwarty na zmiany, szanuje siebie i innych);

10) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego.

KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności gry na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem. Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w celu poszerzania wiedzy oraz dalszego kształcenia i rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu: klarnet A, B, C, D, Es, klarnet basowy, bassethorn;

2) udoskonala podstawowe techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
3) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
4) świadomie kontroluje prawidłową intonację;
5) zna i stosuje nowe środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
6) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
7) posługuje się wysokim stopniem techniki palcowej, która pozwala mu na wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
8) czyta nuty a vista, prawidłowo realizując zapis nutowy;
9) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania materiału nutowego;
10) zna zasady transpozycji, wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:
1) zna i przestrzega podstawowych warunków i higieny pracy (przewietrzone pomieszczenie, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
2) organizuje i realizuje pracę nad poszczególnymi elementami warsztatu według wskazówek nauczyciela;
3) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną w pracy nad samodzielnym przygotowaniem utworu;
4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
5) interpretuje prawidłowo utwory w oparciu o wiedzę teoretyczną na temat stylów i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami);
6) odznacza się w grze kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną;
7) poszerza wiedzę z zakresu literatury muzycznej przeznaczonej na klarnet, uwzględniając utwory skomponowane współcześnie.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) potrafi umiejętnie i swobodnie prezentować się na scenie (koncentruje się i pokonuje tremę, właściwie ocenia warunki akustyczne sali i dostosowuje do nich sposób gry);
2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
4) śledzi bieżące wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, selekcjonuje je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
5) kształtuje własne poglądy na temat muzyki, słuchając różnych wykonań dzieł muzycznych i porównując te wykonania.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:
1) samodzielnie poszukuje, analizuje i dobiera informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;

2) potrafi obsługiwać aparaturę umożliwiającą rejestrację gry w celu dokonania analitycznej oceny swoich prezentacji.

KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry oraz doskonali sposoby analizy i interpretacji materiału muzycznego.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu przedmiotu z uwzględnieniem kontekstu historyczno-estetycznego

Uczeń poznaje cechy charakterystyczne instrumentów z rodziny klawesynów, wybraną literaturę przedmiotu oraz reprezentatywne utwory z repertuaru klawesynowego, skomponowane w różnych stylach i okresach historycznych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń:
1) aktywnie współpracuje w grupie;
2) uczestniczy w życiu kulturalnym przez grę solową i w zespołach, a także słuchając muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń:
1) profesjonalnie posługuje się techniką gry, korzysta z systemu rejestrów;
2) stosuje zróżnicowane rodzaje artykulacji, frazowanie, ornamentykę oraz elementy improwizacji, w zależności od stylu i charakteru wykonywanego utworu;
3) posiada umiejętność realizacji faktury wielogłosowej;
4) twórczo interpretuje utwór, uwzględniając zasady notacji, cechy stylu i strukturę formy muzycznej, specyfikę instrumentu oraz elementy wyrazowe;
5) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;
6) wykonuje a vista łatwe utwory;
7) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności;
8) wykonuje utwory w różnych formach muzykowania zespołowego oraz realizuje *basso continuo*;
9) ma w repertuarze utwory o zróżnicowanej formie i stylu, w tym cykl suitowy i formy

swobodne;
10) korzysta w praktyce z zasobów wiedzy teoretycznej.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu przedmiotu z uwzględnieniem kontekstu historyczno-estetycznego

Uczeń:
1) definiuje reprezentatywne dzieła z literatury klawesynowej;
2) definiuje strukturę wykonywanego dzieła, jego styl oraz charakter;
3) wykorzystuje wiedzę z zakresu podstawowych cech dawnych praktyk wykonawczych;
4) wykorzystuje wiedzę z historii rozwoju i budowy klawesynu;
5) pozyskuje materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych i z multimediów, korzystając również z technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
6) zna terminologię z zakresu przedmiotu i posługuje się nią.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń:
1) potrafi samodzielnie i właściwie zorganizować swoją pracę;
2) aktywnie i odpowiedzialnie współpracuje w grupie i na rzecz grupy;
3) potrafi odpowiednio prezentować się na estradzie oraz krytycznie oceniać własne dokonania;
4) jest obiektywny i rzetelny w ocenie swoich kwalifikacji;
5) korzysta z zasobów kultury w różnych jej formach;
6) doskonali umiejętności zawodowe i poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową;
7) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego.

KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, poszerzając te środki wyrazu o nowe umiejętności i pogłębiając już opanowane. Rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię kontrabasu, poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworów i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń – przez udział w koncertach – doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością oraz kształci umiejętność kreatywnego wyrażania swojej wrażliwości artystycznej. Pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami. Stosuje różne sposoby koncentracji i opanowania tremy oraz wpływa na prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych. Aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) posiada umiejętności w zakresie warsztatu technicznego (prawidłowa korelacja elementów aparatu gry), pozwalające na prezentacje treści muzycznych zawartych w utworach, z uwzględnieniem specyfiki literatury solowej, kameralnej i orkiestrowej;
2) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie, umożliwiającą swobodę techniczną;
3) kształtuje walory brzmieniowe kontrabasu (wrażliwość na dźwięk, prawidłowe zastosowanie wibracji);
4) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania;
5) potrafi samodzielnie opracować i kreować pod względem artystycznym utwór, stosując odpowiednią aplikaturę i smyczkowanie;
6) realizuje zgodnie z zasadami ozdobniki oraz wykorzystuje w swojej grze flażolety;
7) dba o czystość intonacji;
8) stosuje zróżnicowaną wibrację, kształtując dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
9) samodzielnie poszukuje i wykorzystuje informacje, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych stosowanych w muzyce.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) posiada wiedzę ogólnomuzyczną umożliwiającą prawidłową realizację zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej;
2) prawidłowo odczytuje utwór muzyczny w oparciu o stylistykę epoki;
3) poszerza swoją wiedzę, korzystając z literatury specjalistycznej;
4) wykorzystuje techniki audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:
1) rozwija zainteresowania muzyczne i odczuwa satysfakcję z działalności estradowej;
2) poprawnie interpretuje dzieło muzyczne;
3) samodzielnie opracowuje utwory o podstawowym i średnim stopniu trudności;
4) prezentuje w sposób optymalny walory artystyczne swojej gry;
5) stosuje różne sposoby koncentracji i opanowania tremy, dbając o prawidłowy przebieg występu;
6) potrafi opanować pamięciowo duże formy muzyczne;
7) jest kreatywny w interpretacji utworów;
8) współpracuje z innymi instrumentalistami w ramach zespołów kameralnych, dbając o zachowanie proporcji brzmieniowych, czystość intonacji i jednolitą artykulację;
9) podejmuje próby improwizacji, aranżacji lub tworzenia kompozycji;
10) posiada wiedzę i umiejętności w zakresie wykorzystywania instrumentu (kontrabasu) w różnych formach aktywności artystycznej.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem. Przygotowuje i wykonuje utwory muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany oboju: rożek angielski, obój d'amore, obój barokowy;
2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;
3) samodzielnie dobiera stroik i właściwie przygotowuje go do gry;
4) udoskonala znane techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
5) zna sposoby wykonywania ćwiczeń przygotowawczych (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
6) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
7) zna i stosuje różnorodne środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
8) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
9) posiada umiejętności w zakresie techniki palcowej, umożliwiające mu wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanym charakterze technicznym;
10) czyta nuty a vista;
11) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania utworu;
12) wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:
1) organizuje i realizuje pracę: ćwiczenie poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
2) kreatywnie interpretuje utwory muzyczne, z wykorzystaniem wyobraźni muzycznej i ekspresji wyrazowej;
3) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną do samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
5) zna kanony stylu i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), pozwalające mu na prawidłową interpretację utworów;
6) poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, w tym kompozycji współcześnie napisanych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) posiada niezbędne umiejętności, pozwalające na swobodną prezentację sceniczną (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do niej sposobu gry);
2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
3) potrafi nastroić swój instrument oraz prawidłowo intonuje dźwięk a^1 w celu nastrojenia zespołu muzycznego;
4) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
5) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, dobierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
6) kształtuje własne poglądy w oparciu o słuchanie i porównywanie różnych wykonań dzieł muzycznych.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:
1) samodzielnie wyszukuje, analizuje i wybiera dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
2) interesuje się wykorzystywaniem sprzętu elektronicznego i technik multimedialnych do swoich muzycznych potrzeb.

ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń w działaniach praktycznych integruje wiedzę z zakresu historii muzyki, form muzycznych, harmonii i analizy muzycznej. Rozwija swoją wiedzę, ze szczególnym uwzględnieniem historii organów i muzyki organowej, korzystając z różnych źródeł.

2. Kształcenie techniki gry na organach, pozwalające na wykonanie utworów z różnych epok, zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń zdobywa umiejętności techniczne w zakresie gry manuałowej i pedałowej oraz realizowania zróżnicowanych struktur formalnych i stosowania odpowiednich środków wyrazowych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad realizacją utworów

Uczeń poznaje sposoby posługiwania się efektywnymi technikami ćwiczenia na instrumencie, czytania a vista i dąży do samodzielnego przygotowania utworów o średnim stopniu trudności.

4. Praktyczna realizacja elementów improwizacji

Uczeń zapoznaje się i wdraża podstawowe elementy improwizacji niezbędne w organowej muzyce solowej i kameralnej.

5. Muzykowanie kameralne

Uczeń wykorzystuje nabyte umiejętności gry na organach do muzykowania w zespołach kameralnych.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń przygotowuje się do występów solowych i zespołowych, rozwijając umiejętność koncentracji i opanowania tremy, a także współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:
1) posiada wiedzę z zakresu głównych nurtów rozwoju muzyki, szczególnie organowej, w aspekcie historycznym (od muzyki dawnej po dzieła XXI wieku);
2) rozróżnia i analizuje budowę formalną utworów organowych, w szczególności: preludium, fuga, wariacje chorałowe, forma triowa;
3) dokonuje analizy przebiegów harmonicznych;
4) dysponuje podstawową wiedzą z zakresu instrumentów muzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem organów; zna elementy konstrukcyjne organów (traktura, rejestry, piszczałki, mechanizm powietrzny, szafa ekspresyjna i inne urządzenia pomocnicze);
5) rozróżnia typy organów w zależności od ich konstrukcji (mechaniczne, pneumatyczne, elektryczne).

2. Kształcenie techniki gry na organach, pozwalające na wykonanie utworów z różnych epok, zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń:
1) posługuje się techniką gry organowej, pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych z różnych epok i stylów w muzyce solowej i kameralnej; stosuje techniki gry klawiszowej, wykształcone w ramach nauki gry na fortepianie (drobna technika palcowa, dwudźwiękowa, pasażowa, akordowa, przebiegi gamowe, zdobnictwo, repetycja);
2) rozwija technikę gry pedałowej przez wykonywanie gam, pasaży, etiud i ćwiczeń pedałowych oraz wybranych fragmentów solowych z repertuaru organowego;
3) wykorzystuje umiejętność dynamicznego prowadzenia frazy, zdobytą w trakcie nauki gry na fortepianie, przez użycie szafy ekspresyjnej i innych urządzeń pomocniczych;

4) interpretuje utwory organowe zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi, stosując odpowiednią:
   a) artykulację (technikę grania łącznego i rozdzielnego),
   b) akcentację (rozróżnianie mocnych i słabych części taktów, podkreślanie wyróżniających się zjawisk metrorytmicznych i harmonicznych),
   c) ornamentykę (umiejętność zastosowania zróżnicowanych form zdobniczych w zależności od epoki historycznej),
   d) frazowanie (prowadzenie mniejszych i większych konstrukcji muzycznych),
   e) registrację (stosowanie adekwatnych połączeń głosów organowych związane z historycznym instrumentarium i konwencjami);
5) realizuje struktury polifoniczne i homofoniczne.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad realizacją utworów

Uczeń:
1) poszukuje nowych, efektywnych technik ćwiczenia na organach;
2) uwzględnia nowe osiągnięcia z dziedziny psychologii muzycznej, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
3) stosuje rozmaite sposoby zapamiętywania;
4) poznaje techniki i rozwija nawyki związane z czytaniem a vista w grze solowej i zespołowej;
5) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący ciągłość narracji muzycznej;
6) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności.

4. Praktyczna realizacja elementów improwizacji

Uczeń:
1) stosuje elementy improwizacji do zdobnictwa w muzyce dawnej;
2) improwizuje proste kadencje w utworach solowych i kameralnych;
3) harmonizuje podane melodie;
4) realizuje proste *basso continuo*.

5. Muzykowanie kameralne

Uczeń:
1) wykonuje partię organów w zróżnicowanych obsadach instrumentalnych;
2) realizuje partię *basso continuo*;
3) dostosowuje akompaniament przeznaczony na fortepian lub zespół instrumentalny do specyfiki organów.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:
1) świadomie kontroluje emocje i zachowanie;
2) wykorzystuje intuicję i wyobraźnię w interpretacji utworów organowych, wykonywanych w różnych wnętrzach (kościół, sala koncertowa i inne);
3) dokonuje analizy artystycznej i ocenia swoje występy;

4) tworzy repertuarową bazę utworów zrealizowanych na zajęciach indywidualnych lub zespołowych.

PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy teoretycznej związanej z grą na instrumencie

Uczeń posiada wiedzę teoretyczną, niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności techniczno-wyrazowe w grze na instrumencie, pozwalające na realizację programu określonego przez nauczyciela.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń posiada umiejętność samodzielnego ćwiczenia, korekty własnych błędów oraz realizacji zamierzonego celu artystycznego.

4. Przygotowanie ucznia do występów publicznych oraz do udziału w życiu kulturalnym

Uczeń potrafi zaprezentować program artystyczny w sposób zgodny z kanonami estetyki estradowej, uczestniczy w koncertach szkolnych i poza środowiskiem.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy teoretycznej związanej z grą na instrumencie

Uczeń:

1) posiada wiedzę na temat instrumentów perkusyjnych w zakresie:
   a) historii, ich pochodzenia i zastosowania,
   b) budowy i możliwości technicznych,
   c) roli w zespole lub orkiestrze,
   d) rozróżniania wybranych instrumentów etnicznych i ich zastosowania w określonym stylu muzycznym,
   e) notacji instrumentów perkusyjnych w partyturze;
2) wykazuje się umiejętnością obsługi i konserwacji instrumentów:
   a) potrafi wymienić i nastroić membranę na werblu i innych membranofonach,
   b) potrafi złożyć i rozłożyć marimbę, wibrafon i ksylofon,
   c) potrafi wymienić pasek napędu w wibrafonie,
   d) potrafi przygotować i zabezpieczyć instrumenty do transportu,
   e) dba o sprawne funkcjonowanie mechanizmów i wygląd estetyczny instrumentów;

3) planuje optymalną instalację różnorodnego instrumentarium, uwzględnionego w partyturach wykonywanych utworów multiperkusyjnych;
4) zna nazwy instrumentów perkusyjnych oraz określeń wykonawczych, stosowanych w literaturze w językach: polskim, włoskim, angielskim, francuskim i niemieckim.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) dysponuje prawidłowo wykształconym aparatem ruchowym, umożliwiającym swobodną pracę rąk;
2) kształtuje dźwięk na poszczególnych instrumentach w oparciu o ich specyfikę i budowę;
3) uczeń posiada następujące umiejętności techniczne, z uwzględnieniem:
   a) gry tremolo na membranofonach (naprzemiennego, dwójkowego, dociskowego) i idiofonach (naprzemiennego),
   b) swobodnego operowania w dynamice ppp-fff na poszczególnych instrumentach,
   c) stosowania techniki rudymentarnej według podstawowej listy Percussive Art. Society,
   d) operowania jedną z technik czteropałkowych: tradycyjną – Lee H. Stevensa lub G. Burtona – akordową i lateralną w grze na marimbie (najlepiej pięciooktawowej),
   e) operowania jedną z technik czteropałkowych: tradycyjną – Lee H. Stevensa lub G. Burtona, z uwzględnieniem pedalizacji i tłumień (bocznych i ślizgowych) w grze na wibrafonie,
   f) kształtowania dźwięku w grze na 4 kotłach, umiejętności strojenia i zmiany wysokości dźwięków w trakcie utworów (przestrajania), stosowania dynamiki, artykulacji i doboru pałek,
   g) gry na zestawie multiperkusyjnym oraz podstaw gry na zestawie jazzowym,
   h) podstaw improwizacji opartej na znajomości stylów muzycznych, np. muzyki klasycznej, jazzowej oraz swobodnej improwizacji,
   i) elementów gry na instrumentach etnicznych, np. kubańskich, brazylijskich;
4) uczeń zna podstawy interpretacji transkrypcji dzieł epoki baroku, klasycyzmu i romantyzmu, zgodnie z kanonami wykonawczymi;
5) uczeń muzykuje w następujących formach:
   a) solo,
   b) z akompaniamentem,
   c) w perkusyjnych zespołach kameralnych (do wyboru) – klasycznych, marszowych, etnicznych, batucadzie,
   d) w mieszanych zespołach kameralnych,
   e) w zespołach rozrywkowych lub jazzowych,
   f) w orkiestrze;
6) uczeń dostosowuje dynamikę gry do warunków akustycznych otoczenia, z uwzględnieniem specyfiki brzmienia innych instrumentów;
7) wykonuje utwory literatury perkusyjnej w następującym zakresie:
   a) wybrane etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów, np. etiudy klasycznej i rudymentarnej na werblu,
   b) wybrane utwory solo i z akompaniamentem,

c) wybrane utwory kameralne na instrumenty melodyczne i membranofony, z uwzględnieniem techniki rudymentarnej, oraz inne zestawy instrumentalne.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

1) posiada umiejętność pracy nad materiałem muzycznym:
   a) potrafi prawidłowo odczytać zapis utworu i skorygować błędy,
   b) stawia sobie cel artystyczny i potrafi go zrealizować,
   c) korzysta z metronomu w celu zachowania precyzji rytmicznej,
   d) umiejętnie kreuje własną interpretację utworu w oparciu o poznane interpretacje mistrzów i wiedzę ogólnomuzyczną,
   e) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych,
   f) samodzielnie zdobywa informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną,
   g) wykorzystuje współczesne środki techniczne do rejestracji i odtwarzania swoich prezentacji w celu korygowania popełnionych błędów,
   h) prezentuje rezultaty swoich działań artystycznych,
   i) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
2) potrafi przedstawić zarys interpretacji utworu, uwzględniając:
   a) zamysł kompozytorski,
   b) budowę formalną,
   c) stylistykę historyczną,
   d) artykulację odpowiednią do instrumentu,
   e) dynamikę, agogikę i metrorytmikę,
   f) płynne i logiczne prowadzenie frazy muzycznej;
3) uczeń stosuje różne sposoby zapamiętywania materiału nutowego;
4) uczeń posiada umiejętność gry a vista.

4. Przygotowanie ucznia do występów publicznych oraz do udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

1) zachowuje spokój i skupienie;
2) sprawnie przygotowuje lub zmienia instrument w czasie koncertu;
3) dba o estetyczny wygląd zewnętrzny;
4) koncentruje się w czasie występu;
5) dokonuje krytycznej oceny własnej prezentacji;
6) interesuje się innymi dziedzinami sztuki.

PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami, wybranymi przez pedagoga. Potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) bierze udział w projektach muzycznych, organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) posiada wiedzę z zakresu historii i budowy instrumentu;
2) doskonali i rozwija technikę gry na instrumencie;
3) rozwija umiejętności interpretacyjne;
4) potrafi grać a vista proste utwory, zna zasady odczytania nut w kluczu basowym i tenorowym;
5) uczeń poznaje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:
1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
2) osiąga systematycznie zamierzone cele kształcenia;
3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski.
6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;

3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
4) występuje jako solista i kameralista;
5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami, wybranymi przez pedagoga. Potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) bierze udział w projektach muzycznych, organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię i budowę instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
3) posiada umiejętności techniczne, umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
5) potrafi odczytać a vista proste utwory;
6) zna zasady odczytania nut w kluczu wiolinowym i basowym;
7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:
1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;

4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
4) występuje jako solista i kameralista;
5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności w zakresie gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem. Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Kształcenie własnego rozwoju oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego;
2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę, transpozycję i odmiany instrumentu: saksofon sopraninowy, sopranowy, altowy, tenorowy, barytonowy, basowy, kontrabasowy;

2) samodzielnie dokonuje drobnych napraw instrumentu;
3) umiejętnie stosuje techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
4) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
5) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
6) zna i stosuje nowoczesne środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
7) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
8) biegle posługuje się techniką palcową, umożliwiającą mu wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
9) potrafi czytać zapis nutowy a vista;
10) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania tekstu nutowego;
11) potrafi wykonać wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
12) poznał współczesne środki wyrazu, umożliwiające wykonywanie utworów literatury saksofonowej XX i XXI wieku.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) zna możliwości stosowania różnego rodzaju sprzętu dodatkowego (paski, szelki) w celu zmniejszenia fizycznego obciążenia organizmu, prowadzącego do niepożądanych kontuzji;
2) rozwija swą muzykalność, kreatywność i wrażliwość artystyczną;
3) organizuje i realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
4) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną do samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
5) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
6) posiada wiedzę na temat cech stylu i budowy form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), umożliwiającą mu prawidłową interpretację utworów;
7) poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, w tym kompozycji napisanych współcześnie.

3. Kształcenie własnego rozwoju oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) posiada kompetencje pozwalające na swobodną prezentację sceniczną (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do niej sposobu gry);
2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
4) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, wybierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
5) kształtuje własne poglądy, słuchając różnych wykonań dzieł muzycznych i porównując te wykonania;

6) samodzielnie wyszukuje, analizuje i selekcjonuje dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
7) obsługuje sprzęt elektroniczny, umożliwiający rejestrację swojej gry w celu dokonania analitycznej oceny.

SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, wzbogacając środki wyrazu i pogłębiając już opanowane. Rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, rozwija wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:
1) doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przez udział w koncertach;
2) kreatywnie eksponuje na estradzie swoją wrażliwość artystyczną, rozwija umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
3) pracuje nad koncentracją, niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych. Aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje poprawną postawę oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę techniczną;

2) posiada biegłość palcową, umożliwiającą wykonanie utworów o – co najmniej – średnim stopniu trudności;
3) świadomie stosuje technikę przygotowawczą;
4) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
5) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania, np. spiccato, staccato, sautille, ricochet, smyczkowanie Viottiego i Paganiniego;
6) realizuje ozdobniki oraz flażolety naturalne i sztuczne;
7) różnicuje wibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
8) dba o czystość intonacji;
9) pogłębia stronę wyrazową wykonywanych utworów przez odpowiednią realizację agogiki, dynamiki, frazowania i ekspresji;
10) samodzielnie organizuje pracę nad utworem, wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu formy i stylu.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) świadomie kształtuje interpretację utworów solowych i zespołowych, posługując się wiedzą z zakresu kanonów stylu, harmonii i formy;
2) wykazuje się umiejętnością korzystania z literatury specjalistycznej;
3) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębienia wiedzy merytorycznej;
4) wykorzystuje urządzenia audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć;
5) zna i porównuje różne interpretacje dzieł muzycznych i wyraża o nich swoją opinię.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:
1) świadomie i umiejętnie wykorzystuje swój potencjał muzyczny na scenie;
2) osiąga koncentrację niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
3) zna i stosuje podstawowe zasady odpowiedniego zachowania się i prezencji na estradzie;
4) zna na pamięć część utworów ze swojego repertuaru, w tym duże formy;
5) wykazuje się kreatywnością w interpretacji utworów;
6) współpracuje z innymi instrumentalistami w ramach zespołów kameralnych, wykazując dbałość o zachowanie proporcji brzmieniowych, czystość intonacji i jednolitą artykulację.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;

3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
4) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwala i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem. Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
3) jest świadomym odbiorcą sztuki;
4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
3) posiada umiejętności techniczne, umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
5) potrafi czytać nuty a vista i transponować na miarę swoich możliwości;
6) poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;

2) wytrwale dąży do osiągnięcia zamierzonego celu;
3) świadomie i prawidłowo organizuje swój plan pracy;
4) potrafi dokonać analizy i oceny własnej gry;
5) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania;
6) posiada umiejętności do kreatywnej interpretacji utworu;
7) wykonuje utwór zgodnie z budową formalną i ze stylem epoki.

3. Kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych zespołach muzycznych;
2) ma poczucie współodpowiedzialności za efekt końcowy pracy w zespole.

TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami, wybranymi przez pedagoga. Potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) bierze udział w projektach muzycznych, organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
3) posiada umiejętności techniczne, umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;

5) potrafi czytać a vista proste utwory;
6) poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:
1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
4) występuje jako solista i kameralista;
5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwala i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.
Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
3) jest świadomym odbiorcą sztuki;
4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, uzyskując swobodę i biegłość techniczną;
3) posiada technikę umożliwiającą wykonywanie różnych rodzajów artykulacji;
4) twórczo współpracuje z akompaniatorem;
5) potrafi grać a vista oraz transponować w miarę swoich możliwości;
6) poznaje wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
7) wykorzystuje i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
2) wytrwale dąży do osiągnięcia zamierzonego celu;
3) świadomie i odpowiedzialnie organizuje swój plan pracy;
4) dokonuje analizy i oceny własnej gry;
5) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania materiału nutowego;
6) kształci umiejętność interpretacji utworu;
7) wykonuje utwór zgodnie z budową formalną i ze stylem epoki.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:
1) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych formach muzykowania zespołowego;
2) samodzielnie kształtuje zespołowe poczucie obowiązku przez budowanie relacji opartych na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą;
3) aktywnie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych środowiska;
4) poszerza i aktualizuje wiedzę muzyczną, korzystając m.in. z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

WIOLONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, poszerzając i utrwalając środki wyrazu artystycznego. Rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:
1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym eksponowaniu swojej wrażliwości artystycznej;
2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji umożliwiającej opanowanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych. Aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zachowuje odpowiednią postawę ciała oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry, uzyskując swobodę techniczną i wykonawczą;
2) posiada sprawność techniczną, pozwalającą na wykonanie utworów o – co najmniej – średnim stopniu trudności;
3) wykazuje się umiejętnością gry w pozycjach (łącznie z kciukową);
4) świadomie stosuje technikę przygotowawczą;
5) biegle posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
6) swobodnie wykonuje flażolety naturalne i sztuczne;
7) gra różnymi rodzajami artykulacji i smyczkowania;
8) prawidłowo wykonuje ozdobniki;
9) wykazuje dużą dbałość o jakość dźwięku oraz intonację;
10) posiada umiejętność różnicowania barwy dźwięku;
11) gra wibracją ciągłą oraz potrafi ją modulować w zależności od stylu i charakteru wykonywanej muzyki;
12) pogłębia stronę wyrazową wykonywanych utworów w zakresie, agogiki, dynamiki, frazowania i ekspresji;

13) planuje i organizuje samodzielną pracę, stosując odpowiednie metody, skuteczne w osiąganiu zamierzonego celu;
14) potrafi kontrolować i oceniać swoją pracę;
15) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego opracowania utworu o średnim stopniu trudności, z zachowaniem wierności tekstu muzycznego, budowy formalnej i poprawnej stylistyki;
16) prawidłowo odczytuje a vista utwór o średnim stopniu trudności;
17) pod kierunkiem nauczyciela przygotowuje fragmenty partii orkiestrowych;
18) podejmuje próby improwizacji lub aranżacji albo komponowania.

2. Rozwinięcie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:
1) zna historię swojego instrumentu;
2) świadomie kształtuje interpretację utworów solowych i zespołowych w oparciu o znajomość kanonów stylu, formy i harmonii;
3) zapoznaje się ze współczesnym zapisem nutowym, charakterystycznym dla muzyki XX i XXI wieku;
4) wykorzystuje środki audiowizualne do rejestracji swoich występów w celu weryfikacji osiągnięć;
5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;
6) samodzielnie porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów i potrafi trafnie je ocenić, wykorzystuje wnioski z pracy nad pozycjami repertuarowymi.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:
1) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie;
2) potrafi opanować pamięciowo duże formy;
3) podczas pracy z akompaniatorem studiuje partię fortepianu oraz wykorzystuje tę wiedzę w samodzielnej pracy w domu;
4) wykazuje się kreatywnością w interpretowaniu utworów, prezentując własną osobowość artystyczną;
5) posiada umiejętność analizy i krytycznej oceny własnych dokonań;
6) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
7) eksponuje walory swojego instrumentu podczas muzykowania zespołowego.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:
1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;

2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA JAZZOWA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:
1) posługuje się techniką gry, pozwalającą na wykonanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
2) interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej;
3) improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) czyta nuty a vista w stopniu pozwalającym na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
5) samodzielnie opracowuje utwory o zróżnicowanym stopniu trudności;
6) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
7) samodzielnie wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji potrzebnych do realizacji przedmiotów artystycznych, z wykorzystaniem technik informacyjnych i komunikacyjnych;
8) posługuje się wiedzą z zakresu historii muzyki, w tym literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli;
9) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
10) gra na fortepianie w zakresie elementarnym, ze szczególnym uwzględnieniem utworów muzyki jazzowej;
11) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

BIG-BAND

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń stosuje prawidłową technikę gry na instrumencie i wspólną dla całej grającej grupy artykulację oraz wspólne frazowanie.

2. Zdobywanie umiejętności pracy w dużym zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w różnorodnych, dużych składach wykonawczych.

3. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności specyficzny zapis dla muzyki jazzowej.

4. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki bigbandowej

Uczeń posiada wiedzę z zakresu historii muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu bigbandowego, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

5. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
2) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumencie;
3) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
4) potrafi dostosować rozmaite elementy swojej interpretacji do wymogów gry całej sekcji;
5) dostosowuje swoją grę do leadera sekcji w realizacji partii bigbandowych;
6) prowadzi swoją sekcję instrumentalną, narzucając artykulację i interpretację.

2. Zdobywanie umiejętności pracy w dużym zespole jazzowym

Uczeń:
1) zna rolę instrumentu w dużym zespole jazzowym;
2) akompaniuje instrumentalistom i wokalistom;
3) stosuje elementarne zasady komunikacji i współpracy w różnych, dużych składach wykonawczych;

4) słucha i właściwie reaguje na działania dyrygenta oraz innych członków zespołu.

3. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na wykonanie utworu;
2) odczytuje znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, w szczególności zapisu dla muzyki bigbandowej;
3) współdziała z całą własną sekcją instrumentalną w procesie odczytywania utworu (dynamika, artykulacja);
4) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych bez wcześniejszego przygotowania.

4. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki bigbandowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu bigbandowego, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki bigbandowej i jazzowej, w szczególności dokonania znanych bigbandów jazzowych;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe;
4) rozpoznaje różne rodzaje charakterystycznych faktur stosowanych w aranżacjach bigbandowych.

5. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce bigbandowej;
2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe: melodykę, brzmienie, artykulację, dynamikę, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
3) improwizuje, świadomie wykorzystując wiedzę zdobytą w procesie kształcenia umiejętności gry na instrumencie, w zakresie skal, progresji i kadencji harmonicznych, stosowanych w muzyce jazzowej;
4) gra zespołowo i solo – w kontekście aranżacji bigbandowych (orkiestrowych);
5) analitycznie słucha muzyki, wyróżnia, rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne elementy aranżacyjne utworu muzycznego.

COMBO (zespół jazzowy)

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w combo

Uczeń:

1) posiada praktyczną wiedzę z zakresu literatury jazzowej w różnych stylach;
2) dysponuje umiejętnością koordynacji elementów melodycznych, harmonicznych i rytmicznych;
3) samodzielnie przygotowuje partię instrumentalną oraz orientuje się w formie utworu;
4) jest świadomy znaczenia poszczególnych elementów aranżacji w strukturze dzieła;
5) posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy i funkcjonalności instrumentów współtworzących combo*;*
6) świadomie analizuje i posługuje się zapisem „lead sheet".

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń posiada umiejętność komunikacji społecznej oraz cechuje się odpowiedzialnością i empatią we współpracy.

3. Przygotowanie ucznia do publicznego występu

Uczeń publicznie prezentuje utwory wykonywane w combo. Posiada umiejętności właściwego zachowania się na estradzie, wiedzę dotyczącą zapobiegania tremie scenicznej i stresowi podczas publicznej prezentacji oraz niezbędną wiedzę dotyczącą elementów pozamuzycznych, wpływających na ogólne wrażenie artystyczne i odbiór występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie do pracy w combo

Uczeń:
1) interpretuje utwory jazzowe w różnych stylach, wykorzystując posiadaną wiedzę;
2) dysponuje zróżnicowanym repertuarem złożonym z najpopularniejszych standardów jazzowych i popularnych kompozycji znanych jazzmanów (*originals*);
3) potrafi nastroić instrument do gry w combo;
4) kontroluje i koryguje intonację podczas gry;
5) stosuje umiejętność słyszenia harmonicznego;
6) stosuje elementy wykonawcze (tempo, intonacja, artykulacja, dynamika, frazowanie, polirytmia, polimetria, oddech, wibracja, glissando – w zależności od stylistyki wykonywanego utworu) w sposób spójny z partiami pozostałych członków combo;
7) posiada elementarną wiedzę na temat specyfiki wydobycia dźwięku przez instrumenty współtworzące zespół;
8) posiada umiejętność synchronizacji wertykalnej „*on cue*" (wspólne zaczynanie i kończenie współbrzmienia);
9) aktywnie słucha siebie i innych podczas gry, a także gdy nie gra;
10) świadomie kontroluje proporcje dynamiczne i brzmieniowe w zespole;
11) elastycznie reaguje na zmiany w przebiegu prezentacji dzieła;
12) orientuje się w formie utworu, wykorzystując wiedzę z zakresu innych przedmiotów (harmonia, podstawy improwizacji, historia jazzu).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń:
1) koordynuje działania własne i partnerów;
2) wykazuje współodpowiedzialność za końcowy efekt artystyczny pracy w combo;
3) otwarcie formułuje, przekazuje i odbiera uwagi dotyczące pracy i relacji w combo;
4) świadomie współtworzy efekt synergii w combo.

3. Przygotowanie ucznia do publicznego występu

Uczeń:
1) publicznie prezentuje standardy i *originals* w różnych stylach i różnych składach instrumentalnych;
2) posiada wiedzę i umiejętności dotyczące zachowań estradowych, takich jak: wejście na estradę, ustawienie combo, ukłony, relacje międzyludzkie, stosowny ubiór;
3) podczas występu wykazuje opanowanie estradowe i zdolność koncentracji.

ĆWICZENIA RYTMICZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie wartości rytmicznych, pauz i metrum oraz umiejętność realizacji rytmu w praktyce

Uczeń zna wartości rytmiczne, odpowiadające im pauzy oraz czas ich trwania. Potrafi grupować wartości rytmiczne w taktach o różnym metrum.

2. Kształcenie umiejętności świadomego łączenia wartości rytmicznych – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń zna różne rodzaje pulsacji; płynnie łączy pulsację parzystą i nieparzystą.

3. Zdobywanie wiedzy z zakresu polimetrii i polirytmii

Uczeń realizuje nakładające się na siebie różne podziały rytmiczne oraz zadania rytmiczne w zmiennym metrum.

4. Kształcenie umiejętności stosowania rytmu w improwizacji

Uczeń stosuje różnorodne rytmy w improwizacji.

5. Poznanie rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń posługuje się rytmami i podziałami rytmicznymi w partiach solowych i zespołowych, charakterystycznych dla różnych kultur i stylów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie wartości rytmicznych, pauz i metrum oraz umiejętność realizacji rytmu w praktyce

Uczeń:
1) zna pojęcie rytmu i jego znaczenie w muzyce jazzowej;
2) zna zasady grupowania wartości rytmicznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego łączenia wartości rytmicznych – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:
1) w zadaniach praktycznych łączy wartości w podziałach regularnych i nieregularnych;
2) realizuje zadania rytmiczne przy jednoczesnym taktowaniu i liczeniu na głos.

3. Zdobywanie wiedzy z zakresu polimetrii i polirytmii

Uczeń:
1) zna nieregularny podział wartości rytmicznych;
2) w ramach jednego tempa realizuje zmienne schematy rytmiczne, oparte na metrum prostym i złożonym.

4. Kształcenie umiejętności stosowania rytmu w improwizacji

Uczeń:
1) odpowiednio interpretuje różne podziały rytmiczne;
2) analizuje utwory jazzowe pod kątem przebiegów rytmicznych.

5. Poznanie rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń:
1) zna podziały i rodzaje metrum typowe dla muzyki jazzowej, latynoskiej, afrokubańskiej, hinduskiej i bałkańskiej;
2) wykorzystuje charakterystyczne podziały rytmiczne w improwizacjach.

FORTEPIAN OBOWIĄZKOWY JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje prawidłową technikę gry na instrumencie. Kształci umiejętność posługiwania się prawidłowo ustawionym aparatem gry.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń zdobywa umiejętność improwizacji w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretowania utworów muzycznych w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń zdobywa umiejętność czytania zapisu nutowego, w szczególności zapisu specyficznego dla muzyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę swojego instrumentu;
2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) potrafi grać w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: melodyka, brzmienie, artykulacja, dynamika, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, wykorzystywane w muzyce jazzowej;
4) potrafi interpretować utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych pianistów;

3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) potrafi improwizować na podstawie funkcji harmonicznych;
3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) poznaje zasady wykonywania repertuaru muzyki jazzowej w duecie, z kontrabasem.

PRZEDMIOTY GŁÓWNE

AKORDEON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń, w grze na instrumencie, prawidłowo posługuje się aparatem gry, swobodnie stosuje różnorodną artykulację, posiada podstawową wiedzę na temat frazowania i rytmiki swingowej, realizowanych przez odpowiednie prowadzenie miecha.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń świadomie wykorzystuje schematy harmoniczne i skale charakterystyczne dla muzyki jazzowej w swych improwizacjach oraz realizuje tematy zgodnie z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz oznaczenia i symbole harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń posiada umiejętność gry w zespole jazzowym, poznaje walory artystyczne pracy instrumentalisty jazzowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) posiada gruntowną wiedzę na temat budowy swojego instrumentu;
2) swobodnie operuje dowolną artykulacją, prawidłowo kształtuje dźwięk;
3) samodzielnie dobiera regestry, prawidłowo operuje miechem;
4) dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) profesjonalnie wykonuje różne style muzyki jazzowej, wykorzystując charakterystyczne dla nich skale, podziały rytmiczne i zabiegi harmoniczne;
2) świadomie improwizuje;
3) posiada w repertuarze szeroką gamę standardów jazzowych;
4) analizuje nagrania i solówki uznanych autorytetów, a elementy zaczerpnięte z nich wykorzystuje w kształtowaniu własnego języka muzycznego;
5) samodzielnie opracowuje tematy zgodnie z zasadami charakterystycznymi dla muzyki jazzowej;
6) posiada umiejętność gry solowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, w tym nagrania najwybitniejszych akordeonistów.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) biegle czyta zapis nutowy oraz oznaczenia i symbole harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
2) czyta nuty a vista w sposób umożliwiający wykonanie utworu;
3) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych bez wcześniejszego przygotowania.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) rozumie, jaką rolę pełni jego instrument w zespole jazzowym;

2) reaguje na działania współwykonawców;
3) bezbłędnie realizuje formy wykonywanych utworów;
4) dobiera odpowiednie regestry;
5) zna podstawowe zasady współpracy w zespołach instrumentalnych o różnym składzie;
6) potrafi analitycznie słuchać współwykonawców.

FLET JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo stosuje aparat gry, swobodnie posługuje się różnorodną artykulacją.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z zakresu historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis charakterystyczny dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę swojego instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;

3) prawidłowo wydobywa dźwięk non legato i legato, dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z zakresu historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych klarnecistów i saksofonistów;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
2) potrafi grać i improwizować na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnym składzie wykonawczym, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

FORTEPIAN JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności gry na instrumencie, prawidłowo stosując aparat gry.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę swojego instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk;
4) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;

3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej;
6) posiada umiejętność gry solowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych pianistów;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym;
2) stosuje elementarne zasady komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) słucha i właściwie reaguje na działania współwykonawców.

GITARA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry, swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Zdobywanie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis nutowy specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę swojego instrumentu;
2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, zna i stosuje różne sposoby artykulacji, charakterystyczne dla gitary jazzowej;
4) posiada umiejętność gry, zarówno techniką *single note*, jak i akordową w całej skali instrumentu, z uwzględnieniem zmian pozycji oraz właściwej aplikatury;
5) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;

2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie we wszystkich tonacjach, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej;
3) zna historię gitary jazzowej, zarówno w Polsce, jak i na świecie, zna najważniejszych przedstawicieli tego instrumentu oraz ich nagrania;
4) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji, występujących w muzyce jazzowej;
2) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, zwłaszcza specyficzne dla gitary jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym, potrafi wykonywać, zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców;
3) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
4) jest przygotowany do publicznej prezentacji przygotowanego programu artystycznego.

GITARA BASOWA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń zdobywa prawidłową technikę gry na instrumencie. Kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń kształci umiejętności improwizacji w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis nutowy specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę swojego instrumentu;
2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, również w technikach slap, tapping, palm-muting;
4) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) potrafi analitycznie słuchać muzyki, rozpoznać i zapisać poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystać je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem najwybitniejszych gitarzystów basowych, zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym, potrafi wykonywać zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

KLARNET JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk, stosuje różne sposoby artykulacji, m.in. non legato i legato;
4) dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna reprezentatywne nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych klarnecistów i saksofonistów;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) potrafi grać i improwizować na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

KONTRABAS JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń zdobywa prawidłową technikę gry na instrumencie. Kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę swojego instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk pizzicato oraz smyczkiem;
4) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory, zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych kontrabasistów;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy, jaką rolę pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) wykonuje zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
3) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
4) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

PERKUSJA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń w grze na instrumencie prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów jazzowych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy rytmiczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk, posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów jazzowych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) posiada świadomość przebiegu harmonicznego;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory, zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej;
3) zna historię perkusji jazzowej oraz najważniejszych jej przedstawicieli;
4) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący ciągłość narracji;
2) gra i improwizuje na podstawie budowy formalnej, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

PUZON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń w grze na instrumencie prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk, posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory, zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych puzonistów;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SAKSOFON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń w grze na instrumencie prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę instrumentu (konstrukcja, skala);
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (stosuje właściwy oddech i zadęcie);
3) potrafi prawidłowo wydobywać dźwięk (kontroluje dynamikę i brzmienie swojego instrumentu oraz zna charakterystyczne jego możliwości);
4) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego (zna i potrafi stosować różne sposoby artykulacji).

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory, zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury saksofonowej;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
2) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SKRZYPCE JAZZOWE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń w grze na instrumencie prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji oraz interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) potrafi prawidłowo wydobywać dźwięk;
4) posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji oraz interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
3) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury skrzypcowej;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

TRĄBKA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń w grze na instrumencie prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej, oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:
1) zna budowę instrumentu;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
3) prawidłowo wydobywa dźwięk staccato, non legato i legato, posiada umiejętności techniczne, pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych trębaczy;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

WIBRAFON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. **Kształcenie umiejętności gry na instrumencie**

   Uczeń wykonuje na instrumencie zapisane i improwizowane partie, prawidłowo posługując się aparatem gry.

2. **Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych**

   Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. **Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej**

   Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej, oraz najważniejszych nagrań wybitnych wibrafonistów jazzowych.

4. **Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej**

   Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym, specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. **Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym**

   Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. **Kształcenie umiejętności gry na instrumencie**

   Uczeń:
   1) zna historię i budowę oraz zasady konserwacji instrumentu;
   2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
   3) zna podstawowe sposoby trzymania pałek w technice czteropałkowej – tradycyjnej lub G. Burtona;
   4) świadomie stosuje w grze różne rodzaje pałek wibrafonowych;
   5) biegle wykonuje partie solowe i akompaniament w fakturze linearnej oraz akordowej;

6) swobodnie operuje pełnym zakresem dynamicznym instrumentu, wykorzystując możliwości artykulacyjne i brzmieniowe wibrafonu;
7) dostosowuje dynamikę do brzmienia zespołu oraz akustyki pomieszczenia;
8) prawidłowo stosuje tłumik;
9) wykorzystuje pałki do tłumienia płytek (tzw. *dampering* oraz *dead stroke*);
10) potrafi niezależnie operować poszczególnymi pałkami.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna podstawowe relacje pomiędzy następstwami akordów, wykorzystywane w improwizacji jazzowej;
2) zna najważniejsze skale jazzowe;
3) prawidłowo prowadzi głosy w układach akordowych (tzw. *voicing*);
4) realizuje wielodźwiękowe akordy (pięcio-, sześciogłosowe i inne);
5) zna podstawowe style i formy, występujące w muzyce jazzowej, oraz charakterystyczne następstwa harmoniczne;
6) rozróżnia i realizuje różne rodzaje pulsacji rytmicznej;
7) rozpoznaje elementy charakterystyczne dla poszczególnych gatunków muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej;
2) potrafi scharakteryzować poszczególne okresy w dziejach muzyki jazzowej;
3) zna najwybitniejszych przedstawicieli poszczególnych okresów muzyki jazzowej;
4) zna najważniejsze standardy jazzowe;
5) zna najwybitniejszych wibrafonistów jazzowych, ich najważniejsze nagrania oraz charakterystyczne elementy stylu gry.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
2) potrafi współpracować z innymi członkami zespołu;
3) aktywnie uczestniczy w próbach zespołu (potrafi zaproponować własne rozwiązania);
4) potrafi poprowadzić próby zespołu;
5) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SPECJALNOŚĆ LUTNICTWO

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:
1) projektuje i buduje instrumenty lutnicze oraz dokonuje ich korekty;
2) ocenia jakość materiałów, z których wykonuje instrumenty;
3) ocenia jakość instrumentu pod względem wartości lutniczej i dźwiękowej;
4) analizuje instrument lutniczy pod względem stylistycznym;
5) gra na instrumentach lutniczych w zakresie elementarnym;
6) posługuje się w swojej pracy urządzeniami elektronicznymi i elektrycznymi, zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego, z uwzględnieniem poszanowania środowiska naturalnego;
7) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
8) samodzielnie wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji z zakresu literatury specjalistycznej, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

AKUSTYKA LUTNICZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu akustyki lutniczej

Uczeń posiada świadomość istnienia zróżnicowanego środowiska akustycznego, w tym hałasu i zagadnień z nim związanych.

2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce lutniczej

Uczeń potrafi rozpoznać i zinterpretować podstawowe zjawiska akustyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu akustyki lutniczej

Uczeń:
1) definiuje i rozróżnia podstawowe terminy i pojęcia akustyczne;
2) poznaje zagadnienia analizy widmowej;
3) poznaje zasady akustyki w odniesieniu do różnych grup instrumentów muzycznych.

2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce lutniczej

Uczeń:
1) posługuje się podstawowymi pojęciami akustycznymi w opisywaniu świata dźwięków;
2) wykonuje prostą analizę widmową w oparciu o ogólnodostępne programy oraz interpretuje wynik;
3) przygotowuje i przedstawia krótką prezentację multimedialną;
4) dokonuje prostych badań i doświadczeń akustycznych w grupie i zespole;
5) chroni słuch i dba o niego;
6) przeprowadza ewaluację własnych działań, związanych z akustyką budowanych przez siebie instrumentów.

HISTORIA SZTUKI LUTNICZEJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu historii sztuki lutniczej

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia i terminy, dotyczące instrumentarium historycznego, oraz najważniejsze europejskie szkoły lutnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy do identyfikacji i oceny historycznej instrumentu

Uczeń rozróżnia i definiuje formy instrumentów historycznych; przeprowadza analizę stylistyczną instrumentu.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą. Jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych; jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu historii sztuki lutniczej

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu historii sztuki lutniczej;
2) poznaje instrumentarium muzyczne w kolejnych okresach historycznych;
3) charakteryzuje podstawowe cechy stylistyczne głównych europejskich szkół lutniczych oraz ich najważniejszych przedstawicieli.

2. Wykorzystanie wiedzy do identyfikacji i oceny historycznej instrumentu

Uczeń:
1) analizuje instrument historyczny pod względem pochodzenia i budowy;
2) dokonuje analizy stylistycznej instrumentu;
3) wykorzystuje zdobytą wiedzę w swoich działaniach artystycznych.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:
1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia wiadomości z historii sztuki lutniczej;
2) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny.

KOREKTA LUTNICZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu korekty lutniczej

Uczeń:
1) poznaje podstawowe pojęcia i terminy, dotyczące korekty lutniczej;

2) poznaje materiały i podstawowe techniki z zakresu korekty lutniczej;
3) zapoznaje się z podstawowymi zagadnieniami etyki w konserwacji dzieł sztuki.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi przeprowadzić prostą korektę instrumentu.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce lutniczej. W działaniach praktycznych stosuje i łączy wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotu głównego oraz z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu korekty lutniczej

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu korekty lutniczej;
2) dobiera właściwe materiały i sposoby pracy, z uwzględnieniem zasad prawidłowej konserwacji;
3) realizuje proces konserwacji instrumentów z zachowaniem zasad etyki lutniczej;
4) poznaje zasady konserwacji lakieru.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:
1) planuje zakres i przebieg działań korektorskich;
2) przeprowadza proste zabiegi korektorskie, dobierając właściwe materiały i sposoby pracy;
3) wykonuje retusz lakieru w miejscach przeprowadzonej naprawy;
4) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:
1) posługuje się kreatywnie środkami wyrazu artystycznego, czerpiąc z tradycji sztuki lutniczej;
2) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny; wykorzystuje w działaniach technologię informacyjną i komunikacyjną;

3) dokonuje ewaluacji własnych osiągnięć artystycznych;
4) przestrzega przepisów prawa autorskiego i ochrony zabytków.

PRACOWNIA LUTNICZA – ĆWICZENIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu ćwiczeń lutniczych

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze oraz zasady budowy i konstruowania instrumentu lutniczego. Poznanie techniki obróbki drewna.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi zbudować instrument lutniczy przy zastosowaniu odpowiednich technik. Organizuje warsztat pracy i potrafi zaplanować proces technologiczny.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotów lutniczych i ogólnomuzycznych. Jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu ćwiczeń lutniczych

Uczeń:
1) rozróżnia, definiuje i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
2) dobiera właściwe materiały, sposoby i techniki ich obróbki oraz stosuje odpowiednie rodzaje wykończenia powierzchni instrumentu;
3) określa przeznaczenie narzędzi i przyrządów lutniczych;

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:
1) planuje etapy tworzenia instrumentu lutniczego;
2) wykonuje instrument lutniczy zgodnie z dokumentacją, uwzględniając parametry akustyczne i zasady ergonomii;
3) sporządza dokumentację techniczną instrumentów lutniczych;
4) stosuje tradycyjne oraz współczesne techniki i technologie lutnicze;
5) potrafi dokonać prezentacji własnych dokonań twórczych;
6) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:
1) wykorzystuje i selekcjonuje informacje o lutnictwie z różnych źródeł;
2) organizuje własną pracę z zastosowaniem różnych technik obróbki drewna;
3) wykazuje kreatywność w stosowaniu środków wyrazu artystycznego;
4) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny;
5) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, konkursach i przeglądach artystycznych;
6) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

PROJEKTOWANIE I MODELOWANIE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu projektowania i modelowania

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia dotyczące kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego. Poznaje wybrane techniki zdobnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach projektowo-modelarskich

Uczeń potrafi zastosować poznane techniki zdobnicze w realizacji zaprojektowanej kompozycji.

3. Rozwijanie percepcja sztuki i działań kreatywnych

Uczeń łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą. Jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów, posługując się różnymi środkami wyrazu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu projektowania i modelowania

Uczeń:
1) poznaje podstawowe zasady kompozycji plastycznej na płaszczyźnie;
2) poznaje wiedzę na temat płaskorzeźby;
3) poznaje zasady budowania formy przestrzennej.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach projektowo-modelarskich

Uczeń:
1) wykonuje dokumentację rysunkową planowanego ornamentu;
2) wykonuje zaprojektowany przez siebie element zdobniczy;

3) posługuje się różnymi technikami i materiałami plastycznymi w pracach zdobniczych;
4) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:
1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje o sztuce, poznane z różnych źródeł;
2) opracowuje projekty zdobnicze elementów instrumentów lutniczych, kreatywnie posługując się środkami wyrazu artystycznego i wykorzystując tradycje sztuki lutniczej;
3) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, z uwzględnieniem dyscyplin plastycznych;
4) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

SKRZYPCE lub inny instrument lutniczy

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu gry na instrumentach lutniczych

Uczeń opanowuje w stopniu podstawowym grę na wybranym instrumencie lutniczym.

2. Wykorzystanie umiejętności gry do oceny brzmieniowej instrumentu

Uczeń potrafi grać na instrumencie w stopniu pozwalającym na ocenę brzmieniową zbudowanego instrumentu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu gry na instrumentach lutniczych

Uczeń:
1) samodzielnie stroi instrument;
2) gra na wszystkich strunach całym smyczkiem, stosując jego podziały;
3) wykonuje proste akordy w pierwszej pozycji;
4) zna sposoby notacji muzycznej instrumentu, na którym gra.

2. Wykorzystanie umiejętności gry do oceny brzmieniowej instrumentu

Uczeń:
1) wykorzystuje podstawowe pojęcia z zakresu gry na smyczkowym instrumencie lutniczym;
2) w grze stosuje następującą artykulację: detache, martele, legato, staccato;
3) operuje dynamiką;
4) samodzielnie, w stopniu podstawowym, potrafi ocenić brzmienie instrumentu;

5) potrafi uzyskać wyrównane brzmienie strun dla oceny walorów dźwiękowych instrumentu;
6) kontroluje i ocenia brzmienie w procesie budowy instrumentu;
7) dobiera odpowiednie struny w celu uzyskania optymalnego brzmienia, zbudowanego przez siebie instrumentu.

PRZEDMIOT GŁÓWNY

LUTNICTWO

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu lutnictwa

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze i muzyczne oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego. Poznaje materiały, techniki ich obróbki i narzędzia lutnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi zbudować instrument lutniczy, organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia dzieła.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą. Jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych, posługując się różnymi środkami wyrazu. W działaniach praktycznych wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych. Jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu lutnictwa

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
2) dobiera właściwe materiały, sposoby i techniki ich obróbki oraz stosuje odpowiednie rodzaje wykończenia powierzchni instrumentu;
3) określa przeznaczenie narzędzi i przyrządów lutniczych;
4) określa środki wyrazu artystycznego w lutnictwie.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:
1) planuje etapy projektowania i tworzenia instrumentu oraz dokumentuje przebieg jego realizacji;
2) wykonuje instrument lutniczy zgodnie z założeniami i projektem, uwzględnia współczesne wymagania wykonawców, zwłaszcza w sferze akustyki i ergonomii;
3) analizuje i sporządza dokumentację techniczną instrumentów lutniczych;
4) stosuje tradycyjne oraz współczesne techniki i technologie lutnicze;
5) dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze;
6) ocenia wykonany instrument pod względem stylistycznym, ergonomicznym i brzmieniowym;
7) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:
1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje o lutnictwie z różnych źródeł;
2) opracowuje projekty różnych instrumentów lutniczych, kreatywnie posługując się środkami wyrazu artystycznego oraz wykorzystując tradycje sztuki lutniczej;
3) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny;
4) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, konkursach i przeglądach artystycznych;
5) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

SPECJALNOŚĆ RYTMIKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

1) zna i stosuje w praktyce metodę rytmiki Emila Jaques-Dalcroze'a;
2) realizuje zagadnienia metrorytmiczne zgodnie z założeniami metody rytmiki;
3) posługuje się techniką ruchu, umożliwiającą interpretowanie muzyki ruchem estetycznym i ekspresyjnym;
4) interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej;
5) posługuje się techniką gry na fortepianie, umożliwiającą wykonanie utworów muzycznych różnych epok i stylów oraz pozwalającą na swobodną improwizację;
6) realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i potrafi je wykorzystać w praktyce pedagogicznej;
7) posiada wiedzę z zakresu pedagogiki wczesnodziecięcej z elementami psychologii;
8) stosuje poprawną emisję, posługując się głosem;
9) posługuje się metodą E. Jaques-Dalcroze'a w zakresie prowadzenia zajęć rytmiki z dziećmi w wieku przedszkolnym;
10) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
11) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu obowiązujących przedmiotów;
12) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
13) publicznie prezentuje (indywidualnie i zespołowo) opracowany program;
14) samodzielnie wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji, niezbędnych do realizacji przedmiotów artystycznych, z wykorzystaniem technik informacyjnych i komunikacyjnych.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umiejętność swobodnego posługiwania się techniką gry na fortepianie

Uczeń swobodnie posługuje się różnymi elementami techniki pianistycznej, zarówno w grze utworów różnych kompozytorów, jak i w realizacji własnej improwizacji.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń interpretuje utwory zgodnie z ich stylem i formą, świadomie przekazuje treść muzyczną, wykorzystując wyobraźnię, wpływa na estetykę brzemienia.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń efektywnie organizuje swoją pracę, posiada umiejętność gry a vista oraz samodzielnego opracowania utworu.

4. Kształcenie umiejętności akompaniowania i współpracy z partnerem

Uczeń poznaje zasady wykonywania akompaniamentów, uczy się współpracy z partnerem podczas prób i na estradzie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umiejętność swobodnego posługiwania się techniką gry na fortepianie

Uczeń:

1) posługuje się różnymi technikami gry:
   a) zna budowę i zasady działania mechanizmu fortepianu,
   b) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie,
   c) swobodnie posługuje się aparatem gry, wykazuje się niezależnością rąk i palców,
   d) stosuje różne rodzaje artykulacji (legato, staccato, portato),
   e) stosuje technikę palcową, pasażową, podwójnych dźwięków, skoków, akordową, oktawową,
   f) prowadzi dwugłos w jednej ręce,
   g) prawidłowo wykonuje ozdobniki, tryle, arpeggio w opracowywanych utworach,
   h) prawidłowo posługuje się prawym i lewym pedałem;
2) posiada umiejętność poprawnego wykonania utworu:
   a) poprawnie realizuje zapis muzyczny utworu (wysokość dźwięku, zapis metrorytmiczny, artykulacja, dynamika, frazowanie, agogika, pedalizacja, właściwe palcowanie),
   b) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną, uwzględniając właściwe proporcje brzmieniowe oraz równoległe prowadzenie co najmniej dwóch głosów,
   c) interpretuje utwór muzyczny zgodnie z jego stylem i budową formalną,
   d) uczy się utworu na pamięć i potrafi w skupieniu wykonać go publicznie;
3) wykazuje się umiejętnością gry gam i pasaży:
   a) zna zasady prawidłowego palcowania gam i pasaży,

b) wykonuje prawidłowo gamy i pasaże w tonacjach majorowych i minorowych do siedmiu znaków w ruchu równoległym i kombinowanym,
c) wykonuje kadencję wielką doskonałą w tonacjach majorowych i minorowych do siedmiu znaków,
d) rozumie i słyszy każdy pasaż jako określoną funkcję harmoniczną w danej pozycji,
e) odnajduje w utworach fragmenty oparte na gamach, pasażach i pokrewnych figuracjach oraz prawidłowo je wykonuje.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń:
1) kształtuje napięcia w muzyce w oparciu o zależności harmoniczne;
2) świadomie kształtuje stronę brzmieniową i wyrazową utworu oraz dostosowuje środki wykonawcze do wymogów stylistycznych;
3) umiejętnie operuje czasem w muzyce (wybór właściwego tempa, precyzja metrorytmiczna, poczucie pulsu, oddychanie i świadomość zmian agogicznych w przebiegu utworu);
4) wykonuje ze zrozumieniem formy muzyczne: polifoniczne, klasyczne (np. sonatina, allegro sonatowe, rondo, wariacje), etiudy, miniatury, formy taneczne;
5) interpretuje ze znajomością stylistyki utwory z okresu baroku, klasycyzmu, romantyzmu oraz utwory muzyki XX i XXI wieku.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) umiejętnie planuje swoją pracę (np. dzieli ją na etapy, koncentruje się na wybranym zagadnieniu);
2) systematycznie doskonali swoje umiejętności;
3) świadomie dokonuje korekty swoich błędów;
4) samodzielnie pokonuje problemy pianistyczne, wykorzystując wcześniejsze doświadczenia oraz uwagi nauczyciela;
5) samodzielnie i dokładnie odczytuje zapis nutowy;
6) zna i wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania (np. pamięć ruchowa, wzrokowa, słuchowa, harmoniczna);
7) potrafi określić charakter i stylistykę utworu oraz dokonać doboru właściwych środków techniczno-wykonawczych (rodzaju dźwięku, wyrazu muzycznego, palcowania, pedalizacji, frazowania, tempa, dynamiki, artykulacji, proporcji brzmienia);
8) potrafi publicznie zaprezentować samodzielnie przygotowany utwór.

4. Kształcenie umiejętności akompaniowania i współpracy z partnerem

Uczeń:
1) śledzi „dodatkową pięciolinię" podczas wykonywania partii akompaniamentu;
2) słucha utworu w całości i elastycznie reaguje na działania partnera (kształtuje formę utworu i proporcje dźwiękowe);
3) rozumie tekst słowny w utworach wokalnych i potrafi prowadzić frazę muzyczną w oparciu o intonację zdania słownego;
4) potrafi właściwie zachować się podczas występów publicznych.

IMPROWIZACJA FORTEPIANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń w sposób kreatywny realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i kompozycji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych w praktyce

Uczeń poznaje style muzyczne oraz z ich cechy charakterystyczne i potrafi je zastosować we własnej improwizacji i kompozycji.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmicznych, prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń wykorzystuje improwizację do zajęć rytmicznych, prowadzonych metodą E. Jaques--Dalcroze'a.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń rozwija umiejętność antycypacji i wyczucia klawiatury. Samodzielnie poznaje literaturę muzyczną.

5. Wykorzystywanie improwizacji jako żywej mowy muzycznej

Uczeń opanowuje język muzyczny różnych epok w celu swobodnego posługiwania się nim, w zależności od konkretnej sytuacji pedagogicznej lub artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń:

1) wykorzystuje proste środki kompozytorskie do tworzenia własnych wypowiedzi muzycznych;
2) improwizuje melodię wraz z jej odmianami;
3) kreuje własne improwizacje, konstruowane na zasadach podobieństwa, przeciwieństwa i przejścia (tj. sposobu łączenia stanów kontrastujących) na gruncie harmoniki funkcyjnej dur-moll oraz harmoniki nowoczesnej;
4) tworzy własne kompozycje w określonym stylu;
5) improwizuje miniatury muzyczne o różnym charakterze;
6) dba o jakość dźwięku w improwizacji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych w praktyce

Uczeń:

1) rozpoznaje wybrane style muzyczne spośród: barok, klasycyzm, romantyzm, impresjonizm, neoklasycyzm, oraz wybrane kierunki: punktualizm i sonoryzm; posługuje się nimi w improwizacji i kompozycji;
2) umie swobodnie improwizować we wszystkich tonacjach majorowych i minorowych do 6 znaków włącznie, z wykorzystaniem kadencji (małej i wielkiej doskonałej, zawieszonej, plagalnej i zwodniczej) oraz dominant wtrąconych do akordów głównych i pobocznych;
3) wykorzystuje rozmaite typy faktury fortepianowej (np. faktura akordowa, figuracyjna, polifonizująca);
4) zna i świadomie stosuje w swojej grze zasady budowy okresowej, tworząc formę AB, ABA, wariacji;
5) improwizuje prosty dwugłos o budowie ewolucyjnej lub okresowej nawiązujący do muzyki barokowej, z zastosowaniem ozdobników oraz imitacji;
6) potrafi przekształcać utwory powstałe na gruncie muzyki klasycznej i neoklasycznej, dążąc do ich uproszczenia (redukcji) lub wzbogacenia w sferze rytmiczno-melodycznej i fakturalnej, z zachowaniem przebiegu harmonicznego i formalnego oryginału;
7) zapoznaje się z harmonią muzyki rozrywkowej i jazzowej, stosując wybrane zwroty w swojej improwizacji.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmicznych, prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń:

1) improwizuje *Wstęp do lekcji rytmiki* w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
2) improwizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne w różnym metrum i w różnych tempach, ze zróżnicowaniem dynamiki, artykulacji, kolorystyki;
3) improwizuje proste łańcuchy realizacji w metrum 4/4 w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
4) swobodnie tworzy improwizowane akompaniamenty do polskich piosenek ludowych (m.in. kolęd i pastorałek), popularnych i dziecięcych w fakturze fortepianowej na gruncie harmonii klasycznej lub rozrywkowej;
5) komponuje lub aranżuje piosenki do tekstów własnych lub obcych;
6) komponuje wybrane polskie tańce narodowe – poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka oraz tańce popularne – walca i polkę, w stylistyce klasycznej lub neoklasycznej oraz improwizuje na temat jednego z powyżej wymienionych tańców;
7) improwizuje miniatury oparte na technice modelowania interwałowego w przebiegu periodycznym i aperiodycznym;
8) improwizuje w charakterze muzyki repetytywnej (symultatywna polimetria oparta na stałym pulsie);
9) posługuje się warsztatem pianistycznym, pozwalającym na swobodną improwizację i akompaniowanie na zajęciach ruchowych;
10) potrafi współpracować w grupie przy tworzeniu zespołowej improwizacji instrumentalnej lub wokalno-instrumentalnej.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń:

1) transponuje pojedyncze dźwięki, interwały i współbrzmienia wieloskładnikowe obiema rękami w różnych układach fakturalnych;
2) transponuje podane melodie, harmonizując je w nowej tonacji;
3) potrafi śpiewać podaną melodię z równoczesnym wykonywaniem przez siebie akompaniamentu oburącz;
4) posiada umiejętność gry na fortepianie bez patrzenia na klawiaturę;
5) grając a vista, ćwiczy wielotorowość działania: wykonuje utwór i jednocześnie antycypuje dalszy jego przebieg;
6) zdobywa doświadczenie w szybkiej orientacji w tekście, co pomaga w grze zespołowej (np. na cztery ręce).

5. Wykorzystywanie improwizacji jako żywej mowy muzycznej

Uczeń potrafi w sposób praktyczny wykorzystać wiedzę i umiejętności z przedmiotów ogólnomuzycznych, a także rytmiki i warsztatu pianistycznego.

METODYKA NAUCZANIA RYTMIKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie wiedzy z zakresu powstania i rozwoju metody nauczania rytmiki Emila Jaques--Dalcroze'a

Uczeń poznaje historię powstania metody rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a, sylwetkę twórcy metody oraz jej główne cele i założenia.

2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z dydaktyki ogólnej

Uczeń zdobywa podstawowe wiadomości z zakresu procesu nauczania.

3. Poznanie teoretycznych podstaw metodyki prowadzenia zajęć rytmiki na etapie wychowania przedszkolnego

Uczeń poznaje strukturę prowadzenia zajęć.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnego prowadzenia zajęć rytmiki

Uczeń poznaje sposoby wprowadzania i utrwalania wybranych zagadnień w ramach metody rytmiki. Opracowuje wybrane zagadnienia z zakresu metody rytmiki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie wiedzy z zakresu powstania i rozwoju metody nauczania rytmiki Emila Jaques--Dalcroze'a

Uczeń:
1) posiada wiedzę na temat powstania i rozwoju metody rytmiki;
2) zna życiorys E. Jaques-Dalcroze'a;
3) zna główne cele i założenia metody.

2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z dydaktyki ogólnej

Uczeń:
1) zna w podstawowym zakresie zasady, metody i środki nauczania;
2) zna budowę i typy lekcji;
3) zna cele dydaktyczno-wychowawcze przedmiotu.

3. Poznanie teoretycznych podstaw metodyki prowadzenia zajęć rytmiki na etapie wychowania przedszkolnego

Uczeń:
1) zna program przedmiotu i rozkład materiału nauczania;
2) posiada wiedzę z zakresu rozwoju słuchu, głosu oraz motoryki dziecka w wieku przedszkolnym;
3) zna publikacje związane z prowadzeniem zajęć rytmiki.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnego prowadzenia zajęć rytmiki

Uczeń:
1) właściwie dobiera materiał nauczania pod kątem możliwości i umiejętności dzieci;
2) zna rodzaje ćwiczeń, typy zabaw i tańców, potrafi je wykorzystać w prowadzeniu zajęć;
3) wykorzystuje w pracy piosenki i miniatury muzyczne, rozumie ich rolę w procesie umuzykalniania dzieci;
4) posiada umiejętność właściwego doboru dziecięcych instrumentów perkusyjnych i ich stosowania w zabawach, ćwiczeniach i instrumentacjach;
5) posiada umiejętność doboru różnych środków dydaktycznych oraz kreatywnego sposobu ich zastosowania;
6) potrafi skonstruować konspekt zajęć rytmiki i przeprowadzić te zajęcia praktycznie.

TECHNIKA RUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie sprawności i świadomości ruchu

Uczeń kształtuje aparat ruchowy i wyrabia świadomość poczucia ciała.

2. Kształtowanie estetyki ruchu

Uczeń rozwija świadomość stylu ruchu i muzycznej ekspresji ruchu.

3. Opanowanie wybranych tańców ludowych

Uczeń zdobywa wiedzę na temat tańców ludowych, ich różnorodności i odrębności stylistycznej oraz wykonuje układy ruchowe wybranych tańców.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie sprawności i świadomości ruchu

Uczeń:
1) poznaje i realizuje ćwiczenia ogólnorozwojowe;
2) utrzymuje prawidłową postawę ciała zgodnie z zasadami anatomii;
3) usprawnia aparat ruchowy w oparciu o ruch funkcjonalny;
4) poznaje i realizuje podstawowe ćwiczenia z techniki tańca klasycznego;
5) uwzględnia w ruchu koordynację i niezależność poszczególnych części ciała;
6) posiada świadomość poczucia ciała i kierunków ruchu w przestrzeni;
7) prowadzi ruch na różnych płaszczyznach oraz porusza się zgodnie z określonym rysunkiem przestrzennym;
8) rozwija pamięć ruchowo-przestrzenną;
9) potrafi zakomponować ruch z rekwizytem, aby stanowił on integralną część z ciałem;
10) dąży do indywidualnego odczuwania muzyki przez ruch;
11) doskonali umiejętność samodyscypliny i samokontroli;
12) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności na innych zajęciach kierunkowych, wchodzących w skład metody rytmiki.

2. Kształtowanie estetyki ruchu

Uczeń:
1) rozwija wrażliwość muzyczną w oparciu o prawidłowe wykorzystanie wiedzy na temat różnych stylów i gatunków w muzyce;
2) odzwierciedla w sposobie poruszania się charakter i styl muzyki;
3) umiejętnie gospodaruje napięciem i odprężeniem poszczególnych części ciała.

3. Opanowanie wybranych tańców ludowych

Uczeń:
1) posiada wiedzę na temat charakterystycznych cech i odrębności stylu wybranych tańców ludowych;

2) wykonuje elementy i układy taneczne co najmniej dwóch polskich tańców narodowych (do wyboru: polonez, mazur, krakowiak, kujawiak i oberek) i jednego obcego (do wyboru: polka, walc).

PRZEDMIOT GŁÓWNY

RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń integruje i wykorzystuje wiedzę z przedmiotów kierunkowych i ogólnomuzycznych. Interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie ze stylem i z formą, z uwzględnieniem estetyki i ekspresji muzyczno-ruchowej.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy w pracy indywidualnej i zespołowej

Uczeń realizuje własne koncepcje artystyczne oraz działa w ramach wspólnych projektów grupowych.

3. Zdobycie praktycznej wiedzy z zakresu zagadnień metrorytmicznych

Uczeń usprawnia koordynację słuchowo-ruchową, głosowo-ruchową oraz szybkość reakcji na bodźce muzyczne.

4. Rozwijanie zainteresowania innymi dziedzinami sztuki

Uczeń jest motywowany do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Integruje wiedzę z różnych dziedzin sztuki. Postrzega rolę sztuki jako inspirację do działań kreatywnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:
1) świadomie stosuje i określa zjawiska muzyczne;

2) wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną w praktyce wykonawczej;
3) rozwija uzdolnienia muzyczne poprzez różne formy zadań ruchowych, kształcących wrażliwość na muzykę;
4) wykorzystuje wiedzę i rozwija umiejętności z zakresu techniki i ekspresji ruchu w ćwiczeniach rytmicznych, improwizacjach i interpretacjach;
5) analizuje dzieło muzyczne pod kątem jego elementów i dokonuje syntezy wyrażając je ruchem;
6) rozwija umiejętność koncentracji i samokontroli podczas działań muzyczno-ruchowych.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy w pracy indywidualnej i zespołowej

Uczeń:
1) rozwija umiejętność improwizowania ruchem, głosem i grą na instrumentach;
2) rozwija inwencję twórczą i buduje bazę doświadczeń ruchowych;
3) aktywnie słucha muzyki, wyrażając ją ruchem;
4) realizuje własne koncepcje artystyczne w zakresie działań muzyczno-ruchowych;
5) pracuje z innymi osobami w ramach wspólnych projektów i działań, wykorzystując umiejętności interpersonalne;
6) zdobywa umiejętności radzenia sobie z tremą podczas uczestnictwa w zespołowych projektach artystycznych;
7) kształtuje w zespole umiejętność interpretowania i odtwarzania ruchem dzieł muzycznych zgodnie ze stylem i z formą;
8) zna i stosuje zasady komponowania ruchu w układach przestrzennych.

3. Zdobycie praktycznej wiedzy z zakresu zagadnień metrorytmicznych

Uczeń:
1) wyraża swobodnie, w ruchu z taktowaniem wartości rytmiczne nut i pauz oraz ich wzajemne zależności czasowe w taktach o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary;
2) realizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne według ustalonego tempa, w określonej dynamice i artykulacji;
3) odzwierciedla ruchem zmiany agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne;
4) prowadzi ruch zgodnie z czasem trwania motywu, frazy, zdania, okresu muzycznego (poprzednik – następnik);
5) rozpoznaje w utworach muzycznych i tworzy formy: AB, ABA, rondo, wariacje – wykorzystując różne typy ćwiczeń rytmicznych;
6) rozróżnia w muzyce i stosuje w ruchu akcent pojawiający się regularnie i nieregularnie;
7) realizuje wybrane zagadnienia z metrorytmiki dalcrozowskiej, w szczególności problematykę:
   a) uzupełnienia ćwierćnutowego, ósemkowego, szesnastkowego, mieszanego i swobodnego, przedtaktu, synkop,

b) podwójnej szybkości i dwukrotnego zwolnienia, kanonu, ostinata, polirytmii, polimetrii wewnątrztaktowej, wynikającej z różnego grupowania ósemek, polimetrii sukcesywnej i symultatywnej,
c) taktów o ćwierćnutowej jednostce miary (2/4 – 6/4), taktów o ósemkowej jednostce miary (3/8 – 12/8), przekształceń metrycznych taktów o stałej jednostce metrycznej trójdzielnej na takty o jednostce metrycznej dwudzielnej i odwrotnie,
d) równoczesnej realizacji regularnego i nieregularnego podziału wartości rytmicznych: dwóch i trzech, czterech i trzech oraz trzech i pięciu wartości podziału regularnego i podziału nieregularnego, deformacji odcinka muzycznego wartością lub grupą dodaną;

8) interpretuje ruchem utwory muzyczne jako ilustracje zagadnień metrorytmicznych, zgodnie z budową i charakterem;
9) kształtuje szybką reakcję na bodźce muzyczne w ćwiczeniach inhibicyjno-incytacyjnych i łańcuchach realizacji tematów rytmicznych.

4. Rozwijanie zainteresowania innymi dziedzinami sztuki

Uczeń:
1) w działaniach twórczych łączy wiedzę z różnych dziedzin sztuki;
2) inspiruje się dziełami sztuki, wyszukuje je, wybiera i wprowadza do swoich działań.

SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:
1) posługuje się techniką wokalną (aparat, oddech, intonacja), pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów;
2) właściwie interpretuje dzieło muzyczne pod kierunkiem pedagoga;
3) czyta nuty a vista głosem, w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
4) samodzielnie opracowuje utwory o mniejszym stopniu trudności;
5) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
6) samodzielnie wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, wykorzystując m.in. technologię informacyjną i komunikacyjną;
7) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
8) posiada niezbędne umiejętności wokalne i aktorskie w zakresie występów publicznych;

9) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny w występach solowych oraz w zespołach wokalnych;
10) gra na fortepianie w zakresie elementarnym.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

DYKCJA I RECYTACJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń poznaje budowę narządów mowy i ich działanie. Ocenia sprawność własnego aparatu mowy i wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń wykonuje ćwiczenia artykulacyjne i korygujące wady wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń poznaje normy wymowy, wykonuje ćwiczenia wspomagające ich opanowanie, stosuje normy wymowy w interpretacji tekstu mówionego i śpiewanego.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:
1) analizuje utwór, poznaje środki wyrazu używane w interpretacji tekstu;
2) wykonuje ćwiczenia wspomagające swobodne operowanie środkami wyrazu;
3) interpretuje wiersze, fragmenty prozy i monologi oraz zdobywa umiejętność prowadzenia dialogu scenicznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:
1) zna budowę narządów mowy i ich działanie oraz podstawy fonetyki;

2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, żuchwa);
4) wykonuje ćwiczenia oddechowe;
5) stosuje ćwiczenia relaksacyjne w celu zminimalizowania napięć, związanych z występem publicznym;
6) dba o higienę głosu.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń:
1) wykonuje ćwiczenia artykulacyjne;
2) wykonuje ćwiczenia korygujące wady wymowy;
3) kształci swoją wrażliwość słuchową i umiejętność samokontroli wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:
1) zna normy wymowy (zasady polskiej ortofonii);
2) wykonuje ćwiczenia w celu praktycznego opanowania norm wymowy;
3) stosuje normy wymowy podczas interpretacji tekstu mówionego i w utworach wokalnych.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:
1) określa formę i charakter utworu;
2) rozumie treść utworu;
3) odczytuje podteksty i skojarzenia zawarte w utworze;
4) definiuje środki wyrazu (np. artykulacja, akcent, fraza, pauza, linia intonacyjna, dynamika, barwa, tempo, rytm, gest);
5) wykonuje ćwiczenia zwiększające swobodę operowania środkami wyrazu;
6) interpretuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, wykorzystując umiejętności w operowaniu środkami wyrazu.

FORTEPIAN DLA WOKALISTÓW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry i właściwie realizuje notację muzyczną.

Zdobywa podstawowe umiejętności w technice gry i interpretacji.

3. Zdobycie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń nabywa podstawowe umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele; w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą; świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń:
1) wymienia i definiuje poszczególne części fortepianu;
2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
3) prawidłowo nazywa klawisze i oktawy.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
3) potrafi czytać notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
4) prawidłowo realizuje oznaczenia artykulacji i dynamiki;
5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;

8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Zdobycie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń:
1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
2) gra a vista proste utwory – osobno każdą ręką, w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:
1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) realizuje uwagi nauczyciela podczas samodzielnej pracy;
2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
3) wykorzystuje wiedzę zdobytą w nauce innych przedmiotów (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

ZESPÓŁ WOKALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie umiejętności muzykowania zespołowego

Uczeń zdobywa umiejętność śpiewu w zespole, rozwija kulturę bycia, kształtuje zamiłowanie do muzykowania zespołowego, poznaje wokalną literaturę kameralną różnych epok.

2. Rozwijanie możliwości wykonawczych ucznia

Uczeń kształtuje słuch harmoniczny, rozwija umiejętności wykonawcze zgodnie ze swoimi możliwościami technicznymi.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie umiejętności muzykowania zespołowego

Uczeń:
1) śpiewa w zespole, prawidłowo realizując właściwą linię melodyczną;
2) zna gesty dyrygenta i prawidłowo na nie reaguje w trakcie wykonywanego utworu;
3) wspólnie rozpoczyna i kończy utwór;
4) sprawnie orientuje się w partyturze, śledząc kilka linii melodycznych w jednym czasie;
5) czuje się odpowiedzialny za jakość wykonanego utworu; jest zdyscyplinowany, aktywnie słucha, koordynuje poczynania własne i działania partnerów;
6) współpracuje z partnerami, nawiązując z nimi pozytywne relacje;
7) dba o wizerunek zespołu;
8) zna przykłady utworów z wokalnej literatury kameralnej różnych epok.

2. Rozwijanie możliwości wykonawczych uczniów

Uczeń:
1) śpiewa łatwe utwory dwu-, trzy- i wielogłosowe, w zależności od możliwości wykonawczych zespołu;
2) śpiewając w wielogłosie, koryguje własną intonację;
3) w muzykowaniu zespołowym wykorzystuje technikę wokalną, zdobytą na lekcji śpiewu;
4) jest wrażliwy na barwę i jakość dźwięku; interpretuje utwory kameralne pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z ich treścią, charakterem oraz ze stylem epoki.

PRZEDMIOT GŁÓWNY

ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Budowa, działanie i higiena aparatu głosowego

Uczeń:
1) zdobywa podstawowe wiadomości z zakresu budowy aparatu głosowego oraz mechanizmu jego funkcjonowania;
2) zyskuje świadomość pracy poszczególnych mięśni własnego ciała oraz poznaje zasady higieny głosu.

2. Kształcenie techniki wokalnej

Uczeń kształci umiejętność prawidłowego prowadzenia głosu, rozwija sprawność narządów artykulacyjnych oraz zdobywa umiejętność prawidłowego kształtowania głosek w śpiewie.

3. Kształcenie umiejętności wykonawczych

Uczeń:
1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
2) zdobywa umiejętność koncentracji i pokonywania tremy podczas występu;
3) kształtuje umiejętność swobodnego zachowania się na scenie i właściwej samooceny wykonanego utworu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki i do aktywnego udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:
1) poznaje literaturę wokalną różnych epok;
2) rozwija swoją wrażliwość i umiejętność stylowego wykonania utworów;
3) kształtuje swój gust estetyczny i umiejętność właściwej oceny dzieła muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Budowa, działanie i higiena aparatu głosowego

Uczeń:
1) wymienia podstawowe elementy aparatu głosowego i rozumie zasady jego funkcjonowania;
2) zna oraz stosuje ćwiczenia kształtujące i wyrabiające prawidłowy oddech;
3) potrafi rozluźniać poszczególne mięśnie swojego ciała;
4) zna i przestrzega zasady higieny głosu.

2. Kształcenie techniki wokalnej

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę ciała w trakcie śpiewu;
2) swobodnie posługuje się aparatem oddechowym (prawidłowy wdech, wydech, dążenie do uelastycznienia pracy mięśni oddechowych);
3) świadomie dąży do utrzymania prawidłowego położenia krtani i unoszenia miękkiego podniebienia;

4) sprawnie posługuje się aparatem artykulacyjnym, prawidłowo kształtując samogłoski i spółgłoski;
5) miękko atakuje dźwięki i umie prowadzić głos w artykulacji legato;
6) jest uwrażliwiony na intonację dźwięku, potrafi ją samodzielnie korygować;
7) zna i stosuje ćwiczenia budzące rezonans;
8) stosuje dynamikę od piano do forte w ramach swoich możliwości głosowych;
9) operuje artykulacją legato, non legato i staccato, w zakresie pozwalającym na stylowe wykonanie utworu.

3. Kształcenie umiejętności wykonawczych

Uczeń:
1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu i realizuje go zgodnie z zapisem;
2) samodzielnie opracowuje łatwy utwór pod względem techniczno-wykonawczym;
3) śpiewa prosty utwór a vista;
4) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i stosuje je w praktyce;
5) zna i stosuje wprawki przygotowujące aparat głosowy do występu estradowego;
6) interpretuje utwór pod kierunkiem pedagoga zgodnie z jego treścią, charakterem oraz ze stylem epoki;
7) współpracuje z akompaniatorem;
8) w czasie występów publicznych zachowuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi na scenie;
9) właściwie ocenia swoją prezentację sceniczną;
10) dysponuje repertuarem zgodnym z wymogami rekrutacji na wyższy poziom edukacji muzycznej;
11) zna specyfikę zawodu śpiewaka, co pozwala mu na planowanie swojej przyszłości zawodowej.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki i do aktywnego udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:
1) wspólnie z pedagogiem dokonuje oceny wartości wysłuchanych utworów z literatury wokalnej;
2) potrafi wymienić nazwiska współczesnych śpiewaków.

SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA JAZZOWA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA I W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

1) posługuje się techniką wokalną, pozwalającą na wykonanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
2) posiada wiedzę z zakresu techniki mowy i artykulacji; potrafi ją zastosować w wykonywanych utworach;
3) interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej;
4) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na wykonanie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
5) samodzielnie opracowuje utwory o zróżnicowanym stopniu trudności;
6) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
7) samodzielnie wyszukuje, selekcjonuje i dokonuje oceny informacji potrzebnych do realizacji przedmiotów artystycznych, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
8) posługuje się wiedzą z zakresu historii muzyki i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli;
9) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
10) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny;
11) gra na fortepianie w zakresie elementarnym, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

ĆWICZENIA RYTMICZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowych wiadomości o rytmie i realizacji struktur rytmicznych

Uczeń poznaje wartości rytmiczne nut i pauz oraz grupuje wartości rytmiczne w takty o różnym metrum.

2. Kształcenie umiejętności świadomego posługiwania się pulsem rytmicznym – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń zna różne rodzaje pulsacji rytmicznej. Płynnie posługuje się pulsacją parzystą i nieparzystą.

3. Kształcenie umiejętności posługiwania się polimetrią i polirytmią

Uczeń realizuje różne struktury polirytmiczne oraz zadania rytmiczne w zmiennym metrum.

4. Kształcenie umiejętności realizacji struktur rytmicznych w improwizacji

Uczeń stosuje różnorodne rytmy w improwizacji.

5. Umiejętność wykorzystywania rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń stosuje rytmy i podziały rytmiczne (w partiach solowych i zespołowych), charakterystyczne dla różnych kultur i stylów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowych wiadomości o rytmie i realizacji struktur rytmicznych

Uczeń:
1) zna pojęcie rytmu i jego znaczenie w muzyce jazzowej;
2) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w takcie.

2. Kształcenie umiejętności świadomego posługiwania się pulsem rytmicznym – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:
1) w działaniach praktycznych łączy wartości w podziałach regularnych i nieregularnych;
2) realizuje zadania rytmiczne przy jednoczesnym taktowaniu i liczeniu na głos.

3. Kształcenie umiejętności posługiwania się polimetrią i polirytmią

Uczeń:
1) zna nieregularny podział wartości rytmicznych;

2) w ramach jednego tempa realizuje zmienne schematy rytmiczne, oparte na metrum prostym i złożonym.

4. Kształcenie umiejętności realizacji struktur rytmicznych w improwizacji

Uczeń:
1) potrafi prawidłowo interpretować podziały rytmiczne;
2) analizuje utwory jazzowe pod kątem rytmiki.

5. Umiejętność wykorzystywania rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń:
1) zna podziały rytmiczne i rodzaje metrum typowe dla muzyki jazzowej, latynoskiej, afro-kubańskiej, hinduskiej i bałkańskiej;
2) wykorzystuje charakterystyczne podziały rytmiczne w improwizacjach.

DYKCJA Z RECYTACJĄ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń poznaje budowę narządów mowy i ich działanie, ocenia sprawność własnego aparatu mowy oraz wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń wykonuje ćwiczenia artykulacyjne i korygujące wady wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń poznaje normy wymowy, wykonuje ćwiczenia wspomagające ich opanowanie, stosuje normy wymowy w interpretacji tekstu mówionego i śpiewanego.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:
1) analizuje utwór, poznaje środki wyrazu używane w interpretacji tekstu;

2) wykonuje ćwiczenia wspomagające swobodne operowanie środkami wyrazu;
3) interpretuje wiersze, fragmenty prozy i monologi oraz zdobywa umiejętność prowadzenia dialogu scenicznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:
1) zna budowę narządów mowy i ich działanie oraz podstawy fonetyki;
2) potrafi ocenić sprawność własnego aparatu mowy;
3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, żuchwa);
4) wykonuje ćwiczenia oddechowe;
5) stosuje ćwiczenia relaksacyjne w celu zminimalizowania napięć związanych z występem publicznym;
6) dba o higienę głosu.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń:
1) wykonuje ćwiczenia artykulacyjne;
2) wykonuje ćwiczenia korygujące wady wymowy;
3) kształci swoją wrażliwość słuchową i umiejętność samokontroli wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:
1) zna normy wymowy (zasady polskiej ortofonii);
2) wykonuje ćwiczenia w celu praktycznego opanowania norm wymowy;
3) stosuje normy wymowy podczas interpretacji tekstu mówionego i w utworach wokalnych.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:
1) określa formę i charakter utworu;
2) rozumie treść utworu;
3) odczytuje podteksty i skojarzenia zawarte w utworze;
4) definiuje środki wyrazu (np. artykulacja, akcent, fraza, pauza, linia intonacyjna, dynamika, barwa, tempo, rytm, gest);
5) wykonuje ćwiczenia zwiększające swobodę operowania środkami wyrazu;

6) interpretuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, wykorzystując zdobyte umiejętności w operowaniu środkami wyrazu.

EMISJA GŁOSU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie prawidłowej emisji głosu

Uczeń:
1) poznaje budowę i działanie aparatu głosowego;
2) rozpoznaje i rozwija naturalne warunki głosowe;
3) poszerza skalę głosu, wzbogaca barwę, zwiększa dźwięczność, dynamikę i sprawność głosu.

2. Kształtowanie prawidłowych nawyków oddechowych

Uczeń poznaje budowę i działanie aparatu oddechowego, poznaje zasady oddechu przeponowo-żebrowego, doskonali technikę oddechową, zwiększa długość oddechu, ćwiczy koordynację mięśniowo-respiracyjną.

3. Doskonalenie aparatu artykulacyjnego

Uczeń poznaje budowę i zasady funkcjonowania narządów mowy przy wytwarzaniu głosek w śpiewie, rozpoznaje naturalne możliwości artykulacyjne, niweluje błędy, zwiększa elastyczność i sprawność aparatu artykulacyjnego.

4. Kształtowanie i doskonalenie techniki wokalnej

Uczeń ćwiczy koordynację wszystkich elementów techniki wokalnej: emisję głosu, oddech i artykulację, doskonali technikę wokalną, usprawniając funkcjonowanie głosu.

5. Stosowanie techniki wokalnej w utworach muzycznych

Uczeń:
1) rozwija umiejętność posługiwania się prawidłową emisją głosu, pracując nad repertuarem o odpowiednim stopniu trudności;
2) wzbogaca środki wyrazu głosowego;
3) kształci wyobraźnię dźwiękową i zdolność adaptacji techniki wokalnej do charakteru i stylu wykonywanego utworu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie prawidłowej emisji głosu

Uczeń:

1) wydobywa głos, wykorzystując znajomość budowy elementów organu głosotwórczego (krtań, nasada, aparat oddechowy) i ich roli;
2) kontroluje głos, wykorzystując wiedzę na temat budowy narządu słuchu i jego funkcji;
3) harmonijnie łączy działanie narządów aparatu głosowego;
4) określa możliwości swojego głosu i kierunek jego kształcenia;
5) stosuje zasady higieny głosu;
6) rozwija naturalne warunki głosowe;
7) posługuje się poprawną techniką wokalną w zakresie: ataku dźwięku i jego pozycji, impostacji, poszerzenia skali i wyrównania rejestrów, wykorzystania rezonansu, operowania różnymi artykulacjami (np.: legato, staccato), operowania dynamiką, ekspresji głosu i barwy.

2. Kształtowanie prawidłowych nawyków oddechowych

Uczeń:

1) zna budowę i działanie aparatu oddechowego;
2) prawidłowo używa mięśni oddechowych w celu uruchomienia przepony;
3) dba o higienę dróg oddechowych;
4) dba o dobrą kondycję mięśni własnego ciała;
5) stosuje technikę oddechu przeponowo-żebrowego razem z reakcjami głosowymi;
6) wykonuje ćwiczenia doskonalące technikę oddechową w powiązaniu z procesem fonacyjnym w mowie i śpiewie;
7) swobodnie koordynuje pracę klatki piersiowej i tłoczni brzusznej, uzyskując efekt podparcia i oparcia dźwięku.

3. Doskonalenie aparatu artykulacyjnego

Uczeń:

1) zna budowę i zasady funkcjonowania narządów mowy;
2) prawidłowo określa miejsce i sposób artykulacji głosek w mowie i śpiewie;
3) wykonuje ćwiczenia niwelujące błędy artykulacyjne i pomagające usprawnić aparat mowy;
4) utrwala prawidłowe nawyki artykulacyjne;
5) posługuje się naturalną artykulacją;
6) ćwiczy elastyczność i sprawność aparatu artykulacyjnego w mowie i śpiewie.

4. Kształtowanie i doskonalenie techniki wokalnej

Uczeń:
1) koordynuje wszystkie elementy techniki wokalnej;
2) posługuje się utrwalonymi nawykami prawidłowej emisji głosu opartego na oddechu i bliskiej artykulacji;
3) ćwiczy samodzielnie i doskonali technikę wokalną, usprawniając funkcjonowanie głosu;
4) traktuje głos jak instrument muzyczny, stosując charakterystyczną dla niego prawidłową technikę wokalną;
5) wzbogaca wiedzę z zakresu pojęć wokalnych;
6) posługuje się podstawowymi pojęciami wokalnymi (emisja, impostacja, pozycja głosu);
7) wzbogaca swoją wiedzę przez zainteresowanie literaturą z zakresu techniki wokalnej oraz udział w warsztatach wokalnych.

5. Stosowanie techniki wokalnej w utworach muzycznych

Uczeń:
1) wykorzystuje technikę prawidłowego posługiwania się głosem w pracy nad materiałem muzycznym;
2) ocenia stopień trudności utworu i zawarte w nim problemy techniczne, stosuje odpowiednie ćwiczenia w celu ich przezwyciężenia;
3) wzbogaca środki wyrazu głosowego, stosując różne techniki artykulacyjne;
4) utrwala prawidłowe nawyki wokalne, stosując różne środki wyrazu głosowego;
5) kształtuje wyobraźnię dźwiękową w śpiewie;
6) kształtuje i rozwija frazę muzyczną;
7) kontroluje wyobraźnię dźwiękową przez stosowanie prawidłowej reakcji głosowo-oddechowo-artykulacyjnej;
8) używa techniki wokalnej w utworach charakterystycznych dla stylistyki jazzowej;
9) stosuje technikę wokalną odpowiednią do stylu wykonywanego utworu;
10) stosuje zasadę pierwszeństwa poprawności technicznej przed walorami estetycznymi utworu wokalnego;
11) stosuje prawidłowe techniki wokalne w pielęgnowaniu indywidualnego brzmienia głosu.

FORTEPIAN DLA WOKALISTÓW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry i właściwie realizuje notację muzyczną, zdobywa podstawowe umiejętności w technice gry i interpretacji.

3. Zdobycie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń zdobywa podstawowe umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele, w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą, świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń:
1) wymienia i określa poszczególne części fortepianu;
2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
3) prawidłowo określa klawisze i oktawy.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:
1) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
3) realizuje podstawową notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
4) prawidłowo realizuje oznaczenia artykulacji i dynamiki;
5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;

7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Zdobycie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń:
1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
2) gra a vista proste utwory osobno każdą ręką – w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:
1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:
1) realizuje uwagi nauczyciela podczas samodzielnej pracy;
2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
3) wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę zdobytą na zajęciach z innych przedmiotów (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

PRZEDMIOT GŁÓWNY

ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności wokalnych

Uczeń zapoznaje się z prawidłową techniką śpiewu; zdobywa umiejętność prawidłowego posługiwania się aparatem głosowym.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń zdobywa umiejętności improwizacji głosem oraz interpretacji utworów muzycznych w oparciu o formy, kanony i schematy harmoniczne, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej, wokalistyki jazzowej, głównych jej nurtów, stylów oraz przedstawicieli muzyki jazzowej.

4. Umiejętność czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń czyta nuty a vista, improwizuje głosem i wykonuje utwory, z uwzględnieniem oznaczeń wykonawczych, stosowanych w muzyce jazzowej.

5. Umiejętność pracy w zespole jazzowym

Uczeń poznaje zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy wokalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności wokalnych

Uczeń:
1) zna budowę aparatu głosowego;
2) artykułuje dźwięk, posługując się prawidłową emisją głosu, dykcją oraz techniką oddechu;
3) poprawnie wykonuje różnorodne stylistycznie utwory jazzowe.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:
1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
2) zna i rozumie zagadnienie prozodii;
3) śpiewa w różnych stylistykach jazzowych, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: brzmienie, melodyka, artykulacja, dynamika, frazowanie, podziały rytmiczne;
4) improwizuje techniką *scat* lub tekstem utworu, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne, wykorzystywane w muzyce jazzowej;
5) słucha muzyki analitycznie, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka artystycznego.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:
1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, w szczególności wokalistów jazzowych;
3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Umiejętność czytania zapisu nutowego, specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:
1) czyta nuty głosem a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
2) improwizuje głosem na podstawie funkcji harmonicznych, bez wcześniejszego przygotowania;
3) odczytuje oznaczenia wykonawcze, charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Umiejętność pracy w zespole jazzowym

Uczeń:
1) prowadzi zespół jazzowy;
2) współpracuje i nawiązuje dobre relacje z kolegami w zespołach o różnych składach wykonawczych;
3) układa program występu artystycznego.

WARUNKI REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE MUZYK

Zaleca się, aby szkoła posiadała sale lekcyjne o odpowiedniej powierzchni i akustyce niezbędne do prowadzenia zajęć i gwarantujące komfort pracy nauczyciela i uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego oświetlenia i prawidłowej wentylacji).

Szkoła powinna zapewniać instrumentarium oraz akcesoria umożliwiające realizację podstaw programowych we wszystkich prowadzonych specjalnościach i specjalizacjach z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia.

Wśród sal lekcyjnych powinny znajdować się pomieszczenia przystosowane do wykonawstwa muzycznego (posiadające sprzęt nagłaśniający), do realizacji zajęć ruchowych (posiadające podłogę baletową lub parkiet oraz lustra), a także pomieszczenia do zajęć ogólnomuzycznych wyposażone w sprzęt komputerowy i audiowizualny umożliwiający odtwarzanie materiałów dźwiękowych i filmowych.

W szkole powinna znajdować się biblioteka zawierająca w swoich zasobach materiały niezbędne do realizacji podstawy programowej i programów nauczania (nuty, książki, nagrania oraz prasę specjalistyczną).

Liczba godzin zajęć artystycznych realizowanych w:

1) ogólnokształcącej szkole muzycznej I stopnia:
   a) w cyklu 8-letnim wynosi: 52 $^{2/3}$ godziny,
   b) w cyklu 6-letnim wynosi: 35 $^{1/3}$ godziny
   – w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia;

2) szkole muzycznej I stopnia:
   a) w cyklu 6-letnim wynosi: 35 $^{1/3}$ godziny,
   b) w cyklu 4-letnim wynosi: 26 $^{1/3}$ godziny
   – w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia;

3) w ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia – w cyklu 6-letnim dla zawodu muzyk dla specjalności:
   a) instrumentalistyka wynosi: do 63 godzin,
   b) rytmika wynosi: 74 godziny,
   c) lutnictwo wynosi: do 88 godzin
   – w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia;

4) w szkole muzycznej II stopnia – w cyklu 6-letnim dla zawodu muzyk dla specjalności:
   a) instrumentalistyka wynosi: do 63 godzin,
   b) instrumentalistyka jazzowa wynosi: 69 godzin,
   c) rytmika wynosi: 74 godziny,
   d) wokalistyka jazzowa wynosi: do 76 $^{2/3}$ godziny,
   e) lutnictwo wynosi: do 88 godzin,
   – w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia;

5) w ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia i w szkole muzycznej II stopnia – w cyklu 4-letnim dla zawodu muzyk dla specjalności:
   a) instrumentalistyka jazzowa wynosi: 61 godzin,
   b) wokalistyka wynosi: do 61 godzin,
   c) wokalistyka jazzowa wynosi: do 71 $^{2/3}$ godziny,
   – w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia.

Załącznik nr 5

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE PLASTYK

Zawód plastyk obejmuje następujące specjalności i specjalizacje:

1) specjalizacje w specjalności aranżacja przestrzeni:
   a) aranżacja wnętrz,
   b) projektowanie przestrzeni wystawienniczej;
2) specjalizacje w specjalności fotografia i film:
   a) animacja filmowa,
   b) animacja komputerowa,
   c) fotografia artystyczna,
   d) realizacja obrazu filmowego,
   e) realizacje intermedialne;
3) specjalizacje w specjalności formy rzeźbiarskie:
   a) ceramika artystyczna,
   b) kamieniarstwo artystyczne i sztukatorstwo,
   c) kowalstwo artystyczne i metaloplastyka,
   d) snycerstwo,
   e) szkło artystyczne,
   f) techniki rzeźbiarskie;
4) specjalizacje w specjalności formy użytkowe – wzornictwo:
   a) projektowanie wyrobów artystycznych,
   b) lutnictwo artystyczne,
   c) meblarstwo artystyczne,
   d) projektowanie ubioru,
   e) projektowanie zabawek,
   f) tkanina artystyczna,
   g) jubilerstwo;
5) specjalizacje w specjalności techniki graficzne:
   a) projektowanie graficzne,
   b) publikacje multimedialne,
   c) techniki druku artystycznego;
6) specjalizacje w specjalności techniki malarskie:
   a) tradycyjne techniki malarskie i pozłotnicze,
   b) mural,
   c) witraż;
7) specjalizacje w specjalności techniki renowacyjne, specjalizacje:
   a) renowacja elementów architektury,
   b) renowacja mebli i wyrobów snycerskich;
8) specjalizacje w specjalności techniki scenograficzne, specjalizacje:
   a) charakteryzacja i wizaż,
   b) modelatorstwo i dekoratorstwo,

c) stylizacja kostiumu i kreacja wizerunku.

EFEKTY KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE PLASTYK PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE PLASTYCZNEJ

Uczeń:

1) twórczo realizuje prace plastyczne, posługując się odpowiednimi środkami wyrazu, wyraża własną osobowość artystyczną;
2) wykonuje prace projektowe, wykorzystując w praktyce wiedzę i umiejętności warsztatowe w zakresie obowiązkowych przedmiotów, zwłaszcza w zakresie nauczanej specjalności;
3) korzysta z różnych źródeł informacji dotyczących sztuk plastycznych, szczególnie w zakresie swojej specjalności;
4) umiejętnie i racjonalnie organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
5) stosuje przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
6) stosuje w praktyce zasady techniczne i technologiczne związane z wykonywaniem zawodu plastyka w zakresie swojej specjalności;
7) stosuje terminy i pojęcia z zakresu sztuk plastycznych;
8) sporządza dokumentację projektową i wykonawczą w zakresie swojej specjalności;
9) dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze;
10) umiejętnie i racjonalnie organizuje własny warsztat pracy, analizuje swoje dokonania twórcze i warsztatowe oraz świadomie dokonuje zmian;
11) uczestniczy w wystawach i innych wydarzeniach artystycznych;
12) podejmuje wyzwania, biorąc udział w różnych konkursach i przeglądach;
13) dokonuje chronologicznego przeglądu dziejów sztuki oraz charakterystyki poszczególnych epok, stylów, tendencji i kierunków, a także twórczości poszczególnych artystów;
14) na podstawie analizy formalnej i treściowej dokonuje świadomej oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz technicznych dzieł sztuk plastycznych; formułuje własne sądy i opinie;
15) dba o własny rozwój, podnosi kwalifikacje i dąży do dalszego kształcenia, zdobywając wyższe umiejętności zawodowe;
16) zna podstawowe zasady regulujące gospodarkę rynkową, w szczególności w zakresie możliwości prowadzenia własnej działalności artystycznej;
17) wymienia i rozróżnia instytucje kultury oraz przedsiębiorstwa związane ze swoim zawodem;
18) potrafi zainicjować i poprowadzić własną działalność artystyczną, a także planuje i podejmuje działania marketingowe z tym związane.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

HISTORIA SZTUKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu historii sztuki

Uczeń:
1) wykazuje się znajomością faktów, pojęć i terminów z dziedziny historii sztuki, umożliwiającą odbiór dzieł sztuki dawnej i współczesnej we właściwych kontekstach;
2) rozumie teksty źródłowe i krytyczne;
3) samodzielnie zdobywa informacje na temat sztuki i jej dziejów;
4) potrafi określić miejsca przechowywania i lokalizacji najistotniejszych dzieł sztuki;
5) rozpoznaje podstawowe motywy ikonograficzne.

2. Tworzenie wypowiedzi na temat sztuki

Uczeń konstruuje poprawną merytorycznie wypowiedź (pisemną i ustną) na temat dzieł sztuki, twórczości wybranych artystów, specyfiki epok, stylów i kierunków w sztuce. Swoją wypowiedź egzemplifikuje właściwym doborem argumentów i przykładów z zakresu dziejów sztuki. Uwzględnia niezbędne konteksty (np. historyczny, społeczny, filozoficzny, religijny, literacki, biograficzny).

3. Analiza i interpretacja dzieł sztuki i tekstów kultury

Uczeń przeprowadza opis i analizę (w tym analizę porównawczą) dzieł z różnych dziedzin sztuki, dokonując ich klasyfikacji pod względem stylu i znaczenia w dziejach sztuki. Analizuje i interpretuje treść dzieła. Formułuje wnioski na podstawie tekstów źródłowych i krytycznych, poświęconych sztuce.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu historii sztuki

Uczeń:
1) samodzielnie zdobywa informacje na temat sztuki i zjawisk artystycznych, zawarte w opracowaniach, podręcznikach, encyklopediach i mediach;
2) śledzi bieżące wydarzenia kulturalne związane ze sztuką dawną i współczesną, orientuje się w aktualnych trendach i wydarzeniach artystycznych;
3) rozpoznaje dzieła różnych epok, stylów oraz kierunków sztuk plastycznych, umiejscawia je w czasie i w przestrzeni geograficznej; identyfikuje najbardziej reprezentatywne i najsłynniejsze dzieła: prehistoryczne (m.in. malarstwo

paleolityczne w Lascaux, kręgi kamienne w Stonehenge i osadę w Biskupinie), starożytne (egipskie, mezopotamskie, kreteńskie, mykeńskie, greckie, etruskie, rzymskie), średniowieczne (bizantyńskie, karolińskie, ottońskie, romańskie, gotyckie, protorenesansowe), malarstwo niderlandzkie z pogranicza gotyku i renesansu, dzieła nowożytne (renesansowe, manierystyczne, barokowe, rokokowe, klasycystyczne), dziewiętnastowieczne (romantyczne, realistyczne, akademickie, impresjonistyczne, postimpresjonistyczne, dzieła architektury historyzmu, eklektyzmu i nurtu inżynieryjnego), z przełomu dziewiętnastego i dwudziestego wieku (secesyjne, symboliczne, protoekspresjonistyczne), dwudziestowieczne (w tym m.in.: fowistyczne, ekspresjonistyczne, kubistyczne, futurystyczne, formistyczne, kolorystyczne – stworzone w kręgu kapistów, abstrakcyjne – geometryczne i niegeometryczne, dadaistyczne, surrealistyczne, konstruktywistyczne, stworzone w kręgu École de Paris, stylu art déco, socrealizmu, ekspresyjnego abstrakcjonizmu, pop artu, minimal artu, hiperrealizmu, land artu, konceptualizmu, neofiguracji, Nowego Realizmu, op artu, tendencji zerowej, graffiti, modernizmu i postmodernizmu w architekturze, rzeźby organicznej i kinetycznej oraz sztuki krytycznej i zaangażowanej);

4) przyporządkowuje twórczość poszczególnych artystów do stylów i kierunków, w obrębie których tworzyli;

5) identyfikuje najwybitniejszych twórców poszczególnych epok, stylów i kierunków, potrafi wymienić i rozpoznać najważniejsze spośród ich dzieł oraz określić w przybliżeniu czas ich powstania; charakteryzuje dorobek wybranych artystów europejskich i amerykańskich (m.in. takich jak: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck, Wit Stwosz, Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Pierro della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean Francois Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, przedstawicieli grupy Die Brücke, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarelly, Alberto Giacometti, Constantin Brançusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright) oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Bartłomiej Berrecci, Dominik Merlini, Piotr Aigner, Tylman z Gameren, Bernardo Belotto, Marcello

Bacciarelli, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy a.r., Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow, Władysław Hasior, Roman Opałko, Magdalena Abakanowicz); zna także twórczość wybranych przez nauczyciela artystów schyłku XX i początku XXI wieku;

6) identyfikuje dzieła na podstawie charakterystycznych środków warsztatowych i formalnych oraz przyporządkowuje je właściwym autorom (w tym zna plany i układy przestrzenne dzieł architektury najbardziej charakterystycznych dla danego stylu i kręgu kulturowego);
7) utożsamia dzieło z miejscem, w którym ono się znajduje (miasta, kościoły, muzea, galerie);
8) zna i rozpoznaje podstawowe techniki plastyczne oraz określa ich cechy charakterystyczne, przypisując te techniki artystom, którzy się w nich specjalizowali; charakteryzuje i rozpoznaje m.in. enkaustykę, mozaikę, witraż, fresk, miniaturę, malarstwo tablicowe i sztalugowe, temperowe, olejne, pastelowe, akwarelowe, akrylowe, drzeworyt, miedzioryt, akwafortę, litografię, sitodruk, chryzelefantynę, rzeźbę w drewnie, kamieniu, złocie, relief, odlew w brązie, emalię, intarsję i inkrustację;
9) wymienia dawne i współczesne dyscypliny artystyczne oraz potrafi wskazać dzieła współczesne, które wymykają się klasyfikacjom; rozpoznaje i charakteryzuje m.in. collage, instalację, assmablage, emballage, ready made, dekalkomanię, frottage, happening i performance;
10) zna, poprawnie stosuje oraz definiuje terminy i pojęcia z zakresu historii sztuki;
11) zna podstawowe motywy ikonograficzne, rozpoznaje świętych chrześcijańskich, bogów greckich i alegorie wybranych pojęć na podstawie atrybutów i sposobów przedstawień;
12) określa funkcję i jej wpływ na kształt dzieła, identyfikuje m.in. takie funkcje jak: sakralna, sepulkralna, estetyczna i dekoracyjna, dydaktyczna, ekspresywna, użytkowa, reprezentacyjna, kommemoratywna, propagandowa, kompensacyjna, mieszkalna i rezydencjonalna, obronna, magiczna.

2. Tworzenie wypowiedzi na temat sztuki

Uczeń:

1) porównuje style i kierunki oraz ich wzajemne oddziaływania, uwzględnia źródła inspiracji, bierze pod uwagę wpływ mecenatu artystycznego, wydarzeń historycznych i kulturalnych na cechy tych stylów;
2) rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne;

3) formułuje samodzielne, przejrzyste i logiczne (pisemne i ustne) wypowiedzi na temat sztuki, stosując właściwą kompozycję pracy, język i styl, opis ikonograficzny i formalny przytaczanych przykładów dzieł;
4) przeprowadza analizę ikonograficzną dzieła, korzystając ze słowników symboli;
5) poddaje krytycznej ocenie artystycznej dzieła i zjawiska w sztuce.

3. Analiza i interpretacja dzieł sztuki i tekstów kultury

Uczeń:
1) dokonuje opisu i analizy porównawczej dzieł, uwzględniając ich cechy formalne (np. w architekturze: układ przestrzenny, plan, bryła, konstrukcja, dekoracja; w rzeźbie: bryła, kompozycja, faktura, relacje z otoczeniem; w malarstwie: kompozycja, kolor, światłocień, relacje przestrzenne, faktura), a także potrafi wskazać te środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem;
2) analizuje i interpretuje teksty pisarzy, filozofów i artystów, potrafi wskazać wpływ tych wypowiedzi na charakter stylów, epok i tendencji w sztuce oraz na kształt dzieła; analizuje także wypowiedzi krytyków na temat sztuki oraz odnosi się do nich, formułując własne zdanie;
3) oddziela faktografię od autorskiej interpretacji i analizy w publikacjach z zakresu historii sztuki.

RYSUNEK I MALARSTWO

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu rysunku i malarstwa

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe techniki malarstwa i rysunku, materiały i narzędzia;
2) posługuje się słownictwem związanym z technikami, materiałami i narzędziami oraz środkami artystycznymi stosowanymi w rysunku i malarstwie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń właściwie i świadomie stosuje daną technikę oraz właściwie dobiera do niej odpowiednie narzędzia i materiały.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje, umiejętnie transformuje na język plastyczny, kreując kompozycję płaszczyzny obrazu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu rysunku i malarstwa

Uczeń:

1) rozróżnia i definiuje podstawowe terminy związane z formą dzieła sztuki rysunkowej i malarskiej;
2) rozpoznaje podstawowe techniki rysunku i malarstwa: rysunek ołówkiem, sepią, sangwiną, piórkiem, tuszem, farbami wodnymi, farbami olejnymi;
3) dobiera i definiuje środki wyrazu plastycznego charakterystyczne dla danej dyscypliny;
4) rozróżnia w rysunku i malarstwie treść oraz formę;
5) odtwarza analitycznie rzeczywistość i ją interpretuje;
6) rozumie zależność rysunku i malarstwa od uwarunkowań zewnętrznych i przeżyć emocjonalnych.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) sprawnie posługuje się podstawowymi technikami rysunku i malarstwa, eksperymentuje, stosując techniki niekonwencjonalne;
2) świadomie posługuje się środkami wyrazu plastycznego, charakterystycznymi dla rysunku i malarstwa;
3) świadomie komponuje na płaszczyźnie, stosuje poprawną konstrukcję, proporcje, skalę, w malarstwie zwraca uwagę na barwę i właściwą formę obrazu;
4) wykonuje szkice i kompozycje studyjne w oparciu o naturę i wyobraźnię (studia postaci, pejzażu, martwej natury);
5) wykonuje kompozycje w określonych formatach, dokonuje analizy i syntezy formy w rysunku i malarstwie.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:

1) interpretuje rzeczywistość, wyrażając własne odczucia i emocje artystyczne;
2) dokonuje analizy różnorodnych zjawisk artystycznych i logicznie je wykorzystuje w indywidualnym procesie tworzenia;
3) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
4) wypracowuje własny język artystyczny;
5) przedstawia, formułuje i interpretuje pojęcia i idee w zakresie rysunku i malarstwa;

6) potrafi ocenić własne osiągnięcia;
7) dokonuje oceny wartości artystycznej, estetycznej i technicznej dzieł sztuki z zakresu rysunku i malarstwa.

RZEŹBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu rzeźby

Uczeń:
1) rozpoznaje materiały i techniki rzeźbiarskie;
2) umiejętnie posługuje się słownictwem związanym z technikami, materiałami i ze środkami artystycznymi w rzeźbie;
3) właściwie dobiera i stosuje narzędzia rzeźbiarskie do określonej techniki.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) buduje formę rzeźbiarską przestrzenną i półprzestrzenną;
2) organizuje warsztat pracy oraz planuje proces tworzenia w tej dziedzinie;
3) łączy i wykorzystuje różne techniki i materiały rzeźbiarskie;
4) dobiera właściwą technikę do koncepcji rzeźby.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę przestrzenną z wyobraźni, umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu rzeźby

Uczeń:
1) rozróżnia materiały rzeźbiarskie: glina, glina ceramiczna, plastelina, gips, wosk, drewno, kamień, metal i inne;
2) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu technik rzeźbiarskich i języka dziedziny, takie jak:
   a) modelowanie, odlew, negatyw, pozytyw, forma tracona, konstrukcja, patyna, wypał ceramiczny,

b) bryła, konstrukcja, kompozycja, statyka, dynamika, forma, faktura, ciężar, kierunki, kolor, wzajemne oddziaływanie i współgranie środków formalnych.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) stosuje różnorodne techniki rzeźbiarskie: modelowanie w zadanym materiale, formowanie metodą ceramiczną, odlew gipsowy, wykorzystuje technikę modelowania w formie negatywowej;
2) realizuje rzeźbę w różnych materiałach, np. w drewnie i w kamieniu przy użyciu odpowiednich narzędzi; wykonuje drobne odlewy w metalu;
3) wykorzystuje nowe technologie i materiały;
4) buduje formy trójwymiarowe i konstrukcje nośne pod te formy;
5) dobiera odpowiednie materiały i techniki oraz narzędzia podczas realizacji rzeźbiarskich;
6) łączy elementy liternicze i rzeźbiarskie w projektach medalierskich;
7) zabezpiecza materiały, z których wykonuje pracę;
8) przeprowadza proces twórczy od koncepcji do realizacji.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:

1) wykonuje studium głowy ludzkiej z modela w skali zbliżonej do naturalnej;
2) samodzielnie buduje kompozycję przestrzenną na zadany temat;
3) realizuje różnorodne prace koncepcyjne, poszukując, projektując i wykonując formę przestrzenną;
4) samodzielnie realizuje kompozycję figuralną w oparciu o rzeźbiarskie szkice postaci;
5) organizuje zastaną przestrzeń w projektach architektoniczno-rzeźbiarskich;
6) buduje logiczną i spójną wypowiedź na temat podjętych rozwiązań.

PODSTAWY FOTOGRAFII I FILMU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu fotografii i filmu

Uczeń:

1) poznaje elementy historii fotografii i filmu oraz jej język;
2) rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia związane z tą dyscypliną;
3) poznaje elementy techniki i technologii rejestracji obrazu.

2. Działania warsztatowe

W ramach realizacji podjętego projektu uczeń planuje jego wykonanie, wykorzystując współczesne technologie i nowoczesne techniki rejestracji obrazu.

3. Kreacja obrazu fotograficznego

Zdobyta wiedza i kreatywność pozwalają na eksperymentowanie i tworzenie prac na optymalnym poziomie. Posługując się wcześniej poznanym językiem sztuki fotograficznej i filmowej, uczeń wykorzystuje w swoich działaniach możliwości z pogranicza fotografii, filmu oraz z innych obszarów sztuk audiowizualnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu fotografii i filmu

Uczeń:
1) wymienia i charakteryzuje najważniejszych twórców w historii fotografii i filmu;
2) rozróżnia podstawowe gatunki fotografii i filmu;
3) definiuje elementarne pojęcia i terminy z zakresu fotografii, technik i technologii;
4) rozpoznaje elementy obrazu fotograficznego i filmowego;
5) określa możliwości urządzeń rejestrujących obraz i zna właściwości optyki;
6) rozróżnia podstawowe rodzaje źródła światła.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) dobiera odpowiedni sprzęt do wykonania zadania;
2) kontroluje koszty i przewiduje nakład czasu niezbędny do realizacji zadania;
3) obsługuje współczesny sprzęt i urządzenia w pracowni;
4) wyszukuje potrzebne informacje w celu poszerzania wiedzy;
5) realizuje różnorodne zadania z zakresu fotografii artystycznej, dokumentalnej;
6) przygotowuje dokumentację swoich dokonań artystycznych;
7) umiejętnie prezentuje własny dorobek.

3. Kreacja obrazu fotograficznego

Uczeń:
1) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;
2) nakreśla kształt realizowanego zadania;
3) wykorzystuje wiedzę i zdobyte umiejętności w twórczy sposób.

PROJEKTOWANIE MULTIMEDIALNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu projektowania multimedialnego

Uczeń:
1) zdobywa elementarną wiedzę z zakresu projektowania multimedialnego, zwłaszcza dotyczącą środków plastycznych i technicznych;
2) posługuje się słownictwem związanym z dziedziną multimediów;
3) rozpoznaje podstawowe zasady i reguły komponowania obrazów, z uwzględnieniem nowoczesnych technologii.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) tworzy wielopłaszczyznowy przekaz o określonym charakterze, np. informacyjnym, reklamowym, dydaktycznym, za pomocą programów graficznych lub do montażu audio-wideo;
2) prawidłowo organizuje warsztat pracy, dobiera odpowiednie środki techniczne do realizowanej koncepcji.

3. Kreacja komunikatu multimedialnego

Uczeń:
1) twórczo interpretuje podejmowane zagadnienia i umiejętnie transformuje idee na język z dziedziny multimediów;
2) świadomie prezentuje i ocenia swoje dokonania twórcze.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu projektowania multimedialnego

Uczeń:
1) rozróżnia i określa podstawowe cechy poszczególnych dyscyplin (np.: fotografii, filmu, wideo, animacji, technik realizacji dźwięku);
2) rozróżnia i identyfikuje oprogramowania multimedialne;
3) rozróżnia i stosuje podstawowe terminy z zakresu multimediów i języka dziedziny:

a) projekcja, kadr, sekwencja, ścieżka dźwiękowa, plan, scenariusz, scenopis, aplikacja, podgląd, 3D,
b) rejestracja, synchronizacja, montaż, postprodukcja, udźwiękowienie, multiplikacja, kopiowanie, konwertowanie, renderowanie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) organizuje warsztat pracy, bezpiecznie korzystając z urządzeń;
2) dobiera odpowiednie środki techniczne i formalne do powziętych zamierzeń, projektów i przedsięwzięć;
3) przygotowuje projekt do prezentacji i akceptacji;
4) sporządza plan pracy, dzieląc ją na etapy:
   a) opis zamierzenia,
   b) scenariusz,
   c) scenopis;
5) korzysta z właściwych dla projektu narzędzi;
6) odpowiednio dobiera i optymalizuje formaty zapisu, dostosowane do sposobu prezentacji;
7) umiejętnie prezentuje zrealizowane projekty, uwzględniając potrzeby potencjalnych zleceniodawców.

3. Kreacja komunikatu multimedialnego

Uczeń:
1) podejmuje próby tworzenia realizacji multimedialnych;
2) analizuje osiągnięte rezultaty i formułuje wnioski;
3) kreuje i prezentuje wersje i warianty komunikatów multimedialnych;
4) dokonuje oceny wartości estetycznych oraz jakości technicznych prac zrealizowanych w ramach specjalności.

PODSTAWY PROJEKTOWANIA

CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu podstaw projektowania

Uczeń:
1) rozpoznaje specyfikę projektowania plastycznego, którego priorytetem jest forma;
2) rozpoznaje charakterystyczne cechy projektowania plastycznego, odróżniające je od innych sposobów projektowania.

2. Działania projektowe

Uczeń:
1) korzysta ze źródeł i środków języka plastyki w projektowaniu płaskim i przestrzennym, organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia w tej dziedzinie;
2) wykorzystuje w projektowaniu tradycyjny warsztat plastyka, a także stosuje nowoczesne techniki i technologie.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) dostrzega i rozróżnia czynniki kształtujące otoczenie;
2) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
3) poszukuje nowatorskich rozwiązań także w oparciu o współczesne technologie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu podstaw projektowania

Uczeń:
1) rozróżnia i definiuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu podstaw projektowania, takie jak: światło, barwa, materia, ruch, płaszczyzna i przestrzeń – wzajemne oddziaływanie i współgranie; czynniki elementarne komponowania: linia, płaszczyzna, bryła; czynniki kreatywne komponowania: konstrukcja, akcent, rytm, struktura, napięcie, kontrast;
2) dostrzega relacje między obrazem (znakiem) i słowem (literą), treścią i formą przekazu plastycznego;
3) definiuje i rozróżnia podstawowe terminy i pojęcia z zakresu typografii i liternictwa;
4) definiuje i rozróżnia podstawowe pojęcia z psychofizjologii widzenia.

2. Działania projektowe

Uczeń:
1) posługuje się różnorodnymi środkami wyrazu na płaszczyźnie i w przestrzeni;
2) realizuje rozwiązania kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni;
3) tworzy iluzję przestrzeni na płaszczyźnie;
4) planuje pracę, dzieląc ją na fazy: koncepcyjna, realizacji, dokumentacji;
5) tworzy kompozycje z wykorzystaniem litery i układu literniczego, w oparciu o zasady typografii i edycji tekstu akapitowego oraz ozdobnego;
6) w działaniach twórczych poznaje i stosuje zasady tworzenia dokumentacji technicznej i prezentacyjnej własnych dokonań;
7) posługuje się tradycyjnymi oraz nowoczesnymi technikami i technologiami pracy i przekazu.

3. Interpretacja natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) uczeń przygotowuje materiał wyjściowy do projektu, posługując się różnymi źródłami inspiracji;
2) interpretuje naturę, transformując ją na określone środki wyrazu;
3) realizuje ćwiczenia z wyobraźni;
4) dokonuje oceny wartości artystycznych i estetycznych oraz jakości technicznej prac zrealizowanych w ramach przedmiotu.

SPECJALNOŚCI I SPECJALIZACJE ZAWODU PLASTYK

SPECJALNOŚĆ: ARANŻACJA PRZESTRZENI

Specjalizacja: **ARANŻACJA WNĘTRZ**

Aranżacja wnętrz to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Aranżacja przestrzeni występująca wcześniej pod nazwą: Dekorowanie wnętrz. W trakcie nauki uwaga ucznia jest kierowana na potrzebę nieustannego podnoszenia komfortu przestrzeni życiowej człowieka. Kształtowana jest świadomość estetyczna przyszłego twórcy i odpowiedzialność za otoczenie, w którym on żyje. Rozwijane są umiejętności twórczego myślenia, wyobraźnia przestrzenna, wrażliwość i indywidualne predyspozycje ucznia. Po zakończeniu edukacji absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu aranżacji wnętrz

Uczeń:
1) opanowuje podstawowe wiadomości z zakresu projektowania wnętrz;
2) poznaje zasady ergonomii oraz zagadnienia związane z psychofizjologią widzenia;
3) dostrzega konieczność nieustannego podnoszenia komfortu funkcjonalnego i estetycznego przestrzeni życiowej człowieka;
4) korzysta z bogactwa dziedzictwa kulturowego.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykazuje się umiejętnościami warsztatowymi z zakresu aranżacji i organizacji przestrzeni, a także projektowania form dekorujących wnętrza;
2) właściwie dobiera w działaniach twórczych środki artystyczne;
3) wykazuje się umiejętnością doboru odpowiednich narzędzi i materiałów do tematu i zakresu pracy.

3. Kreacja w aranżacji wnętrz

Uczeń:
1) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
2) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dziedzin sztuki;
3) umiejętnie transformuje idee na język plastyczny, świadomie referuje i ocenia osiągnięte przez siebie rezultaty.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu aranżacji wnętrz

Uczeń:
1) rozróżnia i definiuje podstawowe środki wyrazu artystycznego w kreowaniu przestrzeni, takie jak: kompozycja brył i przestrzeni, światło, kolor, faktura itp.;
2) charakteryzuje podstawowe funkcje przestrzeni użytkowej (mieszkalnej i publicznej);
3) rozumie i dostrzega podstawowe uwarunkowania ergonomii;
4) rozróżnia i charakteryzuje materiały oraz technologie stosowane w projektowaniu i aranżacji wnętrz;
5) rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia związane z architekturą i aranżacją wnętrz.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) sprawnie i bezpiecznie posługuje się materiałami i narzędziami plastycznymi;
2) planuje pracę, dzieląc ją na część projektową i wykonawczą;
3) dobiera właściwe materiały i technologie do wykonywanego zadania;
4) świadomie posługuje się środkami wyrazu artystycznego (kompozycja brył i przestrzeni, światło, kolor, forma, faktura);
5) w pracach projektowych stosuje zasady ergonomii;
6) wyszukuje i trafnie stosuje gotowe elementy służące aranżacji wnętrz: meble, oświetlenie, elementy dekoracji itp.;
7) w oparciu o obowiązujące normy architektoniczne tworzy specjalistyczną dokumentację i prezentację swoich projektów;
8) umiejętnie dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze, wykorzystując warsztat tradycyjny i nowoczesne technologie.

3. Kreacja w aranżacji wnętrz

Uczeń:
1) myśli i działa kreatywnie, tworząc proste projekty przestrzenne;
2) samodzielnie inicjuje i koordynuje nowe zamierzenia;
3) nakreśla plan realizowanego zadania;

4) w swoich projektach czerpie z różnorodnych inspiracji, a także z dorobku kulturowego;
5) w twórczy sposób wykorzystuje wiedzę i zdobyte umiejętności;
6) dokonuje ewaluacji swoich osiągnięć.

Specjalizacja: **PROJEKTOWANIE PRZESTRZENI WYSTAWIENNICZEJ**

Projektowanie przestrzeni wystawienniczej to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Aranżacja przestrzeni, występująca dotychczas pod nazwą: Wystawiennictwo. Uczeń zdobywa wiedzę dotyczącą zagadnień kształtowania przestrzeni wystawienniczej, w tym stoisk reklamowych, wystaw artystycznych i problemowych. Kształtowana jest świadomość estetyczna i umiejętność sprawnego wykorzystywania narzędzi i technologii niezbędnych do aranżacji wystaw i projektowania przestrzennego form wystawienniczych. Rozwijane są umiejętności twórczego myślenia, wyobraźnia przestrzenna, wrażliwość i indywidualne predyspozycje ucznia. Po zakończeniu edukacji absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu aranżacji przestrzeni wystawienniczej

Uczeń:
1) opanowuje podstawowe wiadomości z zakresu projektowania wnętrz;
2) opanowuje podstawowe wiadomości z zakresu dziedziny;
3) poznaje zagadnienia związane z psychofizjologią widzenia;
4) dostrzega zależność między odpowiednim doborem środków artystycznych a skutecznością oddziaływania reklamy i przestrzeni wystawienniczej;
5) korzysta z bogactwa dziedzictwa kulturowego.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykazuje się umiejętnościami warsztatowymi z zakresu projektowania form przestrzennych reklamowych i wystawienniczych;
2) wykazuje się umiejętnościami z zakresu liternictwa i typografii; w działaniach twórczych właściwie dobiera środki artystyczne;
3) wykazuje się umiejętnością doboru odpowiednich narzędzi i materiałów do tematu i zakresu pracy;
4) poznaje i stosuje tradycyjne oraz nowoczesne techniki i technologie wystawiennicze.

3. Kreacja w aranżacji przestrzeni wystawienniczej

Uczeń:
1) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
2) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dziedzin sztuki;
3) umiejętnie transformuje idee na język plastyczny;
4) świadomie referuje i ocenia osiągnięte przez siebie rezultaty.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu aranżacji przestrzeni wystawienniczej

Uczeń:
1) rozróżnia i definiuje podstawowe środki wyrazu artystycznego w kreowaniu przestrzeni wystawienniczej i form przestrzennych reklamowych (kompozycja brył i przestrzeni, światło, kolor, faktura, znak, litera itp.);
2) charakteryzuje podstawowe funkcje przestrzeni użytkowej;
3) rozumie i dostrzega podstawowe uwarunkowania zastosowanych środków artystycznych;
4) rozróżnia i charakteryzuje materiały oraz techniki i technologie stosowane w projektowaniu przestrzennym, takie jak: stelaż, etalaż, stand, display, systemy wystawiennicze;
5) rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia związane z kompozycją przestrzenną.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) sprawnie i bezpiecznie posługuje się materiałami i narzędziami plastycznymi;
2) planuje pracę, dzieląc ją na część projektową i wykonawczą;
3) dobiera właściwe materiały i technologie do wykonywanego zadania;
4) świadomie posługuje się środkami wyrazu artystycznego (kompozycja brył i przestrzeni, światło, kolor, forma, faktura, znak, litera itp.);
5) w pracach uwzględnia elementy graficzne i typograficzne;
6) w pracach projektowych stosuje środki perswazji, wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i psychofizjologii widzenia;
7) wyszukuje i trafnie stosuje gotowe elementy służące aranżacji przestrzeni wystawienniczej: meble, oświetlenie, systemy wystawiennicze, gabloty, ścianki ekspozycyjne itp.;
8) w oparciu o obowiązujące normy i zasady rysunku technicznego i perspektywy, tworzy specjalistyczną dokumentację swoich projektów;
9) umiejętnie dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze, wykorzystując warsztat tradycyjny i nowoczesne technologie.

3. Kreacja w aranżacji przestrzeni wystawienniczej

Uczeń:

1) myśli i działa kreatywnie, tworząc projekty przestrzenne;
2) samodzielnie inicjuje i koordynuje nowe zamierzenia;
3) nakreśla plan realizowanego zadania;
4) w swoich projektach czerpie z różnorodnych inspiracji, a także z dorobku kulturowego;
5) w twórczy sposób wykorzystuje wiedzę i zdobyte umiejętności;
6) dokonuje ewaluacji swoich osiągnięć.

SPECJALNOŚĆ: FOTOGRAFIA I FILM

Specjalizacja: **ANIMACJA FILMOWA**

Animacja filmowa to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Fotografia i film. Uczeń zdobywa wiedzę dotyczącą podstawowych zagadnień z zakresu animacji i jej historii. Kształci umiejętności związane z różnymi technikami animacji filmowej, tj. przetwarzania i ożywienia na ekranie statycznych obrazów rysunkowych, kukiełkowych itp., poprzez filmowanie kolejnych faz ruchu narysowanego lub odpowiednio ustawionego obiektu statycznego. Animacja filmowa rozwija wyobraźnię czasowo-ruchową i wrażliwość na zmianę faz ruchu. Ze względu na specyfikę pracy przy animacji filmowej, nauka odbywa się poprzez działania praktyczne, zwłaszcza zespołowe. Absolwent wykazuje się wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do podjęcia pracy lub do nauki na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu animacji filmowej

Uczeń:
1) zapoznaje się z historią animacji filmowej, teoretycznymi zasadami tworzenia ruchu i innymi zagadnieniami związanymi z tą dyscypliną;
2) rozpoznaje różne techniki animacji filmowej.

2. Działania warsztatowe

Uczeń, poprzez realizację form animacyjnych, poznaje podstawowe techniki animacji filmowej w praktyce oraz samodzielnie dobiera odpowiednią technikę do realizacji zadania.

3. Działania twórcze

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę w działaniach twórczych;
2) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
3) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dziedzin sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu animacji filmowej

Uczeń:

1) zna dorobek polskiej i światowej animacji filmowej;
2) zna zjawisko animacji ruchu, zarówno w zakresie optyki, jak i psychofizjologii widzenia oraz zna pojęcia: animacja rysunkowa, wycinankowa, kukiełkowa i inne stosowane w animacji filmowej;
3) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu przygotowania projektu, realizacji różnych form animacji filmowej oraz zasad organizacji produkcji;
4) rozpoznaje i definiuje główne techniki animacji filmowej;
5) zna zasady tworzenia ruchu – iluzji ruchu i bezwładności wzroku;
6) wykazuje się znajomością zagadnień teoretycznych związanych z poszczególnymi etapami pracy nad produkcją animacji filmowej;
7) zna zasady tworzenia scenariusza i scenopisu filmowego (scenopisu obrazkowego – ang. *storyboard*).

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) dobiera właściwe techniki animacji filmowej do realizacji formy animacyjnej;
2) organizuje warsztat pracy, dobierając właściwe narzędzia, materiały i technologie, a także środki ochrony osobistej;
3) odpowiednio planuje pracę, dzieląc ją na etapy: preprodukcji, produkcji, postprodukcji;
4) tworzy ćwiczeniowe formy animacyjne w podstawowych technikach animacji filmowej;
5) sporządza scenariusz animacji filmowej oraz poddaje go analizie;
6) planuje założenia budżetu na realizację formy animacyjnej;
7) realizuje animację filmową jako część projektu przedłożonego do wykonania lub samodzielne zadanie;
8) dokonuje montażu animacji filmowej z zespołem realizacyjnym a w przypadku prostego projektu – samodzielnie;
9) udźwiękawia animację filmową z realizatorem dźwięku, a w przypadku prostego projektu – samodzielnie;
10) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych, użytkowych oraz jakości technicznej zrealizowanego projektu;
11) dokumentuje swoje dokonania i potrafi je zaprezentować;
12) przestrzega praw autorskich i pokrewnych zarówno w fazie wstępnego projektu, jak i jego realizacji.

3. Działania twórcze

Uczeń:
1) przedstawia, formułuje i interpretuje różne pojęcia za pomocą formy animacyjnej;
2) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz technicznych w animacji filmowej historycznej, współczesnej, a także w pracach własnych;
3) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
4) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak: łączenie i wykorzystanie różnych technik animacji filmowej.

Specjalizacja: **ANIMACJA KOMPUTEROWA**

Animacja komputerowa to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Fotografia i film. Uczeń zdobywa wiedzę dotyczącą podstawowych zagadnień z zakresu animacji i jej historii oraz śledzi aktywnie zmiany techniczne i technologiczne w obrębie animacji komputerowej. Kształci umiejętności związane z nowoczesnymi technikami animacji filmowej, tj. przetwarzania i ożywienia na ekranie statycznych obrazów i tworzenie ruchomych z wykorzystaniem technik, technologii i systemów komputerowych dwu- i trójwymiarowych (ang. *Computer Generated Imaging – CGI*). Animacja dwuwymiarowa – 2D, a w szczególności trójwymiarowa – 3D jako cyfrowy kontynuator sztuki animacji nieruchomych obiektów trójwymiarowych rozwija wyobraźnię czasowo-ruchową i wrażliwość na zmianę faz ruchu. Ze względu na specyfikę pracy przy animacji komputerowej, nauka odbywa się poprzez działania praktyczne, zwłaszcza zespołowe. Absolwent wykazuje się wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do podjęcia pracy m.in. w zakresie projektowania aplikacji mobilnych, przestrzeni wirtualnej czy gier komputerowych lub do nauki na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu animacji komputerowej

Uczeń:
1) zapoznaje się z historią animacji, w tym w szczególności animacji komputerowej – 2D i 3D, teoretycznymi zasadami tworzenia ruchu i innymi zagadnieniami związanymi z tą dyscypliną;
2) rozpoznaje różne techniki animacji dwu- i trójwymiarowej.

2. Działania warsztatowe

Uczeń, poprzez realizację form animacyjnych, poznaje podstawowe techniki animacji komputerowej w praktyce oraz samodzielnie dobiera odpowiednią technikę do realizacji zadania, w szczególności łącząc ją z innymi elementami powstającego dzieła, w szczególności z dźwiękiem, muzyką, narracją.

3. Działania twórcze

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę w działaniach twórczych;
2) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
3) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dziedzin sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu animacji komputerowej

Uczeń:
1) zna dorobek polskiej i światowej animacji, w szczególności komputerowej;
2) zna zjawisko animacji ruchu zarówno w zakresie optyki, jak i psychofizjologii widzenia;
3) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu przygotowania projektu, realizacji różnych form animacji dwu- i trójwymiarowej oraz zasad organizacji produkcji;
4) rozpoznaje i definiuje główne techniki animacji 2D oraz 3D oraz rozumie zasady języka programowania;
5) zna zasady działania różnych systemów operacyjnych i programów komputerowych (w tym silników graficznych 2D oraz 3D) oraz stosowanych sprzętów w projektowaniu animacji komputerowej;
6) wykazuje się znajomością zagadnień teoretycznych związanych z poszczególnymi etapami pracy nad projektem animacji komputerowej,
7) zna zasady tworzenia scenariusza i scenopisu filmowego (scenopisu obrazkowego – ang. *storyboard*), aplikacji mobilnych i gier komputerowych, efektów specjalnych w filmach, prezentacji multimedialnych, wizualizacji (danych) oraz przestrzeni wirtualnej (form użytkowych czy elementów architektury), reklam, grafiki telewizyjnej, programów edukacyjnych.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) dobiera właściwe techniki animacji komputerowej do realizacji formy animacyjnej;
2) organizuje warsztat pracy, dobierając właściwe narzędzia, materiały i technologie, a także środki ochrony osobistej;
3) odpowiednio planuje pracę zgodzie z przedłożonym do realizacji scenariuszem i scenopisem, dzieli ją na etapy: preprodukcji, produkcji, postprodukcji;
4) tworzy różnorodne formy animacyjne w podstawowych technikach animacji komputerowej, zaczynając od elementarnych form realizacyjnych poprzez stosowane w powszechnym użyciu (automatyczną animację ruchu i kształtu) po techniki specjalistyczne (postawy animacji postaci – animacji proceduralnej), oraz stosuje techniki przechwytywania ruchu (tzw. mocap – ang. *motion capture*);
5) sporządza prosty scenariusz animacji komputerowej oraz poddaje go analizie;

6) planuje założenia budżetu na realizację formy animacyjnej;
7) realizuje animację komputerową jako część projektu przedłożonego do wykonania lub samodzielnego zadania;
8) dokonuje montażu animacji komputerowej z zespołem realizacyjnym, a w przypadku prostego projektu – samodzielnie;
9) udźwiękawia animację filmową z realizatorem dźwięku, a w przypadku prostego projektu – samodzielnie;
10) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych, użytkowych oraz jakości technicznej zrealizowanego projektu;
11) dokumentuje swoje dokonania i potrafi je zaprezentować;
12) przestrzega praw autorskich i pokrewnych zarówno w fazie wstępnego projektu, jak i jego realizacji.

3. Działania twórcze

Uczeń:
1) przedstawia, formułuje i interpretuje różne pojęcia za pomocą formy animacyjnej;
2) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz technicznych animacji komputerowych w pracach własnych i innych;
3) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
4) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak: łączenie i wykorzystanie różnych technik artystycznych przy wykorzystaniu technik i technologii komputerowych.

Specjalizacja: **FOTOGRAFIA ARTYSTYCZNA**

Fotografia artystyczna to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Fotografia i film. Uczeń w procesie kształcenia zdobywa wiedzę z zakresu historii fotografii, techniki i technologii klasycznego obrazu fotograficznego. Poznaje możliwości nowoczesnych narzędzi cyfrowych, fotografowania i tworzenia obrazów za pomocą nowoczesnych programów komputerowych. Kształcenie w zakresie tej specjalności przygotowuje ucznia do podjęcia pracy oraz do nauki na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu fotografii artystycznej

Uczeń:
1) poznaje historię fotografii artystycznej, rozróżnia i definiuje podstawowe terminy i pojęcia z nią związane;

2) wykazuje się umiejętnością wyszukiwania potrzebnych informacji w celu poszerzania wiedzy.

2. Działania warsztatowe z zakresu fotografii

Uczeń:
1) potrafi świadomie zaplanować wykonanie wyznaczonego celu lub zadania, wykorzystując współczesne techniki i technologie oraz posługując się językiem sztuki fotograficznej;
2) w swoich działaniach łączy możliwości różnych obszarów fotografii;
3) świadomie wykorzystuje zdobytą wiedzę.

3. Kreacja obrazu fotograficznego

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę w działaniach twórczych;
2) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
3) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dziedzin sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu fotografii artystycznej

Uczeń:
1) wykazuje się podstawową wiedzą z zakresu historii fotografii;
2) rozróżnia i definiuje poszczególne rodzaje fotografii;
3) definiuje pojęcia z zakresu języka fotografii, techniki i technologii;
4) rozpoznaje poszczególne elementy budowy obrazu fotograficznego;
5) zna i rozróżnia najnowsze narzędzia do zapisu obrazu cyfrowego, obrazowania fotograficznego;
6) potrafi określić możliwości współczesnych aparatów fotograficznych i optyki;
7) samodzielnie formułuje założenia merytoryczne i techniczne realizowanego projektu;
8) zna podstawowe rodzaje źródeł światła i ich zastosowanie;
9) dostrzega rolę fotografii artystycznej we współczesnym świecie;
10) rozumie znaczenie autoprezentacji i przedstawiania realizowanych prac.

2. Działania warsztatowe z zakresu fotografii

Uczeń:
1) umiejętnie i bezpiecznie korzysta ze sprzętu i z urządzeń fotograficznych;
2) dobiera odpowiedni sprzęt do wykonania zadania;
3) planuje kolejne etapy pracy od koncepcji do realizacji zadania fotograficznego;

4) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu fotografii i budowy obrazu fotograficznego;
5) stosuje w praktyce wiedzę z zakresu współczesnych możliwości przetwarzania obrazu fotograficznego;
6) planuje koszty i przewiduje nakład czasu niezbędny do realizacji zadania;
7) prezentuje własny dorobek fotograficzny;
8) dokumentuje swoje dokonania artystyczne.

3. Kreacja obrazu fotograficznego

Uczeń:
1) nakreśla plan realizowanego projektu;
2) wprowadza nowatorskie i eksperymentalne działania, korzystając również z możliwości innych dziedzin artystycznych, zwłaszcza multimediów;
3) włącza najnowsze osiągnięcia techniki i technologii do kreacji swoich projektów;
4) swoją twórczością potrafi odnieść się do dorobku wybitnych fotografów, korzystając z ich doświadczeń i inspirując się ich pracami;
5) wykorzystuje wiedzę i zdobyte umiejętności w twórczy sposób;
6) dokonuje oceny wartości plastycznych i artystycznych własnych dokonań.

Specjalizacja: **REALIZACJA OBRAZU FILMOWEGO**

Realizacja obrazu filmowego to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Fotografia i film. Uczeń w procesie kształcenia zdobywa wiedzę z zakresu historii filmu, języka filmowego oraz z techniki i technologii. Potrafi zastosować ją w praktyce, posługując się współczesnymi środkami twórczymi. Poznaje wszystkie etapy tworzenia utworu filmowego, możliwości nowoczesnych narzędzi i zaawansowanych programów komputerowych. Kształcenie w tej specjalności przygotowuje ucznia do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu realizacji obrazu filmowego

Uczeń:
1) poznaje podstawy historii filmu oraz język filmowy;
2) przyswaja terminy i pojęcia związane z tą dziedziną twórczości;
3) poznaje możliwości narzędzi do rejestracji obrazu filmowego;
4) uczy się samodzielnie oceniać i prezentować swoje pomysły i realizacje.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) świadomie planuje wyznaczone zadanie i organizuje warsztat pracy;
2) wykorzystuje współczesne możliwości tworzenia obrazu filmowego oraz dostępne techniki i technologie;
3) posługując się językiem mediów, wykorzystuje w swoich działaniach wiedzę i umiejętności praktyczne z pogranicza filmu oraz innych obszarów sztuk audiowizualnych.

3. Analizowanie i kreowanie utworu filmowego

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę w działaniach twórczych;
2) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
3) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dziedzin sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu realizacji obrazu filmowego

Uczeń:
1) wykazuje się podstawową wiedzą z zakresu historii filmu;
2) wymienia wybitnych klasyków filmu i charakteryzuje ich twórczość;
3) rozróżnia poszczególne gatunki filmowe;
4) rozróżnia i definiuje pojęcia z zakresu języka filmu, jego techniki i technologii;
5) rozpoznaje poszczególne elementy budowy utworu filmowego;
6) definiuje pojęcia z zakresu kompozycji i struktury dzieła filmowego;
7) zna najważniejsze zasady montażu filmowego;
8) samodzielnie formułuje założenia merytoryczne i techniczne realizowanego projektu;
9) zna możliwości techniczne dostępnego sprzętu audio-wideo;
10) zna podstawowe rodzaje źródeł światła i ich zastosowanie;
11) samodzielnie opisuje poszczególne etapy produkcji filmu;
12) przeprowadza analizę dzieł wybranych twórców;
13) dostrzega istotną rolę filmu we współczesnym świecie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) przygotowuje koncepcję i plan realizacji zadania filmowego;
2) organizuje i koordynuje prace zespołu realizatorów;
3) dobiera odpowiedni sprzęt do wykonania zadania;
4) w działaniach praktycznych stosuje wiedzę z zakresu języka filmu i budowy utworu filmowego;
5) planuje koszty i przewiduje czas niezbędny do realizacji zadania;
6) stosuje w praktyce wiedzę z zakresu montażu;
7) bezpiecznie obsługuje sprzęt i urządzenia do rejestracji obrazu i dźwięku;

8) prezentuje własny dorobek filmowy;
9) zdobywa informacje z różnych źródeł i rozwija swoją wiedzę;
10) dokumentuje swoje dokonania.

3. Analizowanie i kreowanie utworu filmowego

Uczeń:
1) podejmuje i koordynuje planowane zadania;
2) nakreśla kształt realizowanego projektu;
3) wprowadza nowatorskie i eksperymentalne sposoby działania;
4) dobiera właściwe techniki i technologie do kreacji swoich projektów;
5) w twórczy sposób wykorzystuje wiedzę i zdobyte umiejętności.

Specjalizacja: **REALIZACJE INTERMEDIALNE**

Realizacje intermedialne to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Fotografia i film. Uczeń w procesie kształcenia zdobywa wiedzę z zakresu działań intermedialnych, m.in.: fotografii, filmu, wideo, animacji; poznaje możliwości nowoczesnych technik i technologii do rejestracji, edycji i emisji obrazu oraz dźwięku. Po zakończeniu nauki w zakresie tej specjalności absolwent jest przygotowany do pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości teoretyczne z zakresu realizacji intermedialnych

Uczeń:
1) poznaje historię mediów oraz zagadnienia teoretyczne i warsztatowe związane z obszarem działań intermedialnych;
2) rozróżnia i definiuje podstawowe terminy i pojęcia;
3) potrafi samodzielnie sformułować i ocenić swoje koncepcje.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę do realizacji wielopoziomowych zadań;
2) świadomie stosuje nowoczesne środki techniczne, łączy w swoich działaniach intermedialnych elementy z różnych obszarów audiowizualnych;
3) eksperymentuje i poszukuje oryginalnych rozwiązań;
4) prawidłowo dokumentuje i upowszechnia wykonaną pracę.

3. Kreacja działań intermedialnych

Uczeń:
1) kreuje, eksperymentuje i poszukuje własnych rozwiązań;
2) w projektach wykorzystuje zdobytą wiedzę z różnych obszarów nauki i sztuki;
3) umiejętnie transponuje idee na plastyczne działania intermedialne;
4) profesjonalnie archiwizuje, prezentuje, analizuje i ocenia osiągnięte przez siebie rezultaty.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości teoretyczne z zakresu realizacji intermedialnych

Uczeń:
1) opisuje podstawowe dokonania w historii mediów;
2) rozróżnia i definiuje poszczególne kierunki, rodzaje i trendy mediów;
3) definiuje i stosuje pojęcia z zakresu języka działań intermedialnych;
4) rozpoznaje i nazywa poszczególne fazy realizacji prac w różnych mediach;
5) rozróżnia i wymienia podstawowe cechy pokrewnych dyscyplin, np.: fotografii, filmu, wideo, animacji, technik realizacji dźwięku i obrazu;
6) rozróżnia i charakteryzuje najnowsze narzędzia do rejestracji, edycji i emisji;
7) samodzielnie formułuje założenia merytoryczne i techniczne zadanego projektu oraz sporządza plan pracy;
8) dostrzega znaczenie działań z pogranicza różnych mediów we współczesnym świecie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) bezpiecznie organizuje warsztat pracy, dobiera odpowiednie środki i sprzęt do jej wykonania;
2) planuje kolejne etapy pracy – od koncepcji do realizacji zadania;
3) przewiduje czas potrzebny do realizacji zadania;
4) wykorzystuje w praktyce wiedzę teoretyczną z zakresu realizacji intermedialnych;
5) wykorzystuje w swoich pracach nowoczesne techniki i technologie;
6) wykonuje zadania z obszaru różnych mediów (np. fotografii, filmu, wideo i animacji);
7) stosuje w swoich działaniach praktyczną wiedzę z zakresu rejestracji, edycji i emisji;
8) umiejętnie archiwizuje, prezentuje i świadomie upowszechnia własny dorobek.

3. Kreacja działań intermedialnych

Uczeń:
1) samodzielnie kreuje, inicjuje i koordynuje podjęte działania intermedialne;
2) podejmuje niekonwencjonalne działania twórcze i eksperymenty artystyczne;
3) wprowadza nowatorskie rozwiązania, wykorzystując możliwości innych dziedzin i dyscyplin;

4) analizuje osiągnięte rezultaty i formułuje wnioski;
5) świadomie dobiera i optymalizuje formaty zapisu projektów;
6) dokonuje oceny wartości estetycznych oraz jakości technicznej prac zrealizowanych w ramach specjalności.

SPECJALNOŚĆ: FORMY RZEŹBIARSKIE

Specjalizacja: **CERAMIKA ARTYSTYCZNA**

Ceramika artystyczna to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy rzeźbiarskie. Ze względu na swoją specyfikę jest dyscypliną łączącą elementy projektowania, rysunku, malarstwa i rzeźby. Kształcenie ucznia w tej dziedzinie rozwija jego umiejętności planowania, gospodarowania materiałami, współdziałania w grupie. Inspiruje do innowacyjnych działań artystycznych i technicznych. Rozwija wyobraźnię przestrzenną, wrażliwość na formę, teksturę i kolor. Po ukończeniu edukacji absolwent jest przygotowany do pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu ceramiki artystycznej

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe materiały i techniki z zakresu ceramiki użytkowej i unikatowej, posługuje się terminologią związaną z tą dziedziną;
2) rozumie podstawowe procesy technologiczne zachodzące podczas formowania, suszenia i wypalania ceramiki.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) projektuje i realizuje formę przestrzenną i płaską w poznanych technikach ceramicznych z uwzględnieniem możliwości technologicznych;
2) właściwie dobiera i stosuje narzędzia do określonej techniki.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) świadomie posługuje się różnorodnymi środkami wyrazu artystycznego, stosowanymi w ceramice;
2) kreuje formę przestrzenną z wyobraźni, umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język ceramiki artystycznej;
3) prezentuje własne opinie na temat ceramiki artystycznej w kontekście projektowania i sztuki współczesnej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu ceramiki artystycznej

Uczeń:

1) rozróżnia podstawowe techniki formowania ceramiki, takie jak: modelowanie ręczne, odlewania, toczenie;
2) rozróżnia i charakteryzuje właściwości materiałów ceramicznych głównych i pomocniczych, takie jak:
   a) masa szamotowa, masa lejna, szkliwa,
   b) gips, impregnaty;
3) rozróżnia i definiuje terminy dotyczące procesów technologicznych, takie jak: modelowanie, suszenie, angobowanie, wypalanie biskwitowe, szkliwienie, wypał, dekorowanie;
4) rozróżnia metody zdobienia ceramiki, np.: barwienie mas, dekorowanie naszkliwne, podszkliwne, szkliwienie;
5) wykazuje się podstawową wiedzą z zakresu historii ceramiki i rozumie jej wpływ na współczesny rozwój tej dyscypliny;
6) określa aktualne trendy w ceramice artystycznej.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) organizuje proces realizacyjny, projektuje i wykonuje: szkice koncepcyjne, rysunek wykonawczy, model w skali; właściwie planuje pracę, dzieląc ją na określone etapy: formowanie, suszenie, wypalanie, dekorowanie, wypalanie;
2) dostosowuje realizację do możliwości bazy warsztatowej, dopasowuje wielkość form do wielkości pieców, dobiera właściwe surowce do realizacji określonego charakteru zadania;
3) bezpiecznie obsługuje urządzenia związane z procesem technologicznym;
4) dobiera i stosuje właściwe narzędzia używane w ceramice (np.: rylce, brzeszczoty, kształtki);
5) uczestniczy w procesie załadunku i rozładunku pieca;
6) wybiera odpowiednią technikę szkliwienia (np.: pistolet, pędzel, zanurzanie, polewanie);
7) sporządza dokumentację własnej pracy, korzystając z dostępnych programów graficznych i środków przekazu;
8) prezentuje efekty swojej pracy, opisuje kontekst jej powstania i źródła inspiracji; w sposób zrozumiały przedstawia proces technologiczny.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) świadomie używa różnorodnych środków wyrazu artystycznego, modeluje formę, różnicuje ukształtowanie powierzchni, wykorzystuje takie właściwości materiału jak struktura i kolor;
2) dokonuje analizy i syntezy obserwowanych zjawisk i obiektów, interpretując je w ramach postawionego zagadnienia;
3) poszukuje własnego, oryginalnego sposobu interpretacji idei w tworzywie ceramicznym z możliwością łączenia z innymi materiałami.

Specjalizacja: **KAMIENIARSTWO ARTYSTYCZNE I SZTUKATORSTWO**

Kamieniarstwo artystyczne i sztukatorstwo to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy rzeźbiarskie. Kształcenie w jej zakresie przygotowuje do wykonywania prac rzeźbiarskich w kamieniu, uczy wykonywania odlewów gipsowych jako modeli pomocniczych, zapoznaje uczniów z techniką i technologią obróbki kamienia oraz z technologią sztukatorską. Uczy umiejętności posługiwania się narzędziami i urządzeniami niezbędnymi w tej specjalizacji. Rozwija cechy systematyczności i dokładności zawodowej, wrażliwość, smak artystyczny i wyobraźnię w kształtowaniu form plastycznych. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy w zawodzie oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu technik kamieniarskich i sztukatorskich

Uczeń:
1) zna i rozpoznaje podstawowe materiały i techniki kamieniarskie oraz sztukatorskie;
2) posługuje się słownictwem związanym z obróbką kamienia i sztukatorstwa, rozróżnia narzędzia rzeźbiarskie do obróbki kamienia.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) świadomie buduje rzeźbiarską formę przestrzenną i półprzestrzenną w kamieniu;
2) organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia w tej dziedzinie;
3) rozpoznaje i dobiera odpowiedni materiał do formy rzeźbiarskiej;
4) łączy i wykorzystuje różne techniki i materiały, umiejętnie dobiera technikę do koncepcji rzeźby.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę przestrzenną i półprzestrzenną z wyobraźni;
3) umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu technik kamieniarskich i sztukatorskich

Uczeń:
1) opanował podstawy technologiczne kamieniarstwa oraz sztukatorstwa i orientuje się we współczesnych trendach w tej dziedzinie;
2) rozróżnia i opisuje style i formy architektoniczne oraz ornamentykę stosowaną w kamieniarstwie artystycznym i sztukatorstwie na przestrzeni dziejów;
3) rozróżnia i definiuje pojęcia i terminy z zakresu kamieniarstwa artystycznego i sztukatorstwa;
4) rozpoznaje różnorodne gatunki kamienia: wapienie, piaskowce, marmury i granity oraz materiały pomocnicze stosowane w kamieniarstwie i sztukatorstwie (np.: glina, gips, żywice epoksydowe, sylikony, minerosy);
5) zna podstawowe zagadnienia z zakresu rysunku zawodowego kamieniarstwa artystycznego i sztukatorstwa.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) sprawnie i bezpiecznie posługuje się warsztatem technicznym i technologicznym;
2) umiejętnie używa narzędzi i urządzeń do obróbki ręcznej i mechanicznej, stosowanych w kamieniarstwie i sztukatorstwie;
3) posługuje się przyrządami do wykonywania kopii rzeźb, takimi jak: rama, pion, cyrkiel, kątownik, punktownica;
4) projektuje i wykonuje formy rzeźbiarskie i architektoniczne w kamieniu i stiuku, stosując środki wyrazu artystycznego charakterystyczne dla różnych technik;
5) stosuje odpowiednie sposoby zabezpieczenia kamienia i stiuku;
6) planuje kolejne etapy pracy – od projektu do realizacji;
7) zna i stosuje nowości technologiczne w zakresie obróbki kamienia oraz materiałów stosowanych w kamieniarstwie i sztukatorstwie;
8) potrafi wykonywać napisy i stosuje odpowiednie techniki wykuwania liter;
9) stosuje różne sposoby wykonywania odlewów, takie jak: forma tracona, forma klinowa, forma silikonowa, wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności do realizacji pracy na zadany temat;
10) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii sztuki w wykonywaniu rekonstrukcji detalu architektonicznego i rzeźbiarskiego w różnych gatunkach kamienia i stiuku;

11) sprawnie wykonuje kopię detalu rzeźbiarskiego i architektonicznego w kamieniu i stiuku, stosując odpowiednie techniki i metody;
12) wykonuje studyjne kompozycje roślinne z natury;
13) opracowuje projekty elementów kamieniarskich i sztukatorskich na podstawie natury;
14) sporządza dokumentację projektową i realizacyjną;
15) prezentuje rezultaty swoich działań artystycznych.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) przetwarza i interpretuje naturę, wykonując formy architektoniczne i rzeźbiarskie;
2) dokonuje oceny wartości plastycznych i artystycznych wykonanych prac;
3) dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy.

Specjalizacja: **KOWALSTWO ARTYSTYCZNE I METALOPLASTYKA**

Kowalstwo artystyczne i metaloplastyka to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy rzeźbiarskie występująca dotychczas pod nazwą: Metaloplastyka. W ramach kształcenia uczeń zdobywa podstawową wiedzę z dziedziny obróbki metali na gorąco i na zimno oraz praktyczne umiejętności formowania metalu i łączenia go z innymi technikami i materiałami. Działania warsztatowe i twórcze pozwolą uczniowi rozwinąć umiejętności manualne, wyobraźnię przestrzenną i wrażliwość na formę. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim, zwłaszcza w dziedzinie rzeźby.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu technik kowalstwa artystycznego i metaloplastyki

Uczeń:
1) zna podstawowe materiały i techniki kowalskie oraz sposoby obróbki metalu;
2) rozróżnia stosowane w kowalstwie artystycznym i metaloplastyce narzędzia i urządzenia;
3) posługuje się specjalistycznym słownictwem.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) buduje formę rzeźbiarską płaską, półprzestrzenną i przestrzenną;
2) organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia;
3) łączy i wykorzystuje różne, charakterystyczne dla dziedziny techniki i materiały;
4) właściwie dobiera technikę do koncepcji formy.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę płaską, półprzestrzenną i przestrzenną z wyobraźni;
3) umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu technik kowalstwa artystycznego i metaloplastyki

Uczeń:
1) definiuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu obróbki metalu, takie jak: modelowanie, odlew, negatyw, pozytyw, model tracony, konstrukcja, patyna, a także terminy i pojęcia dotyczące formy dzieła (bryła, konstrukcja, kompozycja, forma, faktura, ciężar, kierunki, kolor);
2) rozróżnia i charakteryzuje narzędzia i urządzenia oraz opisuje ich zastosowanie;
3) posługuje się terminologią z zakresu kowalstwa artystycznego i metaloplastyki;
4) zna historię swojej dziedziny i rozpoznaje style dzieł kowalstwa artystycznego i metaloplastyki, wykonanych na przestrzeni dziejów;
5) posługuje się terminami plastycznymi przy formułowaniu wypowiedzi;
6) poznaje nowe technologie i materiały.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) dobiera właściwe sposoby, techniki i działania w celu zrealizowania zaprojektowanej formy;
2) poprawnie dobiera narzędzia przyrządy i urządzenia do wykonania zadania oraz potrafi się nimi posługiwać;
3) organizuje własny warsztat pracy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa;
4) planuje i przewiduje kolejne etapy realizacji pracy i potrafi je zorganizować w czasie;
5) w procesie projektowym i w jego realizacji stosuje umiejętności zdobyte w zakresie innych przedmiotów, takich jak: rzeźba, rysunek i malarstwo, podstawy projektowania;
6) świadomie posługuje się środkami wyrazu artystycznego;
7) projektuje, dokonuje pomiaru, przeskalowuje i sporządza rysunek techniczny formy przestrzennej i półprzestrzennej;
8) realizuje przestrzenny model z materiałów pomocniczych;
9) stosuje podstawowe technologie obróbki metalu (modelowanie, wyginanie, wycinanie, wiercenie, lutowanie, kucie, wyżarzanie, hartowanie, nitowanie, spawanie, trawienie, barwienie, polerowanie, repusowanie, zabezpieczenie powierzchni);
10) wykonuje prace zgodnie z projektem, dobierając stosowne metody i narzędzia;
11) wykonuje kompozycję płaską i przestrzenną na zadany temat;
12) łączy elementy liternicze i rzeźbiarskie w plakietach i realizacjach medalierskich;

13) łączy metal z innymi materiałami, biorąc pod uwagę walor estetyczny i zamysł koncepcyjny;
14) wykonuje dokumentację zrealizowanej pracy i profesjonalnie ją prezentuje;
15) wykorzystuje umiejętności projektowe i techniczne do realizacji kopii, utrwalających doświadczenia warsztatowe;
16) praktycznie ocenia nakład pracy i czas poświęcony realizacji;
17) przeprowadza proces twórczy – od koncepcji do realizacji;
18) stosuje nowe technologie i nowe materiały;
19) profesjonalnie dokumentuje oraz prezentuje swoją wiedzę i dokonania twórcze.

3. Interpretowanie natury oraz kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
2) inspiruje się naturą i twórczo ją interpretuje;
3) podejmuje tematy abstrakcyjne (koncepcyjne), projektując ich formę płaską, półprzestrzenną i przestrzenną;
4) transformuje pojęcia i idee na język plastyczny;
5) dokonuje oceny wartości artystycznych własnych dokonań twórczych;
6) buduje spójną i logiczną wypowiedź na temat podjętych i zrealizowanych zadań.

Specjalizacja: **SNYCERSTWO**

Snycerstwo to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy rzeźbiarskie. Kształcenie odbywa się przede wszystkim poprzez działania praktyczne. Uczeń rozwija wyobraźnię przestrzenną i wrażliwość na formę. Absolwent potrafi wykorzystać wiadomości i umiejętności zdobyte na zajęciach do świadomego posługiwania się technikami snycerskimi oraz do rozwijania zainteresowań artystycznych. Jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu snycerstwa

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe materiały i narzędzia;
2) posługuje się terminami i pojęciami z zakresu przedmiotu;
3) rozróżnia środki wyrazu.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) właściwie dobiera i stosuje narzędzia;

2) potrafi wykonać zadanie na podstawie projektu;
3) organizuje warsztat pracy i planuje pracę.

3. Kreacja w zakresie snycerstwa

Uczeń:
1) kreatywnie rozwija doświadczenia rzeźbiarskie;
2) twórczo wykorzystuje właściwości materiału i odpowiednią technologię w wykonywaniu projektów i ich realizacji.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu snycerstwa

Uczeń:
1) zna historię snycerstwa i jego tradycje regionalne;
2) charakteryzuje współczesne snycerstwo i rzeźbę w drewnie oraz zna kierunki ich rozwoju;
3) definiuje i rozróżnia pojęcia oraz terminy związane z rzeźbą w drewnie;
4) rozróżnia funkcje i znaczenie snycerstwa oraz rozumie jego związek z innymi dziedzinami sztuki i rzemiosła;
5) rozróżnia tradycyjne i współczesne technologie w dziedzinie snycerstwa;
6) charakteryzuje i rozróżnia materiały oraz surowce;
7) rozpoznaje i charakteryzuje środki wyrazu artystycznego w rzeźbie i płaskorzeźbie;
8) wymienia sposoby opracowania powierzchni drewna.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje etapy pracy projektowej i wykonawczej;
2) sporządza i czyta dokumentacje projektową i wykonawczą;
3) dobiera materiał i narzędzia do specyfiki projektu;
4) realizuje zadanie zgodnie z uwarunkowaniami materiału i techniki;
5) planuje rozwiązania techniczne i technologiczne;
6) organizuje warsztat pracy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa;
7) posługuje się narzędziami i urządzeniami warsztatu wykonawczego przy realizacji form przestrzennych i półprzestrzennych w drewnie;
8) stosuje odpowiednie techniki i umiejętności warsztatowe;
9) dokumentuje efekty własnej pracy;
10) prezentuje rezultaty swoich dokonań artystycznych.

3. Kreacja w zakresie rzeźby w drewnie

Uczeń:
1) dostosowuje odpowiednie techniki snycerskie do modeli i projektów;
2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;
3) dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy.

Specjalizacja: **SZKŁO ARTYSTYCZNE**

Szkło artystyczne to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy rzeźbiarskie. Uczeń zdobywa na zajęciach wiedzę i umiejętności z zakresu podstaw szkła artystycznego, głównie poprzez działania praktyczne. Poznaje wybrane technologie, rozwija wyobraźnię twórczą i wrażliwość na formę, kolor, przestrzeń i efekty działania światła. Kształcenie ucznia w tej dziedzinie inspiruje go do podejmowania innowacyjnych działań artystycznych. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy oraz do dalszego kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu szkła artystycznego

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe materiały i techniki szkła artystycznego;
2) posługuje się słownictwem związanym z technikami, materiałami i środkami artystycznymi w tej dziedzinie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje kolejne etapy pracy w zależności od zamierzonych efektów artystycznych;
2) projektuje i realizuje formę płaską i przestrzenną w poznanej technice szklarskiej;
3) organizuje warsztat pracy, wykorzystując różne techniki, technologie, materiały szklarskie;
4) właściwie dobiera technikę do koncepcji pracy.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę przestrzenną i płaską z wyobraźni;
3) umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu szkła artystycznego

Uczeń:

1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy, pojęcia i środki wyrazu plastycznego z dziedziny szkła artystycznego:
   a) kompozycja, bryła, faktura, kolor,
   b) przenikanie i odbijanie światła;
2) charakteryzuje najważniejsze zagadnienia z zakresu historii szkła artystycznego;
3) określa właściwości podstawowych materiałów i surowców stosowanych w technikach szklarskich;
4) rozróżnia i definiuje podstawowe technologie obróbki oraz zdobienia szkła:
   a) matowanie, szlifowanie, grawerowanie,
   b) stapianie, zgrzewanie, gięcie, klejenie,
   c) malowanie na zimno i na gorąco,
   d) łączenie elementów;
5) identyfikuje i charakteryzuje narzędzia i urządzenia stosowane w obróbce szkła; planuje etapy procesu technologicznego właściwe dla danego materiału.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) organizuje warsztat pracy, prawidłowo dobierając narzędzia, materiały i technologie, a także środki ochrony osobistej:
   a) stosuje odpowiednie metody i techniki pracy do osiągnięcia zamierzonych efektów,
   b) korzysta z różnych rodzajów narzędzi i urządzeń do obróbki i zdobienia szkła,
   c) podczas pracy z materiałami wymagającymi ochrony ciała stosuje fartuchy ochronne, rękawice, maski, okulary i słuchawki;
2) świadomie planuje pracę, dzieląc ją na kolejne etapy (projektowanie, modelowanie lub realizacja, ekspozycja);
3) kreatywnie rozwiązuje zadanie projektowe, stosuje odpowiednią technikę jego realizacji;
4) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
5) tworzy prace przestrzenne i płaskie: monochromatyczne i wielobarwne;
6) sporządza dokumentację swojej pracy, wykorzystując techniki tradycyjne i nowoczesną technologię;
7) prezentuje efekty swojej pracy, posługując się językiem plastycznym.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:

1) przedstawia, formułuje i interpretuje pojęcia i idee za pomocą formy przestrzennej i płaskiej;

2) tworzy formy unikatowe i użytkowe z wyobraźni oraz inspirowane naturą, przekształca swoje wrażenia na właściwe środki wyrazu artystycznego;
3) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak: mieszanie technik, łączenie różnych materiałów, eksperymentowanie;
4) analizuje i ocenia wartości artystyczne, estetyczne oraz techniczne dzieł z dziedziny współczesnego oraz historycznego szkła;
5) konfrontuje i dokonuje ewaluacji własnych osiągnięć artystycznych w swojej specjalności.

Specjalizacja: **TECHNIKI RZEŹBIARSKIE**

Techniki rzeźbiarskie to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy rzeźbiarskie, występująca dotychczas pod nazwą: Wyroby unikatowe. Uczeń, poprzez działania praktyczne, zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu wybranych technik rzeźbiarskich. Dziedzina ma charakter interdyscyplinarny, pozwalający na jej korelację ze wszystkimi przedmiotami przewidzianymi na tym etapie edukacyjnym. W praktyce oznacza to, że uczeń potrafi wykorzystać wiadomości i umiejętności zdobyte na zajęciach do świadomego posługiwania się technikami rzeźbiarskimi oraz do rozwijania zainteresowań artystycznych. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu technik rzeźbiarskich

Uczeń:
1) zna podstawowe materiały i narzędzia technik rzeźbiarskich;
2) posługuje się pojęciami z zakresu specjalności i rozpoznaje różnorodne środki wyrazu.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykorzystuje znajomość różnych technik w wykonywaniu projektów i ich realizacji;
2) planuje pracę i organizuje warsztat.

3. Kreatywne wykorzystanie technik rzeźbiarskich

Uczeń:
1) kreatywnie wykorzystuje doświadczenia rzeźbiarskie;
2) twórczo stosuje materiały i technologie w wykonywaniu i realizacji projektów.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu technik rzeźbiarskich

Uczeń:
1) rozróżnia i definiuje tradycyjne i współczesne pojęcia oraz terminy związane z wybranymi technikami rzeźbiarskimi;
2) umiejętnie klasyfikuje formy;
3) rozróżnia funkcję i zastosowanie technik rzeźbiarskich oraz ich związki z innymi dziedzinami sztuki i rzemiosła;
4) orientuje się w tradycyjnych i współczesnych procesach technologicznych, stosowanych w zakresie dziedziny;
5) charakteryzuje materiały i surowce stosowane w technikach rzeźbiarskich;
6) określa sposoby realizacji formy na podstawie dokumentacji projektowej;
7) rozpoznaje środki wyrazu artystycznego w rzeźbie i płaskorzeźbie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) prawidłowo planuje pracę od projektu do realizacji;
2) dobiera materiał, narzędzia i technologie do specyfiki założeń projektu;
3) wykorzystuje nowe rozwiązania techniczne i technologiczne stosowane w dziedzinie;
4) organizuje warsztat pracy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa pracy;
5) wykonuje zadania zgodnie ze specyfiką materiałów i techniki;
6) obsługuje narzędzia i kontroluje ich stan techniczny;
7) umiejętnie realizuje formę rzeźbiarską z użyciem odpowiednich technik;
8) dokumentuje efekty własnej pracy;
9) prezentuje rezultaty swoich dokonań artystycznych.

3. Kreatywne wykorzystanie technik rzeźbiarskich

Uczeń:
1) koreluje założenia projektu z zastosowanymi technikami rzeźbiarskimi;
2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;
3) różnicuje środki wyrazu artystycznego stosownie do koncepcji projektu;
4) podejmuje działania niekonwencjonalne w zakresie wypowiedzi artystycznej.

SPECJALNOŚĆ: FORMY UŻYTKOWE – WZORNICTWO

Specjalizacja: **PROJEKTOWANIE WYROBÓW ARTYSTYCZNYCH**

Projektowanie wyrobów artystycznych to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo. Jego specyfikę stanowi wzajemna zależność funkcji, konstrukcji i formy plastycznej. Uczeń zdobywa wiedzę teoretyczną, praktyczną i technologiczną w zakresie podstaw projektowania produktu – wyrobów artystycznych unikatowych i użytkowych. Nabywa umiejętności budowy formy posiadającej cechy użytkowe oraz indywidualne cechy plastyczne w zakresie ogólnej struktury, kompozycji, detalu, dekoracji i kolorystyki. Wiedza i umiejętności praktyczne, zdobyte w ramach przedmiotu projektowanie stosowane, stanowią podstawę do kształcenia się na poziomie akademickim oraz do twórczej działalności zawodowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu projektowania stosowanego

Uczeń:
1) ma podstawową wiedzę z zakresu surowców i materiałów możliwych do wykorzystania w procesie produkcji oraz techniki i technologii wytwarzania produktów – wyrobów artystycznych unikatowych i użytkowych;
2) posługuje się słownictwem związanym z technikami, materiałami i środkami artystycznymi w tej dziedzinie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje kolejne etapy pracy w zależności od zamierzonych efektów artystycznych;
2) projektuje i realizuje wyroby artystyczne w różnorodnych materiałach;
3) organizuje warsztat pracy, wykorzystując różne techniki, technologie, surowce;
4) właściwie dobiera metodę, technikę, narzędzia i materiały do koncepcji pracy.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę przestrzenną i płaską z wyobraźni;
3) umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu projektowania

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy, pojęcia i środki wyrazu plastycznego z dziedziny projektowania stosowanego:

a) materia, forma, faktura, kolor, detal, dekoracja,
b) konstrukcja, funkcja, ergonomia, estetyka;
2) charakteryzuje najważniejsze zagadnienia z zakresu teorii projektowania;
3) korzysta, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje z różnych źródeł;
4) wykazuje się podstawową wiedzą z zakresu historii wzornictwa i sztuki stosowanej;
5) zna teoretyczne podstawy projektowania, rysunku technicznego, zawodowego i materiałoznawstwa;
6) zna metody pracy z podstawowymi materiałami używanymi w modelowaniu: materiałami plastycznymi, tworzywami sztucznymi, drewnem, metalem, gipsem, a także narzędziami niezbędnymi do ich obróbki oraz z metodami wykończenia modeli i makiet;
7) określa i charakteryzuje różne sposoby obróbki materiałów oraz podstawowe połączenia, konstrukcje;
8) rozumie konieczność podporządkowania projektowania wymogom technologicznym oraz produkcji seryjnej wyrobu;
9) posiada umiejętność analizowania formy i funkcji obiektu.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) organizuje warsztat pracy, prawidłowo dobierając narzędzia, materiały i technologie, a także środki ochrony osobistej:
a) stosuje odpowiednie metody i techniki pracy do osiągnięcia zamierzonych efektów,
b) korzysta z różnych rodzajów narzędzi i urządzeń do obróbki i zdobienia produktu,
c) podczas pracy z materiałami wymagającymi ochrony ciała stosuje: fartuchy ochronne, rękawice, maski, okulary i słuchawki;
2) świadomie planuje pracę, dzieląc ją na kolejne etapy (projektowanie, modelowanie lub realizacja, ekspozycja);
3) kreatywnie rozwiązuje zadanie projektowe, stosuje odpowiednią technikę jego realizacji;
4) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
5) projektuje i wykonuje różne formy użytkowe w oparciu o zasady funkcji, konstrukcji, formy plastycznej i ergonomii;
6) sporządza dokumentację swojej pracy, wykorzystując techniki tradycyjne i nowoczesną technologię;
7) prezentuje efekty swojej pracy, posługując się językiem plastycznym.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) przedstawia, formułuje i interpretuje pojęcia i idee za pomocą formy przestrzennej i płaskiej;

2) tworzy formy unikatowe i użytkowe z wyobraźni oraz inspirowane naturą, przekształca swoje wrażenia na właściwe środki wyrazu artystycznego;
3) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak: mieszanie technik i funkcji, łączenie różnych materiałów, eksperymentowanie;
4) analizuje i ocenia wartości artystyczne, estetyczne oraz techniczne dzieł z dziedziny współczesnego oraz historycznego wzornictwa i sztuki stosowanej;
5) konfrontuje i dokonuje ewaluacji własnych osiągnięć artystycznych w swojej specjalności.

.Specjalizacja: **LUTNICTWO ARTYSTYCZNE**

Lutnictwo artystyczne to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo. Uczeń zdobywa podstawową wiedzę i umiejętności z zakresu projektowania i budowy instrumentów lutniczych. Przedmiot ma charakter interdyscyplinarny, obejmuje kształcenie plastyczne i podstawy muzyczne. Uczeń poprzez zajęcia warsztatowe i twórcze rozwija umiejętności manualne, wyobraźnię plastyczną i wrażliwość na formę. Wiedza i umiejętności z dziedziny muzyki stanowią podstawę do prawidłowej oceny właściwości dźwiękowych oraz sprawności technicznej zbudowanego instrumentu. Absolwent jest przygotowany do pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu lutnictwa artystycznego

Uczeń:
1) poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze i muzyczne oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego;
2) poznaje materiały, techniki ich obróbki i narzędzia lutnicze.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) buduje instrument lutniczy;
2) organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia dzieła.

3. Działania kreatywne

Uczeń:
1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;
2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych;
3) posługuje się różnymi środkami wyrazu artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu lutnictwa artystycznego

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
2) identyfikuje i rozróżnia środki wyrazu artystycznego stosowane w lutnictwie;
3) rozróżnia podstawowe zasady akustyczne instrumentów lutniczych;
4) rozróżnia i identyfikuje narzędzia i przyrządy lutnicze oraz zna ich przeznaczenie;
5) charakteryzuje podstawowe cechy stylów europejskich szkół lutniczych;
6) orientuje się we współczesnych trendach w zakresie projektowania instrumentów lutniczych.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje etapy pracy projektowej i procesu tworzenia – od szkiców koncepcyjnych do budowy instrumentu;
2) tworzy instrument lutniczy zgodnie z założeniami i projektem; uwzględnia wymagania wykonawców, szczególnie w sferze akustyki i ergonomii;
3) dobiera i stosuje odpowiednie materiały, metody i techniki ich obróbki oraz właściwe sposoby wykończenia powierzchni;
4) analizuje i sporządza dokumentację techniczną i technologiczną instrumentów lutniczych;
5) posługuje się bezpiecznie warsztatem lutniczym, stosuje tradycyjne i współczesne techniki i technologie;
6) dokumentuje i profesjonalnie prezentuje własne dokonania twórcze;
7) ocenia pod względem plastycznym, ergonomicznym i brzmieniowym wykonany instrument;
8) wykorzystuje podstawowe pojęcia z zakresu gry na instrumencie strunowym.

3. Kreacja w zakresie lutnictwa artystycznego

Uczeń:
1) przetwarza i interpretuje naturę, czerpiąc z tradycji lutniczej;
2) dokonuje oceny wartości plastycznych i artystycznych swoich dokonań;
3) dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy.

Specjalizacja: **MEBLARSTWO ARTYSTYCZNE**

Meblarstwo artystyczne to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo. Jego specyfikę stanowi wzajemna zależność funkcji, konstrukcji i formy plastycznej. Uczeń zdobywa wiedzę teoretyczną, praktyczną i technologiczną w zakresie projektowania i wykonywania mebli i małych form użytkowych. Nabywa umiejętności budowy formy posiadającej cechy użytkowe oraz indywidualne cechy plastyczne w zakresie ogólnej struktury, kompozycji, detalu, dekoracji i kolorystyki. Wiedza i umiejętności praktyczne, zdobyte w ramach przedmiotu meblarstwo artystyczne, stanowią podstawę do kształcenia się na poziomie akademickim oraz do twórczej działalności zawodowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z dziedziny meblarstwa artystycznego

Uczeń:
1) poznaje podstawowe pojęcia i terminy plastyczne z zakresu meblarstwa oraz najważniejsze style;
2) rozumie ich znaczenie i stosuje je w projektowaniu i realizacji tradycyjnych lub współczesnych form meblarskich.

2. Działania warsztatowe i twórcze

Uczeń w sposób twórczy wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności manualne w realizacji różnych form meblarskich.

3. Percepcja sztuki i działania kreatywne

Uczeń w swoich działaniach twórczych dokonuje analizy, syntezy oraz interpretacji różnych źródeł, kreatywnie transformując pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z dziedziny meblarstwa artystycznego

Uczeń:
1) rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia i terminy z zakresu meblarstwa;
2) korzysta, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje z różnych źródeł;
3) wykazuje się podstawową wiedzą z zakresu historii meblarstwa;
4) zna teoretyczne podstawy projektowania, rysunku technicznego, zawodowego i technologii meblarstwa;
5) określa i charakteryzuje różne sposoby obróbki materiałów oraz podstawowe połączenia, konstrukcje (szkieletowe i skrzyniowe).

2. Działania warsztatowe i twórcze

Uczeń:
1) wykorzystuje zarówno tradycje artystyczne i technologiczne, jak też nowoczesne metody w projektowaniu i wykonywaniu mebli i innych form użytkowych;
2) odczytuje i sporządza dokumentację projektową i realizacyjną;
3) planuje kolejne etapy pracy – od projektu do realizacji;
4) sprawnie i bezpiecznie posługuje się warsztatem technicznym i technologicznym w meblarstwie, wykorzystuje podstawowe narzędzia, urządzenia i maszyny stolarskie;
5) projektuje i wykonuje różne formy meblarskie w oparciu o zasady funkcji, konstrukcji, formy plastycznej i ergonomii;
6) profesjonalnie dokumentuje swoje dokonania, wykorzystując techniki tradycyjne i nowoczesną technologię;
7) prezentuje i konfrontuje własne pomysły, poglądy i dokonania twórcze, posługując się właściwym językiem plastycznym.

3. Kreacja w zakresie meblarstwa artystycznego

Uczeń:
1) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz jakości technicznej dzieł, potrafi uzasadnić swoją opinię;
2) kreatywnie rozwiązuje problemy zawodowe;
3) dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji wykonywanej pracy.

Specjalizacja: **PROJEKTOWANIE UBIORU**

Projektowanie ubioru to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo. Określa działania plastyczne związane zarówno z kreowaniem form unikatowych, jak i użytkowych. Uczeń zdobywa wiedzę z zakresu projektowania ubioru, a także rozwija wyobraźnię i wrażliwość na kolor. Poprzez działania warsztatowe i twórcze rozwija umiejętności w zakresie formy przestrzennej. Dzięki wiedzy i kompetencjom zdobytym na zajęciach uczeń jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim w tej lub pokrewnej dziedzinie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu projektowania ubioru

Uczeń:
1) rozróżnia podstawowe materiały i techniki z zakresu projektowania i kreacji ubioru;
2) posługuje się terminologią związaną z projektowaniem ubioru, technologią, materiałami i ze środkami artystycznymi w ubiorze.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) realizuje formę ubioru na podstawie projektu;
2) planuje proces tworzenia i organizuje warsztat pracy;
3) świadomie łączy i wykorzystuje różne materiały, techniki i technologie w pracy projektowej i realizacyjnej.

3. Interpretowanie różnych źródeł inspiracji oraz kreacja formy z wyobraźni

Uczeń analizuje różne źródła inspiracji, twórczo je interpretuje, kreatywnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu projektowania ubioru

Uczeń:
1) opisuje podstawowe trendy w ubiorze historycznym i współczesnym;
2) rozróżnia i definiuje terminy i pojęcia z zakresu projektowania ubioru;
3) rozróżnia podstawowe technologie i techniki stosowane w projektowaniu i realizacji ubioru;
4) rozróżnia i charakteryzuje podstawowe materiały i narzędzia warsztatu projektowego i realizacyjnego, w tym środki tradycyjne oraz nowoczesne;
5) rozpoznaje środki wyrazu plastycznego – strukturę i logikę w projektowaniu ubioru;
6) wykazuje się znajomością podstawowych zagadnień z zakresu projektowania i realizacji ubioru, uwzględniając kanon modelowej sylwetki oraz sposoby prezentacji ubioru;
7) opisuje kolejne etapy procesu twórczego;
8) rozumie sens artystycznego i technologicznego eksperymentu.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności z różnych dyscyplin do projektowania i realizacji ubioru, zgodnie z jego funkcją i przeznaczeniem;
2) świadomie posługuje się środkami wyrazu artystycznego w projektowaniu i w realizacji ubioru;
3) organizuje proces twórczy, planuje etapy pracy projektowej – od szkiców koncepcyjnych do realizacji;
4) organizuje warsztat realizacyjny, posługując się nim sprawnie i bezpiecznie;
5) wykorzystuje różnorodne materiały, techniki i technologie w realizacji ubioru, dobiera je i odpowiednio łączy w celu osiągnięcia założeń projektowych;
6) pracuje indywidualnie i zespołowo przy realizacji ćwiczeń i wieloetapowych zadań;

7) prezentuje, konfrontuje i krytycznie ocenia własne dokonania twórcze, posługując się właściwym językiem plastycznym;
8) stosuje w pracy projektowej i realizacyjnej technologie tradycyjne oraz rozwiązania niekonwencjonalne;
9) stosuje w praktyce projektowej zasady rysunku żurnalowego i rysunku technicznego;
10) posługuje się sprawnie programami graficznymi i multimedialnymi w procesie projektowania, stosuje je także do dokumentowania, prezentacji i promocji własnych dokonań twórczych;
11) komponuje ubiór, uwzględniając jego przeznaczenie, okoliczności, dla których powstaje, oraz cechy psychofizyczne potencjalnego użytkownika;
12) modeluje elementy i całościowe formy ubioru.

3. Interpretowanie różnych źródeł inspiracji oraz kreacja formy z wyobraźni

Uczeń:
1) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz jakości technicznej i technologicznej swoich prac, potrafi uzasadnić swoją opinię;
2) analizuje i krytycznie ocenia źródła informacji;
3) korzysta z wybranego materiału źródłowego, używa odpowiednich środków wyrazu artystycznego w procesie projektowym i realizacyjnym;
4) inspiruje się otaczającą rzeczywistością i transponuje swoje wrażenia na środki wyrazu artystycznego, tworzy koncepcje projektowe z wyobraźni;
5) konsekwentnie rozwija założenia projektowe w procesie twórczym;
6) podejmuje działania eksperymentalne;
7) kreuje indywidualny styl artystyczny.

Specjalizacja: **PROJEKTOWANIE ZABAWEK**

Projektowanie zabawek to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo. Jest to dziedzina o wieloletniej tradycji, ściśle związana z kulturą człowieka, historią sztuki i wzornictwa oraz z rozwojem psychomotorycznym dziecka. Uczeń, poprzez ćwiczenia praktyczne i działania twórcze, zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu historii zabawkarstwa, tradycji artystycznej, ergonomii i psychologii dziecka, projektowania i wykonywania zabawek. Wiedza, umiejętności i kompetencje, zdobyte w ramach tego przedmiotu, stanowią podstawę są podstawę do podjęcia pracy zawodowej oraz umożliwiają kształcenie się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu projektowania zabawek

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia i terminy z dziedziny zabawkarstwa, rozumie ich znaczenie i wykorzystuje w projektowaniu i realizacji tradycyjnych lub współczesnych zabawek.

2. Działania warsztatowe

Uczeń w sposób twórczy wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności manualne w realizacji różnych form zabawkarskich.

3. Interpretacja natury i kreacja w projektowaniu zabawek

Uczeń w swoich działaniach twórczych dokonuje analizy, interpretacji i syntezy różnych źródeł, kreatywnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu projektowania zabawek

Uczeń:
1) zna i definiuje podstawowe kierunki historii zabawkarstwa, jego tradycji artystycznej i technologicznej;
2) korzysta, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje z różnych źródeł;
3) rozróżnia zabawki unikatowe i masowe;
4) rozróżnia i definiuje terminy i pojęcia z zakresu projektowania zabawek;
5) charakteryzuje zabawkę, określa jej funkcje, m.in. dydaktyczną, terapeutyczną oraz przeznaczenie;
6) rozróżnia główne środki wyrazu artystycznego w projektowaniu zabawek;
7) opisuje podstawowe tendencje dotyczące: psychologii dziecka, w tym rolę zabawy w rozwoju dziecka, ergonomii, antropometrii, funkcjonalności i bezpieczeństwa zabawek w odniesieniu do kształtu, konstrukcji oraz użytych materiałów;
8) rozróżnia sposoby obróbki materiałów użytych do wykonania zabawki, m.in. z drewna i tkanin, oraz możliwości techniczne stosowanych narzędzi, przyrządów, przyborów i maszyn;
9) analizuje, weryfikuje i rozwija wiedzę z zakresu swojej specjalności.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) projektuje i wykonuje zabawki, świadomie posługując się środkami wyrazu artystycznego;
2) sprawnie i bezpiecznie posługuje się warsztatem technicznym i technologicznym w procesie tworzenia zabawek;
3) planuje kolejne etapy pracy – od projektu do realizacji;
4) odczytuje i sporządza dokumentację projektową, realizacyjną i prezentacyjną;
5) prezentuje i konfrontuje własne pomysły, poglądy i dokonania twórcze, posługując się językiem plastycznym.

3. Interpretacja natury i kreacja w projektowaniu zabawek

Uczeń:
1) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz jakości technicznej dzieł, potrafi uzasadnić swoje opinie;
2) twórczo wykorzystuje tradycje artystyczne w projektowaniu zabawki unikatowej;
3) inspiruje się otaczającą rzeczywistością i transformuje swoje wrażenia na środki wyrazu artystycznego;
4) tworzy koncepcje projektowe z wyobraźni.

Specjalizacja: **TKANINA ARTYSTYCZNA**

Tkanina artystyczna to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo. Ma ona interdyscyplinarny charakter, a jej specyfika polega na przenikaniu się różnych działań plastycznych. Kształcenie w tej dyscyplinie – głównie poprzez działania warsztatowe i twórcze – rozwija wiedzę z zakresu tkaniny artystycznej, kształtuje wrażliwość i wyobraźnię na kolor, formę i przestrzeń. Wiedza i kompetencje, zdobyte w ramach specjalizacji, umożliwiają podjęcie pracy zawodowej lub dalsze kształcenie się w tej lub pokrewnej dziedzinie na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu tkaniny artystycznej

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe materiały i techniki tkackie;
2) posługuje się terminologią związaną z technikami, materiałami i środkami artystycznymi stosowanymi w tej dziedzinie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) realizuje tkaninę na podstawie projektu;
2) organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia;
3) łączy i wykorzystuje różne materiały, sploty, techniki i technologie.

3. Interpretowanie różnych źródeł inspiracji oraz kreacja formy z wyobraźni

Uczeń analizuje różne źródła inspiracji, twórczo je interpretuje, kreatywnie transponuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu tkaniny artystycznej

Uczeń:

1) charakteryzuje najważniejsze dokonania z historii tkaniny, z uwzględnieniem tradycji regionalnych oraz współczesnej tkaniny artystycznej i sztuki włókna;
2) rozróżnia i definiuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu tkaniny: rodzaje, charakterystykę, funkcje i przeznaczenie;
3) rozróżnia surowce oraz procesy technologiczne w zakresie tkaniny użytkowej i unikatowej;
4) rozróżnia i definiuje techniki realizacji tkaniny oraz podstawowe sploty tkackie;
5) rozpoznaje środki wyrazu plastycznego w projektowaniu tkaniny artystycznej (np. kompozycję, kolor, walor, światłocień, fakturę, splot);
6) rozróżnia i charakteryzuje narzędzia wchodzące w skład warsztatu realizacyjnego;
7) opisuje kolejne etapy powstawania tkaniny, używając specjalistycznego słownictwa;
8) rozumie celowość artystycznego i technologicznego eksperymentu.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:

1) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności z różnych dyscyplin do realizacji tkanin, zgodnie z ich funkcją i przeznaczeniem;
2) planuje etapy własnej pracy – od projektu do realizacji;
3) wykorzystuje różnorodne materiały, techniki i sploty w realizacji tkanin użytkowych i unikatowych, dobiera je, przygotowuje i odpowiednio łączy w myśl założeń projektowych;
4) w projektowaniu posługuje się technologią tradycyjną oraz nowoczesną;
5) bezpiecznie i sprawnie posługuje się warsztatem tkackim, wykorzystując techniki tradycyjne i eksperymentalne;
6) sporządza dokumentację swojej pracy, wykorzystując techniki tradycyjne i nowoczesną technologię;
7) prezentuje, konfrontuje i krytycznie ocenia własne dokonania twórcze, posługując się językiem plastycznym.

3. Interpretowanie różnych źródeł inspiracji oraz kreacja formy z wyobraźni

Uczeń:

1) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz jakości technicznej i technologicznej prac, uzasadnia swoją opinię;
2) analizuje i krytycznie ocenia źródła informacji;
3) wykorzystuje wybrany materiał źródłowy; stosuje odpowiednie środki wyrazu artystycznego w procesie projektowym i realizacyjnym;

4) konsekwentnie rozwija założenia projektowe w procesie twórczym;
5) tworzy projekty kompozycji tkackich z wyobraźni, przekształca swoje wrażenia na środki wyrazu artystycznego;
6) podejmuje działania eksperymentalne w oparciu o zdobytą wiedzę i doświadczenia;
7) wypracowuje indywidualny styl artystyczny.

Specjalizacja: **JUBILERSTWO**

Jubilerstwo to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Formy użytkowe – wzornictwo, występująca wcześniej pod nazwą: Złotnictwo. Celem kształcenia jest zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności do kreatywnego rozwiązywania problemów projektowych i realizacyjnych. Ponadto preferuje się praktyczne i teoretyczne dostosowanie zawodu jubilera do współczesnych wymagań rynkowych. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu jubilerstwa

Uczeń:
1) definiuje najważniejsze terminy i pojęcia z zakresu jubilerstwa;
2) rozróżnia najważniejsze materiały stosowane w tej dziedzinie;
3) wykazuje się znajomością podstaw historii jubilerstwa, przepisów prawa probierczego i zasad obrotu metalami szlachetnymi.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii biżuterii i historii sztuki do tworzenia autorskich realizacji jubilerskich;
2) świadomie dobiera i stosuje materiały oraz narzędzia do określonej techniki wykonania.

3. Kreacja w zakresie przedmiotu

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje jubilerską formę przestrzenną;
3) umiejętnie transponuje idee na język plastyczny;
4) świadomie rozwija swoje umiejętności.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu jubilerstwa

Uczeń:
1) charakteryzuje najważniejsze dokonania w historii jubilerstwa;
2) definiuje najważniejsze terminy i pojęcia z zakresu jubilerstwa;
3) rozróżnia i charakteryzuje materiały i technologie stosowane w tej dziedzinie;
4) poznaje tradycyjne zasady pracy w zawodzie;
5) zna i stosuje aktualne przepisy prawa probierczego;
6) poznaje zasady obrotu kamieniami i metalami szlachetnymi.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) posługuje się prawidłowo i bezpiecznie narzędziami i urządzeniami jubilerskimi;
2) kształtuje blachy, profiluje druty, łączy materiały trwale i ruchomo, dekoruje powierzchnię, używa technik wykończeniowych;
3) stosuje w działaniach warsztatowych wiedzę z zakresu materiałoznawstwa i technologii;
4) łączy doświadczenia z przedmiotów ogólnoplastycznych z projektowaniem kierunkowym;
5) wykorzystuje w projektowaniu formy historyczne;
6) projektuje i wykonuje różne formy i rodzaje biżuterii;
7) przygotowuje dokumentację projektową na płaszczyźnie i w modelach przestrzennych.

3. Kreacja w zakresie przedmiotu

Uczeń:
1) twórczo wykorzystuje inspiracje z różnych źródeł;
2) jest kreatywny w przetwarzaniu źródeł inspiracji; stosuje je w projektach i realizacjach warsztatowych;
3) wykorzystuje dostępne techniki i technologie w tworzeniu własnych koncepcji artystycznych;
4) dąży do doskonalenia własnej wiedzy i umiejętności.

SPECJALNOŚĆ: TECHNIKI GRAFICZNE

Specjalizacja: **PROJEKTOWANIE GRAFICZNE**

Projektowanie graficzne to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki graficzne, występujące wcześniej pod nazwami: Reklama wizualna oraz Techniki graficzne. Należy do dziedziny grafiki reklamowej i wydawniczej oraz reklamy

wizualnej. Wpływa na kształtowanie przestrzeni publicznej i świadomości estetycznej społeczeństwa. Uzyskana w tym zakresie wiedza ma charakter kluczowy i interdyscyplinarny, koreluje z wieloma przedmiotami w kształceniu plastycznym. Absolwent po zakończeniu edukacji z projektowania graficznego jest przygotowany do podjęcia pracy w zawodzie lub kontynuacji nauki na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu projektowania graficznego

Uczeń:
1) poznaje podstawowe pojęcia oraz materiały i techniki z zakresu projektowania graficznego;
2) właściwie posługuje się terminami z zakresu technik graficznych, materiałów i środków artystycznych.

2. Działania warsztatowe

Uczeń projektuje, wykonuje lub przygotowuje do realizacji przekaz wizualny, wykorzystując różne, odpowiednio dobrane materiały i technologie.

3. Interpretacja i kreacja w projektowaniu graficznym

Uczeń analizuje zagadnienie projektowe, interpretuje i formułuje wypowiedź oraz umiejętnie transformuje idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu projektowania graficznego

Uczeń:
1) rozróżnia rodzaje kompozycji plastycznej;
2) definiuje pojęcia i terminy z dziedziny liternictwa i typografii;
3) zna zagadnienia z historii projektowania graficznego;
4) zna techniki mechanicznego i cyfrowego przetwarzania obrazu;
5) rozróżnia techniki i parametry druku;
6) właściwie dobiera narzędzia i programy graficzne do realizowanych projektów.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje etapy pracy projektowej od szkiców koncepcyjnych do realizacji, w tym przygotowania projektu do druku;
2) stosuje w pracy projektowej tradycyjne oraz nowoczesne techniki i technologie;
3) stosuje analogowe i cyfrowe narzędzia rejestracji i przetwarzania obrazów;
4) projektuje różnorodne formy graficzne np. znak graficzny, elementy identyfikacji wizualnej, plakat, formy wydawnicze;
5) świadomie wykorzystuje środki plastyczne do kształtowania komunikatu wizualnego;
6) dokonuje oceny wartości artystycznych, estetycznych, użytkowych oraz jakości technicznej zrealizowanego projektu graficznego;
7) profesjonalnie dokumentuje i archiwizuje prace;
8) prezentuje efekty swojej pracy, przedstawia zastosowane nowe technologie.

3. Interpretacja i kreacja w projektowaniu graficznym

Uczeń:
1) świadomie i kreatywnie posługuje się środkami wyrazu artystycznego;
2) inspiruje się otaczającą rzeczywistością, transponuje emocje i wrażenia na język plastyki;
3) wykorzystuje różnorodne technologie i podejmuje próby eksperymentowania w ich zakresie;
4) transformuje pojęcia i idee na język plastyczny;
5) dokonuje oceny wartości artystycznych własnych dokonań twórczych.

Specjalizacja: **PUBLIKACJE MULTIMEDIALNE**

Publikacje multimedialne to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki graficzne. Specjalizacja zawiera elementy projektowania graficznego i prezentacji multimedialnych, wykorzystywanych w środkach przekazu. Projektowanie graficzne, realizowane z zastosowaniem nowoczesnych technik i technologii, polega na przygotowywaniu wieloetapowych publikacji, takich jak np. strony internetowe. Działania w tym obszarze powinny prowadzić do publikowania, upowszechniania i promowania własnych dokonań twórczych oraz ponoszenia za nie odpowiedzialności. Absolwent jest przygotowany do wykonywania zawodu oraz do kontynuacji kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu publikacji multimedialnych

Uczeń:
1) zdobywa podstawową wiedzę z zakresu multimediów;

2) poznaje środki plastyczne i techniczne;
3) posługuje się terminologią związaną ze specjalizacją.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) projektuje i wykonuje przekazy multimedialne;
2) prawidłowo organizuje warsztat pracy;
3) dobiera odpowiednie środki techniczne do realizowanej koncepcji;
4) prawidłowo dokumentuje i publikuje wykonaną pracę.

3. Kreacja w zakresie publikacji multimedialnych

Uczeń:
1) poszukuje nowatorskich rozwiązań w technikach komputerowych i podejmuje działania eksperymentalne;
2) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z innych dyscyplin artystycznych;
3) umiejętnie transponuje idee na język plastyczny;
4) świadomie referuje i ocenia osiągnięte przez siebie rezultaty.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu publikacji multimedialnych

Uczeń:
1) rozróżnia i wymienia własności wirtualnych środowisk graficznych np. wektorowych i rastrowych, wskazuje sposoby ich zastosowania;
2) rozróżnia i definiuje pojęcia i terminy z zakresu multimediów, technik graficznych; posługuje się odpowiednią terminologią w zakresie:
   a) środków formalnych w grafice proceduralnej (reguły, zasady i prawa kompozycji),
   b) budowania układów typograficznych,
   c) trybów kolorów,
   d) komunikatów w publicznej przestrzeni, np. witryny internetowe i banery,
   e) elementów i składników struktur multimedialnych, np.: projekcja, kadr, sekwencja, plan, aplikacja, podgląd, ścieżka dźwiękowa,
   f) etapów montażu (np.: rejestracja, udźwiękowienie, multiplikacja, kopiowanie, konwertowanie, renderowanie).

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) stosuje różnorodne środki wyrazu plastycznego w zdefiniowanym środowisku medialnym;
2) posługuje się narzędziami oprogramowania multimedialnego i graficznego 2D i 3D oraz przestrzeni wirtualnej;
3) bezpiecznie organizuje warsztat pracy, dobiera odpowiednie środki techniczne i formalne do zamierzonych zadań i projektów;
4) dobiera właściwe dla projektu narzędzia i metody pracy;
5) planuje etapy pracy – od projektu do realizacji;
6) przygotowuje i optymalnie wykorzystuje materiały do publikacji;
7) prezentuje zrealizowane projekty;
8) posługuje się urządzeniami zgodnie z zasadami bezpieczeństwa;
9) tworzy publikacje multimedialne, takie jak witryny internetowe i banery;
10) odpowiednio dobiera i optymalizuje formaty zapisu, dostosowując je do sposobu prezentacji i publikacji.

3. Kreacja w zakresie publikacji multimedialnych

Uczeń:
1) poszukuje nowych, oryginalnych rozwiązań twórczych w zakresie publikacji multimedialnych;
2) kreuje i prezentuje wersje i warianty projektów multimedialnych;
3) formułuje wnioski w procesie analizy osiągniętych rezultatów;
4) dokonuje oceny wartości estetycznych oraz jakości technicznych prac zrealizowanych w ramach specjalności.

Specjalizacja: **TECHNIKI DRUKU ARTYSTYCZNEGO**

Techniki druku artystycznego to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki graficzne, występująca wcześniej pod nazwą: Artystyczny druk sitowy. Uczeń zdobywa na zajęciach wiedzę i umiejętności z zakresu wybranych technik graficznych oraz kształtuje swoją wrażliwość plastyczną przez działania praktyczne. Celem kształcenia jest osiągnięcie przez ucznia świadomego posługiwania się środkami plastycznymi w dziedzinie grafiki warsztatowej. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu grafiki artystycznej

Uczeń:
1) zdobywa wiedzę z zakresu technologii i technik graficznych;

2) posługuje się słownictwem związanym z technikami druku artystycznego;
3) rozróżnia i charakteryzuje podstawowe techniki grafiki warsztatowej;
4) poznaje historie technik graficznych, najwybitniejszych przedstawicieli, ich dzieła oraz warsztat.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) stosuje podstawowe techniki i technologie w wybranych rodzajach druku artystycznego;
2) właściwie dobiera technikę do koncepcji oraz świadomie posługuje się wybranymi formami grafiki artystycznej.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) realizuje projekty graficzne, inspirując się naturą lub kreując je z wyobraźni;
3) umiejętnie transponuje pojęcia i idee na język graficzny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu grafiki artystycznej

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu technik grafiki artystycznej (np.: matryca, odbitka, prasa graficzna, werniksy, dłuta, rama drukarska, kompozycja, forma, faktura, dominanta, kierunki, walor, kontrast, kolor, wzajemne oddziaływanie i współgranie środków plastycznych);
2) rozróżnia, opisuje i charakteryzuje wybrane techniki graficzne z uwzględnieniem rodzaju druku: wypukłego, wklęsłego i płaskiego;
3) rozróżnia rodzaje farb drukarskich z uwzględnieniem właściwości podłoża do druku (papier, tkanina, inne).

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) prawidłowo i bezpiecznie korzysta z warsztatu pracy, dobierając odpowiednie narzędzia, materiały oraz środki ochrony osobistej:
   a) korzysta z różnych rodzajów narzędzi i materiałów używanych w wybranych technikach graficznych,
   b) właściwie korzysta z urządzeń niezbędnych do realizowanych technik graficznych, np. prasy graficznej, ramy drukarskiej;
2) świadomie dobiera techniki i metody pracy do realizowanego projektu;

3) właściwie rozplanowuje pracę, przygotowując projekt, opracowując matrycę i wykonując odbitki;
4) tworzy prace graficzne w wybranych rodzajach druku;
5) dokumentuje i profesjonalnie prezentuje własne dokonania twórcze.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) realistycznie przedstawia bądź kreatywnie przetwarza rzeczywistość, stosując faktury, struktury, odrealniając kształty;
2) stosuje różne rodzaje kompozycji i wykorzystuje je w pracy plastycznej;
3) świadomie analizuje, interpretuje, formułuje i przedstawia pojęcia oraz idee za pomocą środków wyrazu, stosowanych w wybranych technikach grafiki warsztatowej.

SPECJALNOŚĆ: TECHNIKI MALARSKIE

Specjalizacja: **TRADYCYJNE TECHNIKI MALARSKIE I POZŁOTNICZE**

Tradycyjne techniki malarskie i pozłotnicze to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki malarskie. Uczeń poprzez działania warsztatowe i twórcze, zdobywa, poszerza i utrwala wiedzę, a także umiejętności techniczne i technologiczne w zakresie warsztatu malarskiego i pozłotniczego. Ponadto kształtuje postawę świadomego i kreatywnego posługiwania się technikami malarskimi i pozłotniczymi. Po zakończeniu edukacji absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu tradycyjnych technik malarskich i pozłotniczych

Uczeń:
1) wymienia i klasyfikuje podstawowe techniki malarskie i pozłotnicze oraz materiały i narzędzia stosowane do odpowiedniej techniki;
2) zna historię rozwoju technik malarskich i pozłotniczych, posługuje się słownictwem z nimi związanym;
3) rozróżnia i definiuje środki wyrazu plastycznego stosowane w tej dziedzinie.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykazuje się umiejętnościami warsztatowymi z zakresu tradycyjnych technik malarskich i pozłotniczych w działaniach praktycznych;

2) dobiera odpowiednie narzędzia i materiały do stosowanej techniki i tematu pracy, a także sprawnie i bezpiecznie posługuje się nimi;
3) dostosowuje środki wyrazu plastycznego do użytych w zadaniu technik malarskich i pozłotniczych.

3. Kreacja w zakresie tradycyjnych technik malarskich i pozłotniczych

Uczeń:
1) planuje proces twórczy;
2) wykazuje się myśleniem kreatywnym w określaniu i realizacji zadań.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu tradycyjnych technik malarskich i pozłotniczych

Uczeń:
1) klasyfikuje techniki malarskie: wodne, pastele, olejne oraz pozłotnicze tradycyjne i współczesne; zna historię ich rozwoju;
2) rozumie i definiuje terminy i pojęcia stosowane w technikach malarskich i pozłotniczych;
3) zdobywa wiedzę na temat warsztatu właściwego dla poszczególnych technik malarskich i pozłotniczych;
4) rozróżnia i potrafi zdefiniować techniki rysunkowe wspomagające techniki malarskie: rysunek linearny, walorowy, światłocieniowy, w określonej skali oraz techniki zdobnicze: ryt, punca, grawerunek, odcisk;
5) zna zasady projektowania formy użytkowej;
6) opisuje środki wyrazu plastycznego w technikach malarskich i pozłotniczych;
7) korzysta z różnych źródeł i selekcjonuje pozyskane informacje.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) stosuje w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności warsztatowe z zakresu tradycyjnych technik malarskich i pozłotniczych;
2) dobiera właściwe narzędzia i materiały do stosowanej techniki malarskiej i pozłotniczej, w zależności od tematu realizowanej pracy;
3) stosuje techniki malarskie i pozłotnicze oraz technologie, korzystając z dorobku dawnych mistrzów;
4) stosuje podstawowe środki wyrazu artystycznego, charakterystyczne dla technik malarskich i pozłotniczych;

5) projektuje i realizuje formę użytkową (z uwzględnieniem technik malarskich, zdobniczych i pozłotniczych), wykorzystuje zdobytą wiedzę, doświadczenie i własną inwencję twórczą;
6) wykonuje z natury i wyobraźni szkice rysunkowe oraz malarskie, zdobywając doświadczenie do realizacji tematów w wybranej technice;
7) projektuje i wykonuje lub dobiera oprawę do pracy malarskiej;
8) planuje i realizuje prace malarskie i pozłotnicze z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa oraz całego procesu twórczego: koncepcja, projekt, przygotowanie podłoża, rysunek, ewentualne złocenia, elementy zdobnicze, podmalówka, właściwa warstwa malarska, laserunki, zabezpieczenia oraz odpowiednio dobrana i wykonana oprawa pracy;
9) wykonuje prace malarskie i pozłotnicze z wykorzystaniem technik wodnych, suchej pasteli, tempery, technik olejnych i mieszanych na odpowiednio wybranych i przygotowanych podłożach malarskich;
10) podejmuje odpowiedzialność za wykonanie zadania z zakresu technik malarskich i pozłotniczych, planuje poszczególne działania w czasie.

3. Kreacja w zakresie tradycyjnych technik malarskich i pozłotniczych

Uczeń:
1) w zadaniach z zakresu technik malarskich i pozłotniczych interpretuje naturę oraz kreuje pomysły z wyobraźni;
2) pogłębia, analizuje, uaktualnia i rozwija wiedzę i umiejętności z zakresu technik malarskich i pozłotniczych;
3) wykorzystuje określone techniki, a także podejmuje próby eksperymentowania w tym zakresie;
4) dokonuje oceny wartości artystycznych i estetycznych oraz jakości technicznej prac zrealizowanych w ramach specjalizacji.

Specjalizacja: **MURAL**

Mural to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki malarskie. Uczeń poprzez działania warsztatowe i twórcze, zdobywa, poszerza i utrwala wiedzę, a także umiejętności techniczne i technologiczne w zakresie warsztatu malarskiego związanego z muralem – czyli malarstwem monumentalnym zarówno artystycznym, dekoracyjnym, reklamowym, jak i społecznym. Ponadto kształtuje postawę świadomego i kreatywnego posługiwania się technikami malarskimi i dekoracyjnymi, zna i stosuje prawo związane z tworzeniem murali w przestrzeni publicznej. Po zakończeniu edukacji absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu technik malarskich

Uczeń:
1) wymienia i klasyfikuje podstawowe techniki malarskie i pokrewne oraz materiały i narzędzia stosowane do odpowiedniej techniki;
2) zna historię rozwoju technik malarskich oraz najnowsze techniki i technologie malarskie i dekoracyjne, posługuje się słownictwem z nimi związanym;
3) dostrzega konieczność nieustannego podnoszenia komfortu funkcjonalnego i estetycznego przestrzeni życiowej człowieka;
4) rozróżnia i definiuje środki wyrazu plastycznego stosowane w tej dziedzinie;
5) korzysta z bogactwa dziedzictwa kulturowego.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje proces twórczy;
2) eksperymentuje i poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie dyscypliny;
3) w swoich projektach wykorzystuje wiedzę i umiejętności z dziedzin, technik i technologii budowlanych i pokrewnych;
4) umiejętnie transformuje idee na język plastyczny, świadomie referuje i ocenia osiągnięte przez siebie rezultaty;
5) wykazuje się myśleniem kreatywnym w określaniu i realizacji zadań.

3. Kreacja w zakresie przedmiotu

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę przestrzenną i płaską z wyobraźni;
3) umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu technik malarskich

Uczeń:
1) klasyfikuje techniki malarskie stosowane zarówno w przestrzeni zamkniętej, jak i otwartej, tradycyjne i współczesne (od tradycyjnego fresku po freskografię czy ekologiczne graffiti);
2) rozróżnia i charakteryzuje materiały oraz technologie stosowane w technikach malarskich na różnych podłożach, w tym: techniki z zastosowaniem farb i lakierów w sprayu czy aerozolu, freskografia, ekologiczne graffiti, wydrapywanie, tagowanie i inne;

3) rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia związane z technikami pokrewnymi – rzemieślniczymi, budowlanymi i innymi;
4) rozumie i dostrzega podstawowe uwarunkowania techniczne i technologiczne związane z pracami na różnych podłożach i przestrzeniach;
5) zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym pracę na wysokości, oraz prawa autorskiego i budowlanego w zakresie technik malarskich – muralu;
6) korzysta z różnych źródeł, selekcjonuje pozyskane informacje.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) planuje pracę, dzieląc ją na część projektową i wykonawczą, zarówno indywidualnie, jak i w zespole realizacyjnym;
2) dobiera właściwe materiały i technologie do wykonywanego zadania, w tym także niezbędne do realizacji w różnorodnych warunkach zewnętrznych;
3) świadomie posługuje się środkami wyrazu artystycznego (kompozycja, światło, kolor, forma, faktura, znak, litera itp.) i technicznego (związanego m.in. z miejscem, podłożem);
4) wyszukuje i trafnie stosuje techniki malarstwa wielkoformatowego zewnętrznego, w tym skutecznie stosuje metody powiększania projektów (odwzorowywania w odpowiedniej skali) czy stosowania szablonów, tagowania, wydrapywania;
5) planuje i realizuje prace malarskie – murale z uwzględnieniem całego procesu twórczego i technicznego: koncepcja, projekt, przygotowanie podłoża, rysunek, podłoże, właściwa warstwa malarska, zabezpieczenia;
6) organizuje stanowisko pracy, prawidłowo dobierając narzędzia, materiały i technologie, a także środki ochrony osobistej:
   a) bezpiecznie korzysta z różnych rodzajów narzędzi i urządzeń do prac malarskich i pokrewnych: rzemieślniczych i budowlanych,
   b) stosuje odpowiednie metody i techniki pracy do osiągnięcia zamierzonych efektów,
   c) podczas pracy z materiałami, przyrządami i urządzeniami technicznymi wymagającymi szczególnego bezpieczeństwa stosuje zasady i przepisy związane z nimi;
7) w pracach projektowych i realizacyjnych stosuje zasady prawa regulujące tworzenie malarstwa zarówno w przestrzeniach publicznych, jak i innych;
8) w oparciu o obowiązujące normy tworzy specjalistyczną dokumentację i prezentację swoich projektów;
9) sprawnie i bezpiecznie posługuje się zarówno materiałami i narzędziami malarskimi i pomocniczymi, jak i technicznymi wykorzystywanymi w pracach malarskich – muralu;
10) umiejętnie dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze, wykorzystując warsztat tradycyjny i nowoczesne technologie.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) myśli i działa kreatywnie, tworząc proste projekty malarskie w przestrzeni publicznej;
2) samodzielnie inicjuje i koordynuje nowe zamierzenia oraz świadomie i skutecznie realizuje powierzone zadania;
3) współpracuje z zespołem realizacyjnym zarówno artystycznym, jak i technicznym w kreowaniu przestrzeni publicznej;
4) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak łączenie różnych technik i materiałów, oraz eksperymentuje;
5) w swoich projektach czerpie różnorodne inspiracje, także z dorobku innych kultur;
6) w twórczy sposób wykorzystuje wiedzę i zdobyte umiejętności;
7) dokonuje oceny wartości artystycznych i estetycznych oraz jakości technicznej prac zrealizowanych w ramach specjalizacji;
8) dokonuje ewaluacji swoich osiągnięć.

Specjalizacja: **WITRAŻ**

Witraż to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki malarskie. Uczeń zdobywa na zajęciach wiedzę i umiejętności z zakresu podstaw witrażownictwa, głównie poprzez działania praktyczne. Poznaje wybrane technologie, rozwija wyobraźnię twórczą i wrażliwość na formę. Umiejętności zdobyte w ramach przedmiotu są kluczowymi kompetencjami w kształceniu zawodowym witrażysty. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu witrażu

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe materiały i techniki witrażownicze;
2) posługuje się słownictwem związanym z technikami, materiałami i środkami artystycznymi w tej dziedzinie;
3) właściwie dobiera i stosuje narzędzia witrażownicze.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) projektuje i realizuje formę płaską i przestrzenną w poznanej technice witrażowej;
2) organizuje warsztat pracy i tworzy w nim projekt;
3) wykorzystuje różne techniki, technologie, materiały szklarskie i witrażownicze oraz łączy je;
4) właściwie dobiera technikę do koncepcji pracy.

3. Kreacja z natury i wyobraźni

Uczeń:
1) obserwuje naturę i twórczo ją interpretuje;
2) kreuje formę przestrzenną i płaską z wyobraźni;
3) umiejętnie transformuje pojęcia i idee na język plastyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu witrażownictwa

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy, pojęcia i środki wyrazu plastycznego z dziedziny witrażu:
   a) kompozycja, bryła, faktura, kolor,
   b) przenikanie i odbijanie światła;
2) charakteryzuje najważniejsze zagadnienia z zakresu historii witrażu;
3) określa właściwości podstawowych materiałów i surowców stosowanych w technikach witrażowniczych;
4) rozróżnia i definiuje podstawowe technologie obróbki oraz zdobienia szkła płaskiego: matowanie, szlifowanie, malowanie na zimno i na gorąco, składanie witrażu w technikach klasycznych i współczesnych;
5) identyfikuje i charakteryzuje narzędzia i urządzenia stosowane w obróbce szkła; planuje etapy procesu technologicznego właściwe dla danego materiału.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) organizuje warsztat pracy, prawidłowo dobierając narzędzia, materiały i technologie, a także środki ochrony osobistej:
   a) bezpiecznie korzysta z różnych rodzajów narzędzi i urządzeń do obróbki i zdobienia szkła,
   b) stosuje odpowiednie metody i techniki pracy do osiągnięcia zamierzonych efektów,
   c) podczas pracy z materiałami wymagającymi ochrony ciała stosuje: fartuchy ochronne, rękawice, maski, okulary i słuchawki;
2) świadomie planuje pracę, dzieląc ją na etapy: projektowanie, modelowanie, ewentualnie realizacja i ekspozycja;
3) świadomie i właściwie dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
4) tworzy prace przestrzenne i płaskie: monochromatyczne i wielobarwne;
5) kreatywnie rozwiązuje zadanie projektowe oraz stosuje odpowiednią technikę do jego realizacji;
6) dokumentuje i profesjonalnie prezentuje własne dokonania twórcze;
7) wykonuje dokumentację powykonawczą oraz archiwizuje swoją pracę, wykorzystując tradycyjne i nowe technologie.

3. Kreacja z natury i z wyobraźni

Uczeń:
1) wykonuje prace inspirowane naturą;
2) podejmuje ćwiczenia z wyobraźni:
   a) projektuje formy unikatowe,
   b) projektuje formy użytkowe;
3) przedstawia, formułuje i interpretuje pojęcia i idee za pomocą formy przestrzennej i płaskiej;
4) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak: mieszanie technik, łączenie różnych materiałów, eksperymentowanie;
5) analizuje i ocenia wartości artystyczne, estetyczne oraz techniczne dzieł z dziedziny współczesnego oraz historycznego witrażu;
6) krytycznie ocenia pracę oraz dokonuje ewaluacji własnych osiągnięć artystycznych.

SPECJALNOŚĆ: TECHNIKI RENOWACYJNE

Specjalizacja: **RENOWACJA ELEMENTÓW ARCHITEKTURY**

Renowacja elementów architektury to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki renowacyjne. Kształcenie umiejętności warsztatowych w tym zakresie jest istotne dla zachowania dziedzictwa kulturowego i przyjmowania za nie odpowiedzialności. Uczeń, w procesie nauczania, zdobywa kwalifikacje jako specjalista z ogólnoplastycznym wykształceniem. Absolwent wykazuje się wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do wykonywania zadań z zakresu renowacji elementów architektury (samodzielnie i w zespole). Po zakończeniu edukacji uczeń jest zdolny do podjęcia pracy zawodowej oraz do kontynuacji nauki na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu renowacji elementów architektury

Uczeń:
1) charakteryzuje podstawowe techniki, materiały i narzędzia z zakresu renowacji elementów architektury;
2) rozpoznaje podstawowe style historyczne w architekturze;
3) posługuje się słownictwem związanym z technikami i technologią renowacji architektury.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) organizuje warsztat pracy, planuje i przeprowadza proces renowacji zgodnie z etyką zawodową, indywidualnie i w zespole;

2) świadomie wykorzystuje techniki, materiały i narzędzia;
3) dokonuje oceny wartości technicznej elementu architektury.

3. Kreacja w zakresie restauracji

Uczeń:
1) dokonuje analizy działania i wykazuje się kreatywnością w rozwiązywaniu podstawowych problemów w procesie renowacji;
2) jest świadomy wartości substancji zabytkowej i jej ochrony.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu renowacji elementów architektury

Uczeń:
1) identyfikuje podstawowe style historyczne w architekturze;
2) rozróżnia detale i elementy architektoniczne;
3) zna podstawowe zagadnienia z teorii konserwacji, z uwzględnieniem zasad etycznych;
4) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe materiały stosowane w technikach kamieniarskich i sztukatorskich oraz materiały konserwatorskie i restauratorskie;
5) rozróżnia i charakteryzuje podstawowe narzędzia i urządzenia stosowane w technikach kamieniarskich i sztukatorskich oraz w pracach restauratorskich;
6) opisuje normy i standardy obowiązujące w dokumentacji konserwatorskiej;
7) rozróżnia techniki i technologie stosowane w technikach kamieniarskich i sztukatorskich oraz w pracach restauratorskich;
8) rozróżnia typy i przyczyny zniszczeń w zabytkowej architekturze.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) poprawnie posługuje się słownictwem związanym z głównymi technikami kamieniarskimi, sztukatorskimi i restauracyjnymi;
2) wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisywania, analizowania, klasyfikowania, datowania obiektów, a także do opisywania problemów konserwatorskich;
3) stosuje tradycyjne i współczesne techniki i technologie, zgodnie ze zdiagnozowanymi w obiekcie problemami konserwatorskimi;

4) dobiera właściwe technologie, materiały i techniki ich obróbki do wykonania renowacji elementów architektury, przewidując skutek ich zastosowania;
5) bezpiecznie i sprawnie posługuje się narzędziami, przyrządami i urządzeniami stosowanymi podczas realizacji pracy;
6) poprawnie posługuje się dokumentacją techniczną i konserwatorską oraz potrafi ją analizować;
7) dokumentuje swoje dokonania i potrafi je zaprezentować.

3. Kreacja w zakresie restauracji

Uczeń:
1) pozyskuje, selekcjonuje i poddaje krytycznej ocenie informacje z zakresu konserwacji oraz potrafi je wykorzystać w praktyce restauratorskiej;
2) wykazuje się kreatywnością w rozwiązywaniu podstawowych problemów zawodowych;
3) analizuje przebieg pracy i weryfikuje ewentualne zmiany, uzasadniając swoje decyzje;
4) promuje w środowisku, przez własne działania, właściwe wzorce postępowania w zakresie ochrony i renowacji zabytków, przestrzega zasad etyki konserwatorskiej.

Specjalizacja: **RENOWACJA MEBLI I WYROBÓW SNYCERSKICH**

Renowacja mebli i wyrobów snycerskich to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki renowacyjne. Kształcenie unikatowych umiejętności warsztatowych w tej specjalności jest istotne dla zachowania dziedzictwa kulturowego i przyjmowania za nie odpowiedzialności. Celem nauczania jest przygotowanie wykwalifikowanych specjalistów z ogólnoplastycznym wykształceniem i uwrażliwieniem na etykę zawodową. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz do kontynuacji nauki na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu technik renowacyjnych – renowacji mebli i wyrobów snycerskich

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe materiały, techniki i narzędzia z zakresu renowacji mebli i wyrobów snycerskich;
2) rozpoznaje podstawowe style historyczne w meblarstwie i snycerstwie;
3) posługuje się słownictwem związanym z technikami i technologią.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) organizuje warsztat pracy;

2) planuje i przeprowadza proces renowacji zgodnie z etyką zawodową;
3) świadomie wykorzystuje techniki, materiały i narzędzia;
4) dokonuje oceny wartości artystycznej wyrobów meblarskich i snycerskich.

3. Kreacja w zakresie restauracji

Uczeń:
1) dokonuje analizy problemu renowacyjnego i wykazuje się kreatywnością w jego rozwiązywaniu;
2) jest świadomy wartości substancji zabytkowej i jej ochrony.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu technik renowacyjnych – renowacji mebli i wyrobów snycerskich

Uczeń:
1) rozpoznaje podstawowe style historyczne w meblarstwie i przypisuje wyrób snycerski do właściwej epoki;
2) rozróżnia elementy różnorodnych mebli;
3) zna podstawowe zagadnienia teorii konserwacji mebli i wyrobów snycerskich;
4) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe materiały stosowane w meblarstwie oraz materiały konserwatorskie i restauratorskie;
5) rozróżnia podstawowe narzędzia i urządzenia stosowane w meblarstwie, snycerstwie i w pracach restauratorskich;
6) poznaje normy i standardy obowiązujące w dokumentacji konserwatorskiej;
7) rozróżnia techniki i technologie stosowane w meblarstwie, snycerstwie i w pracach restauratorskich;
8) rozróżnia rodzaje zniszczeń i diagnozuje ich przyczyny w meblach i wyrobach snycerskich;
9) rozpoznaje podstawowe zagrożenia związane z zawodem.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) poprawnie posługuje się słownictwem związanym z meblarstwem, snycerstwem i renowacją;
2) wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisywania, analizowania, klasyfikowania, datowania obiektów, a także do opisywania problemów konserwatorskich;

3) stosuje tradycyjne i współczesne techniki i technologie, zgodnie ze zdiagnozowanymi w obiekcie problemami konserwatorskimi;
4) dobiera właściwe technologie i materiały do odpowiedniego rodzaju renowacji mebli i wyrobów snycerskich; stosuje właściwe techniki obróbki, przewidując skutek ich zastosowania;
5) bezpiecznie i sprawnie posługuje się narzędziami, przyrządami i urządzeniami stosowanymi podczas pracy;
6) poprawnie analizuje, sporządza i odpowiednio posługuje się dokumentacją techniczną oraz konserwatorską;
7) dokumentuje wyniki swojej pracy i odpowiednio je prezentuje;
8) przestrzega zasad etyki konserwatorskiej.

3. Kreacja w zakresie restauracji

Uczeń:
1) pozyskuje, selekcjonuje i poddaje krytycznej ocenie informacje z zakresu konserwacji oraz potrafi je wykorzystać w praktyce restauratorskiej;
2) wykazuje się kreatywnością w rozwiązywaniu nietypowych problemów zawodowych;
3) analizuje przebieg pracy i weryfikuje ewentualne zmiany, uzasadniając swoje decyzje;
4) promuje w środowisku, przez własne działania, właściwe wzorce postępowania w zakresie ochrony i renowacji zabytków.

SPECJALNOŚĆ: TECHNIKI SCENOGRAFICZNE

Specjalizacja: **CHARAKTERYZACJA I WIZAŻ**

Charakteryzacja i wizaż to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki scenograficzne, występująca wcześniej pod nazwą: Charakteryzacja i stylizacja. Uczeń zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu charakteryzacji z makijażem oraz perukarstwa i fryzjerstwa. Kształcenie w tej dyscyplinie przygotowuje ucznia do podjęcia pracy przede wszystkim w teatrze, operze, telewizji oraz instytucjach przygotowujących do występów scenicznych. Absolwent może także podjąć dalszą edukację na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu charakteryzacji i wizażu

Uczeń rozróżnia i charakteryzuje podstawowe materiały oraz narzędzia, techniki i technologie charakteryzatorskie. W sposób właściwy wykorzystuje je we własnych projektach.

2. Działania warsztatowe w zakresie charakteryzacji

Uczeń:
1) wykonuje pełną charakteryzację, organizuje warsztat pracy i planuje proces realizacji;
2) łączy i wykorzystuje różne techniki i materiały;
3) dobiera odpowiednie środki do koncepcji charakteryzacji.

3. Kreacja postaci

Uczeń:
1) tworzy i czyta projekt realizacyjny oraz umiejętnie dobiera środki wyrazu artystycznego właściwe do jego realizacji;
2) wykazuje kreatywność w rozwiązywaniu problemów zawodowych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu charakteryzacji i wizażu

Uczeń:
1) rozróżnia, identyfikuje i charakteryzuje rodzaje makijażu, fryzur i kanonów estetyki: antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, rokoka, klasycyzmu, romantyzmu, XIX i XX wieku; charakteryzuje makijaże typowe dla wybranych grup etnicznych (np.: makijaż gejszy, makijaż hinduski oraz wybrane teatralne charakteryzacje historyczne, np. commedia dell'arte);
2) wyszukuje, rozpoznaje i charakteryzuje najnowsze trendy w makijażu;
3) objaśnia rolę kolorystyki w charakteryzacji i makijażu oraz we fryzurze i w zaroście;
4) identyfikuje podstawowe techniki, technologie i środki charakteryzatorskie, rozróżnia materiały i narzędzia, zna ich zastosowanie i przeznaczenie.

2. Działania warsztatowe w zakresie charakteryzacji

Uczeń:
1) sprawnie i bezpiecznie posługuje się narzędziami i środkami charakteryzatorskimi, w tym podstawowymi narzędziami perukarskimi i fryzjerskimi;
2) wykonuje pełną charakteryzację z fryzurą, również z użyciem peruk i elementów perukarskich, typu zarosty, tresy, rzęsy według projektu własnego lub zleconego do realizacji;
3) wykonuje makijaże historyczne i współczesne;
4) dobiera i wykonuje makijaże estradowe, np. na pokaz mody;
5) dobiera i wykonuje makijaż poprawiający niedoskonałości proporcji twarzy;
6) konsekwentnie stosuje kolorystykę w charakteryzacji, makijażu, we fryzurze i w zaroście;

7) podczas realizacji projektu dobiera właściwe techniki i środki charakteryzatorskie, uwzględniając końcowy efekt, miejsce realizacji i przeznaczanie;
8) planuje swoją pracę, dzieląc ją na etapy projektu i realizacji;
9) efektywnie współpracuje z zespołem;
10) dokumentuje swoje osiągnięcia i potrafi je prezentować.

3. Kreacja postaci

Uczeń:
1) tworzy charakteryzacje na podstawie scenariusza;
2) dostosowuje i wykorzystuje środki charakteryzatorskie do realizacji postaci, uwzględniając jej cechy, np. charakter, pozycje społeczną, ekonomiczną, wykonywany zawód, stan zdrowia, stan emocjonalny, czas i miejsce;
3) kreuje wizerunek makijażem, akcentując osobowość postaci w zależności od okoliczności, np. makijaż ślubny;
4) świadomie wykorzystuje i interpretuje wiedzę historyczną we współczesnych realizacjach, takich jak: stylizacja makijażu i fryzury;
5) znajduje inspiracje w różnych dziedzinach sztuki i twórczo je wykorzystuje.

Specjalizacja: **MODELATORSTWO I DEKORATORSTWO**

Modelatorstwo i dekoratorstwo to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki scenograficzne. W trakcie nauki uczeń zdobywa wiedzę i umiejętności z podstaw technik scenograficznych i dekoratorstwa. Uczeń, przez działania warsztatowe i twórcze, rozwija przede wszystkim wyobraźnię przestrzenną, umiejętności manualne i wrażliwość na formę przestrzenną. Dzięki zdobytym umiejętnościom potrafi zbudować elementy scenografii i dekoracji. Po zakończeniu edukacji absolwent jest przygotowany do pracy zawodowej oraz do kształcenia się na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu modelatorstwa i dekoratorstwa

Uczeń:
1) poznaje podstawowe techniki, technologie, materiały oraz formy modelatorskie i dekoratorskie stosowane w teatrze, filmie, telewizji, reklamie i sztuce;
2) określa środki wyrazu artystycznego, charakterystyczne dla scenografii, w tym dla modelatorstwa i dekoratorstwa.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykonuje elementy scenografii w zakresie modelatorstwa i dekoracji;

2) sprawnie posługuje się podstawowymi technikami modelatorskimi i dekoratorskimi;
3) stosuje sposoby i zasady modelowania, dekorowania, łączenia oraz plastycznego wykończenia.

3. Kreacja w zakresie scenografii

Uczeń:
1) wykonuje i kreuje podstawowe elementy modelatorske i dekoratorskie scenografii;
2) umiejętnie dobiera środki wyrazu artystycznego charakterystyczne dla tej dziedziny;
3) jest kreatywny w rozwiązywaniu problemów i zagadnień związanych z przedmiotem.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu modelatorstwa i dekoratorstwa

Uczeń:
1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu technik i technologii w modelatorstwie i dekoratorstwie (np.: modelowanie, kopia, imitacja, atrapa, makieta, rekwizyt, konstrukcja, barwa, światło, ruch, skala, odległość i perspektywa, przestrzeń sceniczna);
2) rozróżnia i charakteryzuje techniki i technologie potrzebne do wykonywania zadań;
3) rozróżnia i charakteryzuje style i kierunki historyczne w dekoratorstwie oraz najistotniejsze zjawiska w historii technik scenograficznych;
4) rozróżnia i charakteryzuje materiały i tworzywa stosowane w modelatorstwie i dekoratorstwie;
5) rozróżnia przybory i narzędzia; określa ich zastosowanie (np.: wiercenie, cięcie, szlif).

2. Wykonanie elementów scenograficznych

Uczeń:
1) organizuje warsztat pracy, dobierając właściwe narzędzia, materiały i technologie, oraz środki ochrony osobistej: obsługuje i bezpiecznie korzysta z różnych rodzajów narzędzi, przyrządów do wykonania elementów modelatorskich i dekoratorskich, stosuje odpowiednie metody i zasady modelowania i dekorowania, łączenia oraz plastycznego wykończenia elementów scenografii, podczas pracy z materiałami wymagającymi ochrony ciała stosuje odzież ochronną, rękawice, maski, okulary;

2) planuje swoją pracę, dzieląc ją na etapy: projekt, realizacja, prezentacja;
3) wykonuje prace modelatorskie w oparciu o własne i zlecone projekty;
4) tworzy elementy scenografii i dekoracji, np. rekwizyty, modele, atrapy, makiety, obiekty;
5) dokumentuje i konfrontuje własne pomysły, poglądy i dokonania twórcze, posługując się językiem plastycznym;
6) dokonuje archiwizacji ikonograficznej i merytorycznej realizowanych projektów.

3. Kreacja w zakresie scenografii

Uczeń:
1) samodzielnie analizuje i rozwiązuje zagadnienia związane z realizacją projektu scenograficznego;
2) dobiera środki wyrazu artystycznego do koncepcji pracy;
3) łączy działania modelatorskie i dekoratorskie z innymi dyscyplinami twórczymi, np. z rysunkiem i malarstwem, rzeźbą;
4) podejmuje działania niekonwencjonalne, takie jak: korzystanie w modelatorstwie z multimediów oraz doświadczeń innych dyscyplin i dziedzin.

Specjalizacja: **STYLIZACJA KOSTIUMU I KREACJA WIZERUNKU**

Stylizacja kostiumu i kreacja wizerunku to jedna ze specjalizacji specjalności artystycznej o nazwie: Techniki scenograficzne. Uczeń zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu projektowania i wykonania kostiumu scenicznego oraz kreacji wizerunku. Po zakończeniu edukacji jest przygotowany do podjęcia pracy w teatrze, operze, telewizji oraz instytucjach przygotowujących do występów scenicznych. Absolwent może także podjąć dalszą edukację na poziomie akademickim.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu stylizacji kostiumu i kreacji wizerunku

Uczeń zdobywa wiedzę na temat kostiumów scenicznych – dawnych i współczesnych.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) wykonuje pełną stylizację postaci z gotowych elementów kostiumu i dodatków;
2) organizuje i planuje proces realizacji.

3. Kreacja postaci

Uczeń:
1) czyta i tworzy projekt;

2) umiejętnie dobiera środki wyrazu artystycznego odpowiednie do jego realizacji;
3) wykazuje kreatywność w rozwiązywaniu problemów zawodowych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu stylizacji kostiumu i kreacji wizerunku

Uczeń:
1) rozróżnia i charakteryzuje kanony estetyki w antyku, średniowieczu, renesansie, baroku, rokoko, klasycyzmie, romantyzmie, XIX i XX wieku, rozróżnia i identyfikuje ubiory charakterystyczne dla poszczególnych okresów;
2) wyszukuje, rozpoznaje i charakteryzuje najnowsze trendy w modzie;
3) potrafi określić proporcje sylwetki człowieka;
4) rozróżnia i identyfikuje środki wyrazu artystycznego, niezbędne w projektowaniu i tworzeniu kostiumów;
5) określa znaczenie koloru, fasonu, dodatków dla tworzenia wizerunku.

2. Działania warsztatowe

Uczeń:
1) realizuje projekt, świadomie posługując się środkami wyrazu artystycznego, stosuje zasadę spójności formy i treści;
2) stylizuje postać, uwzględniając jej najważniejsze cechy charakteru, pozycji społecznej, ekonomicznej, wykonywanego zawodu, wieku, dla potrzeb teatru, filmu, reklamy (w tym kampanii wyborczej, społecznej, edukacyjnej), z uwzględnieniem czasu i miejsca akcji;
3) dobiera kostium, uwzględniając korektę niedoskonałości proporcji sylwetki;
4) dobiera właściwe środki wyrazu artystycznego do realizacji projektu, ustala jego miejsce realizacji i przeznaczanie oraz przewiduje efekt końcowy;
5) konsekwentnie stosuje kolorystykę w stylizacji postaci;
6) planuje swoją pracę, dzieląc ją na etapy projektu i realizacji;
7) efektywnie współpracuje z zespołem realizacyjnym;
8) dokonuje archiwizacji ikonograficznej i merytorycznej realizowanych projektów.

3. Kreacja postaci

Uczeń:
1) tworzy projekt postaci na podstawie scenariusza;
2) kreuje wizerunek dla prywatnych celów, akcentując osobowość postaci stosownie do konkretnej okoliczności, np. stylizacja ślubna;
3) świadomie wykorzystuje i interpretuje wiedzę historyczną we współczesnych realizacjach, stylizacja ubioru, makijażu i fryzury;

4) eksperymentuje z materiałami, kolorem, teksturą i formą;
5) inspiruje się różnymi dziedzinami sztuki i twórczo je wykorzystuje.

WARUNKI REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE PLASTYK

Zaleca się, aby szkoła posiadała sale lekcyjne o odpowiedniej powierzchni niezbędne do prowadzenia zajęć i gwarantujące komfort pracy nauczyciela i uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego oświetlenia i prawidłowej wentylacji).

Szkoła powinna zapewniać narzędzia oraz akcesoria umożliwiające realizację podstaw programowych we wszystkich prowadzonych specjalnościach i specjalizacjach z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia.

Wśród sal lekcyjnych powinny znajdować się pracownie do prowadzenia zajęć specjalizacyjnych wyposażone w odpowiedni sprzęt, a także pomieszczenia do innych zajęć wynikających z tygodniowego lub semestralnego rozkładu zajęć.

W szkole powinna znajdować się biblioteka zawierająca materiały niezbędne do realizacji podstawy programowej i programów nauczania (książki, nagrania i prasa specjalistyczna).

Minimalna liczba godzin zajęć artystycznych realizowanych w ogólnokształcącej szkole sztuk pięknych wynosi: 65 godzin (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia); w liceum plastycznym wynosi: 65 godzin (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia); w policealnej szkole plastycznej wynosi: 60 godzin (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia); w liceum sztuk plastycznym wynosi: 65 godzin (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia).

Załącznik nr 6

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TANCERZ

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE BALETOWEJ

Uczeń:

1) posługuje się różnymi technikami tańca (taniec klasyczny, taniec współczesny, taniec ludowy, taniec charakterystyczny, taniec dawny);
2) posiada koordynację i pamięć muzyczno-ruchową;
3) zna różne sposoby realizacji rytmu muzycznego;
4) kreuje dzieło taneczne;
5) świadomie posługuje się językiem tańca;
6) zna historię rozwoju sztuki tańca w Polsce i na świecie oraz kanon dzieł tanecznych;
7) posiada wiedzę z zakresu dorobku wybitnych tancerzy, choreografów i teoretyków tańca;
8) analizuje dzieła taneczne;
9) rozpoznaje literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieł baletowych;
10) posiada podstawową wiedzę z zakresu muzyki: zna jej rodzaje, formy, style i kierunki w rozwoju historycznym;
11) wykonuje charakteryzację stosowaną w pracy zawodowej;
12) wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych i łączy ją z działaniami praktycznymi;
13) samodzielnie wyszukuje, selekcjonuje i ocenia informacje z zakresu przedmiotów teoretycznych, wykorzystując również nowoczesną technologię informacyjną i komunikacyjną;
14) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w zawodzie tancerza;
15) posiada niezbędne kwalifikacje do występów publicznych;
16) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny (solo, w duecie lub w zespole);
17) zna realia swojego zawodu.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

AUDYCJE MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości o muzyce

Uczeń:
1) posługuje się wiedzą z zakresu historii i teorii muzyki;
2) interpretuje muzykę różnych epok historycznych;
3) wyszukuje informacje o muzyce i różnych zagadnieniach z nią związanych.

2. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:
1) wypowiada się pisemnie i ustnie na temat historii muzyki, wybranych kompozytorów i ich twórczości;
2) dostrzega związki muzyki z wydarzeniami historycznymi i społecznymi oraz innymi dziedzinami sztuki;
3) prezentuje i uzasadnia swoje poglądy artystyczne.

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury

Uczeń:
1) wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy i opisu dzieł muzycznych;
2) czyta i interpretuje teksty o muzyce;
3) zna repertuar muzyczny z uwzględnieniem dzieł baletowych;
4) przedstawia i uzasadnia własny stosunek do poznanych dzieł muzycznych.

4. Przygotowanie do pracy zawodowej

Uczeń zdobywa wiedzę i umiejętności kształtujące cechy osobowe, które pozwolą mu w przyszłości funkcjonować w społeczeństwie i realizować cele artystyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości o muzyce

Uczeń:
1) posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi określającymi elementy dzieła muzycznego – rodzaje melodyki, rytmiki, harmoniki, kolorystyki, artykulacji, agogiki, dynamiki;
2) rozpoznaje rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);
3) rozróżnia elementarne wyznaczniki budowy formalnej utworu muzycznego (np.: motyw, fraza, zdanie);
4) określa i charakteryzuje podstawowe zasady kształtowania formy (okresowość i ewolucyjność);
5) charakteryzuje zasady budowy oraz rozróżnia podstawowe formy i gatunki muzyczne;
6) charakteryzuje wybrane rodzaje muzyki klasycznej, ludowej, jazzowej, rozrywkowej;
7) rozróżnia i klasyfikuje na podstawie źródeł dźwięku instrumenty muzyczne oraz rodzaje zespołów wykonawczych;
8) poprawnie charakteryzuje poszczególne okresy w historii muzyki i wymienia kompozytorów reprezentatywnych dla danej epoki.

2. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:
1) wypowiada się o muzyce – stosuje terminologię muzyczną, charakteryzuje poszczególne epoki w historii muzyki, omawia wysłuchane utwory;
2) dostrzega i określa związki muzyki z wydarzeniami historycznymi i zjawiskami społecznymi, kulturą danej epoki oraz z innymi dziedzinami sztuki (tańcem, literaturą, malarstwem, filmem).

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury

Uczeń:
1) analizuje słuchowo warstwę muzyczną wybranych dzieł muzycznych (z uwzględnieniem muzyki baletowej), wykorzystując zdobytą wiedzę i umiejętności;
2) ocenia i wartościuje muzykę oraz jej wykonanie, uzasadniając swoje poglądy;
3) dostrzega wartości muzyki, charakteryzuje wybrane kierunki muzyki jazzowej i rozrywkowej;
4) wykorzystuje źródła informacji o muzyce (słowniki, encyklopedie i leksykony muzyczne, monografie kompozytorów, podręczniki dla szkolnictwa muzycznego, Internet);
5) przygotowuje prezentacje multimedialne wybranych zagadnień muzycznych.

4. Przygotowanie do pracy zawodowej

Uczeń:
1) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
2) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego narodu i innych narodów;
3) organizuje swoją pracę;
4) potrafi dokonać prezentacji przygotowanej pracy;
5) współpracuje z partnerami w zespole w ramach przydzielonych zadań.

HISTORIA TAŃCA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu historii tańca

Uczeń:
1) posługuje się pojęciami, terminami oraz faktami z zakresu teorii, historii i estetyki tańca, umożliwiającymi rozumienie dzieł tanecznych w przekroju historycznym oraz tekstów o tańcu;
2) samodzielnie poszukuje informacji o tańcu i jego dziejach.

2. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń formułuje logiczną wypowiedź pisemną i ustną, prezentując i uzasadniając swoje opinie na temat dzieła tanecznego, jego twórców, kultury tanecznej, związków tańca z innymi dziedzinami sztuki, wydarzeniami historycznymi i społecznymi.

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury

Uczeń:
1) wykorzystuje swoją wiedzę do opisu i analizy dzieła tanecznego w oparciu o materiał ikonograficzny i filmowy;
2) określa cechy dzieła, interpretuje wnioski wynikające z analizy i uzasadnia własne stanowisko.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu historii tańca

Uczeń:

1) stosuje terminy i pojęcia z dziedziny teorii, estetyki i historii tańca dotyczące: technik tańca, technik wspomagających taniec, formy dzieła tanecznego, procesu powstawania dzieła i kanonów estetycznych sztuki tańca;
2) omawia strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania teatru jako miejsca działalności artystycznej choreografa, tancerza i pedagoga tańca;
3) charakteryzuje warsztat pracy tancerza, choreografa i pedagoga tańca;
4) charakteryzuje dzieła i widowiska taneczne charakterystyczne dla poszczególnych epok;
5) charakteryzuje epoki, style i kierunki tańca z uwzględnieniem chronologii i kręgu kulturowego: kultura pierwotna, starożytność, średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, II połowa XIX wieku, współczesność (wiek XX i XXI);
6) charakteryzuje dokonania wybranych polskich i światowych zespołów baletowych XX i XXI wieku;
7) omawia historię baletu polskiego, w tym szkolnictwa baletowego;
8) charakteryzuje szkoły tańca klasycznego (francuska, włoska, rosyjska, duńska, amerykańska, angielska);
9) omawia polskie i zagraniczne konkursy i festiwale taneczne XXI wieku;
10) charakteryzuje polskie tańce narodowe: krakowiaka, mazura, oberka, poloneza oraz kujawiaka w aspekcie historycznym i artystycznym;
11) charakteryzuje kulturę ludową wybranych regionów Polski (Kaszuby, Kurpie, Łowicz, Wielkopolska, Śląsk, Podhale), ze szczególnym zwróceniem uwagi na elementy tańca i obrzędy;
12) charakteryzuje sylwetki i dorobek artystyczny wybranych polskich choreografów (Conrad Drzewiecki, Witold Gruca, Janina Jarzynówna-Sobczak, Krzysztof Pastor, Feliks Parnell, Henryk Tomaszewski, Roman Turczynowicz, Emil Wesołowski, Ewa Wycichowska, Piotr Zajlich) i tancerzy (Barbara Bittnerówna, Alicja Boniuszko, Ewa Głowacka, Olga Sawicka, Stanisław Szymański, Wojciech Wiesiołłowski, Leon Wójcikowski);
13) charakteryzuje sylwetki i dorobek artystyczny wybranych choreografów zagranicznych (Alvin Ailey, Karole Armitage, Frederick Ashton, George Balanchine, Pina Bausch, Maurice Béjart, August Bournonville, Carolyn Carlson, John Cranko, Birgit Cullberg, Merce Cunningham, Mats Ek, Michaił Fokin, William Forsythe, Martha Graham, Jurij Grigorowicz, Bill T. Jones, Kurt Jooss, Anne Teresa de Keersmaeker, Jiří Kylián, José Limón, Hans van Manen, Maguy Marin, Leonid Miasin, John Neumeier, Alvin Nicolais, Bronisława Niżyńska, Wacław Niżyński, Jean-Georges Noverre, Marius Petipa, Jules Perrot, Roland Petit, Angelin Preljocaj, Jerome Robbins, Heinz Spoerli, Filippo Taglioni, Sasha Waltz, Mary Wigman, Ninette de Valois, Wim Vandekeybus) i tancerzy (Alicia Alonso, Michaił Barysznikow, Jorge

Donn, Isadora Duncan, Margot Fonteyn, Carla Fracci, Sylvie Guillem, Marcia Haydée, Władimir Małachow, Rudolf Nurejew, Maja Plisiecka, Galina Ułanowa);
14) charakteryzuje twórczość wybranych teoretyków tańca i ruchu oraz pedagogów (Pierre Beauchamp, Carlo Blassis, Enrico Cecchetti, Emil Jaques-Dalcroze, François Delsarte, Michaił Fokin, Martha Graham, Doris Humphrey, Rudolf von Laban, Jean-Georges Noverre, Agryppina Waganowa);
15) charakteryzuje sylwetkę i dorobek artystyczny choreografów i tancerzy reprezentatywnych dla współczesnej kultury tanecznej w Polsce i na świecie.

2. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:
1) prezentuje poglądy na temat kultury tanecznej i dokonań w dziedzinie tańca;
2) porównuje dzieła taneczne, epoki, style, kierunki oraz sposoby interpretacji dzieł tanecznych;
3) łączy taniec lub widowisko taneczne z twórcą, epoką, stylem lub kierunkiem tańca;
4) dostrzega i opisuje podobieństwa i różnice epok, stylów i kierunków tańca;
5) dostrzega i opisuje podobieństwa i różnice interpretacji tych samych dzieł przez różnych tancerzy i/lub choreografów;
6) krytycznie ocenia dzieła taneczne, epoki, style i kierunki;
7) charakteryzuje osiągnięcia artystyczne tancerzy;
8) omawia związki między zjawiskami artystycznymi w dziedzinie tańca i wydarzeniami społeczno-politycznymi;
9) formułuje opinie, dokonując syntezy różnych zjawisk kultury tanecznej reprezentatywnych dla poszczególnych epok, stylów, kierunków (dzieła, twórcy, wykonawcy).

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury

Uczeń:
1) opisuje i analizuje techniki tańca oraz kanony estetyczne dzieł tanecznych w kontekście epoki, stylu i kierunku tańca;
2) opisuje i analizuje sposoby interpretacji dzieł tanecznych przez choreografów i tancerzy;
3) analizuje rozwój tańca w ujęciu chronologicznym (fakty, cechy epoki, reprezentatywne style, kierunki i szkoły);
4) analizuje dzieło taneczne – jego formę i treść (np. kompozycję czasowo-przestrzenną, wątki fabularne, główne postacie, symbolikę, związki z epoką);
5) analizuje związki tańca z innymi dziedzinami sztuki poprzez interpretację różnych elementów, np. wątku fabularnego zaczerpniętego z literatury, tła dźwiękowego, elementów scenografii oraz wykorzystanych środków multimedialnych;
6) opisuje i analizuje uwarunkowania społeczne i historyczno-kulturowe sztuki tańca, ze szczególnym uwzględnieniem:
   a) form tanecznych typowych dla różnych grup społecznych,

b) wpływu wydarzeń historycznych na powstawanie nowych kierunków, form tanecznych i repertuaru scenicznego,
c) związków kultury tanecznej z wydarzeniami politycznymi;

7) zna następujące teksty kultury:
a) *Sylfida* (Pierre Lacotte wg Filippo Taglioni lub August Bournonville),
b) *Giselle* (Jean Coralli i Jules Perrot lub współczesne inscenizacje dzieł wg tradycyjnej XIX-wiecznej choreografii, Mats Ek),
c) *Jezioro łabędzie* (Marius Petipa i Lew Iwanow lub współczesne inscenizacje dzieł wg tradycyjnej XIX-wiecznej choreografii, Mats Ek),
d) *Dziadek do orzechów* (Wasilij Wajnonen lub Peter Wright),
e) *Śpiąca królewna* (Marius Petipa lub współczesne inscenizacje dzieł wg tradycyjnej XIX-wiecznej choreografii, Mats Ek),
f) *Coppélia* (Ninette de Valois wg Lwa Iwanowa i Enrico Cecchetti`ego lub Roland Petit),
g) *Bajadera* (Marius Petipa lub współczesne inscenizacje dzieł wg tradycyjnej XIX-wiecznej choreografii),
h) *Don Kichot* (Aleksander Gorski lub Michaił Barysznikow),
i) *Napoli* (August Bournonville),
j) *Córka źle strzeżona* (Frederick Asthon lub Heinz Spoerli),
k) *Sylfidy* (Michaił Fokin),
l) *Duch róży* (Michaił Fokin),
m) *Pietruszka* (Michaił Fokin),
n) *Popołudnie fauna* (Wacław Niżyński),
o) *Święto wiosny* (Wacław Niżyński, Maurice Bèjart),
p) *Trójkątny kapelusz* (Leonid Miasin),
q) *Wesele* (Bronisława Niżyńska, Jiří Kylián lub Angelin Preljocaj),
r) *Zielony stół* (Kurt Jooss),
s) *Romeo i Julia* (Leonid Ławrowski, John Cranko lub Kenneth MacMillan),
t) *Serenade* (George Balanchine),
u) *Agon* (George Balanchine),
v) *El Penitente* (Martha Graham),
w) *Niobe* (Janina Jarzynówna-Sobczak),
x) *Krzesany* (Conrad Drzewiecki),
y) *Walka karnawału z postem* (Ewa Wycichowska),
z) *Menażeria cesarzowej Filissy* (Henryk Tomaszewski),
za) *Kopciuszek* (Maguy Marin),
zb) *Bolero* (Maurice Béjart),
zc) *Dama kameliowa* (John Neumeier),
zd) *Notre-Dame de Paris* lub *Carmen* (Roland Petit),
ze) *Revelation* (Alvin Ailey),
zf) *West Side Story* (Jerome Robbins),
zg) *Channels*/*Inserts* (Merce Cunningham),
zh) *Cafe Müeller* (Pina Bausch),
zi) *Dydona i Eneasz* (Sasha Waltz).

PARTNEROWANIE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu partnerowania

Uczeń posiada wiedzę dotyczącą: sposobów tańczenia w duecie oraz w grupie, umożliwiającą prawidłowe wykonanie elementów i póz charakterystycznych dla różnych technik tańca. Stosuje terminologię przedmiotową.

2. Umiejętności

Uczeń wykonuje łączone w kombinacjach i etiudach tanecznych elementy i pozy charakterystyczne dla tańca w duecie oraz w grupie, z uwzględnieniem: różnych technik, współpracy z partnerem oraz poruszania się w przestrzeni.

3. Kreacja dzieła tanecznego

Uczeń stosuje wiedzę do scenicznej prezentacji tańca w duecie i w grupie, nadając mu artystyczny kształt przez właściwą i charakterystyczną dla różnych technik tańca interpretację muzyczno-ruchową.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu partnerowania

Uczeń:
1) określa czynności partnera i partnerki w duecie lub w grupie;
2) nazywa poszczególne elementy partnerowania;
3) posługuje się terminologią w zakresie partnerowania, odpowiednią dla danej techniki tańca;
4) opisuje sposoby wykonywania poszczególnych elementów partnerowania w duecie lub w grupie.

2. Umiejętności

Uczeń:
1) wykonuje łączone w kombinacje i etiudy taneczne elementy:
   a) dwoma rękoma za talię,
   b) dwoma rękoma za ręce,
   c) jedną ręka w talii, a drugą za rękę,
   d) jedną ręką za rękę, a drugą na bark;
2) wykonuje kroki (*pas*) łączące i pomocnicze;

3) wykonuje zwroty, obroty i pirouettes w technice tańca klasycznego lub w innej technice tańca;
4) wykonuje oprowadzenia w pozach adekwatnych do różnych technik tańca;
5) wykonuje uniesienia, podnoszenia i przenoszenia;
6) wykonuje padające pozy i położenia;
7) wykonuje w partnerowaniu elementy małego, średniego i grand allegro w technice tańca klasycznego lub w innej technice tańca.

3. Kreacja dzieła tanecznego

Uczeń:
1) w procesie nauczania doskonali umiejętności techniczne, które pozwolą mu prezentować taniec w duecie lub w grupie;
2) poprzez nabyte umiejętności prezentuje układ choreograficzny, zachowując styl epoki, charakter muzyki i właściwą interpretację choreografii;
3) nabywa umiejętności, które przygotowują go do podjęcia pracy w zawodzie i do dalszego kreatywnego rozwoju umiejętności technicznych i wyrazu artystycznego.

REPERTUAR

Nie określa się podstawy programowej przedmiotu „repertuar", ponieważ podczas zajęć repertuarowych nauczyciele pracują z uczniami najczęściej indywidualnie nad choreografiami w wybranej technice, przygotowując uczniów do występów scenicznych oraz rywalizacji konkursowych. Repertuar jest prowadzony w zakresie zajęć: taniec klasyczny, taniec współczesny, taniec ludowy i charakterystyczny oraz taniec dawny z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz możliwości kadrowych i lokalowych szkoły. Repertuar szkolny nie musi być wykorzystany w pełnym wymiarze oraz nie jest oceniany.

RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu zasad muzyki

Uczeń:
1) zna podstawowe zasady muzyki i notacji muzycznej;
2) posługuje się podstawowym zasobem pojęć i terminów muzycznych.

2. Kształcenie słuchu

Uczeń umiejętnie operuje głosem, dokonuje analizy słuchowej, odtwarza tematy, motywy melodyczno-rytmiczne i kształci pamięć muzyczną.

3. Aparat ruchowy, estetyka ruchu

Uczeń doskonali koordynację słuchowo-ruchową i przekłada poszczególne elementy dzieła muzycznego na język ciała.

4. Aktywność twórcza i wyobraźnia muzyczna

Uczeń:
1) kreuje i odtwarza wypowiedzi muzyczne (indywidualnie i zbiorowo), wykorzystując głos, ruch, grę na instrumentach muzycznych;
2) korzysta z literatury muzycznej i dostępnych materiałów w źródłach internetowych.

5. Praca zespołowa

Uczeń komunikuje się w grupie i odpowiada za podejmowane działania.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu zasad muzyki

Uczeń:
1) rozróżnia wartości rytmiczne nut i pauz;
2) stosuje zasady notacji muzycznej (pięciolinia, klucz wiolinowy, znaki chromatyczne, nazwy solmizacyjne i literowe nut);
3) posługuje się pojęciami muzycznymi (akcent, miara, takt, kreska taktowa, oznaczenia metryczne);
4) posługuje się pojęciami i oznaczeniami muzycznymi dotyczącymi wybranych elementów dzieła muzycznego, takich jak: rytm, melodia, harmonia, agogika, dynamika, artykulacja, faktura, barwa, forma (AB, ABA, rondo, kanon);
5) rozróżnia takty proste i złożone;
6) rozpoznaje regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych;
7) wykonuje grupy rytmiczne (ćwierćnutowo-ósemkowe, ósemkowo-szesnastkowe);
8) realizuje tematy rytmiczne z przedtaktem;
9) rozumie zasady tworzenia rytmów uzupełniających;
10) realizuje łańcuch tematów rytmicznych;
11) realizuje różne formy polirytmii i polimetrii;
12) realizuje w różnoraki sposób tematy rytmiczne;
13) rozróżnia takty ósemkowe.

2. Kształcenie słuchu

Uczeń:
1) stosuje zasady prawidłowego oddychania w mowie i śpiewie;
2) śpiewa z prawidłową dykcją i intonacją;
3) realizuje głosem zapis nutowy z użyciem nazw solmizacyjnych i literowych;
4) gra i śpiewa proste struktury melodyczno-rytmiczne;
5) rozpoznaje struktury muzyczne (gamę, trójdźwięk);
6) zapisuje tematy rytmiczne;
7) wykonuje piosenki jednogłosowe i kanony;
8) gra na instrumentach.

3. Aparat ruchowy, estetyka ruchu

Uczeń:
1) wykazuje się świadomością własnego ciała;
2) komponuje ruch zgodnie z frazą muzyczną;
3) posiada koordynację słuchowo-ruchową oraz orientację w przestrzeni;
4) przekłada poszczególne elementy dzieła muzycznego na język ciała, dbając o estetykę ruchu i precyzję wykonawczą;
5) łączy umiejętność koncentracji, podzielności uwagi, szybkiej reakcji i samokontroli.

4. Aktywność twórcza i wyobraźnia muzyczna

Uczeń:
1) improwizuje rytmy, motywy melodyczno-rytmiczne;
2) tworzy własne etiudy muzyczno-ruchowe w oparciu o zagadnienia realizowane na lekcjach;
3) wyraża stany emocjonalne i pojęcia za pomocą ruchu i dźwięku;
4) wykorzystuje rytm słowa w praktycznych działaniach muzyczno-ruchowych;
5) interpretuje ruchem muzykę indywidualnie lub w grupie;
6) wykonuje kompozycje przestrzenno-ruchowe;
7) wykazuje kreatywność w realizacji zadań zarówno indywidualnych, jak i grupowych.

5. Praca zespołowa

Uczeń:
1) szanuje siebie i innych;
2) adekwatnie reaguje na sytuacje społeczne;
3) konsekwentnie dąży do celu;
4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania;
5) współpracuje w zespole;
6) buduje relacje oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

TANIEC DAWNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu tańca dawnego

Uczeń:
1) posiada wiedzę z zakresu: stylu i charakteru tańców dawnych, muzyki dawnej, obyczajowości, estetyki i kultury dawnych epok;
2) zna twórczość teoretyczną i choreograficzną mistrzów tańca z różnych epok, systemy notacji tańców dawnych oraz terminologię tańca dawnego.

2. Umiejętności

Uczeń:
1) wykonuje dawne tańce do muzyki z epoki: w odpowiednim dla nich stylu i charakterze, solo i w zespole, w kostiumie historycznym;
2) posługuje się rekwizytem właściwym dla danego stylu i epoki;
3) dysponuje koordynacją ruchów, właściwą dla tańca dawnego, oraz precyzyjnie porusza się w przestrzeni.

3. Kreacja dzieła tanecznego

Uczeń:
1) interpretuje dawny taniec do muzyki charakterystycznej dla danej epoki i stylu;
2) kreuje charaktery postaci za pomocą retoryki gestu, ekspresji ciała i maski;
3) odpowiedzialnie współtworzy dzieło taneczne w zespole i w przestrzeni.

4. Przygotowanie do pracy w zespole

Uczeń jest przygotowany do pracy w zespole realizującym repertuar tańca dawnego oraz do współpracy z zespołem muzyki dawnej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu tańca dawnego

Uczeń:
1) rozróżnia style taneczne, rozpoznaje formy i kierunki tańca w poszczególnych epokach historycznych – od XVI do XIX wieku;
2) definiuje formy taneczne występujące w różnych epokach;

3) objaśnia kroki, figury i terminologię taneczną w poszczególnych tańcach dawnych;
4) dobiera utwory muzyczne do określonych stylów i form tanecznych;
5) charakteryzuje twórczość teoretyczną i choreograficzną mistrzów tańca z różnych epok;
6) rozpoznaje systemy notacji tańców dawnych;
7) definiuje kanony estetyki w poszczególnych epokach;
8) identyfikuje kostium charakterystyczny dla każdego stylu tańca;
9) opisuje obyczaje i wzorce zachowań w epokach dawnych;
10) stosuje terminologię z zakresu tańca dawnego.

2. Umiejętności

Uczeń:
1) wykonuje wybrane tańce dawne – od XVI do XIX wieku;
2) stosuje właściwy styl dla każdej formy tanecznej;
3) dobiera charakter ruchu i postaci do konkretnej formy tanecznej;
4) wykonuje tańce solo i w grupie;
5) posiada koordynację ruchu właściwą dla tańca dawnego;
6) porządkuje przestrzeń taneczną w sposób świadomy i precyzyjny;
7) łączy formy taneczne z odpowiednią dla nich muzyką;
8) posługuje się kostiumem historycznym i rekwizytem, właściwym dla danego stylu tańca.

3. Kreacja dzieła tanecznego

Uczeń:
1) interpretuje dzieło taneczne z poszczególnych epok, stylów i kierunków – od XVI do XIX wieku;
2) kreuje charakter postaci za pomocą retoryki gestu, ekspresji ciała i maski oraz w choreografiach z repertuaru tańca dawnego;
3) aktywnie współtworzy dzieło taneczne w zespole;
4) świadomie planuje przestrzeń taneczną;
5) prezentuje ekspresję taneczną, wykorzystując afekty stosowane w muzyce dawnej.

4. Przygotowanie do pracy w zespole

Uczeń:
1) przygotowuje prezentację sceniczną różnych form tanecznych w poszczególnych epokach, stylach i kierunkach – od XVI do XIX wieku;
2) tworzy kreatywną interpretację choreografii z repertuaru tańców dawnych;
3) aktywnie realizuje choreografię zespołową;
4) jest otwarty na poznawanie nowych form i technik tanecznych;
5) kompetentnie i twórczo współpracuje z zespołem muzyki dawnej;
6) świadomie i pewnie prezentuje swoje emploi.

TANIEC KLASYCZNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. **Wiadomości z zakresu tańca klasycznego**

Uczeń posiada podstawy teoretyczne i wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w zakresie techniki tańca klasycznego.

2. **Kształcenie umiejętności**

Uczeń:
1) posiada podstawowe umiejętności praktyczne z zakresu tańca klasycznego;
2) prezentuje precyzję wykonawczą, świadomość ciała i koordynację muzyczno-ruchową;
3) stosuje technikę tańca klasycznego jako rzetelną podbudowę dla innych technik tańca.

3. **Kreacja artystycznej formy tańca klasycznego**

Uczeń umiejętnie i świadomie stosuje wiedzę teoretyczną oraz praktyczną w wypracowywaniu artystycznej formy tańca klasycznego, pozwalającej na wyrażanie wartości estetycznych i osobowości ucznia w prezentacji swoich umiejętności tanecznych.

4. **Przygotowanie ucznia do podjęcia pracy zawodowej**

Uczeń:
1) kreatywnie, odpowiedzialnie i w pełni świadomie wykorzystuje swoją wiedzę i umiejętności w realizacji zadań artystycznych;
2) dostrzega procesy ewolucji zachodzące w technice tańca klasycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. **Wiadomości z zakresu tańca klasycznego**

Uczeń:
1) posługuje się francuską terminologią stosowaną w dziedzinie tańca klasycznego, jej zapisem i wymową;
2) definiuje zasady wykonywanych ćwiczeń;
3) dostrzega związek anatomicznej budowy ciała z jakością wykonywanego ruchu tanecznego;

4) definiuje podstawowe zasady budowania lekcji i kombinacji w tańcu klasycznym;
5) rozpoznaje różnorodność i specyfikę stylu znanych szkół baletowych;
6) analizuje związek muzyki z ruchem;
7) rozpoznaje dzieła światowej literatury baletowej;
8) objaśnia taniec przez określenie różnych cech ruchu;
9) poddaje analizie pracę innych;
10) charakteryzuje formy baletowe pod względem technicznym i artystycznym;
11) korzysta z uwag pedagoga skierowanych do niego i innych uczniów;
12) definiuje pojęcie baletu współczesnego (neoklasyka, klasyka współczesna).

2. Kształcenie umiejętności

Uczeń:
1) prezentuje prawidłową postawę ciała w ćwiczeniach tańca klasycznego przy drążku i na środku sali;
2) stosuje prawidłowe pozycje rąk i nóg oraz położenia ciała i pozy;
3) kontroluje wymagane ustawienie en dehors podczas wykonywanych ćwiczeń;
4) prezentuje poczucie równowagi w ustawieniu na dwóch i na jednej nodze;
5) wykonuje:
   a) wszelkiego rodzaju pliés,
   b) wszystkie rodzaje battement,
   c) wszystkie formy rond de jambe,
   d) złożoną formę adagio,
   e) ćwiczenia z zastosowaniem półpalców,
   f) różnorodne zwroty i obroty,
   g) różnego rodzaju fouettés,
   h) klasyczne łączniki taneczne,
   i) rozpoznaje różne formy allegro,
   j) technikę tańca na pointach – dotyczy grupy dziewcząt;
6) wykazuje się koordynacją muzyczno-ruchową i swobodą wykonawczą;
7) wykonuje ćwiczenia w tempie właściwym dla zawodowego tancerza;
8) umiejętnie i świadomie wykorzystuje potencjał swojego ciała;
9) koryguje samodzielnie swoje błędy wykonawcze.

3. Kreacja artystycznej formy tańca klasycznego

Uczeń:
1) interpretuje w swobodny sposób fragmenty repertuaru baletowego;
2) obserwuje pracę innych uczniów podczas ćwiczeń;
3) stosuje świadomie niuanse tańca klasycznego;
4) nadaje swoim ruchom wyrazistość, ekspresję i indywidualny rys;
5) angażuje się w projekty artystyczne szkoły;
6) rozwija własne zdolności artystyczne i umiejętności interpretacyjne;
7) jest świadomy korelacji świata muzyki i tańca.

4. Przygotowanie ucznia do podjęcia pracy zawodowej

Uczeń:
1) charakteryzuje się odpornością psychiczną, pasją, wytrwałością i dyscypliną zawodową;
2) wykazuje poczucie zdrowej ambicji i motywacji do stałego doskonalenia swoich umiejętności zawodowych;
3) akceptuje wkład intensywnego wysiłku fizycznego w pracy zawodowej;
4) kreatywnie realizuje postawione przed nim zadania artystyczne;
5) sprawnie zapamiętuje zadane układy taneczne;
6) dojrzale prezentuje swoje umiejętności w tańcu solowym, w duetach i w grupie;
7) świadomie panuje nad tremą;
8) wykazuje zaangażowanie i entuzjazm w pracy;
9) organizuje swoją pracę zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny zawodu tancerza;
10) współpracuje w sposób odpowiedzialny z zespołem realizatorów i innych wykonawców.

TANIEC LUDOWY I CHARAKTERYSTYCZNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu tańca ludowego i charakterystycznego

Uczeń posiada wiedzę teoretyczną na temat polskich tańców narodowych, tańców góralskich i wybranych tańców innych narodów. Wiedza ta umożliwia mu wykonanie elementów i figur tanecznych w formie właściwej dla danego stylu tanecznego, z uwzględnieniem charakteru tych tańców i muzyki. Uczeń stosuje terminologię z zakresu przedmiotu.

2. Umiejętności

Uczeń wykonuje kroki i figury taneczne polskich tańców narodowych, tańców góralskich i wybranych tańców innych narodów w formie właściwej dla danego stylu i charakteru tych tańców. Współpracuje z partnerem i w zespole oraz sprawnie porusza się w kompozycji przestrzennej typowej dla poszczególnych tańców.

3. Kreacja dzieła tanecznego

Uczeń stosuje wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne do scenicznej kreacji polskich tańców narodowych, tańców góralskich i wybranych tańców innych narodów, nadając im

artystyczny kształt poprzez właściwą dla danego stylu tańca interpretację muzyczno-ruchową.

4. Przygotowanie ucznia do podjęcia pracy zawodowej

Uczeń posiada zdolności do indywidualnego i zespołowego wykonywania powierzonych zadań, potrafi zorganizować własny warsztat pracy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny zawodu tancerza, świadomie rozwija swój kunszt artystyczny i zawodowy oraz szanuje dziedzictwo kulturowe swojego narodu i innych narodów.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu tańca ludowego i charakterystycznego

Uczeń:
1) opisuje cechy charakterystyczne tańców: poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich;
2) wymienia i opisuje elementy, figury i typowe cechy przestrzenno-ruchowe dla poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich;
3) omawia warunki geograficzne i aspekty społeczne mające wpływ na formę i styl poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich;
4) opisuje stroje i określa ich wpływ na formę i styl tańców: poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich;
5) rozpoznaje struktury muzyczne, charakterystyczne dla poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich;
6) posługuje się terminologią z zakresu przedmiotu.

2. Umiejętności

Uczeń:
1) wykonuje elementy i figury taneczne: poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich – w formie właściwej dla danego stylu tańca;
2) wykonuje typowe elementy i figury taneczne, z uwzględnieniem form przestrzennych;
3) tańczy solo, w duecie i w zespole;
4) eksponuje w tańcu struktury rytmiczne i charakter muzyki.

3. Kreacja dzieła tanecznego

Uczeń:
1) wykonuje etiudy lub układy taneczne: poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich – w formie właściwej dla danego stylu tańca;
2) wykonuje etiudy lub układy taneczne: poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich, z uwzględnieniem specyficznego rodzaju ekspresji dla danego stylu tańca;
3) stosuje w etiudach lub układach tanecznych właściwą dla poloneza, krakowiaka, kujawiaka, oberka, mazura, tańców góralskich i wybranych tańców rosyjskich, węgierskich i hiszpańskich interpretację muzyczno-ruchową.

4. Przygotowanie ucznia do podjęcia pracy zawodowej

Uczeń:
1) wykazuje gotowość do doskonalenia swoich umiejętności przez cały czas aktywności zawodowej;
2) odznacza się odpowiedzialnością i dyscypliną zawodową;
3) posiada pamięć muzyczno-ruchową.

TANIEC WSPÓŁCZESNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Wiadomości z zakresu tańca współczesnego

Uczeń posiada podstawy teoretyczne niezbędne do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w zakresie tańca współczesnego.

2. Umiejętności

Uczeń posiada podstawowe umiejętności praktyczne z zakresu tańca współczesnego.

3. Osobowość artystyczna

Uczeń umiejętnie oraz świadomie stosuje wiedzę teoretyczną i praktyczną w wypracowaniu własnej, artystycznej formy tańca współczesnego.

4. Przygotowanie do pracy zawodowej

Uczeń posiada zdolności do indywidualnego i zespołowego wykonywania powierzonych zadań.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wiadomości z zakresu tańca współczesnego

Uczeń:
1) rozróżnia style i techniki tańca współczesnego;
2) opisuje systematyki technik tańca współczesnego;
3) posługuje się terminologią z zakresu tańca współczesnego;
4) dostrzega związki i zależności między teoretycznymi i praktycznymi elementami tańca współczesnego;
5) definiuje różne estetyki tańca: od klasycznych szkół (modern dance, jazz), poprzez różnorodność prądów tańca współczesnego aż po hip-hop i inne nowe formy tańca;
6) percypuje obecność tańca współczesnego obok tańca klasycznego, folkloru międzynarodowego i innych form tańca;
7) dostrzega podstawowe różnice między techniką tańca współczesnego, klasycznego oraz innymi technikami i formami tańca;
8) wykorzystuje wiedzę z zakresu kultury choreograficznej i innych dziedzin sztuki.

2. Umiejętności

Uczeń:
1) posługuje się zasadami technik tańca współczesnego;
2) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu tańca współczesnego i innych technik tanecznych;
3) wykorzystuje wiedzę z anatomii i fizjologii;
4) dostrzega (w realizowanym materiale) i opisuje zależności zachodzące między czasem, przestrzenią i energią;
5) prawidłowo i świadomie:
   a) wykonuje ustawienie ciała oraz pozycje rąk i nóg,
   b) wykonuje ćwiczenia i zadania ruchowe w płaszczyznach na różnych poziomach w przestrzeni,
   c) pokonuje przestrzeń i potrafi ją dzielić z innymi w wykonywanych sekwencjach ruchowych,

d) operuje w ruchu oddechem, energią ruchu oraz ciężarem ciała,
e) używa siły grawitacji i współdziała w kontakcie z podłogą w zadanych sekwencjach ruchowych,
f) operuje pojęciem impulsu i reakcją na niego,
g) stosuje ruch z centrum ciała,
h) stosuje zasadę łączenia i izolowania ruchu,
i) utrzymuje równowagę w pionie i poza pionem,
j) różnicuje dynamikę ruchu,
k) dostrzega i realizuje związki między muzyką a ruchem,
l) wykorzystuje podobieństwo i oddziaływanie na siebie technik tańca współczesnego oraz innych technik i form tańca,
m) doskonali swoją sprawność fizyczną i ruchową,
n) rozwija swoje zdolności artystyczne i interpretacyjne;

6) uczestniczy w realizacji wybranych fragmentów z repertuaru tańca współczesnego;
7) prezentuje rezultaty swoich działań artystycznych;
8) ocenia jakość wykonywanych zadań;
9) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy tancerza.

3. Osobowość artystyczna

Uczeń:

1) prezentuje świadomy i twórczy stosunek do zadań tanecznych, uwzględniając specyfikę zawodu tancerza;
2) wykorzystuje efektywnie wyobraźnię, intuicję, emocje, zdolność twórczego myślenia i twórczej pracy w trakcie rozwiązywania zadań ruchowych;
3) interpretuje powierzone mu zadania ruchowe, nadając im indywidualny wyraz artystyczny;
4) wykazuje kreatywność przez podejmowanie zadań improwizacyjnych;
5) odznacza się dużą elastycznością stylistyczną w realizowanych zadaniach;
6) jest otwarty na odkrywanie i poznawanie nowości w swoim zawodzie.

4. Przygotowanie do pracy zawodowej

Uczeń:

1) ocenia jakość techniczną i artystyczną wykonywanych zadań;
2) integruje się z zespołem;
3) radzi sobie ze stresem;
4) organizuje właściwie swoją pracę;
5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
6) akceptuje w swojej pracy duży i intensywny wysiłek;
7) jest przygotowany do prezentacji swojej sztuki na scenie i estradzie (w kontakcie z publicznością);
8) akceptuje stałą ocenę swoich postępów pod względem technicznym i artystycznym, w atmosferze odczuwalnej konkurencji.

UMUZYKALNIENIE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. **Wiadomości z zakresu zasad muzyki**

Uczeń posiada wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej. Posługuje się zasobem pojęć i terminów muzycznych umożliwiającym samodzielną i zespołową aktywność wykonawczą.

2. **Kształcenie słuchu**

Uczeń umiejętnie operuje głosem, dokonuje analizy słuchowej, odtwarza i tworzy tematy melodyczno-rytmiczne oraz kształci pamięć muzyczną.

3. **Aktywność twórcza i wyobraźnia muzyczna**

Uczeń kreuje i odtwarza wypowiedzi muzyczne, wykorzystując głos, ruch, grę na instrumentach muzycznych. Korzysta z literatury muzycznej oraz ze źródeł internetowych.

4. **Muzykowanie zespołowe**

Uczeń współpracuje w grupie i potrafi ponosić odpowiedzialność za podejmowane działania.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. **Wiadomości z zakresu zasad muzyki**

Uczeń:
1) odczytuje i stosuje w praktyce podstawowe sposoby zapisu muzyki;
2) rozróżnia wartości rytmiczne nut i pauz, ugrupowania rytmiczne;
3) wykazuje się znajomością terminologii związanej z elementami dzieła muzycznego;
4) wykorzystuje zasady tworzenia podstawowych form muzycznych (A, AB, ABA, ronda i kanonu);
5) rozpoznaje takty ćwierćnutowe i ósemkowe;
6) opisuje cechy charakterystyczne i podstawowe rytmy narodowych tańców polskich.

2. Kształcenie słuchu

Uczeń:
1) stosuje zasady prawidłowego oddychania w mowie i śpiewie;
2) śpiewa z prawidłową dykcją i intonacją;
3) realizuje głosem zapis nutowy z użyciem nazw solmizacyjnych i literowych;
4) gra i śpiewa proste struktury melodyczno-rytmiczne;
5) rozróżnia gamę durową i molową oraz tematy rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
6) rozróżnia gamy oraz tematy rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
7) stosuje rytmy charakterystyczne dla polskich tańców narodowych;
8) realizuje polirytmie i różne rodzaje polimetrii;
9) realizuje na różne sposoby tematy rytmiczne;
10) uczeń potrafi dokonać zapisu dyktanda melodyczno-rytmicznego, wykorzystując zdobytą wiedzę i umiejętności.

3. Aktywność twórcza i wyobraźnia muzyczna

Uczeń:
1) śpiewa ze słuchu i przy pomocy nut, pieśni, piosenki jednogłosowe, kanony bez akompaniamentu i z akompaniamentem;
2) gra na instrumentach proste melodie;
3) tworzy wokalne i instrumentalne wypowiedzi dźwiękowe o różnych funkcjach (np. akompaniament instrumentalny do piosenek, ilustracje muzyczne do treści literackich i plastycznych, własne melodie);
4) improwizuje głosem, na instrumentach, gestodźwiękami samodzielnie lub pod kierunkiem nauczyciela (np. melodie do podanego tekstu);
5) wykorzystuje rytm słowa w melorecytacjach i działaniach aktorskich;
6) wykonuje prezentacje multimedialne wybranych zagadnień muzycznych.

4. Muzykowanie zespołowe

Uczeń:
1) odpowiada za podejmowane działania;
2) współpracuje w zespole.

WARUNKI REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TANCERZ

Zaleca się, aby szkoła posiadała sale lekcyjne o odpowiedniej powierzchni i akustyce niezbędne do prowadzenia zajęć i gwarantujące komfort pracy nauczyciela

i uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego oświetlenia i prawidłowej wentylacji).

Szkoła powinna zapewniać instrumentarium oraz akcesoria umożliwiające realizację podstaw programowych z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia.

Wśród sal lekcyjnych powinny znajdować się pomieszczenia przystosowane do realizacji zajęć ruchowych (posiadające podłogę baletową lub parkiet, lustra, drążki oraz fortepian/pianino dla akompaniatora lub sprzęt audio umożliwiający odtwarzanie materiałów dźwiękowych) oraz pomieszczenia do innych zajęć wynikających z tygodniowego lub semestralnego rozkładu zajęć.

W szkole powinna znajdować się biblioteka zawierająca w swoich zasobach materiały niezbędne do realizacji podstawy programowej i programów nauczania (książki, nagrania, nuty i prasa specjalistyczna).

Minimalna liczba godzin zajęć artystycznych realizowanych w ogólnokształcącej szkole baletowej wynosi: 162 godziny (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia).